

ВСЕ ЩО Е ПИСАНО

СОФИЯ

1 9 4 2

Все що е писано

„Защото тѣзи сж дни на отмъщение, за да се изпълни все що е писано“^{*)}).

Въ този стихъ думата „отмъщение“ звучи странно, което показва, че не е на мѣстото си. Засега по-сполучлива дума, която да изрази смисъла на Христовитѣ думи, нѣма, нито въ българския езикъ, нито въ чуждитѣ езици. Донѣкжде тази дума може да се замѣсти съ думитѣ „отчетъ, равномѣтка, ликвидиране, равновесие“. Христосъ, Когото и донесъ още считатъ за идеалъ по чувства, мисли, постѣпки и стремежъ, е казалъ нѣкои горчиви думи. Колкото и да сж неприятни тѣзи думи, тѣ действуватъ здравословно върху човѣшката душа, както горчивитѣ хапове върху организма на болния. Какъ би могълъ човѣкъ да изправи своята изопачена мисль, ако на пжтя си не срещне противодействието на правата мисль? Много християни и донесъ още мислятъ, че могатъ да живѣятъ, както разбиратъ, да правятъ погрѣшки, безъ да си даватъ отчетъ за тѣхъ, безъ да носятъ последствията имъ. Тѣ мислятъ, че, като се разкаятъ и обѣрнатъ къмъ Бога, веднага грѣховетѣ имъ ще се заличатъ. Погрѣшкитѣ се заличаватъ, само когато се исправятъ.

Истинскиятъ идеаленъ животъ изключва всички погрѣшки и престѣпления. Грѣхътъ, погрѣшкитѣ сж случайни, вметнати нѣща въ живота. Тѣ ставатъ понѣкога несъзнателно, а понѣкога — съзнателно, или, споредъ езика на съвременната юриспруденция — съ омисль, или безъ омисль. Следователно, задачата на хората не се заключава въ правене на погрѣшки и престѣпления. Тѣ сж дошли на земята по една необходимостъ на своето развитие. Тѣ иматъ велика мисия и предназначение — да завладѣятъ земята, да бждатъ господари на всички животни. Какво значи, да владѣе човѣкъ? Кой

^{*)} Лука 21 : 22.

може да владѣе и да бжде господарь? Да владѣешъ земята, това значи, да я обработвашъ, както трѣбва, да туришъ редъ и порядъкъ навсѣкжде. Да бждешъ господарь на животнитѣ, това значи, да ги ржководишъ, така да се грижишъ за тѣхъ, че и тѣ да бждатъ доволни отъ тебе. Само разумниятъ, добриятъ и свободниятъ човѣкъ може да владѣе земята и да бжде господарь на по-слабитѣ сжщества.

„Защото тѣзи сж дни на отмъщение, за да се изпълни все що е писано“. Този стихъ може да се разгледа въ широкъ смисълъ — по отношение на цѣлото човѣчество, и въ тѣсенъ смисълъ — по отношение на личния животъ на човѣка, както и по отношение на неговото тѣло. Човѣшкото тѣло представя неговата земя, съ всички растения и животни по нея — риби, птици, млѣкопитаещи. Всичко това човѣкъ трѣбва да завладѣе, но, тѣй като принадлежи на другъ Господарь, той носи отговорностъ за сжществата, които стоятъ подъ него и на които става временно господарь. Христосъ казва: „Господи, тѣзи овце, които ми даде, сж Твои, затова азъ полагамъ живота си за тѣхъ“. Ето защо, човѣкъ трѣбва да знае, че за всѣка властъ, която му е дадена, носи отговорности. Всѣки иска да бжде силенъ, но придобиването на тази сила има смисълъ, само когато се употребява за нѣщо добро и велико. Иначе, тя е безпредметна. Силата, както дарбитѣ и способноститѣ на човѣка, се придобиватъ постепенно, съ развитието на човѣка, а не изведнѣжъ. Знаете ли, колко хиляди години е работила гжсеницата, докато придобие изкуството да преде, да се завива въ пашкулъ и да се превърне въ пеперуда. Които не сж запознати съ естествената история, ще кажатъ, че Богъ е създалъ всичко. Богъ е далъ условия на всички живи сжщества да се развиватъ, но тѣ сами трѣбва да правятъ усилия, да подобрятъ живота си, т. е. да минаватъ отъ по-низко на по-високо стѣпало. Който иска да проследи пжтя на развитието, което става съ нѣкои сжщества, нека вземе едно бубено семе и го наблюдава, първо подъ микроскопъ, после съ лупа, да види, презъ какви процеси минава, какъ се диференциратъ клеткитѣ, докато се превърне въ малко червейче, следъ това въ буба, въ какавида и най-последно

въ пеперуда. Ще кажете, че развитието на бубеното семе е несъзнателенъ процесъ. На земята бубата живѣе несъзнателно, но въ другъ нѣкой свѣтъ, по-високъ отъ този на земята, бубата е съзнателно сѣщество. Затова е казано въ Писанието: „Кждето е сърдцето ти, тамъ ще бждешъ и ти“. Съ други думи казано: Кждето е съзнанието ти, тамъ живѣешъ. Ако съзнанието на бубата не присѣтствува на земята, тя минава за насъ като несъзнателно сѣщество.

Бубата живѣе несъзнателно на земята, но какво ще кажемъ за човѣка, който минава презъ опитността на блудния синъ? Той се отдѣлилъ отъ Бога, скжсалъ връзката си съ своето висше съзнание и тръгналъ по свѣта да странствува. Има ли право човѣкъ да се отдѣля отъ Бога? Щомъ се прекжсне връзката между Божественото и човѣшкото съзнание, човѣкъ има право да се отдѣли отъ Бога; има право да странствува по свѣта; има право да изяде и изпие богатството на баща си съ леки, поврѣхностни приятели и приятелки; има право да стане свинарь, да ходи окжсанъ и босъ; най-после, когато се пробуди съзнанието му, има право да се върне при баща си и да каже: „Приеми ме като единъ отъ твоитѣ слуги. Не съмъ достоенъ да се нарека твой синъ. Сгрѣшихъ предъ тебе и предъ Бога, прости ми“. И бащата има право да посрещне сина си съ радостъ, да го пригърне и цѣлуе и да заповѣда въ негова честь да заколятъ най-угоеното теле. И поголѣмиятъ братъ има право да се сърди, че баща му заклалъ най-угоеното теле за по-малкия си синъ, който изялъ и изпилъ всичко, и се върналъ при баща си голъ и босъ, като последенъ сиромасъ. Такава е сждбата на всѣки човѣкъ, на всѣко семейство, на всѣко общество и на всѣки народъ, които сж се отклонили отъ Бога. Това става днесъ по цѣлия свѣтъ.

Казано е въ Писанието, че Синъ Человѣчески ще дойде втори пѣтъ на земята. Съ какво ще се ознаменува идването на Христа? — Съ пробуждане на човѣшкото съзнание. Когато човѣкъ осиромашее, когато изгуби всичкото си богатство и тръгне гладенъ, голъ и босъ по свѣта, тогава ще съзнае, че е сгрѣшилъ, че е взелъ кривъ пѣтъ и ще започне да очаква идването на Христа. Това означава пробуждане на

човѣшкото съзнание. Това е процесъ, който се налага вече на хората. Всѣки трѣбва да се върне при своя Баща, да съзнае погрѣшката си и да се разкае. Само така човѣкъ ще види последствията на своя животъ, както въ миналото, така и въ настоящето. И блудниятъ синъ си даде смѣтка за своя миналъ животъ, разбра, какво е придобилъ и какво загубилъ и едва тогава реши да се върне при баща си. Той разбра, че съ свинарство нищо не се постига. Най-после гладътъ го застави да се върне при баща си, да стане неговъ слуга. Ще кажете, че е страшно положението на човѣка, когато трѣгне по свѣта гладенъ, голъ и босъ. Ако сте дошли до това положение и сте се разкаяли и върнали при баща си, радвайте се, че вътрешнитѣ ви дрипели, т. е. вътрешнитѣ ви недостатѣци сж излѣзли навънъ, сами да ги видите и изправите. Радвайте се, че сте поумнѣли. Когато поумнѣе, човѣкъ е отвѣтре ситъ, облѣченъ и обутъ, а отвънъ — гладенъ, окжсанъ и босъ. Благодарете, че разумността е влѣзла въ васъ, и вие можете вече да се върнете при Баща си и да кажете: Отче, прости ме, сгрѣшихъ предъ Тебе, но научихъ великия законъ, че на всѣки се отдава заслуженото.

„За да се изпълни все що е писано“. Тѣзи думи се отнасятъ и до всички съвременни общества, държави и народи. Европейскитѣ народи ще оголѣятъ, ще изгубятъ силата си, ще настане гладъ на земята: кокошки, пуйки, агнета, прасета ще намалѣятъ, почти ще изчезнатъ. Не само това, но и хлѣбътъ ще се намали, ще се дава дневно по 200—300 гр. на човѣкъ. Може да се случи и да гладувате по два-три деня. Всѣки ще се пита: Защо дойдоха тѣзи времена до главата ни? Кой е виновенъ за бедствията по свѣта? — Виновникътъ не е единъ; всѣки, самъ за себе си, е виновенъ за лошитѣ последствия. Когато ти яде и пи съ приятелитѣ си, тѣ ли сж виновни за твоето пропадане? Тѣ бѣха твои гости. Ти ги покани да се повеселишъ съ тѣхъ; ти имъ даде сръдства да ядатъ и пиятъ съ тебе, да прекарашъ по-весело. На кого се сърдишъ сега? Както си ялъ и пилъ, безъ да мислишъ за последствията, сега ще бждешъ герой да понесешъ закона за възмездие то върху себе си. Ще благодаришъ на този

законъ, че ти дава възможность да се изправишъ.

Религиознитѣ хора се готвятъ, като заминатъ отъ този свѣтъ, да отидатъ въ другъ, по-организиранъ и съвършенъ. Ако отъ плоднитѣ дървета падатъ незрѣли плодове, кжде ще отидатъ? Ще ги изнесатъ ли на пазара? Ще ги сложатъ ли на трапезата на нѣкой богатъ човѣкъ? Ще ги видите ли въ джоба на нѣкое дете? Незрѣлитѣ плодове ще останатъ при дѣнера на стѣблото, докато изгниятъ. За тѣхъ другиятъ свѣтъ е затворенъ. Незрѣлитѣ плодове ще останатъ дълго време на дървото — тукашниятъ свѣтъ, докато узрѣятъ. Следователно, за неподготвенитѣ хора този и онзи свѣтъ е единъ и сжщъ. Дълго време човѣкъ ще живѣе на земята, дето ще се учи, ще расте и ще се развива, докато свърши развитието си. Тукъ той ще следва първоначално училище, после прогимназия, гимназия и университетъ. Следъ това ще влѣзе въ великата житейска школа да приложи наученото. И най-после, когато завърши и последната, житейската школа, тогава ще влѣзе въ организирания свѣтъ, нареченъ „небе“. На небето приематъ само учени хора, които сж напълно узрѣли. Който отиде тамъ, веднага ще му се даде работа, която трѣбва да свърши добре. Тамъ не приематъ хора безъ работа. Който влѣзе неподготвенъ въ онзи свѣтъ, ще го оставятъ два-три деня, като гостъ, и следъ това ще му възложатъ нѣкаква работа. Не може ли да я свърши, ще го изпатятъ отново на земята.

Една баба сънувала, че отишла на онзи свѣтъ. Първото нѣщо, което видѣла тамъ, било една голѣма маса, покрита съ бѣло, и предъ нея седѣли нѣколко бѣлобради старци, съ книга въ ржка. Тя разбрала, че четатъ нѣщо, занимаватъ се. Това я смутило, понеже не знаела, какво да говори и какъ да се обърне къмъ такива учени хора. Единъ отъ тѣхъ я запиталъ: Бабо, защо си дошла? Знаешъ ли да четешъ и да пишешъ? — Не зная, синко, не съмъ учила. — Щомъ не знаешъ да четешъ и да пишешъ, ще носишъ вода. — Е, синко, цѣлъ животъ носихъ вода на земята, дотегна ми вече, а вие и тукъ ме карате на сжщата работа. — Ако не искашъ да носишъ вода, ще се върнешъ на земята да се научишъ да четешъ и да пишешъ.

Докато е на земята, човѣкъ минава презъ три области на живота. Първата областъ е стомахътъ. Живѣе ли още въ стомаха, човѣкъ се съобразява съ неговитѣ правила и закони. Стомахътъ дава угощения и кани гости. Всички се нареждатъ предъ трапезата и очакватъ да се сложи онова, което домакинята е приготвила. Започватъ да слагатъ едно следъ друго — супа, печена кокошка или пуйка, пражоли и отвреме на време по една-две чаши шестгодишно винце, да се развеселятъ сърдцата на гоститѣ. Всички ядатъ и благославятъ Господа за благата, които имъ е далъ. Така се разбира животътъ отъ гледището на стомаха. Ако запитате човѣка, защо яде кокошки, агънца, прасета, ще каже, че така е определено отъ Бога, да владѣе животнитѣ и да имъ бжде господарь. Той вкарва всички животни въ стомаха си и се чувствува доволенъ. Като влѣзатъ вътре, тѣ започватъ да го питатъ: Господарю, какво да работимъ тукъ? Всѣко животно започва да се проявява по своему: свинята започва да рови, волътъ — да бодее, кокошката — да разхвърля, каквото намѣри, пуйката — да се надува. Не се минава много време, стомахътъ на господаря се разстройва, храносмилането му се затруднява. Той страда, пъшка, вика лѣкаръ да му помогне и се чуди, какво е станало съ него. Много просто: животнитѣ, които сж влѣзли въ него, не могатъ да се помирятъ. Тѣ създаватъ разстройство въ организма. Лѣкарътъ предписва очистително, господарътъ повръща, пречиства стомаха си и се облекчава.

Какво означава думата „повръщане“? Споредъ мене, думитѣ „повръщане“ и „одумване“ сж синоними. Както преяждането разстройва стомаха, така лошитѣ и нечисти чувства разстройватъ сърдцето. Като знаете това, не допускате нито да влизатъ въ сърдцето ви, нито да излизатъ отъ него отрицателни чувства. Защо трѣбва да се одумвате едни-други? Влѣзе ли нѣкое отрицателно чувство въ сърдцето ви, веднага го повърнете назадъ. Нѣкой ялъ развалена храна и трѣгва отъ кжща на кжща да разправя, каква била храната, докато най-после я повърне и се освободи. Ако не разправя за себе си, ще говори за своитѣ близки, че яли лоша храна. Не яжте нечиста храна, да не става нужда да разправяте на другитѣ, какво сте яли. Не го-

ворете нито за себе си, нито за близките си. Устата е създадена да приема чиста, здравословна храна, а не да изхвърля нечистата навън. Две врати има човѣкъ: отъ едната приема, отъ другата изхвърля. Ако отъ една и сѣща врата приема и изхвърля нѣщата, той е нарушил хармонията въ своя организъмъ. Този законъ е общъ и за физическата, и за духовната храна. Отъ една врата ще приемашъ, отъ друга ще изхвърляшъ. Допуснете ли нѣщо да излѣзе презъ устата, то трѣбва да бѣде най-хубаво. Не е позволено на човѣшкия езикъ да си служи съ отрицателни и горчиви думи. Затова е казано въ Писанието: „За всѣка праздна дума ще давате отчетъ“.

Сѣщото се отнася до мислитѣ, чувствата и постѣпките на човѣка. Човѣкъ е свързанъ съ разумния свѣтъ, съ сѣщества отъ висока култура — светии, ангели, арахангели, които държатъ смѣтка за всѣка негова постѣпка, за всѣка мисль и чувство, които излизатъ отъ ума и сърдцето му. Единъ день той ще отговаря за всичко, което е допусналъ въ себе си. Човѣкъ дохожда на земята, ражда се, яде, облича се, учи. Изразходва се грамадно количество слънчева енергия — свѣтина и топлина, различни елементи — кислородъ, водородъ, азотъ, фосфоръ, жельзо, сребро, злато и т. н. Всичко това струва милиони и милиарди. Ние виждаме, че човѣкъ расте, развива се, но колко струва той на природата, не знаемъ. Колко енергия сж изразходвали разумнитѣ сѣщества, като сж работили и работятъ върху него, и това не знаемъ. Направете смѣтка, колко коштува единъ човѣкъ, който е живѣлъ сто години на земята, за да разберете, има ли право той да злоупотрѣбвява съ онова, което му е дадено. Който злоупотрѣбвява съ правата, които му сж дадени, лишава се отъ благоприятнитѣ условия на живота, да се ражда и преражда. Да не може човѣкъ да се преражда, това значи, да бѣде завинаги затворенъ.

Днесъ нѣма вече условия за злото. Синъ Человѣчески дойде на земята, именно, затова: да освободи човѣчеството отъ злото, отъ лошитѣ хора и животни. Съ други думи казано, всички обикновени човѣшки идеали ще изчезнатъ и ще се замѣстятъ съ вѣчни. Всѣка мисль, всѣко желание, които не се основаватъ на нѣкакъвъ великъ

идеалъ, сами по себе си ще изчезнатъ. Само една мисль да остане въ главата ви и едно желание въ сърдцето ви, но да сж безсмъртни. Какъвъ смисълъ има, че сте родили десетъ деца, които не изпълняватъ Божията воля? Какво дете е това, което не обича баща си? Безъ любовь не могатъ да се проявятъ нито вѣрата, нито надеждата. Любовьта е първиятъ и най-силенъ стимулъ за човѣка. Любовьта на Бога къмъ човѣчеството, къмъ всичко живо Го заставя да дойде въ свѣта, между хората. Обикновено Богъ посещава свѣта въ усилни и тежки времена, когато човѣчеството минава презъ голѣми кризи. Днесъ времената сж тежки, хората и народитѣ минаватъ презъ голѣми изпитания, поради което Богъ е най-близо до тяхъ.

Като се говори за прераждането, мнозина не го признаватъ, но това не е важно. Какво отъ това, че нѣкой не признава известенъ фактъ? Независимо това, фактътъ е на лице. Хората сж сжществували и преди историческитѣ времена, сжществуватъ и днесъ. Тѣ се раждали и прераждали, благодарение на което придобивали по нѣщо ново, усъвършенствували се. Човѣкъ се преражда, но съ нови имена. Сжщото става и съ народитѣ. Сегашнитѣ народи, наречени германци, англичани, руснаци, французи, българи и др., сжществували едно време подъ други имена. Колко време е живѣлъ човѣкъ на земята, точно не се знае — различни мнения има по този въпросъ. Споредъ Библията, човѣкъ сжществува отъ осемъ хиляди години; споредъ окултиститѣ — отъ 18 милиона години. Богъ иде на земята не да сжди хората, но да пречисти свѣта. Какъ ще го пречисти? — Чрезъ огънь. Затова е казано въ Писанието: „Всѣко дърво, което не дава плодъ, ще се изкорени и въ огънь ще се хвърли“. Дървото не може да живѣе на камениста почва, прѣстъ му трѣбва. Следователно, всѣки човѣкъ, който не дава плодъ, ще се изкорени и ще се хвърли въ огъня. Кога човѣкъ дава плодъ? — Когато живѣе споредъ законитѣ на любовьта. Вънъ отъ любовьта нѣма животъ, нѣма никакво постижение. Презъ дългия животъ, който е прекаралъ на земята, човѣкъ ималъ грижата да си създаде почва, която да разоре, обработи и посѣе, както прави земеделецътъ съ своитѣ ниви. Върху тази почва сж паднали

голѣмъ брой нечисти мисли и желания, които сж я покварили. Тя трѣбва да се пречисти. Какъ? — Като се преобърне нѣколко пѣти съ ралото и се остави известно време на слѣнце да се пече, докато стане плодородна.

За да помогне на човѣка въ пречистване на неговата почва и освобождаване отъ грѣха, разумниятъ свѣтъ, т. е. Провидението му изпраща страдания. Въ този смисълъ, страданието е плугътъ, чрезъ който се разорава нашата почва. Тя трѣбва да се разоре нѣколко пѣти и да се изложи на слѣнце, докато се пречисти. Така, именно, тя става годна за посѣване на чисти мисли и чувства. Хиляди години наредъ Божията Любовь трѣбва да действа върху човѣшката душа, за да върже най-последно плодове. Докато узрѣятъ плодоветъ, естествено е, човѣкъ да бѣде недоволенъ, киселъ. Първоначално плодътъ е киселъ и горчивъ. Колкото по-дълго време се излага на слѣнцето, той става все по-сладъкъ, докато узрѣе напълно и стане сладъкъ и ароматенъ. Процесътъ на узрѣването е свършенъ. Тѣй щото, когато нѣкой човѣкъ е киселъ и недоволенъ, ще знаете, че той се намира въ началото на своя животъ — въ зародишно състояние, едва е завързалъ. Следъ нѣколко Божествени години той ще узрѣе и ще стане сладъкъ — недоволството му ще се превърне въ доволство. Не е лошо човѣкъ да се гнѣви и да е недоволенъ. Гнѣвътъ и недоволството сж на мѣсто, когато почиватъ на принципална основа. Всѣко нѣщо има смисълъ, когато е на мѣсто, т. е. когато има основание.

Въ турско време българитъ сж имали голѣмъ страхъ отъ ошурджитъ, т. е. бирницитъ, които сж събирали голѣми данъци. Докато ошурджията не е дошълъ, българинътъ билъ спокоенъ. Той излизалъ предъ пѣтната врата, взималъ прѣчка и ножъ въ рѣка и на едро дѣлалъ, като разисквалъ по различни въпроси. Обаче, ако дойдѣлъ нѣкой и казалъ: Ошурджията иде! — веднага българинътъ се стрѣскалъ, обръщалъ прѣчката къмъ себе си и започвалъ да дѣла ситно и да мисли, какъ ще плати данъка си. Преди това той свободно си размишлявалъ и се произнасялъ, че Богъ не сжществува. Щомъ дойде ошурджията, Богъ сжществува — тоягата, т. е. правдата

се налага. И той обръща тоягата къмъ себе си. Като имашъ пари, князь си, бейденъ — бей си. Като нѣмашъ пари, и титлата губишъ.

Единъ младъ, красивъ момъкъ се радвалъ на свободата, която ималъ. Дружелъ съ моми и момци и се чувствувалъ независимъ. Момитъ го харесвали и за голѣмата свобода, съ която се ползувалъ, го наричали „князь на князетъ“. Единъ день той решилъ да се сгоди. Момитъ го наричали вече само князь. Следъ това се оженилъ. Сега го считали обикновенъ човѣкъ, като всички хора. Най-после той се развелъ съ жена си, и всички започнали да гледатъ на него като на посмѣшище, на човѣкъ, който стои по-долу отъ обикновенитъ хора.

Богъ изпраща хората на земята свободни, да се чувствуватъ независими и да живѣятъ като князе. Какво правятъ тѣ? Намѣрятъ нѣкой мъжъ или нѣкоя жена и се обвързватъ. Тѣ изгубватъ свободата си и падатъ по-долу отъ князь. После се оженватъ — ставатъ обикновени. Най-после се развеждатъ — ставатъ за посмѣшище на хората. Щомъ сж направили погрѣшка, ще я изправятъ. Мъжътъ дѣла прѣчката на ситно, жената — сжщо, мислятъ, какъ да платятъ данѣцитъ си на ошурджията. Не се свързвайте съ хора, които иматъ да плащатъ на ошурджията.

„За да се изпълни все що е писано“. Съ други думи казано: Сждъ Божи иде въ свѣта! — Кога ще дойде Божиятъ сждъ? — Когато Божествената свѣтлина влѣзе въ умоветъ на хората, и тѣ започнатъ да виждадъ ясно всичко, каквото сж направили въ сегашния и въ миналия си животъ. Тѣ се намиратъ вече предъ нова задача, да изправятъ живота си, да изправятъ всичкитъ си погрѣшки. Благодарете за свѣтлината, която ви е дадена, и бждете готови, като блудния синъ, да се обърнете къмъ Бога съ разкаяние и смирение и кажете: Господи, бжди милостивъ къмъ насъ! Не изпълнихме волята Ти, но сега сме готови да станемъ слуги, да Ти служимъ съ любовь. Помолете се на Бога да напише имената ви въ книгата на живота. Откажете се отъ лѣжата, на която сте служили съ години, и приемерте истината. Ако не сте готови да служите на Бога отъ благодарностъ, вие ще се намѣрите въ положението на

единъ гръцки царь, който отговорилъ на своя добъръ лѣкаръ съ неблагодарность.

Гръцкиятъ царь, за когото се говори въ разказа, страдалъ отъ проказа. Въ царството му дошълъ единъ знатенъ лѣкаръ, нѣкой си Дубанъ, който се заелъ съ лѣкуването на царя и въ скоро време го излѣкувалъ. Въ знакъ на благодарность, царьтъ назначилъ лѣкаря на една отъ първитъ служби въ царството. Отъ завистъ къмъ него, неприятелитъ му започнали да правятъ различни интриги, които достигнали до ухото на царя. Той повървалъ на интригитъ и, за да се освободи отъ лѣкаря, заповѣдалъ да го езекутиратъ. Преди да се изпълни заповѣдта на царя, лѣкарьтъ се явилъ при него, разказалъ му истинското положение, въ което се намиралъ, и го помолилъ за милость. Царьтъ не се съгласилъ и потвърдилъ присъдата. Тогава лѣкарьтъ казалъ: Ще ви оставя една книга, въ която ще намѣрите отговоръ на всички трудни въпроси, които ви вълнуватъ. Като прелиствате книгата, заедно съ отговоритъ на въпроситъ, ще чувате и моя гласъ — главата ми ще проговаря. Царьтъ взелъ книгата и се зарадвалъ, че ще има възможность да прави интересни наблюдения. Следъ езекутирането на лѣкаря, обещаната отъ него книга, била вече на царската маса. Царьтъ всѣки день обръщалъ по единъ листъ на книгата, да чете написаното въ нея. Обаче, колкото повече прелиствалъ книгата, толкова повече положението му се влошавало. Листата били напоени съ нѣкаква отрова. Когато отворилъ последния листъ на книгата, царьтъ чулъ, че се говори: Това е възнаграждението на всѣки човѣкъ, който, за направеното добро, отговаря съ неблагодарность. Така завършилъ живота си неблагодарниятъ царь.

Кой е лѣкарьтъ, който лѣкува човѣшката проказа? — Христосъ. Въмѣсто да благодарите, вие ще отрѣжете главата Му, за да се освободите отъ Него. Тогава ще дойде при васъ дяволътъ, чиито интриги слушате, и ще ви даде книгата, която всѣки день ще прелиствате, да четете отъ нея мъдритъ му съвети. Листата на тази книга сж пропити съ отрова. Като четете мъдритъ дяволски съвети, постепенно ще се отравяте, докато дойдете до последния листъ. Тогава ще чуете гласа на дя-

вола, който ще ви каже: Това е възнаграждението на всъшки грѣшникъ, който, за направеното му добро, отговаря съ зло. Той не заслужава да живѣе.

Мнозина се оплакватъ отъ неправдитѣ въ живота и отдаватъ всичко на Бога. Щомъ мислятъ така, неправдата е въ тѣхъ. Ако е даденъ само единъ животъ на човѣка, има право да се оплаква. Но какво ще кажете, като знаете, че много пѣти живѣете на земята? Не мислите ли, че вие сами сте създали неправдата? Вие живѣете по Божия благодать. Богъ е толкова снизходителенъ къмъ васъ и, въпрѣки това, вие пакъ роптаете. Нова епоха иде, нова култура, нови условия. Новата епоха се ознаменува съ това, че Богъ иде въ свѣта, да тури редъ и порядъкъ, да отдѣли смъртнитѣ отъ безсмъртнитѣ, грѣшнитѣ отъ праведнитѣ. Всѣки самъ си определя категорията, въ която ще живѣе. Грѣшниятъ, съ своитѣ изопачени и нечисти мисли и желания, ще си създаде съответно тѣло, съ съответенъ мозъкъ, дробове и стомахъ. Мислитѣ и желанията на човѣка се въплѣтяватъ въ такава форма, която отговаря на тѣхъ. Тѣй щото, не се чудете, защо съществуватъ различни форми: мечки, вълци, тигри, лъвовете, змии и др. Формитѣ се създаватъ споредъ мислитѣ, чувствата и желанията. Не се чудете, защо съществуватъ добри и лоши хора, защо нѣкои сж здрави, бодри и енергични, а други — болни, хилави и неспособни за работа. Не се питайте, защо съществуватъ микробитѣ, които рушатъ човѣшкия организъмъ. Следъ всичко това лѣкаритѣ се събиратъ да обмислятъ този въпросъ, да намѣрятъ начинъ, какъ да се справятъ съ микробитѣ. Има микроби, които въ 24 часа могатъ да изпратятъ човѣка на онзи свѣтъ, въ свѣта на мъчението. Микробитѣ сж страшенъ бичъ за човѣка.

„Тѣзи сж дни на отмъщение, за да се изпълни все що е писано“. Питате: Отмъщава ли Богъ на хората? Чрезъ микробитѣ ли трѣбва да имъ отмъщава? Не отговарямъ на въпроса ви, но питамъ: Какви ще бждатъ отношенията ви къмъ вашия съседъ, който съзнателно пуца свинетѣ си да ровятъ въ вашата добре наредена градина? Вашата градина не е за свинетѣ на съседа ви. Вие сте работили въ нея съ любовъ и радостъ за своитѣ близки и приятели. Който ви обича, нека влѣзе

въ градината ви да се разходи, да се порадва на хубавитѣ цвѣтя и плодове.

Представете си, че бащата на едно семейство билъ въ странство. Като се връща въ дома си, той купува хубави подаръци на четиритѣ си дъщери и на жена си. Едва пристигналъ, дветѣ му дъщери спиратъ вниманието си върху подаръцитѣ и накититѣ, които баща имъ носи, разглеждатъ ги, любоватъ имъ се, но на баща си не обръщатъ никакво внимание. Че той е уморенъ, че трѣбва да се измие, да си хапне и почине, това не се отнася до тѣхъ. Обаче, другитѣ две отправятъ всичкото си внимание къмъ него: едната му носи вода да се измие, дрехи — да се преоблѣче; другата приготвя ядене да си хапне и почине. Тѣ не мислятъ още за подаръцитѣ. Бащата е внимателенъ и къмъ четиритѣ си дъщери, но къмъ първитѣ две има едно отношение, а къмъ вторитѣ — друго. Той нѣма да изрази отношението си външно, но вътрешно вече има нѣкаква разлика. Оттукъ вадимъ закона: Любовта любовъ ражда. Омразата не може да роди любовъ. Отъ страхъ, можешъ да дадешъ видъ, че обичашъ нѣкого, но щомъ се махне причината, която произвежда страха, омразата се увеличава. Любовта изключва страха, обаче, безлюбието, омразата раждатъ страха. Само лошитѣ, тъмнитѣ духове се страхуватъ, а не свѣтитѣ и добритѣ. Следователно, щомъ влѣзе нѣкой лошъ, тъменъ духъ въ васъ, вие веднага започвате да се страхувате. Изпждете лошия духъ отъ себе си. Нека той стане вашъ слуга, а не господарь. Щомъ го изпждите, вие ставате силни, смѣли, повдигате съзнанието си и влизате въ една свѣтла областъ, дето цари любовъ и съгласие, свѣтлина и миръ. — Какво ще стане съ свѣта? — Не мислете за това, мислете за себе си. Другъ е билъ досега господарьтъ на свѣта, но днесъ той е вързанъ. Той трепери сега, страхува се, съжالياва, че е изгубилъ властта си. Ще го изпратятъ долу, въ низшия свѣтъ, да се научи да работи. Той е ялъ и пилъ, но работа се иска отъ него — друго спасение нѣма. Щомъ е вързанъ главниятъ господарь, съ малкитѣ господарчета лесно ще се справите. Всѣки ще върже малкото господарче въ себе си и ще го тури на работа. Не се страхувайте отъ този господарь, неговото царство е свършено. Ту-

рете Христа за глава на вашето царство и вървете по Неговия път. Само така ангелитъ ще ви бждат приятели, и вие ще ходите въ свѣтлина. Това иска Богъ отъ всички. Слушайте гласа Му и бждете готови да изпълните Неговата воля. Дошло е време вече за скъсване връзкитъ съ стария господарь и да възстановите връзкитъ си съ Онзи, Който ви е създалъ, Който ви обича и мисли за васъ

Религиознитъ хора се готвятъ, като отидатъ на онзи свѣтъ, да минатъ презъ всички планети и да се установятъ на слънцето. И това ще бжде, но не сега. Вие още не сте готови за другитъ планети. Има смисълъ да обиколи човѣкъ всички планети и звезди, но да придобие нѣщо, да се измѣни, да стане новъ човѣкъ. А тѣй, да мине и замине само, да види нови нѣща, безъ да разбере смисъла имъ, не заслужава да се изразходва толкова енергия. Ще дойде день, когато човѣкъ ще пътува свободно отъ една планета въ друга, но не съ сегашното си тѣло. Ново тѣло трѣбва да си създадете, което да може да се разглобява и отново създава, за да го пренасяте отъ едно мѣсто на друго. Ще дойде день, когато човѣкъ ще пътува по земята безъ тренове, безъ автомобили и аероплани. Той ще има ново тѣло, устроено по новъ начинъ. Самъ той ще разполага съ нова свѣтлина и знания, ще познава законитъ на Всемира и ще ги прилага. Тогава той нѣма да оре и копае земята, както днесъ прави, но ще се храни по особенъ начинъ, който днесъ и най-ученитъ не познаватъ.

Христосъ казва: „Иди си сега и повече не грѣши“. Да не грѣши човѣкъ, това значи, да не престѣпва Божия законъ. Който реши да служи на Бога, той изпълнява Неговия законъ. Щомъ влѣзешъ въ обществото на ангелитъ, ти се повдигашъ. Голѣмо благословение е за човѣка да има приятелството на ангелитъ, на светиитъ, на добритъ хора въ свѣта. Всѣки ще се надпреварва да ти даде нѣщо. Страшно е, обаче, да попаднешъ между неприятели. Всѣки гледа да вземе нѣщо отъ тебе, да те ограби и погуби. Царството Божие не погубва човѣка. Тамъ живѣятъ хора въ пълно обединение, въ служене на любовта. Тамъ всички живѣятъ единъ за другъ, а днесъ всѣки живѣе за себе си. Подъ думата „себе си“ разбираме низшето въ човѣка: млѣкопитаещи,

птици, риби. Затова, именно, Христосъ казва: „Който не се отрече отъ себе си, не може да бжде мой ученикъ“. Като се откаже отъ низшето, човѣкъ има възможность по-бързо да еволюира. Законътъ за еволюцията е общъ за всички сѣщества — и за хората, и за животнитѣ. Колкото по-грѣшенъ е човѣкъ, толкова по-бавно еволюира. Той е изложенъ на голѣми страдания, за да се пробуди съзнанието му. Сѣщиятъ законъ се отнася и до животнитѣ. Тази е причината, дето едни животни страдатъ повече отъ други. Колкото по-тежки сѣ страданията на едно сѣщество, толкова повече има да плаща.

Като изучавате естествена история, виждате, какъ формитѣ постепенно минаватъ отъ една въ друга и се усъвършенствуватъ. Разбира се, това е дълъгъ процесъ който се извършва въ продължение на хиляди години. За насъ не важи времето, а резултатитѣ. Ето защо, като дойдете до животнитѣ, не гледайте на тѣхъ съ пренебрежение, но знайте, че единъ день и тѣ ще се измѣнятъ, ще се повдигнатъ. По съзнание, по материални условия животнитѣ сѣ по-долу отъ човѣка, но и тѣ единъ день ще се повдигнатъ. Ако знае, какъ да влѣзе въ връзка съ тѣхъ, човѣкъ може да се разговаря и съ коня, и съ вола, и съ кучето, даже и съ по-низкостоещитѣ животни. Овчарътъ, който живѣе въ колиба, и царътъ, който живѣе въ палатъ, се намиратъ при различни физически и духовни условия, но вие можете да се разговаряте и съ двамата. Има хора, които, по съзнание, не стоятъ по-високо отъ животнитѣ. Има и животни, които, по съзнание, сѣ като хората. Ето защо, не трѣбва да се влияете отъ външната форма на нѣщата, но да обръщате внимание на съдържанието и на смисъла имъ. Истината разкрива произхода на човѣка. Единъ день, когато влѣзете въ духовния свѣтъ, вашитѣ мисли и чувства ще станатъ обективни и, като ги видите, ще се засрамите отъ себе си, ще разберете, че не сте готови за този свѣтъ и ще пожелаете по-скоро да слѣзете на земята, да работите за съграждане на своето свѣтло бждеще. Затова, именно, човѣкъ се преражда. Работа се иска отъ него. Въ каквото положение да ви поставятъ, трѣбва да знаете, че това е вашата сждба. Работете върху себе си, да подобрите сждбата си. Това

се постига само по единъ начинъ: като служите на Бога съ всичкия си умъ, съ всичкото си сърдце, съ всичката си душа и съ всичката си сила. Съ други думи казано: Да служимъ на Господа съ всичкитъ си мисли, чувства и действия. Да служимъ на ближния си като на себе си. Кой е твой ближенъ? — Който ти помага и работи за тебе. Значи, волътъ, конътъ, кравата сж твои ближни. Богъ знае езика на всички животни и се разговаря съ тѣхъ, както съ хората, а ти се срамувашъ да разговаряшъ съ своя волъ, който по цѣли дни оре на нивата ти. Понѣкога Богъ предпочита да се разговаря съ единъ волъ, отколкото съ единъ надутъ грѣшникъ, който самъ си причинява страдания и обвинява Бога, че му дава толкова страдания и мъчности. Волътъ по цѣли дни тегли хомота на своя господарь, но никога не го обвинява, че му причинява страдания. Богъ е далъ на човѣка хиляди блага и продължава да му дава. Кой е виновенъ за страданията му? — Той самъ. Като злоупотрѣбвява съ богатата и Божието благословение, страданията неизбежно го следватъ. Какво трѣбва да направи, за да се освободи отъ тѣхъ? — Да прегледа живота си и да го изправи.

Единствената сила, която може да изправи човѣшкия животъ, е любовта. Приложете любовта, и животътъ ви самъ по себе си ще се изправи. — Коя любовъ? — За която вие сте готови. Любовта има 350 милиона форми. Задача на човѣка е да изучава формитъ на любовта и да ги различава. Тѣй щото, когато нѣкой каже, че ви обича, вие трѣбва да знаете, каква е неговата любовъ: като на червея, на паяка, на комара, на кокошката, на кучето, на мечката, на вълка, на вола, на коня, или като на майката, на светията, на ангела и т. н. Не е позволено на човѣка да си служи съ любовта на паяка, да смучи кръвта на своята възлюбена или на своя възлюбенъ; не е позволено да си служи и съ любовта на хищника, който разкъсва своята жертва. Богъ слиза на земята, не да сѣди хората, но да ги поучава. Той разтваря книгата на живота предъ всѣки човѣкъ и го заставя да чете, самъ да види своитъ погрѣшки. Кѣде грѣши човѣкъ най-много? — По отношение на любовта. Като види и съзнае погрѣшкитъ си, той ще каже като блудния синъ: Прости ме, Отче, ида

при Тебе окжсанъ и босъ, гладенъ и сироманъ. Всичко, което ми даде, изядохъ и изпихъ, съгрѣшихъ предъ Тебе и небето, но готовъ съмъ да Ти стана слуга и да Ти служа. Това е сждбата на свѣта, която днесъ се прилага. Богъ ще пригме блудния синъ съ любовъ, ще заповѣда да го окжпятъ и облѣкатъ въ нова премѣна, ще го пригърне и цѣлуне и въ негова честъ ще заколи най-угоеното си теле, но дяволътъ, т. е. по-голъмиятъ братъ ще бжде недоволенъ. Той ще каже на Господа: Толкова години работихъ за тебе, но ти нищо не ми даде. Дяволътъ не говори истината. Всичкото богатство на свѣта е негово. За дявола е казано: „Не дойде да помага на ангелитъ, а на семето Аврамово“.

И тъй, съ слизането на Христа въ свѣта хората ще се повдигнатъ, ще чуятъ гласа Му и ще възприематъ новата мисълъ. Отъ който край на свѣта да говори Христосъ, навсѣкжде ще чуватъ гласа Му. Праведнитъ едновременно ще Го чуватъ и виждатъ. Той ще бжде навсѣкжде. Това значи, да бжде човѣкъ ясновидецъ, да е развилъ шестото чувство въ себе си. Ако Христосъ слѣзе втори пжтъ на земята въ плътъ, хората пакъ ще Го разпнатъ. Този пжтъ Христосъ иде въ такава форма, която нито отъ храна се нуждае, нито кръстъ я хваща. Той се нуждае отъ плодовѣтъ на вашето дърво. Като ви погледне, Той ще види, има ли плодове вашата душа и, като намѣри плодъ, ще каже: „Да бжде благословена тази душа!“ Казвамъ: Блажена е онази душа, на чието дърво има поне единъ узрѣлъ плодъ! Като дойде Христосъ при васъ, ще Му предложите своя плодъ, да се нахрани. Така Той ще познае, че вие сте работили градината си съ любовъ, добре сте разкопавали и поливали плоднитъ си дръвчета. Много мже, жени и деца поливатъ своитъ градини съ сълзи, които идатъ отъ дълбочината на тѣхнитъ сърдца. Единъ день отъ тѣзи сълзи ще се родятъ сладки, вкусни плодове. Не се плашете отъ сълзитъ си! Не казвайте, че плачете, но кажете, че поливате своята градина. Не казвайте, че сърдцето ви се разкъсва отъ скръбъ и страдание, но кажете, че разоравате нивата си. Разоравайте и поливайте Божествената нива, да даде изобилно плодъ. Това е смисълътъ на живота. Затова иде Христосъ въ свѣта.

Какво е състоянието на сегашното човѣчество? То се намира въ положението на движещия се параходъ. Преди да тръгне, параходътъ се разтърсва, полюлява се и, когато движението се предаде по всичкитѣ му части, той започва спокойно и плавно да се движи по повърхността на водата. Христосъ иде на земята, да раздвижи спрѣлия въ пѣтя си параходъ. Той ще му даде голѣмъ тласъкъ, ще го разтърси, ще го залюлѣе, но ще го застави да тръгне, да поеме правата посока на своето движение. Следователно, идването на Христа ще се ознаменува съ движение на човѣчеството въ права посока. Всички хора ще започнатъ да мислятъ, да чувствуватъ и да действуватъ право, както параходътъ се движи въ права посока и върви къмъ строго опредѣлена цель. Мѣчно е да си представишъ, какъ ще стане това, но когато парата разтърси твоя параходъ; когато мислитѣ ти станатъ ясни, опредѣлени; когато съзнаешъ цельта на твоя животъ, ти ще видишъ Христа предъ себе си така ясно, както машинистътъ вижда и знае, че трѣбва да тури вѣглища въ огнището, за да тръгне параходътъ. Мнозина сж виждали и виждатъ Христа веселъ, засмѣнъ, съ ореолъ на главата, че отива къмъ Ерусалимъ, като символъ на свето мѣсто. Христосъ е въ всички свѣтове, а не само на земята. Които сж по-чувствителни, съзнаватъ това, възприематъ го и съ ума, и съ сърдцето си. Нѣма човѣкъ, който да не чувствува поне най-малкото раздвижване въ себе си. Който чувствува това раздвижване по-силно, той се страхува, безпокои се, да не стане нѣщо страшно съ него. — Нищо страшно нѣма да стане. Вашиятъ параходъ се движи напредъ, върви въ опредѣлена посока, къмъ Божественото пристанище. Азъ не ви говоря за гроба. Напротивъ, щомъ параходътъ ви се подвижи, вие ще излѣзете вѣнъ отъ гроба и ще възкрѣснете. Това означава стихътъ, който Павелъ е казалъ: „Ние нѣма да умремъ, но ще се измѣнимъ“.

Какво ще стане съ насъ? — Ще си легнете като буба и на сутринята ще станете като какавида. Втората вечеръ ще си легнете като какавида и на сутринята ще бждете пеперуда, която свободно ще кацва отъ цвѣтъ на цвѣтъ да събира сладкия нектаръ на цвѣтята. Какво стана съ насъ? — Преобразихте се. Богъ отне

вашитѣ стари, корави сърдца и ви даде нови, меки, отъ фина материя, на които днесъ пише своя законъ. Той отне изопаченитѣ ви умове и ви даде нови, свѣтли, които да разбиратъ Неговитѣ мисли и да ги прилагатъ. Душата ви ще бжде храмъ Божи, а сърдцето ви — Неговъ олтаръ, на който ще принасяте жертвигѣ си. Духътъ ще бжде Божиятъ служителъ. Това значи, да служишъ на Бога съ всичкия си умъ, съ всичкото си сърдце, съ всичката си душа и сила. Това значи сждбата на свѣта. Да сждишъ, това значи, да намѣришъ истинския пътъ, по който, като човѣкъ въ обществото, като народъ въ човѣчеството да научишъ задълженията си къмъ Бога и да ги изпълнишъ. — Тогава ще се познавамъ ли? — Повече, отколкото днесъ се познавате. — Ще се обичамъ ли? — Повече, отколкото днесъ се обичате. Тогава ще бждете радостни и весели, съ засмѣни лица и отворени сърдца. Днесъ лицата на хората сж замрежени, облаци има върху тѣхъ. Кой е виновенъ за това?

Едно дете видѣло изгрѣва на слънцето, скрито подъ мъгли и облаци; неговиятъ червенъ обликъ едва се прозиралъ. — Защо ме гледашъ така навжсено и гнѣвно? — запитало детето? Слънцето отговорило: Вината не е въ мене. Облаци ме засѣнчватъ, мъгли прѣчатъ на лжчитѣ ми, но минатъ ли тѣ, азъ пакъ ще ти покажа моя веселъ и засмѣнъ образъ. Сега и на васъ казвамъ: Не питайте, защо образътъ на Христа е мраченъ и сърдитъ. Облаци и мъгли го засѣнчватъ. Когато тѣ се разсѣятъ, вие ще видите свѣтлия и засмѣнъ образъ на Христа, отъ Който лѣха любовь и свѣтлина, радостъ и веселие. Любовьта на Христа отчасти може да се уподоби на красивия и свѣтълъ слънчевъ образъ. Когато почувствувате Неговата любовь, земниятъ ви животъ ще се осмисли. Тогава ще разберете, защо се раждате и умираете, защо сте жени и мжже, защо раждате и отглеждате деца. Не само ще разберете тѣзи нѣща, но тѣ ще се осмислятъ за васъ.

„Тѣзи сж дни на отмъщение, за да се изпълни все що е писано“. Страшенъ е този стихъ. Който не разбира дълбокия му смисълъ, ще ви прати въ ада. Който го разбира и тълкува правилно, казва: Христосъ иде въ свѣта съ своята разумность и любовь. Той казва на

всички хора по лицето на земята: „Миръ вамъ!“ Чрезъ разумността и любовта на Христа всѣкому ще се даде заслуженото. Кой за каквато работа е готовъ, такава ще му се даде. Има ли нѣщо страшно въ това? Пригответе се, всѣки на своето време, да посрещнете Христа. Облѣчете се въ нови дрехи. За едни Христосъ ще дойде още днесъ, за други — утре, а за трети — следъ години. Кой когато е готовъ, тогава ще Го посрещне.

Очаквайте всѣки день Христа, все ще Го видите — отъ васъ зависи това. Кога ще Го видите, не мога точно да опредѣля. Вие трѣбва да бждете на мѣстата си, както астрономътъ стои на мѣстото съ своята тржба и наблюдава. Астрономътъ може да наблюдава една планета, която е много далечъ отъ земята, но той я вижда, когато обикновенитѣ хора не подозиратъ нищо за нейното сжществуване. Когато планетата се приближи до слънцето, тогава всички хора могатъ да я видятъ. Защо да не бждете и вие такива астрономи, да виждате Христа отдалечъ, когато обикновенитѣ хора още не Го виждатъ. Значи, има хора, които и днесъ виждатъ Христа, други ще Го видятъ по-късно, когато се приближи до тѣхъ; трети и тогава нѣма да Го видятъ, тѣ ще продължаватъ спокойно и блажено да спятъ.

Желая ви да бждете будни, да видите Христа отдалечъ. Ако не Го видите отдалечъ, поне отблизо, но непременно да Го видите. Той ще ви говори и ще Го чувате така, както днесъ чувате мене.

*

Беседа отъ Учителя, държана
на 28 януарий, 1917 г. София.

Всичко ми е предадено

„Всичко ми е предадено отъ Отца моего; и никой не познава Сина, тъкмо Отецъ; нито Отецъ познава нѣкой, тъкмо Синътъ“.*)

„Никой не познава Сина, освенъ Отецъ; и никой не познава Отца, освенъ Синътъ“. Думата „познаване“ има отношение къмъ човѣшкия умъ. Ако не е подготвенъ да схване смисъла на великата идея „познаването“, умътъ не може да разбере отношението, което съществува между Сина и Отца. Тукъ имаме две величини: Отецъ и Синъ. Тѣ могатъ да се разглеждатъ като числата 1:3. Какво разбирате подъ числото едно?— Това число е символъ, който за едни хора има значение, а за други нѣма — това зависи отъ състоянието на тѣхния умъ. Когато кажете „единъ, една, едно“, можете да разберете единъ мъжъ, една жена, едно дете, но можете да разберете единъ конъ, една крава, едно теле и т. н. Когато кажете думата „човѣкъ“, вие мислите, че знаете, какво нѣщо е човѣкътъ; но, ако ви накаратъ да дадете точно опредѣление за човѣка, ще се намѣрите въ трудно положение. Лесно е да кажете „синъ ми“ или „дъщеря ми“, но и тѣзи думи сж неразбрани за васъ. Вие имате понятие за сина или за дъщерята дотолкова, доколкото разбирате отношенията, които съществуватъ помежду ви. Обаче, истинското отношение се опредѣля отъ връзката, която съществува между вашата душа и душата на онѣзи, които наричате вашъ синъ или ваша дъщеря. Единицата представя бащата, а тройката — детето, т. е. синътъ или дъщерята. Като математическо отношение, числата 1:3 представятъ отношението на диаметъра на окръжността къмъ нейната дължина, т. е. Д:П. Числото $\Pi=3.14$. Значи, диаметърътъ се съдържа въ окръжността 3.14 пѣти; ние взимаме само цѣлото число — три. Значи, бащата показва размѣра на човѣшкия пѣтъ, а синътъ — обиколката на този пѣтъ.

*) Матея 11: 27—30.

И тъй, когато казваме, че никой не познава Сина, разбираме всевъзможните комбинации, презъ които Той минава. Когато диаметърътъ се върти около себе си, образува сфера или кълбо, което показва възможноститъ и условията, които носи Синътъ. Не мислете, че е лесно да познаете Сина, да го завъртите като колело единъ път и да кажете, че сте разбрали неговото движение. И като кажете „диаметъръ“, пакъ не сте разбрали дълбокия смисълъ на единицата. По отношение на тройката, т. е. на дължината на окръжността, единицата е диаметъръ, но тя е единица и по отношение на безброй още числа. Въ математиката всички числа започватъ отъ единицата. Изговаряме числата едно, две и т. н. Тъ представятъ диаметритъ, прекарани въ единъ кръгъ. Числото седемъ представя диаметра на вселената. Това сж отвлъчени, мистически нѣща, които човѣкъ ще разбере тогава, когато проникне въ дълбокия смисълъ на живота. Въ този смисълъ, всѣки трѣбва да разбере своето мѣсто и положението, което заема въ природата. Човѣкъ може да бжде въ положението на минералъ, на растение, на животно и най-после — въ положението на истински човѣкъ. Докато дойде до последното положение, той изучава нѣщата, да ги познава и разбира. Той минава презъ минералитъ, изучава ги и, като научи свойствата имъ, отдѣля скъпоценнитъ камъни отъ обикновенитъ и започва да се украсява съ тѣхъ. Като минава презъ растенията и животнитъ, сжщо така ги изучава: отглежда ги, храни ги, радва имъ се, докато единъ день започва да ги кжса и коли, употребява ги за храна. Мжжътъ се връща отъ работа недоволенъ и сърдитъ, но, като види, че жена му е сготвила кокошка или агънце, сложила на трапезата плодове, той става веселъ и разположенъ и яде съ охота. Той мисли, че е разбралъ жена си, но това е за нѣколко часа. А стомахътъ отново се изпразва и се явява ново брожение, ново недоволство, докато пакъ се нахрани. Въ сжщото положение се намиратъ и жената, и децата. Всички се оплакватъ, че не се познаватъ и разбиратъ, правятъ опити да се познаятъ и все непознати оставатъ.

Какво означава познаването? — Да познавате нѣщата, значи, да ги владѣете, да станатъ частъ отъ васъ — ваша плътъ и кръвъ. Да познавашъ коня, не

значи, да му туришъ юларъ и да го водишъ следъ себе си; да познавашъ елементитъ, това не значи, да ги туришъ въ шишенца и да ги държишъ затворени. Познаването подразбира съзнателна, вътрешна връзка между нѣщата. Такава връзка е възможна само при любовта. Значи, имате ли любовъ, ще познавате нѣщата; нѣмате ли любовъ, нищо не можете да познаете. Нѣкой казва, че умира отъ любовъ. Той може да умре, безъ да разбере любовта. Съ умирање любовта не се намира. Когато момата не може да постигне своя идеалъ, т. е. не може да се омъжи за онзи, когото обича, тя казва, че ще умре. Това подразбира, че тя иска да влѣзе въ любовта, но любовта не се постига съ смъртъ. Когато се говори за домъ, за майка и баща, за деца, разбираме известни отношения на души, които сж свързани чрезъ любовта. Когато говоримъ за църквата, сжщо така разбираме отношение на души къмъ нѣщо, което представя Божието присѣствие, или присѣствие на любовта. Нѣкой казва, че вѣнъ отъ църквата нѣма спасение. Азъ превеждамъ този изразъ: Вѣнъ отъ любовта нѣма спасение. Безъ любовъ нѣщата сж мъртви, безсъзнателни, механически.

Христосъ казва: „Никой не познава Отца, тъкмо Синътъ“. Значи, който нѣма любовъ, не познава Отца; който има любовъ, той може да Го познае. Казано е: „Богъ е Любовь“. Следователно, само любовта познава себе си. Ти можешъ да познаешъ единъ предметъ, ако имашъ неговитъ качества; ти можешъ да познаешъ приятеля си, който е знаменитъ философъ, само ако имашъ философски умъ, да разбирашъ неговитъ идеи. Двама души, отъ които единиятъ има сърдце и душа, а другиятъ — не ги е проявилъ още, не могатъ да се разбератъ. — Защо? — Защото нѣматъ еднакви качества. Нѣкоя жена се оплаква, че мжжътъ ѝ не я разбира. — Той още Бога не е позналъ, а тя иска нея да познае. Докато не познае Бога, човѣкъ не може да познае никого. Който не познава Сина, не може да познае мислещитъ сжщества, не може да познае и Бога. Приемете тази мисль въ ума и въ сърдцето си и я приложете въ своя животъ.

Христосъ казва: „Дойдете при мене всички отрудени и обременени, азъ ще ви успокоя. Вземете моето

иго на себе си и се научете отъ мене. Моето иго е благо, и моето бreme е леко“. Христосъ призовава при себе си всички обременени, да ги научи на изкуството да носятъ леко своето бreme. „Никой не може да дойде при мене, ако Отецъ ми не го привлече“. Синътъ е обектъ, къмъ който всѣка душа се стреми, а Отецъ е силата, която привлича душитѣ къмъ този обектъ. Когато момъкътъ се привлича отъ нѣкоя мома, тя е обектъ на привличането, а силата, която го привлича, е любовта, т. е. Отецъ, за Когото Христосъ говори. Човѣкъ трѣбва да изучава любовта, Бога. Какъ ще я научи? — Чрезъ Сина. Значи, Синътъ, т. е. вътрешната интелигентностъ въ човѣка, трѣбва да го научи да познава Отца си, за да разбира отношенията си, както къмъ себе си, така и къмъ своитѣ ближни.

Съвременнитѣ хора се занимаватъ съ много въпроси, но 99 отъ тѣхъ сж маловажни и несжществени. Само единъ отъ стотѣ въпроси е сжщественъ. Около него, именно, се движатъ всички останали, затова тѣ представятъ храна за този сжщественъ и централенъ въпросъ. Ако разгледате внимателно едно яйце, ще видите, че въ него има сжществена и важна клетка — зародишната, около която се въртятъ всички останали клетки. Тѣ представятъ условия и срѣда за нейното развитие. Отъ нея ще излѣзе животътъ. На сжщото основание, казвамъ: Много нѣща сж необходими за познаване на Сина, но едно е сжщественото — да вземете Неговото иго. Игото подразбира отношение къмъ външнитѣ и вътрешнитѣ условия на живота. Следователно, вие можете да познаете Бога само тогава, когато вземете Неговото иго и сте готови да Му служите. Да служите на Бога, това означава готовностъ да изучавате съ любовъ всички предмети. Външниятъ или обективниятъ свѣтъ, съ всички свои прояви, представя предметно учение за онзи, който е готовъ да служи на Бога. Не е ли сжщото и въ училищата на земята? Въ каквото училище да влѣзете — първоначално, гимназия или университетъ, учителитѣ и професоритѣ ви даватъ уроци и задачи, които трѣбва да решавате. Тѣ сж предметно учение за васъ. Който е готовъ да служи на учителитѣ си съ любовъ, той ще учи всичко, което му преподаватъ. Богъ е създалъ свѣта за насъ, а не за себе

си. Следователно, всички одушевени и неодушевени предмети, които ни обикалят, иматъ своето дълбоко предназначение. Че е така, виждаме по нашитѣ удове. Ние имаме две очи, две уши, носъ, уста, брада, ржце и крака съ по петъ пръста — всичко това има своето велико предназначение. Ще кажете, че ушитѣ сж дадени на човѣка, за да чува и възприема звуковетѣ, очитѣ — да вижда и да различава нѣщата. Освенъ това външно предназначение, очитѣ и ушитѣ иматъ вътрешно, психическо значение. И наистина, срѣщаме хора, които виждатъ и чуватъ, но не разбиратъ нито това, което чуватъ, нито което виждатъ.

„Никой не познава Сина, тъкмо Отецъ“. Подъ думата „синъ“ се разбира разумното начало въ човѣка. Малко бащи днесъ разбиратъ синоветѣ си. Нѣкой баща се радва, че му се е родилъ синъ, за да му работи. Това показва, че той гледа на сина си като на слуга. Много бащи иматъ криво разбиране за синоветѣ си. Тѣ мислятъ, че синоветѣ имъ сж длъжни да понасятъ всичко, каквото бацитѣ правятъ. Даже да правятъ дългове и да пропиятъ имането си, тѣ казватъ: Синоветѣ ще останатъ следъ менъ да плащатъ. Такива бащи нѣматъ правилни отношения къмъ синоветѣ си, но и синоветѣ имъ нѣматъ правилни отношения къмъ тѣхъ. Правилни отношения сж тѣзи, които почиватъ на закона на любовта. Синътъ не трѣбва да разчита на богатството на баща си, но и бащата не трѣбва да злоупотрѣбява съ любовта на сина си, да очаква отъ него. Обаче, и двамата трѣбва да сж готови да се жертвуватъ единъ за другъ. Щомъ има любовъ между тѣхъ, естествено е, че и двамата ще работятъ заедно и взаимно ще си помагатъ. Това сж правилни отношения между синъ и баща.

Желая, въ бждеще, когато момъкъ и мома се женятъ, да не се питатъ, обичатъ ли се, или не. Това сж въпроси, които любовта не търпи. Често момъкътъ и момата се женятъ безъ да се обичатъ, а казватъ, че се обичатъ. Това не се позволява. Любовта изключва всѣкаква лъжа и лицемерие. Не питайте, обичате ли се, но питайте онзи, за когото се жените, готовъ ли е да се жертвува за васъ. Ако каже, че иска да си поживѣе, той не е за васъ. Вътрешниятъ смисълъ на жи-

вота сѣ заключава въ жертвата, въ самопожертвуването. Тѣй щото, вътрѣшното познаване на Сина подразбира законъ на жертва. Само онзи може да се пожертвува, който познава Сина. Когато се жертвува, човѣкъ става силенъ. Като турите вода въ котелъ и я нагрѣете, като пара, тя става по-силна, отколкото е била първоначално, като вода. Самопожертвуването подразбира законъ, чрезъ който може да се измѣни едно състояние въ друго, една отрицателна мисль въ положителна и едно отрицателно чувство въ положително. Ако твърдото тѣло се превръща въ течно и течното — въ въздухообразно, тукъ участвува законътъ на жертвата; ако можешъ да превърнешъ отрицателната мисль и отрицателното чувство въ положителни, тукъ сѣщиятъ законъ взима участие. Ако не се самопожертвувашъ какъ би превърналъ омразата въ любовь? Ще кажете, че мразите нѣкого. Щомъ го мразите, вие сте ледъ. Не остава нищо друго, освенъ да се пожертвувате, т. е. да се подложите на огънь, който ще превърне леда въ вода, а водата въ пара. Докато има вода въ природата, и живогъ ще има: растенията, животнитѣ и хората ще се ползватъ отъ нея.

„Никой не познава Сина, тъкмо Отецъ“. Какво се разбира подъ думата „никой“? — Никой е всѣки, който не е готовъ да се самопожертвува. Значи, който не може да се жертвува, не познава Сина. Синътъ е законъ на самопожертвуване. По отношение на този законъ, кокошката стои по-високо отъ онзи човѣкъ, който не е готовъ на никаква жертва. Този човѣкъ е мъртавъ. Кокошката, която се жертвува за човѣка, има голѣма цена предъ Божието лице. Казано е въ Писанието: „Нито една птичка не пада на земята безъ Божията воля.“ Богъ взима участие въ живота на всички същества — отъ най-малкигъ до най-голѣмитѣ. Ако предъ лицето на Бога вие сте една птичка, която е готова да се жертвува за другитѣ, трѣбва ли да се плашите отъ живота. Богъ се грижи за васъ. Ако мислите само за себе си, какъ по-добре да наредите своя животъ, Богъ нѣма да се грижи за васъ. Да мислишъ за Бога, това значи, да живѣешъ за най-великото нѣщо въ свѣта. Да мислишъ за себе си, това значи, да живѣешъ въ ограничения. Нѣма по-тежко нѣщо за човѣка отъ

затвора и ограниченията. Въ самопожертвуването се крие познаването на Сина. Който познава Сина, той е свободенъ. Христосъ е говорилъ за жертвата, като великъ процесъ, който се извършва въ човѣшкото съзнание. Докато не стане този процесъ въ човѣка, не може да се говори за познаване на Христа. Какво познаване е това, ако не разбирашъ дълбокия смисълъ на Христовитѣ думи? Христосъ казва: „Азъ съмъ истинската лоза“. Кой знае историята на лозата? Всѣка година лозата се жертвува, но малцина признаватъ нейнитѣ жертви. Христосъ казва още: „Азъ съмъ живиятъ хлѣбъ, слѣзълъ отъ небето“. Колцина разбиратъ смисъла на този хлѣбъ?

Въпросътъ за хлѣба е социаленъ; той се разрешава отъ всички общества и народи. Всички хора ценятъ хлѣба и съзнаватъ, че безъ него нѣма животъ. Единъ младъ човѣкъ разправя своя опитностъ, отъ която разбралъ истинската цена на хлѣба. Така се случило въ живота му, че трѣбвало да гладува четири-петъ деня. Той огладнѣлъ толкова много, че търсѣлъ случай да намѣри отнѣкъде хапка хлѣбъ да задоволи глада, който страшно го мъчелъ. Като вървѣлъ по пѣтя, видѣлъ едно куче носи парче хлѣбъ въ устата си. Безъ да мисли много, той се навелъ, взелъ единъ камъкъ и ударилъ кучето. Изненадано отъ удара, кучето почнало да бѣга и въ страха си изпуснало хлѣба. Момъкътъ веднага се спусналъ къмъ хлѣба, взелъ го и радостно започналъ да яде. Въ заключение, той казва: Трѣбваше да гладувамъ нѣколко деня, за да разбера и оценя хлѣба.

Христосъ казва: „Азъ съмъ вратата, азъ съмъ добриятъ пастиръ, азъ съмъ Синъ Человѣчески, азъ съмъ Учителъ и Наставникъ“. Това сж отношения на Сина къмъ своя ближень, на Божественото къмъ човѣшката душа. Като говоря за Бога, не разбирамъ нѣкакво далечно, отвлѣчено понятие, но имамъ предъ видъ Онзи, Който е създалъ съзнателния животъ и Когото всѣкога можемъ да опитаме. Достатъчно е да се помолимъ искрено на Бога за оздравяването на нѣкой боленъ, за да чуе молитвата и да ни отговори. Помощта иде много бързо, ако ние служимъ на закона на жертвата. Молете се на Бога, безъ да Го изкушавате. Кога изкушава чо-

вѣкъ Бога? — Когато мислитъ му сж въ разрѣзъ съ Божиитѣ, когато води пороченъ животъ и т. н. Който не мисли за бъдещето, той не иска да знае, добъръ животъ ли води, или лошъ. Докато е на земята, това не го интересува, но единъ день ще се яви предъ Онзи, Който го е създалъ, да даде отчетъ за живота си. Какво ще отговаря тогава? Божията свѣтлина е толкова голѣма, че всичкитѣ ви мисли, желания и постѣпки ще се освѣтятъ, ще станатъ обективни, ще тръгнатъ следъ васъ, както малкото дете върви следъ майка си. Какъ ще се справите съ това положение? Тогава ще разберете, че нѣма нищо скрито-покрито. Докато сте били на земята, много нѣща сте скривали даже и отъ себе си, но предъ голѣмата свѣтлина нищо не може да се скрие. Тогава ще разберете, че не е безразлично, дали сте живѣли добре, или зле.

„Никой не познава Сина, тъкмо Отецъ“. Кой е този никой? — Който живѣе за себе си и не познава закона за жертвата. Пръвъ Богъ се пожертвува. Той даде Сина си въ жертва, за да не погине всѣки, който върви въ Него. Чрезъ Сина, Той изяви своята любовъ къмъ човѣчеството, а Синътъ се пожертвува, за да изяви Отца Си. Това сж взаимни отношения на любовъ и жертва, които трѣбва да се разбератъ. Когато разберемъ отношенията на Бога къмъ насъ, като нашъ Отецъ, и нашитѣ отношения къмъ Бога, като Негови Синове, тогава животътъ ни ще се осмисли напълно. Обаче, не можемъ да бъдемъ Синове на Бога, докато не се пожертвуваме.

Вложете въ ума си мисълта, че вѣчъ отъ любовта животъ не съществува; вѣнъ отъ любовта никаква църква не съществува; вѣнъ отъ любовта никакви семейства, общества и народи не съществуватъ. Единствената църква, която може да обедини човѣчеството, това е Божията Любовъ, това е любовта на самопожертвуването. Въ нея влизатъ всички идейни хора, т. е. хора на безкористното.

Какво представятъ користлюбieto и безкористното? Тѣ могатъ да се уподобятъ на богатия и на бедния, които сж се явили предъ Господа да изкажатъ желанията си. Пръвъ се явилъ богатиятъ, който започналъ да нарежда: Господи, искамъ голѣма къща

- палатъ, добре мебелирана и наредена, десетина слуги, да ми работятъ и всѣки день да слагатъ на трапезата ми вкусни, богати яденета, плодове и доброкачествени пития: да ямъ и да пия, за нищо да не мисля. — Да бжде споредъ волята ти! — отговорилъ му Богъ. Следъ това се явилъ сиромашътъ и казалъ: Господи, имамъ само едно желание — всѣкога да гледамъ Твоео лице.

- Да бжде споредъ волята ти!

И двамата, доволни отъ това, което имъ било обещано, слѣзли на земята, и всѣки заживѣлъ по свой начинъ. Богатиятъ живѣлъ въ палатъ, обиколень отъ грижитъ на слугитъ си; ялъ, пилъ, разхождалъ се, чувствувалъ се доволенъ и щастливъ. Така се изминали дни и години, докато единъ день той почувствувалъ, че започва да се задушава. Дошло му на умъ да се помоли на Господа: Господи, задушавамъ се, дотегна ми това положение. Научи ме, какво трѣбва да правя. Веднага дошълъ единъ ангелъ при него, отворилъ едно малко прозорче на неговия палатъ и му казалъ: Погледни навънъ! Богатиятъ погледналъ презъ прозорчето и видѣлъ една висока стълба, на върха на която стоялъ бедниятъ и гледалъ нѣкъде къмъ необятния просторъ.

- Какво прави този тамъ? — запиталъ богатиятъ. — Той пожела всѣкога да гледа Божието лице — отговорилъ ангелътъ. Години наредъ той гледа Божието лице, диша свободно, радва се на Божия свѣтъ и още не се е наситилъ.

Две перспективи се представятъ на човѣка: да бжде въ положението на богатия и да се задушава отъ богатството си, или въ положението на бедния, всѣкога да съзерцава лицето на Бога и да не се насити да Го гледа. Да стоишъ на върха на стълбата, отдето да гледашъ Божието лице безъ насищане, това значи, да познавашъ Бога. Време е вече да познаемъ Христа, за Когото отъ две хиляди години вече се проповѣдва. Мнозина минаватъ за християни, но и тѣ още не сж познали Христа. Какво християнство е това, когато братъ брата изнудва, ограбва и изнасилва? Любовь ли е това? Въ любовта нѣма насилие, нѣма страхъ, нѣма огорчения. Страхливиятъ не познава любовта. Нѣкои се страхуватъ отъ смъртъта. Какво страшно има въ смъртъта? Любещиятъ не се страхува нито отъ смъртъта,

нито отъ злото. Само единъ Богъ сжествува въ свѣта, отъ Когото всичко излиза. Отъ какво ще се страхувате тогава? Който се страхува, той не познава любовта, не познава Бога. Богъ е Любовь. Щомъ е така, не се страхувайте нито отъ смъртта, нито отъ злото. Богъ е Животъ. Ако живѣешъ въ Бога, смъртъ не сжествува. Благодарете за злото, защото Богъ го е турилъ на работа, да потиква човѣка къмъ дейность, да преработи инертната материя въ него. Злото създава въ човѣка противоречия, съмнения, за да се произведе въ него търкане, което образува огънь. Огънътъ стопява твърдитъ тѣла, прави ги активни. Когато две твърди тѣла се съприкосновяватъ, между тѣхъ става търкане и се произвежда огънь. Радвайте се, когато се сблъскате съ твърдата, инертна материя въ себе си, за да се получи свѣтлина и пламъкъ.

Какво представя огънътъ и свѣтлината въ човѣка? Огънътъ е резултатъ на неговитъ страсти и желания, а свѣтлината — на неговитъ мисли. Безъ огънь и свѣтлина нѣма животъ. На огъня се топятъ мжнотопимитъ метали; огънътъ изгаря нечиститъ нѣща и ги превръща въ пепелъ. На свѣтлината зрѣятъ плодоветъ; при свѣтлината се придобиватъ знания. Който разбира нѣщата така, животътъ му се осмисля. Радвайте се и благодарете за всичко, което любовта носи. Докато тя е съ васъ, вие сте блажени. Напусне ли ви, и радостта ви напуска. За да не ви напусне, мислете върху отношението ви къмъ Бога, по сърдце и по духъ. Христосъ казва: „Само чиститъ по сърдце ще видятъ Бога.“ Виждането подразбира познаване; познаването подразбира вътрешна връзка съ любовта.

„Дойдете при мене всички, които се трудите и сте обременени, азъ ще ви успокоя.“ Христосъ показва, какъ може обременениятъ човѣкъ да се успокои. Преди години, единъ американски мисионеръ пжтувалъ изъ Америка да събира пари за благотворителни цели. Като събралъ значителна сума, решилъ да се върне назадъ, да предаде паритъ, дето трѣбва. За да съкрати пжтя си, той се качилъ на единъ конъ и миналъ презъ една планинска мѣстность. Като чулъ, че мисионерътъ носи голѣма сума въ себе си, единъ прочутъ разбойникъ се притаилъ въ една гжста гора, одето трѣбвало да мине

мисионерътъ, съ намѣрение да го убие и да вземе паритѣ. Мисионерътъ наближилъ до мѣстото, дето билъ скритъ разбойникътъ, и почувствувалъ нѣкаква тежестъ въ гърдитѣ си, като че нѣщо го задушавъ. Той си обяснилъ това притѣснение като лошо предчувствие и веднага слѣзълъ отъ коня, помолилъ се на Бога и продължилъ спокойно пѣтя си. Едва изминалъ нѣколко метра, той видѣлъ въ гората единъ човѣкъ, добре въоръженъ, но спокойно го отминалъ. Следъ нѣколко години сжщиятъ мисионеръ билъ повиканъ да изповѣда единъ умиращъ. Последниятъ го погледналъ внимателно и после го запиталъ: Познавашъ ли ме? — Не те познавамъ, отговорилъ мисионерътъ. — Азъ пѣкъ те познавамъ, и ще ти разкажа, при какъвъ случай те срещнахъ. Това бѣше преди нѣколко години. Азъ решихъ да те причакамъ въ гората, когато ти носѣше голѣма сума пари въ себе си. Искахъ да те убия и ограбя, но не се решихъ, защото, заедно съ тебе, яздѣше на бѣлъ конъ още единъ човѣкъ, добре въоръженъ. Азъ се разтреперахъ и не посмѣхъ да посегна върху тебе. Значи, въ случая разбойникътъ билъ ясновидецъ. Той видѣлъ това, което и мисионерътъ не могълъ да види. Човѣкътъ, който ездѣлъ бѣлъ конъ, билъ отъ невидимия свѣтъ, изпратенъ да пази мисионера.

Съвременнитѣ хора не признаватъ сжществуването на духове. Въпрѣки това, тѣ четатъ Свещеното Писание, дето се казва: „И ангелитѣ Божии слизатъ и възлизатъ.“ Както ангелитѣ слизатъ и се качватъ, така и дяволитѣ слизатъ и се качватъ. Значи, и еднитѣ, и другитѣ вършатъ Божията воля и се подчиняватъ на Божественитѣ закони. Нѣма сила въ свѣта, нито сжщество, което да не се подчинява на Бога. Разумниятъ човѣкъ се ползува и отъ добритѣ, и отъ лошитѣ духове. Той знае закона за превръщането и го прилага.

Христосъ казва: „Вземете моето иго на себе си и се научете отъ мене, защото съмъ кроткъ и смиренъ по сърдце, и ще намѣрите спокойствие на душитъ си“. Мнозина мислятъ, че владѣятъ свѣта, че иматъ голѣма властъ, но, като се намѣрятъ предъ изпитания, тогава виждатъ, докжде сж достигнали, каква властъ притежаватъ и какво могатъ да направятъ съ нея. Съвременниятъ човѣкъ не е още напълно оформенъ; той не трѣбъ

ва да се заблуждава отъ временнитъ си успѣхи. Единъ день, когато очитъ му се отворятъ, той ще види, че всичко около него е живо; тогава той ще разбере, защо съществува омразата и любовта, злото и доброто, лъжата и истината. Това означава познаване на Бога и на Христа. Христосъ казва: „Ако думитъ ми пребждватъ въ васъ, и вие — въ мене, каквото попросите въ мое име, ще ви се даде“. Значи, ако разбирате разумното Слово, ако разбирате, какви трѣбва да бждатъ отношенията ви къмъ Бога, животътъ ви ще бже благо, както за васъ, така и за вашитъ ближни.

Отецъ и Синъ, това сж числата едно и три. Като извадите единицата отъ тройката, получавате числото две — Божията Любовь — майката на нѣщата. Това наричатъ въ християнството Духъ свети, т. е. вътрешната сила въ човѣка, която пречиства ума и сърдцето му. Едно се иска отъ всички хора — да се свържатъ съ Христа. Свържете ли се веднѣжъ съ Него, Той ще бже съ васъ до скончанието на вѣка, въ вашитъ радости и скърби, въ живота и въ смъртта. Той е врата, която води човѣка отъ преходното къмъ непреходното, отъ видимото къмъ невидимото, отъ омразата къмъ любовта. Христосъ е живиятъ хлѣбъ, носителъ на живота. Христосъ е Учителътъ, Който ни учи на Божественитъ закони. Като разбере правилно Христовото учение, човѣкъ се чувствува силенъ да изпълни задълженията си къмъ Първата Причина, къмъ своя ближенъ и къмъ себе си.

„Дойдете при мене всички, що се трудите и сте обременени, и азъ ще ви успокоя“. Само онзи може да отиде при Бога, който е свързанъ съ Него. Връзката се основава на любовта и на разумността. Не може да има връзка между двама души, които не се обичатъ; не може да има връзка и между онѣзи, които не се разбиратъ. Само онзи може да отиде при Христа, който прилага закона на самопожертвуването. Изобщо, връзка съществува само тамъ, дето има нѣщо общо. Напримѣръ, външно диамантътъ и вжглентътъ не си приличатъ; диамантътъ е твърдъ и кристаленъ, вжглентътъ е черенъ и не кристализира. Но вътрешно тѣ иматъ нѣщо общо: и двата сж едно и сѣщо вещество, именно, вжглородъ. Вжглентътъ може да се превърне въ диа-

мантъ. На сѣщото основание, и човѣшката душа може да се превърне отъ вжгленъ въ диамантъ, т. е. да мине въ най-високото си положение — въ сврѣхсѣзнателенъ животъ. Когато двама души се повдигнатъ до това сѣстояние, до сврѣхсѣзнанието си, тѣ всѣкога ще се познаватъ и разбиратъ. Като се срещнатъ, тѣ нѣма да се питатъ, познавашъ ли ме, какво мислишъ за мене и т. н. Това сѣ въпроси, които сѣществуватъ само между хора сѣ обикновено сѣзнание. Когато не се познаватъ, хората сѣ готови да се сѣмняватъ едни въ други. Всѣки търси въ ближния си задни мисли. Какъ познаваме, кой човѣкъ се е обърналъ сѣ лице къмъ Бога, и кой стои далечъ отъ Него? Направете опитъ първо сѣ себе си, да знаете, сѣ лице къмъ Бога ли сте, или стоите далечъ отъ Него. Това се познава по сѣнката ви. Когато сѣнката ви пада задъ васъ, вие сте близо до Бога, сѣ лице къмъ Него. Когато сѣнката пада предъ васъ, вие сте далечъ отъ Бога. Не е въпросъ да нѣмате сѣнки, но тѣ трѣбва да бждатъ задъ васъ. Всѣки трѣбва да провѣрѣва, кжде е сѣнката на неговия умъ, на неговото сѣрдце — задъ него, или предъ него, и да си дава отчетъ за положението, въ което се намира. Изобщо, сѣнката трѣбва да пада задъ васъ, за да изпѣква лицето ви. Когато човѣкъ грѣши, сѣнката му пада отпредъ. Щомъ изправи погрѣшката си, тя веднага отива назадъ. Който обича, който говори истината, сѣнката му е отзадъ; който мрази и не говори истината, сѣнката му е отпредъ.

Казано е въ Писанието: „Дѣлата имъ ходятъ предъ тѣхъ“. Отъ този стихъ вадимъ заключение, че дѣлата на нѣкои хора вървятъ следъ тѣхъ. Какъ познавате, кога сѣнките ви сѣ предъ васъ и кога — задъ васъ? Ако дойде въ ума ви една лоша мисль, или въ сѣрдцето ви — лошо желание, и веднага ги превърнете въ благородни, сѣнката ви е задъ васъ. И обратно, ако свѣтлата мисль и благородното чувство превърнете въ неблагородни, сѣнката ви е предъ васъ. Желая ви да се обичате и познавате. Това значи, сѣнките ви да бждатъ задъ васъ, а не предъ лицето ви. Прилагайте любовта въ живота си, като великъ, основенъ законъ на Битието. Това иска Богъ отъ всички хора и отъ всички народи на земята.

„Никой не познава Сина, освенъ Отецъ“. — Защо? — Защото Синътъ се пожертвува за Отца си. И Синътъ познава Онзи, за Когото се е жертвувалъ. Който познава закона на жертвата, познава Отца си. Който е готовъ да се самопожертвува, ще намѣри пѣтя. Съ други думи казано: Безъ самопожертвуване вратата на познанието е затворена. Дето похлопа човѣкъ — на вратата на науката, на изкуството, на музиката, навсѣкжде ще удари на камтъкъ. Безъ вътрешно познаване на Отца и Сина, всичко се превръща въ прахъ и пепелъ; всичко се руши и гние, както гниятъ коренитъ на дърветата. Кое дърво може да вирѣе безъ коренъ? Приложете закона на самопожертвуването, за да се домогнете до Божествения животъ.

Като се говори за закона на жертвата, мнозина се страхуватъ да не осиромашеятъ, да не изгубятъ богатството. Нима е щастливъ онзи, който има милиони въ банкитъ? Той носи голѣмъ товаръ въ ума си. Гърбътъ му е натоваренъ извънъ силитъ му, и всѣки моментъ може да се пречупи. За предпочитане е да носишъ половинъ килограмъ въ стомаха си, отколкото сто килограма на гърба си. За предпочитане е да бждешъ беденъ, но доволенъ и щастливъ отъ положението си, отколкото да си богатъ и постоянно да носишъ въ ума си мисълта, че ще те ограбятъ и убиятъ. Вътрешниятъ миръ е за предпочитане и предъ най-голѣмото външно богатство. Обаче, като срѣщате богати, учени, красиви хора, радвайте се, че има такива хора. Ако срѣщате лоши, невежи хора, пакъ се радвайте. Какъвъ щѣше да бжде свѣтътъ, ако нѣмаше добри и лоши хора, учени и невежи, красиви и грозни? Щомъ Богъ търпи и лошитъ, и грознитъ, и невежитъ, и ние трѣбва да ги търпимъ. Като прилагате закона на самопожертвуването, ще разберете, защо нѣкои хора сж лоши.

Преди години, въ единъ кантонъ, въ Америка, единъ биволъ се разлудѣлъ толкова много, че никой не могълъ да излѣзе срещу него. Той бѣгалъ, риталъ, изпоплашилъ всички хора около себе си. Най-после дошло едно момче, което могло да чете мислитъ на животнитъ и да се разговаря съ тѣхъ. То турило ржката си на главата на бивола, помилвало го нѣколко пѣти и започнало да се разговаря съ него: Какво ти

стана, че започна да лудѣешъ? — Въ задния ми кракъ е влѣзло нѣщо, което ме мъчи страшно. Момчето веднага се навело, повдигнало задния кракъ на бивола и видѣло, че вътре има забитъ голѣмъ, дебелъ трънъ. То извадило тръна, измило крака на бивола, превързало го и го оставило на спокойствие. Биволътъ престаналъ да лудува.

Чувате да казватъ, че нѣкой мжжъ или жена полудѣли. Не сж полудѣли, но трънъ е влѣзълъ въ ума или въ сърдцето имъ. Приближете се къмъ тѣхъ, турете ржката си на главата и бързо изтеглете тръна навънъ. Щомъ извадите тръна, тѣ ще дойдатъ въ първото си състояние. Какво правятъ повечето хора днесъ? Тѣ носятъ чукъ и гвоздеи въ ржката си и, когато срещнатъ, забиватъ по единъ-два гвоздеа въ него. Защо забивате гвоздеи въ ближнитъ си? Ще кажете, че искате да опитате, доколко могатъ да търпятъ. На Христа забиха четири гвоздеа, и умрѣ. Той бѣше великъ, силенъ духъ и не издържа на човѣшкитъ гвоздеи. Какъ мислите, обикновенитъ хора повече ли ще издържатъ? Не забивайте гвоздеи въ тѣлото на своя ближенъ. Не си създавайте излишни страдания. Не е лесно да турите човѣка на кръста, да заковете ума, сърдцето, душата и духа му съ гвоздеи, и да искате следъ това той да живѣе. Това е невъзможно! Вмѣсто да забивате гвоздеи въ човѣка — своя ближенъ, вадете гвоздеитъ, които други сж забивали. Видишъ ли, че ближниятъ ти лежи боленъ, помогни му. — Но той билъ голѣмъ грѣшникъ. — Това не е твоя работа, ти си длъженъ да му помогнешъ, да му дадешъ поне чаша вода. Да помагате на ближнитъ си, въ това се заключава учението на Христа, Който дойде на земята и се пожертвува за цѣлото човѣчество.

Идатъ вече времена на изпитания, тежки и усилни, за които се говори въ Писанието. Казано е тамъ: „Гнѣвътъ Божи иде въ свѣта“. Всички ще чуятъ гласа на Бога и ще разбератъ, сжествува ли Правда въ свѣта, или не; сжествува ли добро, или не; сжествува ли любовъ, или не. Това не трѣбва да ви плаши, но знайте, че Божественото колело постоянно се върти, следва своя пътъ и за никого нѣма да спре. Всички трѣбва да бждете готови, навреме да се качите на ко-

лелото. Затова, именно, сте дошли на земята, като въ велико училище. Като свършите училището, ще се върнете при Бога, да държите изпититѣ си. Тамъ ще провѣрятъ, дали сте научили законитѣ на доброто и на злото, на любовта и на омразата, на истината и на лъжата. Който е научилъ уроцитѣ си, ще остане тамъ да учи и да работи; който не ги е научилъ, ще го върнатъ отново на земята, да свърши добре училището и да се усъвършенствува. Това значи, да държи човѣкъ матура. Който издържи отлично изпититѣ, ще възкрѣсне и ще бжде назначенъ на велика служба. Да издържишъ матурата си отлично, това значи, да си научилъ, разбралъ и приложилъ петтѣ велики добродетели.

Отъ хиляди години се говори и проповѣдва за възкресението. Желая ви да издържите матурата, да възкрѣснете, защото свѣтътъ се нуждае отъ възкрѣснали хора. Ако българскиятъ народъ издържи матурата си, ще възкрѣсне и ще заеме високо положение; ако не издържи, нищо нѣма да придобие. Това ще опита всѣки човѣкъ, всѣко общество, всѣки народъ. Богъ казва: „Призовете ме въ день скръбенъ, и азъ ще ви помогна“. Молете се за себе си, за ближнитѣ си, обичайте и враговетѣ си. Така е казалъ Христосъ. Защо трѣбва да обичаме врага си? — За да не станете подобни на него, да не слѣзете до неговия уровеньъ. Отнасяйте се къмъ всички съ любовъ, а не съ омраза. Който отговаря на злото съ зло, той следва пътя на падналитѣ духове. Който мрази, той е въ съгласие съ онѣзи, които вървятъ въ широкия пѣтъ. Любещиятъ възлиза нагоре, по тѣсната пѣтека; който мрази, слиза надолу, по широкия пѣтъ.

„Всичко ми е предадено отъ Отца моего; и никой не познава Сина, тъкмо Отецъ“. Синътъ е зародишътъ на Божественото, което всѣки трѣбва да полива, да обработва, за да израсте и да даде плодъ. Отъ Божествения зародишъ излиза новиятъ човѣкъ, готовъ за нова работа и новъ животъ. Този зародишъ живѣе въ всѣка душа, но се нуждае само отъ условия и просторъ за своето развитие. Колкото повече вѣрвате въ своитѣ вътрешни сили и възможности, толкова по-скоро ще се развиете. Каквито мъжнотии и препятствия да срещнете на пътя си, всѣкога казвайте въ себе си: Мога да бжда

справедливъ, любещъ, кроткъ, смиренъ, добъръ, ученлюбивъ — всичко мога да преодоля и да постигна съ Божественото въ себе си. Когато хората заночнатъ да спрѣгатъ глагола „мога“ въ сегашно време, свѣтътъ ще се оправи. Не се занимавайте нито съ своитѣ грѣхове и погрѣшки, нито съ чуждитѣ. Тѣ сж торъ за Божествената нива. Ако братъ ти е сгрѣшилъ, не го сжди, не го отблъсквай отъ себе си, но помогни му да се очисти, да се облѣче въ нова премѣна. Ако братъ отблъсне брата си, мжжтъ — жена си, жената — мжжа си, тѣ вървятъ въ разрѣзъ съ Христовото учение. Обичайте се едни други заради Господа. Нѣкой казва, че иска да обича, но не може. Защо не може? — Защото не е далъ мѣсто на Бога въ себе си. Само Богъ люби, затова е казано, че Богъ е Любовь. Мжжъ и жена, които въ името Божие сж живѣли единъ за другъ, умиратъ съ радостъ, както мченицитѣ умиратъ за Господа. Тѣхното име не се забравя. За да бждешъ щастливъ, достатъчно е само единъ човѣкъ да те носи въ паметта си, като живъ паметникъ, достоенъ за подражаване.

Христосъ иде вече въ свѣта, възседналъ на бѣлъ конь, да проповѣдва Божието Слово. Гласътъ Му ще се чува навсѣкжде, по цѣлия свѣтъ и, като огненъ мечъ, ще прониква умоветѣ и сърдцата на хората. Който не може да издържи Неговата свѣтлина, ще ослѣпѣе. И злото не може да издържи на тази свѣтлина — то ще се стопи и изчезне. Иде краятъ на злото въ свѣта. Божествената свѣтлина ще произведе обратни резултати: на земята ще настане голѣмъ мракъ и тъмнина, а въ душитѣ на хората ще внесе голѣма свѣтлина. Не става ли сжщото и съ земното кълбо? Когато едното полукълбо се освѣтява отъ слънцето, другото е въ мракъ.

Това не трѣбва да ви смущава, но помнете: Когато се изпрѣчватъ противоречия на пята ви, Божественото слънце е изгрѣло вече. Има дни на сѣнки, които временно закриватъ неговата свѣтлина. Бждете готови да използвате богатата, които Богъ носи за своитѣ избраници. Кои сж Божии избраници? — Тѣзи, които иматъ свѣтли мисли и благородни чувства и желания.

Днесъ проповѣдвамъ за живия Христосъ, Който ще проговори чрезъ хиляди уста. Много проповѣдници,

свещеници, учени, философи, музиканти ще призватъ хората къмъ работа, която ще имъ донесе великото вътрешно освобождаване. Всички заедно ще запѣмъ химнъ на Божията Любовь. Само така ще разберемъ, какво представля любовта, която ще ни заведе при Сина и при Отца. Само любовта е въ състояние да прероди човѣка. Ще кажете, че не трѣбва да си въобразявате нѣща, които не могатъ да станатъ. Важно е, какво си въобразява човѣкъ. Има въображение, което води човѣка нагоре, къмъ Бога. Има въображение, което го сваля надолу и отдалечава отъ Бога. Астрономътъ, съ своята трѣба, вижда и най-отдалеченитъ звезди, когато обикновениятъ човѣкъ и съ телескопъ даже нищо не вижда. Той се чуди, какъ може астрономътъ да вижда толкова нѣща и, въ края на краищата, казва: Всичко е въображение. Насочете и вие своя телескопъ нагоре, да видите Бога и величието, съ което е обиколенъ. Стремете се да Го видите и познаете, за да станете граждани на Царството Божие. Стремете се да намѣрите мѣстото си като удъ въ Божествения организъмъ. Щомъ намѣрите мѣстото си, не се борете да заемете първото мѣсто. Който изпълнява службата си, както трѣбва, той е на първо мѣсто. — Кжде ще бжде нашето мѣсто? Като българи, вие ще бждете поставени въ дупката, която евреитъ направиха въ ребрата на Христа. Тя и до днесъ още е отворена. На всички хора, на всички народи е дадена една и сѣща задача: да запушатъ дупката въ ребрата на Христа, която отъ две хиляди години още зее.

Христосъ е близо вече до земята. Той носи своето учение, съ което е решилъ, да обърне земята съ главата надолу, но да изпъди дявола. Той носи нова табела, на която е написано: „Царството Божие иде на земята“. Каквото и да стане съ свѣта, Царството Божие ще се въдвори на земята. Това е решението на Бога, на ангелитъ, на всички възвишени същества. Който не вѣрва, нека се моли, да доживѣе това време, да види Царството Божие реализирано на земята. Като види, ще повѣрва на думитъ ми. Който вижда нѣщата, не се нуждае отъ доказателства; той вѣрва на очитъ си.

Какъ ще постѣпятъ съвременнитъ религиозни съ Христа, ако се възплъти на земята? Щомъ Го видятъ,

веднага ще поискатъ да прегледатъ проповѣдитъ Му, да знаятъ, какво ще говори. Христовата проповѣдь не може да се ревизира. Тя не търпи човѣшки преценки и ревизии. Това се отнася не само до Христа, но до всѣки, който следва Неговия пътъ. Който говори въ името на Христа, думитъ му се приематъ безрезервно. Който говори въ Негово име, но злоупотрѣблява съ името Му, той е лъжецъ и измамникъ. Лъжата може да царува най-много сто години. Следъ това тя се хваща и отъ нея нищо не остава. Думитъ, които ви казвамъ, сж истинни и вѣрни не само за днесъ, но и за бждещитъ вѣкове.

Днесъ ви давамъ семена, които трѣбва да посѣете въ вашитъ градини. Семената не сж мои, но на Онзи, Който ви е създалъ и пратилъ на земята да учите. Христосъ иде вече на земята, да донесе Божията Любовь за всички хора. Когато тѣ си подадатъ ръка за взаимна любовь, за братство и равенство, Христосъ ще влѣзе въ своята нержкотворена църква, да научи хората на закона на самопожертвуването по любовь, а не съ насилие. Богъ ще повдигне всѣка душа и ще я тури на мѣстото ѝ. Това значи, да разбере човѣкъ вътрешния смисълъ на живота.

Желая ви да познаете Сина и Отца, не както хората ви учатъ, но споредъ вашата вътрешна опитностъ. Можете ли да кажете, че хлѣбътъ е доброкачественъ, ако не сте го опитали? Опитайте го сами и тогава се произнасяйте. И въ Писанието даже е казано: „Всичко опитвайте, доброто дръжте“.

Въ заключение ще ви дамъ следното правило: Ако искате да знаете, дали сте близо до Бога, или далечъ отъ Него, вижте, кжде е сѣнката ви. Ако е задъ гърба ви, вие сте близо до Бога; ако е предъ лицето ви, тогава сте далечъ отъ Него.

Стремете се да познаете Христа като лоза, като живъ хлѣбъ, като врата, като пастиръ, като Синъ Человѣчески, като Учителъ и наставникъ.

*

Беседа отъ Учителя, държана на
18 февруарий, 1917 г. София.

Спасението

„Ако искаш да влѣзешъ въ живота,
улази заповѣдитъ“.*)

Културнитѣ хора на XX вѣкъ, свѣтски и религиозни, иматъ смѣтно схващане, както за Мойсеевия законъ, така и за Христовия. Отъ две хиляди години насамъ християнитѣ разчепкватъ учението на Христа и така сж го охлузили, че, ако погледнете на него съ окоето на ясно-видецъ, ще си го представите като дърво съ олющена кора. Всички критици и писатели, всички проповѣдници говорятъ за спасението чрезъ добри дѣла, чрезъ изпълнение на Божиитѣ заповѣди, но спасението произтича отъ единъ основенъ законъ въ природата, който сжществува не само отъ времето на Христа, но много по-рано — отъ началото на Битието. Следователно, това, което става днесъ въ човѣшката душа, въ обществата, въ народитѣ, въ цѣлото човѣчество, произтича отъ самото Битие, отъ първичния източникъ на живота.

Думата „спасение“ има много значения. Падналъ нѣкой въ вода и, като се давѣлъ, нѣкой го извадилъ навънъ. Всички се радватъ и казватъ: Спасенъ е този човѣкъ. Нѣкой боледувалъ отъ тежка болестъ и оздравѣлъ, казватъ: Спасенъ е. Нѣкой се отклонилъ отъ правия пѣтъ, но следъ време изправилъ живота си и заживѣлъ добре. И за него казватъ: Спасенъ е. Въ обикновенъ смисълъ, думата „спасение“ подразбира връщане на човѣка отъ лошия въ добрия животъ, или, излизане отъ мжкитѣ и несгодитѣ на живота и влизане въ по-добри условия на живота. Въ широкъ смисълъ на думата, спасението подразбира влизане на човѣка въ вѣчния животъ. Всѣки търси условията на вѣчния животъ. Много естествено! Не е достатъчно за човѣка да бжде спасенъ отъ удавяне, а следъ време да умре отъ гладъ; не е достатъчно да се освободи отъ

*) Матей 17 : 21.

една тежка болестъ, а следъ време да заболѣе отъ друга. Това значи, да се спаси отъ едно зло и да налети на друго. Човѣкъ се нуждае отъ истинско спасение, да възстанови връзката си съ Първата Причина на нѣщата. Докато не възстанови тази връзка, той не може да бжде спасенъ. Вънъ отъ това, никакво спасение не съществува. Така се разбира спасението днесъ, така го разбиралъ Христосъ, така го разбиратъ всички светии, праведни и добри хора на земята.

Христосъ казва: „Ако искашъ съвършенъ да бждешъ, иди, продай имането си, и дай го на сиромаси; дойди, та ме последвай“. Който не разбира спасението така, той самъ се заблуждава: той ще грѣши, ще пада и става, ще се обезвѣрява и т. н. Законътъ за спасението е постояннодействащъ законъ. Нѣкои мислятъ, че човѣкъ се спасява само веднѣжъ. Спасенъ единъ пътъ, повече не трѣбва да мисли за спасението. Човѣкъ трѣбва да се спасява всѣки моментъ. Значи, спасението е многократенъ, вѣченъ процесъ. Ние не вѣрваме въ еднократнитѣ процеси. Както яде, пие вода и диша постоянно, така човѣкъ трѣбва постоянно да се спасява. Между човѣшката душа и Бога съществува постоянна връзка, наречена, „връзка на спасение“. Често хората се запитватъ: Спасенъ ли съмъ? — Днесъ може да си спасенъ, но утре ще те хване нѣкой за врата; днесъ може да си ситъ, но утре ще бждешъ гладенъ; днесъ имашъ добра мисль, но утре ще те нападне нѣкоя лоша мисль. За да не бждете днесъ въ едно положение, утре — въ друго, пазете връзката си съ Бога.

Христосъ дойде на земята да създаде здрава, постоянна връзка, отъ една страна между хората и ангелитѣ, отъ друга — между хората и Бога. На въпроса на младия човѣкъ, какво да прави, за да наследи вѣчния животъ, Христосъ каза: „Не убивай!“ Значи, убийството е въ състояние да скжса връзкитѣ на човѣка съ Бога, съ ангелитѣ, съ неговитѣ напреднали братя. По-нататкъ Христосъ продължи: „Не прелюбодействуй, не кради, не свидетелствуй на лъжа; почитай баща си и майка си и люби ближния си, както себе си“. Това сж законитѣ на Духа, които иматъ отношение къмъ сегашната епоха. Казва момъкътъ на Христа: „Всичко това упазихъ отъ младостта си; що ми още недостига?“

Рече му Исусъ: „Ако искашъ съвършенъ да бждешъ, иди, продай имането си и дай го на сиромаси; дойдй, та ме последвай!“ Съ първитъ нѣколко заповѣди Христосъ обяснява причинитѣ, които могатъ да скжсатъ връзката на човѣка съ възвишения разуменъ свѣтъ. Съ вторитѣ заповѣди Той обяснява причинитѣ, които възстановяватъ скжсаната връзка.

„Не убивай!“ Думата „убийство“ има широкъ смисълъ и значение. Като слушате тази заповѣдь, ще си кажете: Слава Богу, че досега никого не съмъ убилъ. Азъ пъкъ казвамъ: Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не е убивалъ. Да убивашъ, това не значи, само да отнемешъ животъ. Съзнателно или несъзнателно, човѣкъ всѣки день убива една своя добра мисль, добро чувство или желание. Сжщо така човѣкъ убива добритѣ мисли, желания и постжпки на ближнитѣ си. Напримѣръ, срѣщате човѣкъ, който вѣрва въ Бога, но вие успѣвате да го разубедите въ вѣрата му. Това не е ли убийство? Вие убивате едно свещено чувство въ него. Отде знаете, че Богъ не сжществува? Който отрича Бога, той иска да вземе Неговото мѣсто. Следователно, кажете ли за нѣкого, че не е богатъ, добъръ, красивъ, ученъ, това значи, че вие задържате тѣзи качества за себе си. Отричането на доброто, на красивото, на великото отдалечава човѣка отъ Бога. Съ тѣзи нѣща вие кжсате връзката си съ Него и сами се излагате на смъртъ. Ще кажете, че хората ви обичатъ. Това нищо не значи. Хората могатъ да ви обичатъ и пакъ да страдате, да се мжчите —зависи, каква е тѣхната любовь. Любовьта на повечето хора е любовь на орли и гарги. Това не трѣбва да ви обижда, но знайте, че любовь, която не гради, е животинска. Заповѣдта „не убивай“ има отношение, именно, къмъ тази любовь. Ще кажете, че любовьта се възпѣва, Коя любовь трѣбва да се възпѣва: която руши, или която съгражда? Колко моми и момци, съ благородни мисли и желания, се разочаровали въ любовьта! Колко моми и момци сж посѣгали на живота си следъ женитбата си! Защо се разочарова момата? — Защото не намира въ своя възлюбенъ онѣзи елементи, необходими за нейното развитие. И момъкътъ се разочарова отъ своята възлюбена по сжщата причина. Не става ли сжщото и съ религиознитѣ убеждения на чо-

вѣка? Срѣщате нѣкой религиозенъ, радостенъ, вдѣхновенъ, но вие го разубеждавате въ неговата вѣра, доказвате му, че животътъ е само на земята, и той се разочарова, изгубва разположението си. Ще дойде день, когато съзнанието на хората ще се пробуди, и тѣ ще влизатъ отъ единъ животъ въ другъ. Тѣ ще разбератъ, че нѣма смъртъ, че животътъ е вѣченъ и непреривенъ.

Сегашнитѣ хора иматъ различни вѣрвания и разбирания за този и за онзи свѣтъ, но всичко не сж изпитали и провѣрили. Нѣкои подържатъ мисълта, че животътъ е само на земята. Човѣкъ умира, изчезва — нищо не остава отъ него. Тѣ отричатъ възкресението. Кой отъ тѣхъ е ходилъ на онзи свѣтъ, да знае, какво има тамъ? Само онзи може да отрича или поддържа една идея, който я опиталъ. Само мъртвиятъ може да говори за смъртта; живиятъ говори само за живота. Въ това отношение, има мъртви хора, които сж живи и продължаватъ да живѣятъ. Има живи хора, които сж мъртви, тѣ се движатъ между живитѣ, но не признаватъ живота. Това сж хора, които се движатъ механически, безъ мисълъ и чувства. Хиляди години трѣбва да минатъ, за да възкрѣснатъ. Тѣ гледатъ, но не виждатъ; чуватъ, но не слушатъ — спечи хора сж тѣ. Обаче, има хора и на този, и на онзи свѣтъ, които виждатъ, слушатъ, разбиратъ законитѣ на живота и ги прилагатъ. Тѣ сж живи и се радватъ на живота, проявенъ въ всички свѣтове.

„Не убивай!“ Това значи, не разрушавай нито една добра мисълъ, нито едно добро желание, които Богъ е вложилъ въ тебе или въ твоя ближенъ. Вмѣсто да руши и да обезсмисля живота си, човѣкъ трѣбва да гради. Смисълътъ на човѣшкия животъ се заключава въ отстраняване на лошитѣ качества въ себе си и въ култивирание на добритѣ, които го повдигатъ и му създаватъ условия за спасение и за единение съ Бога. Какъ може да се освободи човѣкъ отъ лошитѣ качества? Като премахне отъ пѣтя си всички условия, които прекъсватъ връзката му съ Божествения свѣтъ. Да скъса човѣкъ тази връзка, това значи, да спре развитието си на земята. Човѣкъ трѣбва да мине първо презъ Мойсеевия законъ, който казва: „Почитай баща си и майка си и люби ближния си, както себе си“. Като изпълни този законъ, той е готовъ да изпълни и Христовия.

Христосъ казва: „Азъ съмъ истинната лоза, и Отецъ ми е земеделецътъ. Всѣка прѣчка въ мене, която не принася плодъ, отрѣзва я; и всѣка, що дава плодъ, очисти я, за да даде по-много плодъ“. Това значи: всѣка прѣчка въ Христа, която не се е отказала отъ желанието си да убива, не принася плодъ. Отецъ я отрѣзва и хвърля настрана. Какви сж признацитѣ, по които познаваме, кой човѣкъ убива? — Вкисването, т. е. недоволството. Започне ли човѣкъ да се вкисва, да се дразни, да бжде недоволенъ, той е готовъ да убива. Христосъ казва още: „Не кради!“ Какво да не крадемъ? — Добритѣ мисли и желания на хората. Готовъ съмъ да дамъ всичкото си богатство, но въ никой случай да не ми се открадне или да не открадна нѣщо отъ ума и отъ сърдцето на човѣка. Както не трѣбва да убивашъ добритѣ мисли и желания на своя ближень, така не трѣбва и да крадешъ.

Христосъ казва! „Не свидетелствуй на лъжа!“ Въ отношенията си на взимане и даване, човѣкъ трѣбва да бжде абсолютно честенъ, да не допуска никаква лъжа. Ако получи една добра мисль или едно добро желание, трѣбва да отговори съ същото. Даде ли срещу една добра мисль една лоша, той си служи съ лъжата. Ако на доброто отговаряте съ зло и мислите, че сте приложили доброто, вие покваряте първо себе си, а следъ това семейството си и обществото. Не е позволено на човѣка да убива, да краде и да лъже. Жена или мжжъ, които си позволяватъ да крадатъ ума и сърдцето на другия, сж на кривъ пѣтъ. Нѣма да мине много време, и тѣ ще видятъ лъжата, въ която сж живѣли. Дето е лъжата, тамъ е и убийството, и кражбата. Освободете се отъ навицитѣ и пороцитѣ на миналото си, за да обикнете баща си и майка си, да обикнете и своя ближень. Какъ трѣбва да обикнете своя ближень? — Като себе си. Кой сте вие, коя е вашата майка, и кой е вашиятъ баща? Тѣлото ви, това сте вие; душата ви — вашата майка, а дулътъ — вашиятъ баща. Човѣкъ е чадо на своята душа. Значи, тѣлото е дете на душата. Тя полага майчини грижи за него, да го отгледа и възпита. Нѣкои питатъ, дали съ сегашното си тѣло ще живѣятъ и на онзи свѣтъ. Това значи: има ли връзка тѣлото съ душата и съ духа, т. е. съ майка си и съ баща си? Синътъ трѣб-

ва да бжде порядъченъ, да радва майка си и баща си. Той трѣбва да ги почита и уважава. Майката и бащата сж въ самия човѣкъ, а не вънъ отъ него. Въ който день престѣпите Божия законъ и престанете да почитате майка си и баща си, да любите ближния си, вие сте вънъ отъ условията на живота. Прилагайте Христовото учение всѣки моментъ въ живота си, за да видите, че то е учение на животъ и на сила. Ако сте неразположени, обърнете внимание на живота си, да видите, коя отъ тритѣ заповѣди сте нарушили. Достатъчно е да бждете искрени къмъ себе си, за да разберете, коя заповѣдь, именно, сте престѣпили: не убивай, не кради или не лъжесвидетелствуй!

Христосъ казва: „Ако искашъ съвършенъ да бждешъ, иди, продай имането си и дай го на сиромаси; дойди, та ме последвай“. На кого ще раздадешъ имането си? — На твоитѣ мисли и желания. Кого ще последвашъ? — Великия Учитель на живота. Когато четатъ този стихъ, хората започватъ да разискватъ върху него. Тѣ се страхуватъ, че, ако раздадатъ имането си, ако се откажатъ отъ кѣщата и отъ паритѣ си, ще осиромашеятъ, ще се лишатъ отъ условията на развитие. Богъ не иска вашитѣ имоти. Той не се нуждае отъ вашитѣ кѣщи и пари. Подъ думата „имане“ се разбира друго нѣщо. Само онзи може да раздаде имането си, който е готовъ да прояви доброто, което е вложено въ него. Доброто въ човѣка е неговото имане. Доброто е свързано съ закона на любовта. Когато милосърдието и любовта действуватъ въ човѣка, той е готовъ вече да прояви доброто, да прави добри дѣла. Вънъ отъ милосърдието и любовта, доброто не съществува, т. е. не може да се прояви. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който може да прави добро безъ добра мисль и добро желание въ себе си. Казано е: „Почитай майка си и баща си“. Майката и бащата представятъ обекта на твоята любовъ, а ближниятъ ти е стимултъ, който те кара да проявишъ любовта. Майката и бащата сж символъ на силното, а ближниятъ — символъ на слабото. Човѣкъ може да люби само нѣжното, слабото, милото, което се нуждае отъ помощъ. Силния можешъ да почиташъ и уважавашъ, а слабия — да любишъ.

Казано е въ Писанието: „Богъ е Любовь“. Кой познава Бога като любовъ? — Слабиятъ, грѣшниятъ, немощниятъ. Следователно, ако сте слабъ, радвайте се, защото имате възможность да познаете любовта и силенъ да станете; ако сте грѣшенъ, радвайте се, защото имате възможность да познаете любовта и праведенъ да станете. Казано е въ Евангелието, че когото Богъ обича, него наказва. Въ този смисълъ, може да се каже: Когото Богъ обича, прощава грѣховетъ му. Това е законъ който сжществува и въ природата. Наблюдавайте животнитъ, да видите, че и тѣ сж внимателни, нѣжни къмъ слабитъ сжщества. Този законъ действува и между хората. Радвайте се, ако попаднете въ ржцетъ на силенъ, но благороденъ и добъръ човѣкъ. Той ще ви помага и повдига. Тежко на онзи, който попадне въ ржцетъ на грубъ, неблагороденъ и жестокъ човѣкъ. Той е подобенъ на октоподъ: забива смукалата си въ слабия, изсмуква соковетъ му и го изхвърля навънъ. Така постѣпватъ нѣкои религиозни и свѣтски хора. Като намѣрятъ нѣкой слабъ, добъръ човѣкъ, забиватъ смукалата си въ него, обърнатъ кесията му и после го напушатъ, като казватъ: Обърнахме го къмъ Господа, или въведохме го въ живота, дадохме му знания. Това не е никакво обръщане къмъ Бога; това не е никаква наука. Той нѣма да помисли втори пѣтъ за вашия Богъ, нито за вашето знание. Ако искате да помогнете на човѣка, никога не обръщайте кесията му; никога не обръщайте неговото сърдце и умъ къмъ Бога. Оставете го той самъ да потърси Бога и да се обърне къмъ Него. Ако искате да помогнете на човѣка, намѣрете ключа на неговата врата и му кажете: Вземи ключа, който нѣкога си изгубилъ, отвори вратата на кжщата си, изчисти я, отвори всички прозорци, да влѣзе слънцето въ нея, да я освѣти. Естествена длъжность на човѣка е всѣки самъ да изчисти кжщата си, да не оставя слугинитъ си да я чистятъ. Вашата кжща е храмъ Божи, съграденъ само за васъ. Какво ще стане, ако всички храмове се събератъ на едно мѣсто? Това значи, да се произведе смущение въ цѣлия свѣтъ. За този храмъ, именно, Христосъ казва: „Влѣзъ въ тайната си стайчка и се помоли на Бога, Който вижда въ тайно“. Тайната стайчка е храмъ на човѣшката душа.

Да влѣзе човѣкъ въ храма на своята душа, това значи, да отхвърли отъ себе си всѣкакъвъ гнѣвъ и недоволство, всѣкаква омраза и завистъ. Гнѣвътъ и недоволството водятъ къмъ убийство, убийството — къмъ кражба, а дветѣ заедно — къмъ лъжа — най-големиятъ порокъ въ човѣшкия животъ. Първитѣ четири заповѣди: „Не убивай, не кради, не прелюбодействуй, не свидетелствуй на лъжа“, показватъ на човѣка, какво не трѣбва да прави. Вторитѣ три заповѣди — „почитай баща си и майка си и люби ближния си, като себе си“, показватъ, какво трѣбва да прави. Значи, човѣкъ трѣбва да почита баща си и майка си и да люби ближния си. Ближнитѣ на човѣка сж неговитѣ добри мисли и желания. Чрезъ тѣхъ той може да изкорени лошитѣ мисли и желания, да ги постави при добри условия, т. е. да ги възпитава и облагородява. Да обичате ближнитѣ си, това значи, да посадите въ градината си най-добри плодове, чрезъ които да превръщате лошитѣ мисли и желания въ добри. Съ тѣзи заповѣди Христосъ искалъ да обърне внимание на евреитѣ къмъ смисъла на живота, да се възлюбятъ едни други, за да се откажатъ отъ убийството. Споредъ тѣхнитѣ закони тѣ се убивали за нищо и никакво. Тази е причината, дето тѣ нѣмали дълготрайно царство. Всички хора, всички народи, които и до днесъ още прилагатъ старитѣ еврейски закони, постоянно убиватъ, крадатъ и лъжатъ. Проследете историята на европейскитѣ народи, да видите, колко войни сж водили, колко кръстоносни походи сж предприемали, съ цель да освободятъ Ерусалимъ. Ерусалимъ ще бже свободенъ, когато хората престанатъ да убиватъ, да крадатъ, да прелюбодействуватъ, да свидетелствуватъ на лъжа.

Нека всѣки отъ васъ проследи живота си отначало докрай и си каже: Отъ днесъ турямъ кръстъ на всѣкаква лъжа, кражба, убийство и прелюбодеяние. Следъ това, обърнете се къмъ Христа и Го запитайте, какво ви недостига, за да наследите вѣчния животъ. Той ще ви отговори: „Иди, продай имането си и дай го на сиромаси; дойди, та ме последвай“. — Кои сж сиромаситѣ? — Вашитѣ ближни. Ставате сутринъ весели, разположени, доволни отъ живота. Коя е причината за разположението ви? Това се дължи на ближнитѣ ви, които

живѣятъ въ васъ. Следователно, ако искате да подържате разположението си, трѣбва да обичате ближнитѣ си. Благородното, свѣтлото, което носите въ ума и въ сърдцето си, представятъ за васъ великъ свѣтъ — вашето щастие. Ако търсите Христа, ще Го намѣрите въ вашитѣ добри мисли, чувства и желанія. Тѣ представятъ истински връзки на вашия животъ. Отъ тѣхъ можете да оплетете вжето, по което да стигнете до небето. Казано е въ Писанието: „Привлѣкохъ ви съ любовта си“. Значи, любовта е сборъ отъ връзкитѣ на доброто, на разумността, на правдата, които водятъ човѣка въ възвишения свѣтъ. Само любовта е въ състояние да въведе човѣка въ Царството Божие. Приложете любовта въ живота си, ако искате да бъдете щастливи. Така ще опитате силата на Христовото учение.

Сегашнитѣ хора се оплакватъ отъ страдания и нещастия, търсятъ начинъ да се освободятъ отъ тѣхъ. Тѣ могатъ да постигнатъ това, само ако измѣнятъ мисълта си. Старитѣ мисли трѣбва да се замѣстятъ съ нови. Като мисли право, по новъ начинъ, човѣкъ разбира, че това, което вчера му е причинявало страдание, днесъ може да му причини радостъ. Че изгубилъ имането, или общественото си положение, това не го плаши. Богатството му, достоинството му зависятъ отъ него. Той носи въ себе си условия да бѣде богатъ, силенъ, здравъ. Даже и майка си и баща си да изгуби, той знае, че не сж изгубени, тѣ сж въ него. Външниятъ баща и майка сж отражение на вътрешнитѣ, които живѣятъ въ самия човѣкъ. Всичко е скрито въ васъ. Достатъчно е да държите добри мисли и чувства въ ума и въ сърдцето си, за да разполагате съ богатството на цѣлия свѣтъ. И тогава нѣма да бъдете сиромаси, но ще давате отъ себе си, както изворътъ непрестанно дава. Отворете съкровищницата на своя животъ — душата си, и щедро давайте. Тя е пълна съ блага и съ добри семена, които трѣбва да сѣете на Божествената нива. Не мислете, че сте сиромаси. Богъ всичко ви е далъ, но не знаете, какъ да използвате богатата на живота. Не мислете, че щастieto се крие въ материалното богатство. Разумностъ се иска отъ човѣка. Разумниятъ използва правилно богатата, които му сж дадени, зато-

ва минава за богатъ. Нещастieto на човѣка не се дължи на липсата на блага, но на това, че той спира добритѣ мисли и чувства въ себе си, не ги проявява навнѣ. Съ други думи казано: той не дава възможност на Бога въ себе си да се прояви. Богъ тихо ви нашепва: Направи едно добро дѣло. — Не искамъ. — Остави тогава азъ да го направя. — Не позволявамъ. — Може ли при това положение да бъдете щастливи и да намѣрите Бога? — Къде е Господъ? — Въ васъ. Отворете сърдцето си, и той ще се прояви. Като не съзнава богатствата и благата, които носи въ себе си, човѣкъ плаче, страда, обезсърдчава се. Това подразбира българската пословица: „Вода гази, жаденъ ходи“. Ако възлюбите Господа, ще придобиете всичко, каквото желаете. Безъ Бога човѣкъ не може да запази нито богатството, нито силата си.

Въ една народна приказка се разказва, какъ Богъ и свети Петъръ обикаляли свѣта, слизали между хората, да видятъ, какъ живѣятъ. Като обикаляли градове и села, тѣ попаднали въ единъ краенъ кварталъ и влѣзли въ една бедна кѣща да пренощуватъ. Домакинитѣ, прости и сърдечни хора, ги приели добре, сложили имъ да вечерятъ и следъ това ги поканили да си починатъ. Доволенъ отъ приема на добритѣ домакини, на излизане отъ тѣхния домъ, св. Петъръ се обърналъ къмъ Бога съ думитѣ: Господи, защо не помогнешъ на тѣзи добри хора, да се освободятъ отъ сиромашията си? — Да бже споредъ желанието ти! — казалъ Богъ. Веднага малката бедна кѣщичка се превърнала въ голѣма кѣща, добре наредена, а домакинитѣ — богати господари, добре облѣчени и обиколени съ много слуги. Домакинтѣ, потъналъ въ богатство и разкошъ, се предалъ на лекъ животъ, на ядене и пиене. Ялъ, пилъ и нищо не работилъ. Богъ и св. Петъръ продължили обиколката си по свѣта. Следъ нѣколко години тѣ попаднали въ сѣщия градъ, дето нѣкога посетили бедното семейство, и св. Петъръ пожелалъ да отидатъ при тѣхъ, да видятъ, какъ живѣятъ сега, като богати. Почукали на вратата на богатата кѣща, и скоро се показала добрата домакиня. Тя ги приела любезно, нагостила ги и ги оставила да пренощуватъ въ дома ѝ, като странници, дошли отъ далеченъ

пжть. Лицето ѝ било постърнало, тжжно, като на човѣкъ, който страда и се мжчи. Като имъ посочила стаята за нощуване, побързала да ги предупреди, че ако чуятъ срѣдъ нощъ нѣкой да вика, да тропна и да буйствува, да не се стреснатъ. — Това е мжжътъ ми, добавила тя скръбно: той пие, връща се пьянъ и не може да се въздържа — прави голѣми пакости. Като легнали да спятъ, Богъ казалъ на св. Петъръ: Легни ти на края, къмъ вратата, азъ ще легна навжтре. Едва заспали, тѣ чули тропане, викове, буйство — мжжътъ пристигналъ отъ гуляй. Той отварялъ вратитѣ на всички стаи, удрялъ, блѣскалъ, самъ не знаялъ, какво иска. Най-после той влѣзълъ въ стаята, дето били гоститѣ. Като видѣлъ, че чуждъ човѣкъ спи въ леглото, той взелъ една тояга и го набилъ добре: Ще ти дамъ да разберешъ, какъ се спи въ чуждъ домъ, безъ мое знание. Като поутихналъ малко, св. Петъръ казалъ на Господа: Хайде да смѣнимъ мѣстата си, да не дойде втори пжть, пакъ да ме набие. Смѣнили мѣстата си. Обаче, домакинътъ не се успокоилъ окончателно. Той пакъ се върналъ въ сжщата стая и си казалъ: Чакай, да му ударя още нѣколко тояги, да ме помни. Като вдигналъ тоягата, св. Петъръ мръдналъ малко и се издалъ. Домакинътъ се взрѣлъ, и, макаръ че било тъмно, забелязалъ още единъ човѣкъ въ леглото — А, сега иде твой редъ. Преди малко набихъ единия, сега ще набия тебе, който си навжтре. И въ този случай набилъ пакъ св. Петъръ. На разсъмване, св. Петъръ казалъ на Господа: Да си вървимъ, Господи, да не дойде и трети пжть да ме набие. Набърже се облѣкли, ѣзмили очитѣ си — били готови за пжть. Въ това време Богъ махналъ единъ пжть съ кърпата си въ въздуха, кжщата се запалила и изгорѣла. Така св. Петъръ се освободилъ, да не бжде битъ и трети пжть.

Кога човѣкъ живѣе само за ядене и пиене? — Когато даде предимство на плътъта си, т. е. на низшитѣ чувства въ себе си. Тогава, ако св. Петъръ се моли за васъ, ще бжде битъ по нѣколко пжти на день. Следователно, не се молете за придобиване на материални блага, преди да сте се свързали съ Бога. Колкото и да храните вълка, все вълкъ ще си остане; колкото и да се грижите за змията, за комара, за въшката, нѣма да

измѣните тѣхното естество; каквито грижи и да полагате за грѣшника, нѣма да го изправите. Единственият нѣща, които могат да изправят грѣшника, това сж гладътъ и страданието. Когато дойде до крайния предѣлъ на страданието, той съзнава положението си, започва да се разкайва, да се моли и постепенно се изправя. Видите ли, че нѣкой много роптае противъ страданията и изпитанията си, ще знаете, че той е още въ началото на мъчнотиитѣ си. Той трѣбва много да страда, да се смекчи характерътъ му, да се разкае и следъ това да започне смиряването му.

Задачата на човѣка е да работи върху себе си, да бжде здравъ, силенъ и разуменъ. Добритѣ мисли и желания даватъ възможность на човѣка да придобие здраве, сила, да прояви своята разумность. Това се иска отъ всички хора — мъже, жени и деца. При това положение, обществата ще се преустроятъ магически. Когато частитѣ сж въ изправность, и цѣлото е въ изправность. За обикновениятѣ хора нѣщата ставатъ бавно, а за мъдрецитѣ — изведнѣжъ. Тѣ знаятъ законитѣ и не злоупотрѣбватъ съ тѣхъ. Ако обикновеният човѣкъ работи съ великитѣ закони на Битието, въ единъ день ще разруши свѣта. Богъ не дава великото знание на обикновениятѣ хора, защото тѣ прилагатъ още Мойсеевия законъ: убиватъ, крадатъ, лъжесвидетелствуватъ, и т. н. Какво трѣбва да направи човѣкъ, за да излѣзе отъ обикновения животъ? — Да се свърже съ Бога, Който работи сега въ свѣта. Работете и вие съ Него, да имате дѣлъ въ Царството Божие. Да работи човѣкъ заедно съ Бога, това значи, да прилага любовта — Божествената майка, за която Христосъ казва, че трѣбва да се почита. Който люби, само той може да почита майка си и баща си. Той е добъръ, праведенъ, благороденъ човѣкъ.

Нѣкой се оплаква, че хората не го обичатъ. Какъ ще обичате човѣкъ, който не почита баща си и майка си? Горко на онази мома, която се омъжи за момъкъ, който не почита майка си и баща си! Горко на онзи момъкъ, който се ожени за мома, която не почита майка си и баща си! Мома и момъкъ, които почитатъ майка си и баща си, и Богъ ги обича и благославя. Който иска любовта на ближния си, трѣбва да почита майка

си и баща си. Това е законъ, който действува въ Битието. Вънъ отъ този законъ любовта не се проявява. Почитайте душата и духа си, почитайте душата и духа на ближния си, за да бъдете любими чада на Бога. Когото Богъ обича, и хората го обичатъ. Който не почита баща си и майка си, той е нещастенъ човѣкъ. Който не люби ближния си, сѣщо е нещастенъ. Той е грѣшенъ човѣкъ, осъденъ на страдания. Това искалъ да каже Христосъ въ стиха: „Ако искашъ съвършенъ да бъдешъ, почитай баща си и майка си, т. е. духа и душата си; люби ближния си, като себе си; раздай имането си; дойди, та ме последвай.“ Кого трѣбва да последва човѣкъ? — Този, отъ Когото излиза всичко — Първичниятъ-Източникъ на живота. Да следвашъ Бога, това значи, да осмислишъ живота си, да превърнешъ страданията въ музика, глада и сиромашията — въ приятна задача. При това положение, човѣкъ не се страхува отъ гладъ и лишения. Той не се безпокои, дали ще има хлѣбъ, или нѣма да има. Той знае, че Богъ го осигурилъ. Отде и какъ ще дойде хлѣбътъ, това не го смущава. Какъ прекараха евреитѣ 40 години въ пустинята? Който ги освободи отъ робството, той имаше грижа за тѣхъ, да ги нахрани и напои. Източникътъ, отъ който човѣкъ черпи храната си, не е единъ. Раздай имането си и не мисли, отде ще дойде другото. Докато не излѣшъ вмирисалата вода отъ шишето, не можешъ да го напълнишъ съ чиста. Изпразнете кеситѣ си, за да ги напълните отново. Изпразнете шишетата и кеситѣ си, за да ги напълни Богъ съ чиста вода и чиста храна. Изпразнете сърдцата си отъ старитѣ чувства, да внесе Богъ нови чувства, нова топлина, която да ги преустрои. Това означава стихътъ: „Ще отнема каменитѣ имъ сърдца и ще имъ дамъ нови.“

Съвременнитѣ хора се страхуватъ отъ условията на живота, искатъ да знаятъ, какво ще стане съ тѣхъ. Българитѣ искатъ да знаятъ, какво ще стане съ България. — Нищо лошо нѣма да стане. България ще продължава своето съществуване. Богъ казва днесъ: Ако хората ме слушатъ, само една дума ще кажа, и войната ще престане. Понеже не слушатъ, ще ги оставя да се биятъ, докато се вразумятъ. Много хора, които не почитатъ баща си и майка си, не любятъ ближния си,

тѣ още живѣятъ споредъ законитѣ на Мойсея. И днесъ още има между хората паразити. Ние не се нуждаемъ отъ паразити. Свѣтътъ има нужда отъ добри хора, отъ красиви цвѣта, които надалечъ разнасятъ своето благоухание. Свѣтътъ се нуждае отъ благородни души и сърдца, отъ разумни майки, бащи и деца. Това иска Богъ. Това е проповѣдвалъ Христосъ преди две хиляди години.

Днесъ хората се дѣлятъ на религиозни и свѣтски: първитѣ вѣрватъ въ Бога, а вторитѣ Го отричатъ. Иде време, когато ще имъ се даде още едно доказателство, че Богъ сѣществува. Тогава и слѣпитѣ ще прогледнатъ, но, ако не сѣ готови да приематъ новата свѣтлина, ще станатъ по-нѣщастни, отколкото сѣ били порано. Тази е причината, дето очитѣ на нѣкои слѣпи не се отварятъ. Разумниятъ свѣтъ ги щади, оставя ги слѣпи, за да не страдатъ повече. Затова, именно, всички хора не могатъ да бѣдатъ богати. Не давайте пари на онѣзи, които не знаятъ, какъ да ги използватъ. Ако забогатѣятъ преждевременно, тѣ ще причинятъ голѣми пакости, какго на себе си, така и на своитѣ ближни. Ето защо, презъ каквито изпитания и мѣнотии да минавате, знайте, че всичко е за ваше добро. Вие се нуждаете отъ жива, непоколебима вѣра, съ която да преодолявате всичко. Работете върху себе си, работете и върху свѣта, да го облагородите. Едно време хората бѣгаха отъ свѣта; тѣ отиваха въ горитѣ и пустинитѣ, тамъ да се подвизаватъ въ служене на Бога. Днесъ на всички се казва, да влѣзатъ въ свѣта, тамъ да работятъ. Едно време хората бѣгаха отъ ада, страхуваха се отъ него. Днесъ тѣ живѣятъ въ ада и работятъ за повдигане на онѣзи души, които сѣ паднали и сѣ се отклонили отъ правия пътъ. Време е вече да се откажете отъ старитѣ си убеждения, да съборите старитѣ си кѣщи. Старото се събаря, ново вече се гради. Сцената трѣбва постоянно да се подновява; не може една и сѣща драма да се играе. Богъ не обича еднообразието. Докато живѣе въ Мойсеевия законъ, човѣкъ служи още на злото, въ което се прилага убийството, лѣжата, кражбата, прелюбодейството и т. н. Докато служи на злото, човѣкъ живѣе въ закона на раждането и прераждането. Откаже ли се отъ този законъ, той служи на доброто и влиза вече

въ закона на вселяването. Този законъ подразбира прилагане на следнитѣ заповѣди: „Почитай баща си и майка си, люби ближния си и раздай всичкото си имане на сиромаситѣ“. Който спазва седемтѣ заповѣди, той живѣе въ безсмъртието; той почива вече, защото е придобилъ спасението на своята душа. Това подразбира връзка на човѣшката душа съ Бога, като източникъ на всички блага въ живота.

Сегашнитѣ хора се страхуватъ отъ нищо и никакво, затова мислятъ само за осигуряване. Търговецътъ купува проста стока, продава я за доброкачествена и печели повече, отколкото трѣбва, съ единствена целъ да се осигури. Защо не каже истината, че платътъ, който продава, не е чиста вълна, но смѣсь отъ памукъ и вълна? Ако всѣкога казва истината, търговията ще му върви по-добре, отколкото ако си служи съ лъжата. Каквато служба и да изпълнявате, вие трѣбва да бъдете честни и истинолюбиви. Ако искате да бъдете свободни, всѣкога говорете истината. Не насилвайте човѣка, да прави това, което душата му не желае. Не насилвайте и своята душа. Нѣкой момъкъ не иска да се жени, но близкитѣ му го залъгватъ по нѣкакъвъ начинъ и го заставятъ да се ожени. Следъ това той съжالياва, че се е подалъ на чужди съвети. Не насилвайте другитѣ, за да не насилватъ и васъ. Не лъжете другитѣ, за да не лъжатъ и васъ. Бъдете вѣрни на своята душа и на своя духъ. Бъдете вѣрни на своя Учителъ. Бъдете вѣрни на Онзи, Който ви е далъ всичко. Той ще влѣзе въ вашия храмъ, ще измие ржцетѣ и краката си и ще ви поднесе подаръци — елей, ливанъ и смирна, и ще каже: Дойде часътъ на вашето спасение! Изчистете своя храмъ, за да приемете Спасителя въ него. Искате ли да изчистите храма си, вие трѣбва да гледате съ добро око на своя ближень. Мислете за него само добро. Лошото, което виждате, има отношение къмъ неговия миналъ животъ. Днесъ той се стреми къмъ доброто и ще стане добъръ. Лошитѣ хора ще станатъ по-добри отъ тия, които днесъ минаватъ за добри. Азъ съмъ си поставилъ за задача да помогна на всички хроми, слѣпи, сакати, да оздравѣятъ и да се радватъ на живота. Всички пустини трѣбва да се превърнатъ въ оазиси на живота, дето уморениятъ

пътникъ да си почине и уталожи жаждата. Всички празни пространства трѣбва да се насаждатъ съ плодни дръвчета, че който мине край тѣхъ, да му се даде нѣщо. Странникътъ да спре предъ тѣхъ и да си хапне отъ сладкитѣ и вкусни плодове.

Освободете мисълта си отъ всички отрицателни прояви — съмнение, колебание, подозрение. Въ всички можете да се съмнявате, но въ Бога — никога. Той е благъ и неизмѣненъ. При всички условия на живота ви, при всички ваши отношения и постѣпки, Той остава единъ и сѣщъ. Ако сте готови да Го слушате, Той всѣкога ще ви помага. Не Го ли слушате, ще ви остави да понесете последствията на своя животъ и на своитѣ погрѣшки, да опитате, какво значи, да живѣе човѣкъ безъ Бога.

Нѣма по-голѣмо страдание за човѣшката душа отъ това, да се отдалечи отъ Бога. — Какъ може да се върне човѣкъ въ правия пътъ? — Вижте, какво прави детето, когато огорчи майка си. Като разбере, че я огорчило, то самѣ отива при нея и започва да плаче. Плачътъ е неговата молитва. То плаче, моли се на майка си, отново да го приеме въ пригрѣдкитѣ си. Сега и на васъ казвамъ: Идете сами при Бога, както детето отива при майка си. Той е вашъ Баща и ваша Майка. Ако искате вашитѣ синове и дѣщери да ви почитатъ, направете връзка съ Бога. Ще видите, че нѣма да се мине една година даже, и животътъ ви ще се подобри. Щомъ направите опита, нови мисли ще дойдатъ въ главата ви, и вие ще прогледате. Тогава ще имате не две очи, а сто: отпредъ на главата и отзадъ, отлѣво и отдѣсно, отгоре и отдолу и т. н. Нѣкой се оплаква, че много работи, а още не е прогледналъ. — Не е прогледналъ, защото нѣма онази жива вѣра, която отваря очитѣ на слѣпия. Азъ вѣрвамъ въ вашата душа, вѣрвамъ въ възможноститѣ, които се криятъ въ васъ, и зная, че единъ день ще прогледате. И да направите нѣщо лошо, да сгрѣшите, да направите нѣкаква пакостъ, душата ви нѣма да се измѣни. Азъ обачамъ грѣшнитѣ хора, които се разкайватъ, затова подавамъ ржката си за помощъ къмъ всички слаби, невежи, грѣшници. Това може да е слабостъ, но и Христосъ имаше слабостъ къмъ грѣшницитѣ. Той дойде въ свѣта за тѣхъ, да

имъ помогне, да ги повдигне и освободи. Той издържа изпита си, остави се да Го ругаятъ, да се подиграватъ съ Него, да Го разпнатъ, но на третия день възкръсна.

Желая и вие да имате същата слабостъ, да обичате каещитъ се грѣшници и да имъ помагате.

„Дойди, та ме последвай!“ — казва Христосъ. Въ какво? — Въ това, което говоря.

*

Беседа отъ Учителя, държана
на 25 февруарий, 1917 г. София.

Яковъ и Исавъ

„И видѣ сънъ: и ето стълба, поставена на земята, на която върхътъ стигаше до небето; ето, ангелитѣ Божии възлизаха и слизаха по нея.“ *)

„Яковъ и Исавъ“ — интересенъ предметъ за разискване. Който е челъ Библията, познава тѣзи два характера. Яковъ и Исавъ сж двама братя: Яковъ е по-малкиятъ, Исавъ — по-големиятъ. Разликата въ възрастта имъ е малка, нѣколко часа. Отъ разказа за двамата братя могатъ да се извадятъ седемъ характера. За Яковъ и Исава било предсказано, че отъ тѣхъ ще произлѣзатъ два народа, отъ които по-големиятъ ще слугува на по-малкия. Още въ утробата на майка си тѣ се борили, съ което ѝ причинявали голѣми смущения. Казва се, че пръвъ се родилъ Исавъ, а вторъ — Яковъ, който държалъ петата на брата си. Външно тѣ се различавали много: Исавъ билъ косматъ, а Яковъ — гладъкъ. Съ други думи казано: Исавъ билъ мъжественъ, а Яковъ — женственъ. Отъ физиологическо гледище, Исавъ е човѣкъ на природата, откровенъ, чистосърдеченъ, импулсивенъ, живѣе отъ день за день, не цени живота. Той представя низшата култура. Много хора приличатъ на Исава. Като се нахранятъ добре, тѣ казватъ: Благодаримъ Ти, Господи, че ни нахрани. Утре пакъ ще се погрижишъ за насъ. Тѣ изказватъ благодарността си само по отношение на яденето. Яковъ е женственъ, но е смѣлъ; има нѣкои отрицателни чѣрти въ характера си: хитростъ и лукавство. Яковъ прилича на сарафитъ, които всѣкога печелятъ. Каквато работа предприеме, той иска непременно да спечели. Споредъ еврейския законъ, Исавъ, като първороденъ, трѣбвало пръвъ да получи благословението на баща си. Обаче, въ Якова се явило желание да вземе първенството на

*) Битие 28:12.

брата си. Той търсѣлъ случай да реализира желанието си. Такъвъ скоро му се представилъ. Единъ день Исавъ се връщалъ отъ нивата много изморенъ и гладенъ и видѣлъ, че братъ му яде леща. Той поискалъ отъ брата си една чиния леща, да се нахрани. — Ще ти дамъ, — отговорилъ Яковъ, ако ми отстъпишъ първородството си. — Ще ти го дамъ, заклевамъ се, дай ми само да ямъ. Какво струва моето първородство предъ гладъ ми?

Тукъ се явяватъ още два характера: майката и бащата. Майката обичала повече Якова, който приличалъ на нея по умъ и по стремежитъ на сърдцето си. Бащата обичалъ повече Исава, естественъ човѣкъ, съ обикновено съзнание. Майката представя ума на човѣка, а бащата — разума, който въ човѣшкото лице е достигналъ най-високото си развитие. Майката имала сжщото желание, каквото и Яковъ, да вземе първородството на брата си. Но бащата, който обичалъ повече Исава, считадъ, че е законно, ката първороденъ, той да получи благословението. Понеже билъ вече старъ и слѣпъ, бащата казалъ на Исава: „Ето, азъ вече остарѣхъ, не зная деня на смъртъта си. Вземи сега оржието си, излѣзъ на полето и улови ми ловъ. Сготви ми вкусно ястие, каквото обичамъ, и донесъ ми да ямъ, за да те благослови душата ми преди да умра“. И отиде Исавъ на полето да улови ловъ и да го донесе. Ревека чу, какво говорѣше Исакъ на сина си Исава. Тогава тя рече на Якова: „Чухъ разговора на баща ти съ Исава, затова послушай съвета ми. Иди въ стадото и донеси оттамъ две добри ярета отъ козитъ, да направя вкусно ястие за отца ти, както той обича; и ще ги занесешъ на отца си да яде, за да те благослови преди смъртъта си.“ И рече Яковъ на майка си: „Исавъ е мжжъ косматъ, а азъ съмъ мжжъ гладкъ. Може да ме попипа баща ми и ще се явя предъ него като прелъстникъ и ще навлѣка на себе си проклятие, а не благословение.“ — Нека бжде проклятието на мене, ти само ме послушай, отговорила майката. Яковъ взе яретата, занесе ги на майка си, да сготви вкусно ястие, както обичаше бащата. Ревека пѣкъ взе дрехитъ на Исава и облѣче съ тѣхъ Якова. Съ кожитъ на яретата покри ржцетъ му и гладкото на шията му. Така Яковъ получи благо-

словението на баща си вмѣсто Исава, за което понесе последиствията на своята постѣпка. Нѣма мисль, чувство или постѣпка, добри или лоши, които да не принесатъ своитѣ плодове. Това е законъ, който всѣки човѣкъ може да провѣри.

Хората на ХХ в. не признаватъ този законъ и живѣятъ, както намиратъ за добре — ядатъ и пиятъ и не мислятъ за последиствията на своя животъ. Мжжътъ и жената не сж въ съгласие помежду си, но не мислятъ за това, тѣ очакватъ добри деца. Ако децата имъ не излѣзатъ добри, тѣ се чудятъ, на кого приличатъ. Тѣ не подозиратъ, че причината се крие въ тѣхъ. Божествениятъ законъ гласи: За да бждатъ децата добри, бащата и майката трѣбва да сж въ пълна хармония помежду си. Това не значи, че тѣ трѣбва да бждатъ съвършено еднакви, но да иматъ допирни точки помежду си, да се обичатъ и разбиратъ. Има тънкости, които различаватъ мжжа и жената, но мжно се схваща различието. Видни философи, учени, писатели сж правили опити да опишатъ разликата между мжжа и жената, но, въ края на краищата, не сж успѣли. Отчасти могатъ да направятъ разлика, но не напълно. Обикновено въ жената преобладаватъ кржгли линии, а въ мжжа — прави и счупени. Кржглитѣ линии внасятъ въ характера мекота, а правитѣ — твърдостъ и острота. Въ мжжа преобладаватъ повече хроматическитѣ гами.

Въ разказа за Якова и Исава виждаме, какъвъ съветъ дава майката на сина си. За да вземе Яковъ благословението на баща си, тя го заставила да излъже. Щомъ дава такъвъ съветъ, това показва, че тя и другъ пжтъ си е служила съ лъжата. Нѣкой казва: Днесъ излъгахъ. Значи, ти си лъгалъ и другъ пжтъ. Лъжата не сжществува само отъ днесъ. Тя носи началото си отъ далечното минало, отъ незапомнени времена. Кой е първоизточникътъ на лъжата: човѣкътъ или животното? Кога е влѣзла лъжата въ човѣшкия животъ: при възлизането му, или при неговото слизание? Когато излъгалъ брата си, Яковъ билъ на 32 години, периодътъ, презъ който човѣшкиятъ характеръ се оформява. Значи, Яковъ билъ на такава възраст, когато съзнателно открадналъ благословението, което се падало на Исава. По съвета на майка си, трѣбвало Яковъ да отиде при

чичо си Лаванъ, да се скрие отъ Исава, да не се стовари върху него гнѣвътъ на братъ му. Яковъ напусналъ башиния си домъ и трѣгналъ на пътъ. Още първия день, следъ залѣзване на слънцето, той сънувалъ сънъ: „Видѣлъ стълба, поставена на земята, а върхътъ ѝ стигалъ до небето; и ето, ангелитѣ Божии слизали и възлизали по нея.“

Богъ видѣлъ постѣпката на Якова и му отдалъ заслуженото. Това показва, че Той вижда всички мисли и желания на човѣка, всичко отбелязва и всѣко нѣщо възнаграждава или наказва. Яковъ отиде въ дома на чичо си Лаванъ, човѣкъ хитъръ и практиченъ, който му стана учителъ. Въ този домъ изпѣкватъ още три характера: Лаванъ и дветѣ му дъщери — Лия — по-големата и Рахилъ — по-малката. Преди да стигне въ дома на чичо си, Яковъ срещналъ при кладенеца Рахилъ, на която помогналъ да си начерпи вода, цѣлуналъ я и казалъ, че сѣ роднини. Отъ този моментъ той се влюбилъ въ Рахилъ. Като практиченъ човѣкъ, Лаванъ запиталъ Якова, каква заплата иска за времето, презъ което ще остане въ дома му да работи. Яковъ отговорилъ, че обича Рахилъ и иска да я вземе за своя жена — това е неговата заплата. Името „Рахилъ“ е съдържателно, то представя идеалното и възвишеното въ човѣка. Лаванъ обещалъ да даде Рахила на Якова, но съ условие, да му работи седемъ години за нея. Яковъ се съгласилъ. Следъ изтичането на седемтъ години, вмѣсто Рахилъ, Лаванъ далъ Лия, по-старата си дъщеря, за жена на Якова. Едва сутринтъ той разбралъ, че билъ излъганъ и запиталъ чичо си: Защо ме излъга, та не ми даде Рахилъ, споредъ обещанието си? Лаванъ отговорилъ: Споредъ нашитѣ закони, първо се жени по-старата сестра, а после младата. Работи ми още седемъ години, за да ти дамъ и Рахилъ.

Тукъ виждаме закона за възмездие. Яковъ излъга баща си и брата си, затова и Лаванъ го излъга. За дветѣ лъжи той трѣбваше да слугува 14 години: седемъ години, дето излъга баща си, и седемъ години — за лъжата къмъ брата си.

Мнозина мислятъ, че сѣ свободни отъ грѣшкитѣ на Якова, че никога не лъжатъ. Докато е на земята, човѣкъ все ще играе нѣкаква роля: или ролята на

Исакъ и Ревека, или на Яковъ и на Исава, или на Лия и на Рахилъ, или на Лаванъ. Това сж седемъ различни характера, съ специфични роли. Често хората продаватъ своитѣ мисли и желания, както Лаванъ продаде дветѣ си дъщери, за да се обогати. Свѣтътъ представя стълба, по която хората слизатъ и се качватъ, лъжатъ се, преследватъ се, гонятъ се, обичатъ се и се мразятъ. Които се обичатъ, не могатъ да се оженятъ. Въмѣсто по любовъ, тѣ се женятъ за пари. Лия представя жена, която е взета за паритѣ ѝ, а не по любовъ. За да вземе Рахилъ, Яковъ е трѣбвало първо да се ожени за Лия. Сжщото става и въ живота на сегашнитѣ хора. Нѣкой младъ момъкъ обича една мома, но не може да се ожени за нея, и двамата сж бедни. Като не може да постигне желанието си, той срѣща една богата мома, която го подържа въ странство, да учи. Той ѝ обещава, че ще се ожени за нея. Тя е Лия, за която следъ време се оженва, а първата оставя, като ѝ казва: Хубава, добра и благородна си, но въ този свѣтъ само съ красота и благородство не се живѣе.

Лаванъ билъ хитъръ човѣкъ, но Яковъ владѣялъ изкуството да забогатява. Следъ като слугувалъ при чичо си 14 години за дветѣ му дъщери, той останалъ да му работи още седемъ години, да придобие богатство за себе си. Така той придобилъ голѣмо богатство — овце, кози, камили. Когато силнитѣ овце и кози зачевали, Яковъ турялъ въ поилата имъ пръчки съ бѣли рѣзки, та като ги гледали, раждали агнета на пръчки и капчици; следъ това той отдѣлялъ своитѣ овце и кози отъ Лавановитѣ. Така забогатѣлъ Яковъ и придобилъ много стада, роби и робини, камили и осли. Най-после, следъ като прекаралъ 21 години при Лавана, Яковъ се върналъ при брата си.

Мнозина искатъ да бждатъ богати, но за това е нужно изкуство. Който иска да бжде богатъ, трѣбва да притежава смѣлостта на Якова. Яковъ ималъ и лоши чърти въ характера си, но Богъ го поставилъ на голѣми изпитания и страдания, докато се облагороди. Колко пжти горко е оплаквалъ сждбата си! Макарь и възрастень, той трѣбвало да пасе стадата на чичо си и, за всѣко загубено яре или агне, да отговаря предъ него. Чрезъ страдания и изпитания, Яковъ придоби спо-

собността да съзерцава. Той се свърза съ Бога, молѣше се и разговаряше съ Него, докато единъ день реши да вземе женитѣ си, синоветѣ и дѣщеритѣ си и всичкия си имотъ, да напусне дома на Лавана и да се върне въ бащиния си домъ, при брата си Исава. Той избѣга отъ Лавана и тръгна на пѣтъ. Когато наближи дома на отца си, Яковъ изпрати посланици до брата си, и цѣла нощъ прекара въ молитва. Въ това време дойде при него човѣкъ, съ когото се бори цѣла нощъ, до зазоряване. Като видѣлъ, че не може да го надвие, човѣкътъ се докосналъ до става на бедрото му и го измѣстилъ, като му казалъ: „Остави ме да си отида, защото се зазори вече.“ Яковъ отговорилъ: „Нѣма да те пусна, докато не ме благословишъ.“ — Кой си ти? Какъ ти е името? — Яковъ. — Отсега нататкъ нѣма да бѣдешъ Яковъ, но Израилъ, защото си билъ въ борба съ Бога и съ челоуѣци и си надвилъ. Човѣкътъ, съ когото Яковъ се борилъ цѣла нощъ, билъ ангелъ.

Какво означава името Яковъ? — Запинателъ. Той се опѣвалъ, т. е. противопоставялъ и на Бога, и на човѣци. Понеже характерътъ му се измѣнилъ, трѣбвало да се промѣни и неговото име. Ако името на човѣка не се измѣня, и въ характера му не става никаква промѣна. За да се измѣни лицето му, трѣбва да се измѣни и характерътъ, а оттамъ и неговото име. Въ онзи свѣтъ формата и името на човѣка сж две еднакви нѣща. Отъ колко букви е името на човѣка, въ какъвъ редъ сж поставени гласнитѣ и съгласнитѣ, това оказва влияние върху характера и силата му, както и върху качества на неговата душа. Напримѣръ, името Ревека, майката на Якова и Исава, има две противоположни значения, въ зависимостъ отъ двата народа, които излѣзоха отъ нея. Тогавашнитѣ народи сж вървѣли по пѣтя на инволюцията, а сегашнитѣ — по пѣтя на еволюцията. Обаче, и до днесъ още има две култури: култура на интуицията и култура на чистия разумъ. За да се примирятъ тѣзи култури, трѣбва да се примирятъ и теченията, които ги предизвикватъ. Много естествено. Когато искате да опредѣлите известно растение, къмъ кой класъ се отнася, вие трѣбва да го изучите, какъвъ е коренътъ му, какво стѣбло има, какви сж листата му и т. н.

Като изучавате човѣка, виждате ясно дветѣ теченія въ него, т. е. дветѣ различни прояви — проявитѣ на Якова и на Исава. Исавъ представя грубата човѣшка природа; той не цени първородството си и за нищо и никакво продава своето благословение. Той казва: Защо ми е благословението? Животътъ е на земята, тукъ е всичко. Важенъ е днешниятъ день, нѣма защо да приготвямъ условия за утрешния. Исавъ не подозиралъ, че между миналия и сегашния животъ има връзка. Сегашниятъ животъ е резултатъ на миналия, а бждещиятъ се разглежда като послѣдствие на сегашния.

Помнете: Човѣкъ не иде за пръвъ пѣтъ на земята. Ако сте за пръвъ пѣтъ на земята, какъ ще си обясните противоречията въ вашия характеръ? Ако за пръвъ пѣтъ излизате отъ Бога, трѣбва да бждете чисти, да Го познавате. Така ли е въ сжщностъ? Повечето хора не познаватъ Бога, защото сж се отклонили отъ правия пѣтъ. Значи, човѣкъ не е излѣзълъ сега отъ Бога, но преди хиляди години. Турятъ нѣкого въ затворъ и следъ време го пущатъ на свобода. Всички казватъ: Този човѣкъ излѣзе отъ затвора и влиза вече въ живота. За пръвъ пѣтъ ли влиза той въ живота? Преди да влѣзе въ затвора, той е билъ пакъ въ живота. Много пѣти човѣкъ влиза въ затвора и излиза отъ него, докато научи нѣщо и облагороди характера си. Като четете „Клетниците“, виждате, че Жанъ Вължанъ прекара известно време въ затвора, но придоби нѣщо ценно, облагороди характера си.

Всѣки човѣкъ влиза въ живота, следъ като е прекаралъ нѣколко години въ затвора — въ долнитѣ сфери на астралния свѣтъ. За да бжде въ затворъ, това показва, че е трѣбвало да мине известна школа, да се облагороди, да стане по-добъръ. И като излѣзе отъ затвора, човѣкъ трѣбва още много да работи върху себе си, да изгради своя характеръ. Наблюдавайте, съ какви характерни чѣрти се раждатъ децата, които току-що идатъ отъ затвора. Въ първо време тѣ сж егоисти, мислятъ само за себе си. Дайте на едно тригодишно дете ябълка и вижте, какво ще направи. То ще скрие ябълката, ще я задържи за себе си. Дълго време трѣбва да се възпитава детето, за да придобие нѣщо меко и благородно въ характера си. Нѣкои деца не се по-

даватъ на възпитание, оставатъ си все така груби и егоисти. Ще кажете, че детето носи тѣзи качества отъ родителитѣ си. Ами тѣ отде ги носятъ? Това не е нито наука, нито философия. Лошитѣ жалания и прояви на човѣка се дължатъ на неразбиране на нѣщата.

Исавъ и Яковъ искаха да постигнатъ едни и сѣщи нѣща, но се различаваха въ методитѣ си. Яковъ приложи насилието, но за да разбере, че методътъ му не бѣше правъ, трѣбваше да мине презъ голѣми страдания. Значи, нѣкои хора постигатъ желанията си чрезъ страдания, които ги облагородяватъ. Други пъкъ не се нуждаятъ отъ страдания. Тѣ постигатъ желанията си по другъ пътъ и пакъ се облагородяватъ. За да извае една статуя, скулпторътъ чука дълго време върху нея. Обаче, природата вае своитѣ статуи и по другъ начинъ, не съ чукъ. И чукането е култура, но низка, груба. За предпочитане е културата, съ която си служи природата. Зрѣнето на плодоветѣ е сѣщо така култура, но тукъ природата не работи съ чукъ. Прилагайте и вие този методъ. Само така можете да постигнете своитѣ желания. И по другъ начинъ можете да ги постигнете, но съ голѣми разходи и мъчности. Дайте условия на добритѣ потици въ себе си и не се безпокойте, дали ще се реализиратъ, или не. Оставете ги на грижитѣ на природата, тя има всичко предъ видъ. Ако скулпторътъ работи върху васъ, ще му дадете чукъ, да удря, както знае; ако природата работи върху васъ, оставете я свободно да се прояви. Като се изучавате, ще видите, че единъ день Богъ работи върху васъ, на другия день — вие — така постоянно става смѣна. Осемъ часа ще работите вие, а останалото време — Богъ. Въ смѣната на работата, именно, човѣкъ получава красиви потици и се проявява като великъ и способенъ.

Когато човѣкъ спи, Богъ работи усилено върху него. Затова, когато се приготвя за сънъ, човѣкъ трѣбва да остави настрана всичкитѣ си раници, да се успокои, за да може Духътъ свободно да работи върху него. Като се събуди, може да вземе раницитѣ си и да продължи работата си. Сънищата действуватъ възпитателно върху човѣка. Ако сънува нѣкой лошъ сънъ, той може да изправи нѣкоя своя погрѣшка. Съзнанието му се пробужда, и той вижда, че се отклонило нѣкъде. Кол-

кото по-добре спи човѣкъ, толкова по-здравъ става. Направете опитъ, въ продължение на единъ месецъ да спите спокойно, безъ никакви смущения въ мислитъ и чувствата си и ще видите, че състоянието ви се е подобрило. Ако страдате отъ неврастения, ще се излѣкувате. Ако искате да бъдете здрави, пазете се отъ лоши мисли и желания. Хората сами си създаватъ страдания и мъчности. Като видятъ, че нѣкой тѣхенъ познатъ се издигналъ, заелъ високъ постъ, тѣ ще търсятъ начинъ да го очернятъ, да го свалятъ отъ поста му. Смисълътъ на живота не се заключава въ търсене на погрѣшкитѣ на хората, нито въ свалянето имъ отъ високия постъ, но въ работата, която вършите. Ако сте скулпторъ, вършете добре работата, за която сте опредѣлени; ако спите, оставете природата да върши свободно работата си. Този сънъ е Божественъ. При него човѣкъ се успокоява и получава Божието благословение. Божественъ бѣше и сънътъ на Якова, който заспа и се пробуди съ мисълта за Рахилъ. Този практиченъ, хитъръ човѣкъ, като мислѣше за Рахилъ, постепенно се облагородяваше. Докато не мислѣше за Рахилъ, Яковъ работѣше за пари; щомъ започна да мисли за нея, той бѣше готовъ да работи безъ пари. Тѣй щото, ако хората питатъ, кога ще се оправи свѣтътъ, казвамъ: Свѣтътъ ще се оправи, когато всички хора — учители, свещеници, проповѣдници, майки и бащи започнатъ да работятъ безъ пари. Всѣки трѣбва да работи даромъ, отъ любовъ. Който не служи на Бога, не може да се облагороди. Така и Яковъ разбра, какво значи, да служи човѣкъ на Бога, т. е. на любовта. — Къде ще намѣримъ Бога? — Въ Рахилъ, която представя любовта. Човѣшкиятъ характеръ се изпигва чрезъ Рахилъ, т. е. чрезъ любовта.

Единъ французинъ живѣлъ дълго време въ Африка, дето спечелилъ голѣмо богатство. Най-после той решилъ да се върне въ Франция, тамъ да прекара до края на живота си. Той ималъ двама братовчеди, при които мислилъ да живѣе, защото нѣмалъ намѣрение да се жени. За да разбере, при кого отъ тѣхъ да остане, той намислилъ начинъ да ги изпита, да види, кой отъ двамата е по-добъръ и безкористенъ. Той извикалъ двамата си братовчеди и казалъ: Бѣхъ богатъ, спечелихъ

много пари въ Африка, но всичко изгубихъ и се връщамъ въ Парижъ, да умра въ родния си градъ. Кой отъ двамата ще ме вземе при себе си? Единиятъ отъ тѣхъ казалъ: Ела при мене за известно време. Обаче, още на първата седмица той му казалъ: Търси си друго мѣсто, не можешъ да останешъ при мене за повече време. Той отишълъ при втория си братовчедъ, който му казалъ: Братко, остани при мене, колкото време искашъ. Моятъ домъ е и твой; разполагай съ всичко, като съ свое. Като минали нѣколко месеци, той решилъ да открие истинското си положение и казалъ на братовчеда си: Азъ искахъ да ви изпитамъ, да разбера, кой отъ двамата е истински човѣкъ, за да остана при него да живѣя. Ти прояви безкористие и любовъ къмъ менъ. Азъ съмъ богатъ, нищо не съмъ изгубилъ отъ спечеленото и ще го оставя на тебе. Като научилъ истината, първиятъ братовчедъ отишълъ при роднината си, когото изпждилъ отъ дома си, извинилъ се и го поканилъ да отиде при него и да остане, колкото време желае. — Късно е вече, отговорилъ богатиятъ роднина.

Ще дойде день, когато Богъ ще се яви на всички хора въ видъ на бедна вдовица, беденъ момъкъ, или нѣкоя страдаща душа и ще ви изпита, доколко сте готови да Го приемете съ любовъ и безкористие. Той ще ви изпита, доколко сте вѣрни на вашия идеалъ. Само така и вие ще разберете дълбокия смисълъ на живота, както Яковъ разбра значението на високата стълба, по която слизаха и възлизаха ангелитѣ Божии. Тази стълба и до днесъ още стои изправена и по нея слизатъ и възлизатъ ангелитѣ Божии. Днесъ тя е по-голямъ и поразклонена. Бихъ желалъ всѣки отъ васъ да види тази стълба и, когато дойде до първото ѝ стъпало, да разбере смисъла на земния животъ и на страданията, които му се даватъ. Страданията не сж нищо друго, освенъ обвивка, въ която сж скрити богатата на живота. Както семето е обвито въ своята черупка, за да не се изгубятъ хранителнитѣ сокове на зародиша, така и страданията обвиватъ богатата, за да се дадатъ на човѣка тогава, когато той може да се ползува отъ тѣхъ. Ето защо, който търси щастие и блаженство въ свѣта, първо трѣбва да мине презъ страданията.

Христосъ казва: „Който има уши да слуша, нека слуша.“ Азъ пъкъ казвамъ: Който не вѣрва въ думитѣ ми, ще ги опита. Като мине презъ изпитания и страдания, ще разбере, че въ тѣхъ се криятъ богатата на живота. За една лъжа, Яковъ трѣбваше да слугува на Лавана 21 години, а Мойсей, за едно убийство, трѣбваше да слугува на еврейския народъ цѣли 40 години. Всѣка погрѣшка, всѣко престѣпление се изкупватъ чрезъ страдания. Като знаете това, нека жената не се запитва, защо мжжътъ ѝ се отнася лошо съ нея. Нѣкога, въ миналото, тя се отнасяла лошо съ него. И слугинята нека не се запитва, защо господарката ѝ се отнася толкова жестоко съ нея. Въ миналото тя е постѣпвала зле съ своята господарка. Такъвъ е законътъ на кармата. Проследете историята на човѣчеството, на народитѣ, на обществата, на семействата и ще видите, че този законъ действува навсѣкжде планомѣрно и безпощадно. Ако въ бѣдеще искате да имате добри синове и дѣщери, приложете закона на любовта. Кармата се разрешава само чрезъ любовта. Яковъ имаше 12 сина, но само Иосифъ бѣше роденъ по закона на любовта. Яковъ работи седемъ години за него, следъ което се ожени за Рахилъ, която роди само единъ синъ — Иосифъ. Който може да слугува седемъ години съ любовъ, той ще роди Иосифа. Който се жени по обикновенъ начинъ, безъ любовъ, той ще вземе Лия, която не обича, и отъ нея ще му се родятъ много синове.

Законътъ за прераждането е законъ за изкупване и освобождаване на човѣка отъ погрѣшкитѣ на миналото. По сѣция законъ човѣшкиятъ умъ и човѣшкото сърдце се раждатъ и прераждатъ. Единъ американски писателъ описва деня, въ който умътъ му се прояснилъ. Голѣмо тържество било за него това прояснение. Това не е нищо друго, освенъ моментъ на новораждане. Радостта на този човѣкъ е била толкова голѣма, колкото радостта на майката, която е родила синъ или дѣщеря. Както детето извиква, когато се роди, така всѣки човѣкъ извиква, когато се пробудятъ умътъ и сърдцето му. Великъ е моментътъ, когато човѣшкиятъ умъ вземе кормилото въ рѣцетѣ си и направлява сѣдбата на собствения си животъ.

Това, което Яковъ видѣ преди нѣколко хиляди години на сънъ, се отнася до сегашнитѣ хора, т. е. до хората на XX вѣкъ. Днесъ вече слизатъ и възлизатъ Божиитѣ ангели; нова култура се ражда, ново сближение става между хората и народитѣ. Страданията, презъ които съвременнитѣ хора минаватъ, показватъ, че тѣ се намиратъ въ положението на жена, която ражда. Щомъ роди тя, ангелитѣ единъ следъ другъ започватъ да се въплътяватъ въ човѣшкитѣ умове и сърдца. Богъ, Който изпраща своитѣ ангели, следи за последствията. На всѣки човѣкъ ще се даде възможность да чуе, какъ Богъ говори. Излѣзте рано сутринта презъ пролѣтта, когато природата се събужда, когато цвѣтята цвѣтятъ, и се вдълбочете въ себе си, да чуете тихия говоръ на Бога. Ако слухътъ ви е развитъ, ще чуете тиха, едва уловима музика, която внася миръ, спокойствие и радостъ въ душата. Ако отидете въ гората, ще чуете тихото шумолене на листата, което се излива въ нѣжна, приятна мелодия. Колкото по-развитъ е слухътъ на човѣка, толкова по-голяма възможность се открива предъ него, да чуе тихия гласъ на Бога. Той не говори много: една дума ще каже, но тя остава паметна на вѣковетѣ. Ако младата мома и младиятъ момъкъ не могатъ да забравятъ думитѣ, които си пишатъ или казватъ, колко повече оставатъ паметни думитѣ на Бога. Коя мома и кой момъкъ сж забравили дветѣ думи „обичамъ те“, които нѣкога сж си казали?

Единъ младъ човѣкъ разправялъ своята опитность. По известни причини той дошълъ до голѣмо отчаяние въ живота си и решилъ да се самоубие. Въ този моментъ, въ съседната стая се чулъ тихиятъ гласъ на неговия приятелъ. Той се вслушалъ въ пѣсенята, която долитала до ушитѣ му, и ясно разбралъ смисъла на следнитѣ думи: „Азъ за тебе само мисля и никога не ще те забравя“. Тѣ произвели превратъ въ него, и той се отказалъ отъ решението си да се самоубие, като си казалъ: Има Единъ, Който мисли за мене. Това е въ състояние да ме застави да живѣя и да се радвамъ на всичко, което ми е дадено.

Като знаете, че има нѣкой да мисли за васъ, не се обезсърдчавайте. Ако само една мисълъ може да ви застави да обикнете живота, колко повече трѣбва да

го обичате, като знаете, какви грижи, усилия и трудъ се полагатъ за васъ, не само отъ едно, но отъ много сжщества. Вслушвайте се въ думитъ на всъки човѣкъ, да проникнете въ смисъла имъ, да разберете зова на човѣшката душа, която вика за освобождение. Чувате ли нѣкой да се оплаква отъ живота и желае да умре, ще знаете, че той иска да умре като цвѣтъ на дървото. Но той трѣбва да завърже, и плодътъ му следъ време да узрѣе. Въ този смисълъ, смъртъта е символъ, преминаване отъ единъ животъ въ другъ. Когато умира, човѣкъ се ражда наново; когато се ражда, той наново умира. Следователно, който иска да живѣе, да бжде свободенъ, трѣбва да се откаже отъ всѣкидневнитъ грижи на живота. Това не значи, че не трѣбва да мислите. Мислете, безъ да се тревожите. Всѣки трѣбва да опредѣли програмата на живота си, да се стреми къмъ реализирането ѝ, безъ да се безпокои. Ако имате баща, като Якова, и майка, като Ревека, кажете имъ: Моля ви се, не ме учете на лъжа; не се нуждая отъ такъвъ урокъ. Ако имате чичо, като Лавана, кажете му да не злоупотрѣбява съ любовта на ближнитъ си. Много моми и момци сж станали нещастни по единствената причина, че родителитъ имъ се противопоставяли на тѣхния изборъ. Оставете всѣки самъ да си избере мома или момъкъ, които да отговарятъ на сърдцето му. Ако направятъ нѣкаква погрѣшка, тѣ ще страдатъ, и сами ще изправятъ погрѣшката си — поне ще страдатъ отъ любовъ. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да е билъ свободенъ отъ страдания. Идейнитъ страдания иматъ смисълъ, тѣ повдигатъ човѣка. За предпочитане е човѣкъ да страда на нѣкаква идея, отколкото да нѣма идея. Когато жената ражда, и децата ѝ живѣятъ дълго време, мъжитъ и страданията ѝ сж оправдани. Обаче, ако децата ѝ умиратъ, страданията ѝ не сж на мѣсто. Мислитъ и желанията на човѣка сжщо така се раждатъ, живѣятъ известно време и умиратъ. Ако тѣ умиратъ веднага следъ раждането, такъвъ животъ е безсмисленъ. Дайте възможность на добритъ мисли и желания въ васъ да живѣятъ дълго време, да дадатъ плодове, на които да се радвате и вие, и ближнитъ ви.

Човѣкъ има душа, която иска да люби; човѣкъ има умъ и сърдце които искатъ да се развиватъ пра-

вилно. Какво ще стане съ васъ, ако убиете живота на ума, на сърдцето и на душата си? Какъвъ животъ е този, въ който умътъ, сърдцето и душата не взиматъ участие? Проявявайте се свободно, безъ лъжа, кражба и убийство, защото всѣки получава заслуженото. Всѣка изопачена, крива мисль, родена отъ човѣка, ще го следва презъ цѣлия му животъ — и на земята, и на небето. Работете правилно и разумно, както за себе си, така и за своитѣ ближни, и за своя народъ. Като работите по този начинъ, вие пакъ ще дойдете на земята, но при по-добри условия. Какво ще стане съ единъ или съ другъ народъ, това да не ви смущава. Душата е по-важна отъ народа. Единъ човѣкъ, който носи миръ, благоденствие на хората, струва повече отъ цѣлъ народъ, който носи скръбъ, страдания и разрушение за човѣчеството. Кжде е великата Римска империя? Тя се разпадна, но римлянинътъ не изчезна. Въ това време живѣеше единъ истински Човѣкъ въ свѣта, Когото разпнаха наредъ съ разбойниците, но Неговитѣ идеи и до днесъ още сжществуватъ и владѣятъ свѣта. Той струва повече отъ цѣлата Римска империя. Този великъ човѣкъ бѣше Христосъ.

Днесъ всички българи искатъ да знаятъ, какво ще стане съ България. — Ако следва Божиитѣ пжтища, нищо лошо нѣма да ѝ се случи. Всѣки трѣбва да се грижи за своето индивидуално развитие, да дава ходъ на добритѣ си мисли и желания, като постепенно се освобождава отъ страха. Колкото по-добри ставате, толкова и страхътъ ви ще се намалява. Ако имате характера на Якова, непременно ще пострадате Ревека, Лаванъ и всички останали типове жънатъ своитѣ плодове. Днесъ повечето хора сж взели ключоветѣ на материалния свѣтъ въ ржцетѣ си и, дето и да отидете, ще ви кажатъ: Платете си разносикитѣ. Ако нѣкой проповѣдва, сжщо иска да му се плати. Трѣбва да сжществува поне едно звание, за което хората да работятъ безъ пари. Нѣма по-свещено звание за човѣка отъ това, да служи на Бога съ любовъ. Който служи на Бога, всѣкога говори истината. Отъ такива хора се нуждае свѣгътъ. Тѣ произлизатъ отъ Рахилъ. Това се иска и отъ съвременнитѣ жени.

Можете ли да играете ролята на Рахилъ, да пасете овцетѣ си като нея? Можете ли да живѣете между овчари и да бъдете почитени? Колко мъже трѣбва да има една жена и колко жени единъ мъжъ? — Единъ мъжъ и една жена. Съ други думи казано: Човѣкъ трѣбва да има единъ умъ и едно сърдце. Два ума, две сърдца раздвояватъ човѣка, а всѣко раздвояване причинява зло. Единъ умъ, едно сърдце и една воля водятъ къмъ доброто. Когато жената разлюби мъжа си, крилата ѝ падатъ. Когато мъжътъ разлюби жена си и пожелае друга нѣкоя, той прелюбодействува. Любовта трѣбва да бѣде чиста и безкористна. И Лаванъ обичаше Якова, но го изпозлзува. Жената трѣбва да се стреми да бѣде като Рахилъ, да роди Иосифа. Ако мъжетъ и женитъ раждатъ синове като Иосифа, тѣ ще бждатъ избрани жени и мъже, ще образуватъ избранъ народъ.

„Божииѣ ангели слизатъ и възлизатъ по нея.“ Тѣ питатъ българскитѣ моми: Готови ли сте да раждате синове като Иосифа? Тѣ питатъ и българскитѣ момци: Готови ли сте да раждате синове като Иосифа? Готови ли сте да живѣете добре? Ако сте готови, ние ще дойдемъ въ България. Иосифъ дойде въ Египетъ и спаси жителитѣ му отъ погибель — отъ гладна смъртъ. — Кога ще дойдатъ ангелитѣ въ свѣта? — Отъ васъ зависи. Тѣ могатъ да дойдатъ следъ единъ часъ, но могатъ да дойдатъ и следъ години. Когато дадете мѣсто на душата и на духа си да се проявятъ, ангелъ Господенъ ще слѣзе при васъ. Той ще ви познае, и вие ще го познаете. — Грѣшни сме. — Не мислете за грѣховетѣ си. Ние не се занимаваме съ минали нѣща; не се занимаваме и съ настоящето. Миналото и настоящето сж важни като условия на бждещето. Предъ васъ се открива велико бждеще — за него работете. Ако ми донесатъ една нечиста риза, азъ не питамъ, защо се изцапала, на кого е, но я турямъ въ коритото, заливамъ я съ чиста вода и я пера, докато стане чиста. Ако ризата ви е чиста, пазете я, да не изгуби чистотата си. Стремете се къмъ любовта, която чисти и повдига човѣшкото сърдце.

Кой очисти и повдигна Якова? — Неговата възлюбена — Рахилъ. Богъ му каза: Давамъ ти Рахилъ, нея люби и за други жени да не мислишъ. Яковъ, кой-

то днесъ се нарича Израилъ, живѣе по новъ начинъ, не както е живѣлъ по-рано. Тази е причината, дето той минава между избранниците, между висококултурните и учени хора, които носятъ свѣтлина на свѣта. Тѣ сж се пожертвували за човѣчеството.

Днесъ всички хора стоятъ предъ стълбата и гледатъ къмъ върха, отдето Богъ ги пита: Като слизате и възлизате по тази стълба, какъ мислите да живѣете? Ще лъжете ли още братята и сестритѣ си, бащите, майките и ближните си? Ще търсите ли други мъже и жени, или ще любите само онѣзи, които Богъ ви дава, като условие на вашето растене. После се обръща къмъ майките и бащите и ги пита: Ще продавате ли още синовете и дъщерите си? — Много се измжихме, Господи. Богъ не жали хората, когато се мъчатъ. Той се радва, защото знае, че ще родятъ. Богъ казва: „Както се радвамъ на цвѣналите цвѣта въ градините, така се радвамъ на вашите деца, които играятъ, скачатъ и се веселятъ, които се радватъ на Божия свѣтъ. Велико нѣщо е да живѣе човѣкъ за любовта, да се радва на свѣта. Тогава животътъ на всички хора — мъже, жени и деца ще се превърне въ пѣсень и молитва. Свѣтътъ ще се превърне въ райска градина. Това ще стане, но едно се иска отъ човѣка — да слиза и възлиза по стълбата, на която върхътъ стига до небето. Който стои при стълбата, той се ползува отъ благата на живота. Той се намира въ положението на онѣзи дървета, които растатъ покрай рѣки. Тѣ се ползуватъ отъ водата на рѣките и се развиватъ добре. Тѣзи, които сж далечъ отъ рѣките, сж изложени на загиване. Божествените блага — любовъ, мъдрость, истина, правда слизатъ по Божествената стълба. Бъдете будни да ги използвате. Прекарайте въ градините си по една вадичка, за да приемете поне една струя отъ голѣмото изобилие. Само така ще измѣните живота си и ще влѣзете въ новото, което иде вече въ свѣта.

Новото прилича на месецъ май. Всичко се е събудило, излѣзло е отъ зимния сънъ, отъ своя пашкулъ. И хората излизатъ вече отъ гробовете си, за да възкрѣснатъ. Казано е въ Писанието: „Излѣзте, вие, мъртвите, да влѣземъ, ние, живите.“ Какво означава този стихъ? Това значи: Излѣзте, вие, мъртвите, които сте

живи, за да влѣземъ, ние, живитѣ, които сме мъртви, и да се осолимъ. Дали сте живи — мъртви, или мъртви — живи, не се страхувайте, и за еднитѣ, и за другитѣ е добре. Който излиза отъ гроба, той е чистъ вече; който влиза, ще се очисти и отново ще дойде, но вече чистъ и обновенъ. Радвайте се на живота и благодарете, че живѣете.

Въ разказа за Яковъ и Исава изнесохъ седемъ характера, отъ които единствена Рахилъ заслужава подражание. Бихъ желалъ всички жени да бждатъ като нея, да внасятъ красиви и велики идеали въ всички мъже, жени и деца. Бихъ желалъ и мъжетъ да бждатъ като Рахилъ. Стремете се къмъ новото учение, което Христосъ носи чрезъ жената. То ще изтрие сълзитѣ на страдащитѣ. За коя жена говоря? — За тази, която има характера на Рахилъ. Тя ще цвѣти, ще завръзва, и плодетѣ ѝ ще зрѣятъ. Обаче, който има характера на Лия, дълго време още ще се пресажда. Женитѣ трѣбва да спасятъ свѣта и ще го спасятъ. Само майкитѣ могатъ да спасятъ свѣта. Който мисли, че свѣтътъ може да се спаси и подобри вънъ отъ майката, той се самоизлѣзва, той е на кривъ пѣтъ. Всички свещеници, проповѣдници, учители, управници трѣбва да се обединятъ около майката. Най-възвишената, най-силната дума въ свѣта е „майка.“ Думитѣ „Богъ“, „Господъ“ подразбиратъ Божествената майка.

Всички хора говорятъ за любовта, но не я познаватъ. Ние имаме предъ видъ любовта на Рахилъ, която изисква отъ човѣка готовностъ къмъ самопожертвуване. Безъ тази любовъ природата остава скрита за човѣка. Както човѣкъ се отваря за онзи, когото люби, така и природата отваря своитѣ тайни скривалища за онѣзи, които я любятъ и които тя люби. Който носи въ себе си ключа на любовта, той може да прониква въ великитѣ тайни на Битието.

Въ заключение на всичко, казвамъ: Въ сегашния свѣтъ работятъ шестъ сили — Ревека, Исакъ, Яковъ, Исавъ, Лаванъ и Лия. Тѣ създаватъ мъжнотиитѣ и страданията на човѣчеството и го обезсоляватъ. Нова сила иде въ свѣта — Рахилъ, която носи свѣтлина за човѣшкитѣ умове. Отвсѣкжде се чува зовъ: Да излѣзатъ женитѣ на фронта! Когато мъжетѣ останатъ въ тила, а

женитъ излѣзатъ на фронта, свѣтътъ ще се поправи. Богъ, ангелитъ, светиитъ иматъ голѣма вѣра въ женитъ. И азъ имамъ голѣма вѣра въ тѣхъ. Следователно, свѣтътъ ще се оправи, когато мжжетъ станатъ любими синове и братя на женитъ.

*

Беседа отъ Учителя, държана на
8 априлъ, 1917 г. София.

Радвайте се

Исусъ ги срещна и рече :
„Радвайте се!“*)

„Радвайте се!“ Това е една обикновена дума, но съдържателна. Идеята, която се крие въ думата „радост“, има Божественъ произходъ. Радостта не е качество на хората отъ сегашния вѣкъ, а още по-малко на животнитѣ. Тя подразбира пробуждане на висшето съзнание въ човѣка или вътрешна връзка съ естественитѣ отношения на истинския животъ, който се отличава съ непрерывность въ своитѣ прояви. Животътъ има отношение къмъ три свѣта: къмъ физическия, въ който живѣятъ хората; къмъ духовния, въ който живѣятъ ангелитѣ, и къмъ Божествения, въ който живѣятъ съвършенитѣ същества. Радостта принадлежи къмъ Божествения свѣтъ, или тъй наречения, номиналенъ, а не феноменаленъ свѣтъ.

Ако разгледаме буквитѣ, отъ които е съставена думата „радостъ“ на български езикъ, виждаме на първо мѣсто буквата „Р“, която е образувана отъ единица и единъ малкъ кръгъ горе. Кръгътъ означава Божествена идея. Значи, буквата „Р“ подразбира човѣкъ, обремененъ съ една Божествена идея. За такъвъ човѣкъ казватъ, че държи нѣщо здраво въ ръката си. Когато не разбира законитѣ на живота, той обръща буквата надолу, и тя се измѣня въ буквата „б“. И тогава, вмѣсто да бѣде бремененъ съ Божествена идея, човѣкъ се обременява отъ стомаха си и постепенно слиза въ материалния свѣтъ. Когато стане бремененъ на физическия свѣтъ, човѣкъ затлъстява. Ако не може самъ да се освободи отъ забременяване, т. е. отъ затлъстяване, той търси лѣкарь. За такъвъ човѣкъ казваме, че е пометналъ. Щомъ не може да носи тежестта си, той непременно ще пометне. Обаче, радостта нѣма

*) Матей 28 : 9

нищо общо нито съ затлъстяването, нито съ помѣтането. Тя се отнася къмъ другъ свѣтъ.

Втората буква въ думата „радость“ е „А“. Тя означава двойна бременность — на духа и на ума. Тя е съставена отъ единъ жгълъ, обърнатъ съ върха нагоре — човѣшкиятъ носъ, който символизира човѣшката интелигентность. Въ Битието е казано, че Богъ вдѣхна въ ноздритѣ на човѣка, и той стана жива душа. Значи, вдѣхва се на човѣка презъ носа, а не презъ устата; сжщо така той вдишва презъ носа, а не презъ устата.

Буквата „Д“ е образувана отъ единъ трижгълникъ, т. е. отъ три сили, които не сж се хармонизирали напълно, защото трижгълникътъ не е равностраненъ. Тѣ сж силитѣ на ума, на сърдцето и на волята. Затова, именно, сегашниятъ човѣкъ минава презъ единъ преходенъ свѣтъ, въ който силитѣ постоянно се организиратъ.

Буквата „О“ представя условията, при които известна идея се развива.

Буквата „С“ означава законъ на промѣни, чрезъ който идеитѣ се усъвършенствуватъ.

Буквата „Т“ изразява кръста, т. е. принципитѣ на мъжетѣ и на женитѣ, споредъ които тѣ живѣятъ на земята.

„Радвайте се“, казва Христосъ, защото духовниятъ свѣтъ се открива предъ васъ. Така, именно, се отваря пътъ за минаване отъ физическия въ духовния свѣтъ. Какво по-голъмо благо очаква човѣкъ, ако може да минава свободно отъ единъ свѣтъ въ другъ? Това предизвиква небивала радость въ неговата душа. Безъ радость човѣкъ не може да се нарече истински човѣкъ, нито може да се развива правилно. Нѣма сила въ свѣта, която може да помрачи истинската радость. Защо? — Защото радостта върви заедно съ любовта. Тѣ сж като братъ и сестра, като мъжъ и жена. Азъ не говоря за тѣзи жени, които по цѣли дни готвятъ въ кухнитѣ и мислятъ, какъ да задоволятъ мъжетѣ си; не говоря и за тѣзи мъже, които по цѣли дни стоятъ затворени въ дюкянитѣ си и гледатъ да спечелятъ повече, да задоволятъ нуждитѣ на семейството си.

„Радвайте се“, казва Христосъ. Кой човѣкъ може да се радва истински? — Свободниятъ. Само свобод-

ниятъ по умъ, по духъ и по сърдце може да се радва. Сегашнитъ жени, заробени въ кухнитъ си, и сегашнитъ мъже, заробени въ дюкянитъ си, не могатъ истински да се радватъ. Ще кажете, че човѣкъ не може да живѣе безъ кухня и дюкянъ. Нима кухнитъ и дюкянитъ сж необходими за щастието? Кжде сж кухнитъ и дюкянитъ на птицитъ? И тѣ се хранятъ, и тѣ живѣятъ, но нѣматъ нужда отъ кухни и дюкяни. Съвременнитъ културни хора поставятъ като девизъ на своя животъ мисълта: Не може безъ кухни и безъ дюкяни. Отгоре на този девизъ азъ пиша: И безъ радостъ не може.

Едно отъ условията за придобиване на щастието е разбирането на любовта. Човѣкъ трѣбва да разбира и прилага любовта, но не както сегашнитъ хора: половинъ день да любишъ и половинъ день да мразишъ. Това не е любсвь, но робство. Любовта е непреривна. Христосъ е говорилъ на ученицитъ си и на слушателитъ си да се радватъ. И азъ говоря на съвременнитъ християни да се радватъ, но, въпрѣки това, тѣ не могатъ още да се радватъ, както трѣбва. Тѣ минаватъ за християни, чели сж Евангелието, но, въ края на краищата, не могатъ да се радватъ. Това не значи, че радостта е неприложима въ сегашния животъ, но тя се нуждае отъ подходяща почва, за да се прояви. Духовниятъ елементъ въ човѣка е почва, условие за проява на радостта. Единъ день, когато хората разбератъ законитъ на живота, ще си създадатъ естествена, модерна кухня, като тази на ангелитъ. — Каква е кухнята на ангелитъ? Какви сж тѣхнитъ дюкяни? — За да разберете, какви сж кухнитъ и дюкянитъ на ангелитъ, трѣбва да изпратите една комисия при тѣхъ, да донесе образецъ оттамъ. Като изучавате културата на другитъ народи, вие мислите, че тя представя нѣщо особено. Колкото и да е висока тази култура, все пакъ е човѣшка. Ако искате да знаете, какво нѣщо е култура, идете при ангелитъ, тамъ ще научите много нѣща. Обаче, мъжнотията се заключава въ това, какъ ще огидете при тѣхъ.

Културата на сегашнитъ хора се отличава съ голяма критика и съмнение. Тѣ казватъ, че, за да бжде философъ, човѣкъ трѣбва да бжде критикъ, да подлага всѣко нѣщо на опитъ. Нѣкои провѣряватъ нѣщата и

вѣрватъ въ тѣхъ, но какво ще кажатъ онѣзи, които провѣрватъ и не вѣрватъ? Тѣ пипатъ нѣщата и пакъ не признаватъ, че сж реални. Въ Евангелието се говори за невѣрни Тома, че, следъ като видѣлъ възкресението на Христа, пакъ не повѣрвалъ. Трѣбвало да си тури ржката между ребрата на Христа, да напипа отворената дупка и тогава да повѣрва. Като не разбира Божественнѣтъ закони, човѣкъ всѣкога може да бжде излъганъ. Лъжата е сѣнка на истината. Както сѣнката е признакъ за сѣществуването на даденъ предметъ, така и лъжата е признакъ за сѣществуването на истината. Съмнението пѣкъ е признакъ за сѣществуването на нѣкаква реалностъ. Съмнение безъ причина не може да сѣществува. Отричането на Бога показва, че Той сѣществува. Не можешъ да отричашъ нѣщо, което не сѣществува. Следователно, човѣкъ отрича само това, което сѣществува. На какво се дължи отричането? — На недостатъчната свѣтлина. Презъ деня човѣкъ вижда дърветата, камънитѣ, изворитѣ, но вечеръ не ги вижда. При това положение, човѣкъ може да ги отрича, може и да признава сѣществуването имъ. Обаче, това не показва, че тѣ не сѣществуватъ. Тѣй щото, когато нѣкой поддържа мисълта, че Богъ не сѣществува, това показва, че неговото слѣнце е залѣзло. Следъ 12 часа слѣнцето ще изгрѣе, и вие ще измѣните убежденията си. Преди 12 часа сте отричали всичко, а следъ 12 часа казвате, че Богъ сѣществува, душа сѣществува, задгробенъ свѣтъ сѣществува и т. н.

Единъ бѣлгарски учителъ, голѣмъ безвѣрникъ, участвувалъ въ войната съ гърцитѣ. При едно голѣмо сражение, една рота отъ нашитѣ войски отстъпила и се разпрѣснала на разни страни. Като се видѣлъ самъ, той потърсилъ мѣсто да се скрие. Намѣрилъ една пещера и тамъ останалъ цѣли три деня, гладенъ, жаденъ, безъ да подаде главата си навънъ — страшенъ остана се развивалъ около него. Въ това положение, изоставенъ отъ всички, най-после той се обърналъ къмъ Бога съ следнитѣ думи: Господи, досега не Те признавахъ, но понеже съмъ чувалъ за Тебе, моля Те да ми помогнешъ, да ми дадешъ доказателство за Твоето сѣществуване. Не се минало половинъ часъ, той видѣлъ, че една костенурка се приближава къмъ пещерата, въ устата си носи парче

хлѣбъ. Тя се спрѣла предъ пещерата, оставила парчето хлѣбъ предъ входа и се върнала назадъ. Учителѣтъ се навелъ, взелъ хлѣба, задоволилъ глада си и благодарилъ на Бога за милостѣта, която проявилъ къмъ него. Като се върналъ въ града, дето билъ учителъ, казалъ на ученицитѣ си: Деца, ще знаете, че Богъ сжществува, даде ми се доказателство за това. Отъ този моментъ той проповѣдвалъ Бога предъ всички свои близки, като имъ разказвалъ своята опитностъ. Отде знае той, че Богъ сжществува? — Костенурката го убедила.

Когато човѣкъ изпадне въ положението на този учителъ и прекара въ пещерата три дѣня гладенъ и жаденъ, самъ ще се убеди, че Богъ сжществува. Щомъ Богъ сжществува, има и душа, и задгробенъ животъ. Всѣки самъ може да опита тѣзи нѣща и да се убеди въ тѣхното сжществуване. Това сж нѣща, които съмъ провѣрявалъ хиляди пѣти. По-скоро ще се осъмня въ сжществуването на хората, които ме окръжаватъ, отколкото въ сжществуването на Бога и на онзи свѣтъ. Азъ живѣя едновременно и въ този, и въ онзи свѣтъ. Разговарямъ се едновременно и съ хора, и съ духове. Като говоря за себе си, имамъ предъ видъ всички хора. Човѣкъ живѣе едновременно въ двата свѣта — въ физическия и въ духовния, само че не всѣкога съзнава това. Нѣкои се страхуватъ отъ духоветѣ, не искатъ да ги виждатъ. Не сж страшни духоветѣ. Тѣ сж интелигентни, разумни сжщества, съ голѣма култура. Тѣ представятъ училище за хората. Една отъ причинитѣ за смъртоѣта на хората се дължи на факта, че духоветѣ ги привличатъ; тѣ отиватъ при тѣхъ да изучаватъ културата имъ, да придобиятъ нѣщо ново. — Кжде е духовниятъ свѣтъ? Да се задава такъвъ въпросъ, това е все едно нѣкое малко животно да пита, кжде живѣе човѣкъ. Дето е животното, тамъ е и човѣкътъ, но понеже разбиранията му сж много ограничени, по съзнание то се намира далечъ отъ хората. Свѣтътъ, въ който живѣятъ всички сжщества, е грандиозенъ; той не се заключава само въ това, което виждаме. Нѣкоя мома мисли, че животътъ нѣма смисълъ и се обезсърдчава, но щомъ срещне единъ красивъ момъкъ, веднага животътъ ѝ се осмисля, не иска вече да умира. Сжщото преживява и момъкътъ. Коя е причината, че животътъ имъ се осмисли? — Тѣхнитѣ сърдца и

умове. Сърдцето имъ се изпълня съ топлина, а умътъ — съ свѣтлина, и тѣ започватъ да виждатъ нѣщата по особенъ начинъ. Тѣ казватъ, че сърдцата имъ тупятъ, животътъ имъ придобилъ смисълъ. Животътъ не се заключава въ туптене на сърдцето. Туптенето е само сръдство за предаване на мислитъ и чувствата въ духовния свѣтъ.

Христосъ казва: „Радвайте се.“ Защо трѣбва да се радватъ хората? — Защото нова култура иде за тѣхъ. Христосъ казва на ученицитъ си: „Идете и проповѣдвайте на хората новото учение, да устроятъ домоветъ си по новъ начинъ, безъ кухни и дюкяни. Представете си, че цѣлата земя се превърне въ овощна градина, пълна съ доброкачествени плодни дървета. Ще има ли нужда отъ кухни и дюкяни? При това положение, трѣбва ли човѣкъ да прекарва съ часове и дни затворенъ въ своитѣ кухни и дюкяни? Днесъ хората се нуждаятъ отъ различни стоки, храни, освѣтление, отопление и т. н. Въ бждеще, когато той придобие права, положителна мисълъ, нѣма да се нуждае отъ нищо. Чрезъ мисълта си той самъ ще си създаде свѣтлина, а чрезъ чувствата си — топлина. Човѣкъ ще има собствена електрическа енергия, нѣма да очаква на общината, или на електрическитѣ дружества, тѣ да му я доставятъ. Съ мисълта си той ще се движи отъ едно мѣсто на друго, нѣма да се нуждае отъ превозни сръдства.

Христосъ казва: „Радвайте се“. Защо трѣбва да се радватъ хората? — Защото иде новото знание, което ще ги освободи отъ робството и заблужденията. Днесъ хората се чудятъ на грандиознитѣ американски здания, отъ десетки етажи, съ голѣми сводове. Всички казватъ, че това е последната дума на културата. Това не е истинска култура. Преди всичко, тѣзи здания не сж хигиенични, въ тѣхъ слънцето не прониква, благодарение на което повечето американци сж нервни. Голѣмитѣ и високи здания говорятъ за грандиозната идея на американцитѣ да направятъ нѣщо особено, но липсва нѣщо въ тази идея — насока. Тѣ трѣбва да насочатъ ума и сърдцето си въ друго направление — къмъ нѣщо възвишено и велико. Когато една Божествена идея не може да се разбере добре и вземе крива насока, това показва, че културата на тѣзи хора е отживѣла своя вѣкъ. Въ бж-

деще, когато женитѣ зачеватѣ, трѣбва да внушаватѣ на детето си мисълта, че човѣкъ не живѣе само за кухни и дюкяни. Подѣ думата „кухня“ въ широкѣ смисълѣ, разбирамѣ чрезмѣрно задоволяване нуждитѣ на стомаха. Сегашнитѣ хора живѣятѣ повече за стомаха, какѣ да го задоволятѣ и, когато заболѣе, какѣ да го лѣкуватѣ. Наистина, като заболѣе стомахътѣ, трѣбва да се лѣкува, защото той е свѣрзанѣ съ главата. Когато стомахътѣ страда, и главата страда, и обратно: ако главата боледува, и стомахътѣ боледува. Но за да не се разстройва стомахътѣ, човѣкъ не трѣбва да го претоваря. Сегашниятѣ човѣкъ яде по три пѣти, а нѣкога по четири пѣти на день. Ще кажете, че Богѣ е наредилѣ така. Азѣ оспорвамѣ това твѣрдение. Стомахътѣ има и друго предназначение, не само да приема храната и да я обработва.

Съвременниятѣ редѣ въ свѣта е изопаченѣ отѣ хората. Той представя карикатура на Божествения свѣтѣ. Едно време, когато Богѣ създалѣ свѣта, всичко било въ пѣленѣ редѣ и порядѣкъ: и растенията, и животнитѣ, и хората живѣли добре — всичко било хармонично. Днесѣ не е така. Пияницата пие, разпилява богатството си, продава жена и деца и казва, че едновременно Богѣ е създалѣ и човѣка, и лозата. Следователно, човѣкъ има право да пие вино, да се ползува отѣ соковетѣ на лозата. Едно е вѣрно: човѣкъ има право да пие нѣкаква течностѣ, да уталожва жаждата си; тази течностѣ е водата. Дето и да отидете въ природата, навсѣкѣде ще намѣрите вода, но вино — никѣде.

Като казвамѣ да съборите кухнитѣ си, това не значи, че трѣбва да ги разрушите, преди да сте направили новитѣ си кѣщи. Направете пѣрво новитѣ кѣщи и тогава разваляйте старитѣ. Иначе, ще развалите старитѣ и ще останете безѣ нищо. Пѣрво направете опитѣ, да видите, какѣ ще живѣете безѣ старитѣ кухни и, ако видите, че можете да живѣете по новѣ начинѣ, развалете кухнитѣ си, радвайте се и веселете се. Радвайте се, че сте придобили нѣщо ново, че можете да задоволите нуждитѣ на стомаха си по новѣ начинѣ. Радостта е резултатѣ на вѣтрешенѣ, Божественѣ потикѣ въ човѣка. Тя вдѣхновява човѣка, дава импулсѣ на ума, на сърдцето и на волята. Истинската радостѣ разширява човѣка, дава импулсѣ за работа, за проява на творческитѣ сили

въ него. Като знаете това, радвайте се на всички, които се радватъ. Умътъ на човѣка трѣбва да е пълненъ съ свѣтли мисли, сърдцето — съ благородни чувства, за да бжде лицето му всѣкога свѣтешо и отворено. Външно лицето му може да бжде прашно, почернѣло отъ слънцето, но отвътре да свѣти, да отразява живота на душата. Защо да не се радва човѣкъ? Има ли причини за това?

Ето, днесъ Христосъ ви срѣща на пѣтя и казва: „Радвайте се“. Веднага се отправятъ къмъ Христа въпроси: Какъ да се радваме, когато нашитѣ синове, братя и мже умиратъ на бойнитѣ полета? Какъ да се радваме, когато животътъ е тежъкъ, нѣма достатъчно хлѣбъ, дрехи и обуца? Какъ да се радваме, когато направихме голѣми дългове? Ти можешъ ли да превърнешъ камънитѣ на хлѣбъ? Христосъ отговаря: „Човѣкъ живѣе не само съ хлѣбъ, но и съ всѣко живо и благо слово, което излиза отъ устата на Господа, както и отъ устата на всѣки добъръ и праведенъ човѣкъ.“ Сегашнитѣ учени търсятъ начинъ да създадатъ хапчета, които да задоволяватъ глада на човѣка. Тѣ мислятъ, че по този начинъ ще разрешатъ важнитѣ економически въпроси. Не е този пѣтътъ, по който трѣбва да върви науката. Преди всичко, човѣкъ трѣбва да се домогне до живия хлѣбъ, който се крие въ Словото Божие. Щомъ намѣри този хлѣбъ, той ще разреши въпроса и за хлѣба отъ камъни. Словото Божие е висша, духовна материя, отъ която могатъ да се извадятъ екстракти за подържане на човѣшкия животъ. Затова, именно, Христосъ казва, че човѣкъ се храни не само съ хлѣбъ, но и съ всѣко Слово, което излиза отъ устата на Бога. Той взе петъ хлѣба и петъ риби и нахрани петъ хиляди души, съ което доказа силата на Божието Слово. Възможно ли е това? — Възможно е. Нима отъ едно житно зрънце не излиза цѣлъ класъ? Отъ една ябълкова семка израства голѣмо дърво, което следъ две-три години дава стотици и хиляди килограма ябълки. Ще кажете, че всичко излиза отъ земята. — Не само отъ земята, но и отъ слънцето.

Сама по себе си, земята е резервоаръ, въ който се складиратъ нѣщата и, ако слънцето не ги привлича нагоре, тѣ ще останатъ дълго време заровени въ земята и ще изгниятъ. Единъ день, когато хората се нау-

чатъ да умножаватъ хлѣба, както Христосъ направи, всички економически въпроси ще се разрешатъ. Казватъ, че и безъ това знание има много милионери въ свѣта. — Тѣ сж книжни милионери. Какво може да направи човѣкъ съ книжното си богатство? Ще кажете, че богатството е нужно за земята. Какво ще правите съ това богатство, когато смъртта дойде при васъ? Тя ще ви хване за врата и ще каже: Върви следъ мене! Ти ще ѝ давашъ отъ своитѣ милиони, но тя не признава книжнитѣ пари. Колкото и да си богатъ, тя ще те вземе съ себе си. Ако срещнешъ на пътя си Христосъ, Той ще те пита, защо си толкова окжсанъ. За оправдание, ще кажешъ, че си живѣлъ и работилъ съ единствената целъ да се осигуришъ на земята, да направишъ живота си по-лекъ и радостенъ. Христосъ ще ти каже: Криво си разбралъ моето учение, криво си разбралъ радостта. Радостта се основава на великитѣ добродетели, а не на паритѣ. Само добродетелниятъ човѣкъ може да се радва. Задачата на човѣка не се заключава въ печелене на пари, но въ прилагане на истината, правдата и добродетелта. Ако човѣкъ не говори истината, не постѣпва справедливо и не прилага доброто, ще дава отчетъ за дѣлата си. Той не се е родилъ да живѣе и да работи само за пари.

Сега се обръщамъ къмъ жената, виновница за събуждане въ мъжа стремежъ къмъ придобиване на книжно богатство. Всѣко богатство, придобито по неправиленъ начинъ, не се благославя. Всѣки човѣкъ и всѣки народъ, който придобива богатството си по неправиленъ начинъ, ще изчезне, споменъ нѣма да остане отъ него. Всѣки, който носи съ търпение своя кръстъ и не ламти за забогатяване, той се благославя. Христосъ казва: „Събирайте съкровища не за земята, но за небето, дето нито рѣжда ги разяжда, нито молецъ ги разваля.“

„Радвайте се“ — Можемъ ли да се радваме? — „Който изтърпи докрай, той ще бѣде спасенъ.“ Само спасениятъ може да се радва. Затова, имайте търпението на гръцкия философъ Епиктетъ, който, чрезъ търпение, отъ робъ станалъ философъ. Епиктетъ се отличавалъ съ голѣмо постоянство и издрѣжливостъ. Той билъ робъ при единъ римски патриций, който изтезавалъ много робитѣ, между които и Епиктета. Последниятъ понасялъ

всичко съ голѣмо търпение, безъ никакъвъ протестъ и негодуване. Като виждалъ това, господарьтъ му често го биелъ, измъчвалъ, да го предизвика, но не могълъ. Единъ день той натисналъ крака му силно, да види, нѣма ли поне този пътъ да протестира, но Епиктетъ равнодушно го погледналъ и казалъ: Господарю, не натискай толкова силно крака ми, защото ще се счупи и не ще мога да ти служа, както трѣбва. Господарьтъ продължавалъ да натиска, докато счупилъ крака му. — Видѣ ли, господарю, че счупи крака ми? Сега и да искамъ, не мога вече да работя, както по-рано. За характера и доблестята му, римскиятъ патриций го освободилъ, като му казалъ: Ти заслужавашъ да бѣдешъ свободенъ! Епиктетъ отишълъ въ отечеството си — Гърция, дето, въ скоро време, се прочулъ като виденъ философъ. Едно счупване на крака му станало причина да се освободи, да стане свободенъ гражданинъ и прочутъ философъ въ Гърция. Какъ постѣпва обикновениятъ човѣкъ, ако нѣкой натисне крака му и го счупи? Нека се осмѣли нѣкой да натисне и счупи съзнателно крака на единъ обикновенъ! Той ще разбере, съ кого е ималъ работа.

Христосъ казва: „Радвайте се“. Защо? — Защото отсега нататкъ господаритѣ ви нѣма вече да чупятъ краката ви. Радвайте се, защото отсега нататкъ нѣма да имате нужда отъ неправилно придобити богатства. Да се радватъ добритѣ и праведнитѣ хора, защото небето работи за тѣхъ. Нѣкой казва, че изоралъ нивата си. Нищо особено не е направилъ той. Благодарете на червеитѣ, които неуморно разораватъ земята и помагатъ на земеделеца. Безъ тѣхъ човѣкъ малко работа би свършилъ. Който прилага Христовото учение, малко ще работи, голѣми придобивки ще има. Споредъ това учение, човѣкъ трѣбва да работи най-много деветъ часа презъ деня: три часа физически трудъ, три часа за ума и три часа за сърдцето си. При това положение, животътъ на хората ще бѣде приятенъ и ще се осмисли. Човѣкъ нѣма да умира, но ще се видоизмѣня. За да разбере Христовото учение и да го приложи, човѣкъ трѣбва да има будно съзнание, да работи върху себе си, да се освободи отъ вътрешния страхъ. Това не става изведнѣжъ. Духовнитѣ работи ставатъ бавно, а човѣшкитѣ — бързо. Божественото започва отъ малкитѣ работи и по-

степенно върви към голѣмитѣ; човѣшкото започва отъ голѣмитѣ работи и отива къмъ малкитѣ. Затова, именно, човѣкъ иска, като започне една работа, въ скоро време да види резултатъ. И това е възможно, но така свършена работата, не дава голѣми знания. Може да направите опитъ съ едно житно зърно: ако го посадите въ земята 19 години наредъ и се грижите за него, то ще израсте по-голѣмо, по-богато на хранителни вещества отъ другитѣ. Обаче, за този опитъ се иска вѣра и търпение. Затова Христосъ казва: „Ако имате вѣра, колкото синапово зърно, можете планини да мѣстите.“ Защо се сравнява вѣрата съ синаповото зърно, а не съ житното? Синаповото семе има свойството да образува пришки на кожата и да изтегля простудата отъ човѣшкия организъмъ. Човѣкъ трѣбва да има положителна вѣра, която да действа върху ума така, както синаповото семе върху кожата — да изтегля всички отрицателни мисли, да освобождава човѣка отъ съмнението, подозрението, колебанието и т. н.

Вѣрващиятъ никога не се лъже. Нѣма ли вѣра, човѣкъ всѣкога може да бже излъганъ. Той се намира въ положението на двама грѣцки художници, които излъзали на конкурсъ съ своитѣ картини. Първиятъ нарисувалъ единъ гроздъ, а вториятъ — богинята Диана, наметната съ було. И двамата изложили картинитѣ си вънъ, на площада, да ги гледатъ всички хора. Като видѣла хубавия гроздъ, една птица се спуснала къмъ него, да кълве. Значи, гроздътъ билъ толкова естествено нарисуванъ, че птицата се излъгала. Първиятъ художникъ, като гледалъ картината на своя другаръ, толкова се увлѣкълъ въ нея, че посегналъ да вдигне булото, да види богинята по-добре. Първата картина излъгала птицата, а втората — художника.

Сегашнитѣ хора лъжатъ повече птицитѣ, но не и себе си. Каквото и да прави, човѣкъ не може да излъже себе си. Когато е гладенъ, човѣкъ се смушава, иска по нѣкакъвъ начинъ да залъже стомаха си. Не е нужно да го залъгва, нито пѣкъ да му казва, че нѣма хлѣбъ, нѣма ядене. Въ стомаха има около десетъ милиона клетки — работници, които се смушаватъ, и отъ това стомахътъ се разстройва. Кажете на стомаха си да има вѣра, да не се тревожи, вие ще му пригответе храна. Па-

зете се отъ смущенията, защото тѣ причиняватъ не само физически болести, но и сърдечни, и умствени.

Днесъ всички хора се страхуватъ за себе си, за отечеството си и постоянно питатъ, какво ще стане съ тѣхъ. Българитѣ се интересуватъ за България, руситѣ — за Русия, германцитѣ — за Германия, италианцитѣ — за Италия, англичанитѣ — за Англия и т. н. Знайте, че следъ сто години най-много, всички народи ще бждатъ много по-добре, отколкото сж днесъ. — Кой ще живѣе още сто години, да види това? — Смъртъ не сжществува. Човѣкъ не умира, но се съблича, както гжсеницата излиза отъ какавидата и се превръща въ пеперуда. Ще дойде день, когато и човѣкъ ще излѣзе отъ какавидата си, ще се превърне въ ангелъ, който ще се явява, дето иска, и ще изчезва. Ще кажете, че това е свойство на змейоветѣ, на лошитѣ духове. Така е за невежитѣ. Обаче, за ученитѣ не е така. Тѣ знаятъ, че това е свойство на добритѣ и праведни хора. И Христосъ имаше способността да се явява, дето иска, и да изчезва, когато пожелае.

„Радвайте се“, казва Христосъ. — Кога трѣбва да се радва човѣкъ? — Въ сегашнитѣ времена, когато човѣчеството страда най-много. Никога хората не сж изпитвали такава нужда отъ радостъ, както сега. Да се радва човѣкъ, това е толкова лесно, колкото за грънчаря да духа въ своитѣ грънци. Лесно е за майстора-грънчаръ, но не и за чирака.

Единъ младъ българинъ изучавалъ нѣколко години грънчарство и мислѣлъ, че знае всичко, затова казалъ на майстора си: Господарю, искамъ да работя самостоятелно, да си изкарамъ малко пари, че да се ожена, да се нареди, както всички хора. Майсторътъ му казалъ: Щомъ искашъ да бждешъ самостоятеленъ, бжди свободенъ. Той му далъ, каквото му се падало, и му пожелалъ добъръ успѣхъ. Момъкътъ си купилъ нужнитѣ материали и започналъ да работи самъ: омѣсвалъ глината, правѣлъ грънци, изсушавалъ ги известно време и следъ това ги поставялъ въ пещъта да се пекатъ. Каква била изненадата му, като видѣлъ, че следъ опичането, всички грънци се пукали. Той веднага отишълъ при майстора си и го запиталъ: Майсторе, защо моитѣ грънци се пукалъ при печенето?—Не си изучилъ изкуството. Трѣбва

да стоишъ при мене още три години, да научишъ изкуството — да не се пукатъ грънцитѣ. Момъкътъ останалъ при господаря си и внимавалъ, какво прави той, че грънцитѣ му не се пукатъ. И забелязалъ, че, преди да постави грънето въ пещъта, господарътъ духвалъ въ него, като се чувалъ звукътъ „ху“. И наистина, следъ духането, грънето не се пукало. Момъкътъ казалъ: Чудно нѣщо, за едно „ху“ трѣбваше да стоя чиракъ още три години. — Не е достатъчно да духнешъ въ грънето, да кажешъ „ху“, но трѣбва да знаешъ, кога да го кажешъ, добавилъ майсторътъ.

Човѣкъ трѣбва да знае да прилага нѣщата на тѣхното време, т. е. когато има условия и когато Божествениятъ законъ работи. Правете опити и вие, да изговаряте това „ху“, да видите, какви резултати ще имате. Ако сте неразположенъ, физически или душевно, казвайте по три пѣти на день „ху“. Ще, видите, че следъ известно време неразположението ви ще изчезне. Когато кладе огънь, или гаси свѣщъ, човѣкъ пакъ духа. Значи, той знае изкуството на духането, опиталъ е силата на това „ху.“ Старитѣ българи прилагатъ това изкуство и при случай, когато нѣкой изгори прѣста си. Веднага той го хване въ ржката си, духне, каже „ху“, и следъ известно време изгорѣлото мѣсто преболява. Ако ви заболи сърдцето, пакъ духнете и кажете „ху“. Нѣма да се мине дълго време, и болката на сърдцето престава. Ще кажете, че това е глупава работа, и ще трѣгнете по лѣкари, да ви съветватъ, какъ да се лѣкувате. Ако сте богати, извикайте лѣкаръ, дайте му своята данъ за лѣкуването. Ако не сте богатъ, откажете се отъ лѣкари и приложете моя съветъ. Човѣкъ може да се лѣкува и безъ лѣкари, особено при сегашнитѣ условия — при скѣпия животъ и при липса на лѣкари. При нормални времена, можете да се лѣкувате, както искате, съ лѣкари или безъ лѣкари, това е ваша работа. Лѣкаритѣ допринасятъ много за усиляване вѣрата на човѣка. Нѣкой минава за безвѣрникъ, отрича Бога, отрича всичко въ живота, но, като заболѣе сериозно, веднага вика лѣкаръ. Каквото му препоръчва лѣкарътъ, той изпълнява точно и съ вѣра. Щомъ види опасността, той започва да вѣрва. При лѣкуването, вѣрата и волята трѣбва да взиматъ живо участие.

Една американка заболѣла тежко и, споредъ мнението на лѣкаритѣ, била въ последнитѣ дни на живота си. Тѣ предупредили мъжа ѝ, да се приготви за този ударъ. Той решилъ да каже това на жена си, да уреди работитѣ си, да се приготви за часа, когато трѣбва да се яви при Бога. Като чула тѣзи думи, жената се разплакала, но най-после казала: Нѣма какво да правя, ще се примиря съ положението си, но едно нѣщо искамъ отъ тебе: да ми обещаешъ, че следъ смъртъта ми нѣма да се оженишъ за друга. — Вижъ, не мога да ти обещаю това. Исамъ да бъда честенъ. Азъ те обичамъ, но, мога да срещна друга жена, която да обикна и да се ожена за нея. — Щомъ е така, азъ нѣма да умира, отговорила младата жена енергично. Тя предизвикала всички скрити сили въ организма си, подтикнала ги къмъ дейность, и въ нѣколко деня здравето ѝ се подобрило.

Сега и на васъ казвамъ: Когато се намирате въ мъчнотии, спрѣгайте глагола „мога“. Не се страхувайте отъ смъртъта. Който грѣши и не търси Бога, само той умира; който изпълнява Божията воля, той не умира. Болни хора има, но умрѣли не сжществуватъ. Досега азъ не съмъ срѣщалъ умрѣли хора. Кой отъ васъ е умиралъ, за да знае, какво нѣщо е смъртъта? Ако никой не е умиралъ, нѣма право да говори за другитѣ хора, че умиратъ. — Ще умремъ единъ день. — Това не е никаква философия. Човѣкъ трѣбва да казва: Ние ще заспимъ, ще съблѣчемъ старитѣ си дрехи, ще се измѣнимъ. Така трѣбва да се гледа на смъртъта. Христосъ доказва на хората, че смъртъ не сжествува. Той казва: „Радвайте се.“ Това значи: Радвайте се, защото смъртъ не сжествува. Ето, азъ съмъ пакъ между васъ. Разпнаха ме, но азъ възкрѣснахъ и се разговарямъ съ васъ. Бждете свободни и не се страхувайте отъ смъртъта.

Днесъ, на Великъ-день, ви желая да бждете положителни хора, съ положителни умове, а не съ отрицателни. Който не вѣрва въ думитѣ на Христа и въ моитѣ думи, нека докаже невѣрието си. Това, което ви говоря, всѣки може да го опита. Достатъчно е да направите единъ малъкъ опитъ, за да се увѣрите въ истинността на моитѣ думи. — Като отидемъ въ онзи свѣтъ, тогава ще провѣримъ нѣщата. — Не отлагайте работитѣ, защото още днесъ можете да провѣрите истината. Нѣ-

кой минава за състрадателен човѣкъ и казва, че не може да понася пѣшканията и страданията на ближнитѣ си. Нѣма защо да се измѣчвате. Знайте, че който страда, ще се благослови. Богъ работи върху него, както грѣнчарѣтъ върху своитѣ грѣнци. Достатѣчно е да каже „ху“, за да се подобри състоянието му. Болеститѣ сж необходими за сегашния човѣкъ. Тѣ изгарятъ физическата и духовна нечистота въ него. Знаете ли, какво представя домъ, лишенъ отъ духовна радостъ? Знаете ли, какво е състоянието на човѣка, лишенъ отъ духовна радостъ? Тѣ представятъ печална картина. Дето и да се обърнете, навсѣкжде виждате нечистота. Затова, както чистите кѣщитѣ си, така чистете умоветѣ и сърдцата си. Не допускайте въ ума си нито една лоша мисль и въ сърдцето си — нито едно лошо чувство, защото тѣ не носятъ никаква радостъ. Тѣ покварятъ човѣшкия животъ, както рѣждата разрушава желѣзото.

Какво трѣбва да прави човѣкъ, за да придобие радостта? Той трѣбва да отвори ума и сърдцето си, да се прояви Духътъ чрезъ него. Само Божиятъ Духъ може да свързва хората и да ги накара да се обичатъ разумно. По какво познавате Божията Любовь? Ако влѣзете въ единъ домъ, дето всички сж скрѣбни, недоволни и въ нѣколко минути можете да смѣните състоянието имъ, вашата любовь е Божествена. Затова Христосъ казва: „Радвайте се.“ Когато любовта действува между хората и повдига душитъ имъ, тѣ се радватъ и веселятъ. При това положение не сжществуватъ болести, противоречия, разочарования. Направете опитъ, въ продължение на една година, всѣка сутринъ да изговаряте по десетъ пѣти думата радостъ, да видите, каква промѣна ще стане съ васъ. Всѣка дума крие въ себе си известна сила, особено, когато се произнася правилно. Напримѣръ, ако чуete думата „пожаръ“, вие веднага настрѣхвате. Тя произвежда страхъ въ човѣка. Като чуete думата „ура“, веднага ще се зарадвате. Тя внася радостъ въ човѣшкитъ сърдца. Всѣка дума е мощна, когато се приложи на време и на мѣсто. Радвайте се, когато думитѣ и дѣлата ви сж на своето мѣсто и време. По какво се познава истинскиятъ християнинъ? — По дѣлата си.

Една вечеръ Настрадаинъ Ходжа отишълъ да обе-
ре единъ дюкянъ, но, за да отвори вратата, трѣбвало да

изпили ключа. Единъ минувачъ го запиталъ: Какво правишъ, Настрадаинъ Ходжа, тамъ? — Свирия на кемане. — Защо не се чува гласътъ му? — Утре ще го чуете. Наистина, на другия день се разнесло изъ града, че дюкянътъ на еди-кого си билъ обранъ.

Помнете: каквото правите, каквато работа вършите, единъ день гласътъ ѝ ще се чуе. Казано е въ Писанието: „Нѣма нищо скрито — покрито подъ небето.“ Следователно, ако постоянно мислите за радостта и изговаряте думата „радостъ“, единъ день лицето ви ще свѣтне отъ вътрешната радостъ, която ви обладава. Ако гледате мрачно на хората и на свѣта, лицето ви ще се помрачи. Безъ да искате, вие се свързвате съ тжгата и скръбта на хората. Ако вашиятъ свѣтъ се развълнува, ако вашиятъ хоризонтъ се заоблачи, започнете да работите върху своитѣ мисли и чувства, както разумната и съзнателна майка се грижи не само за тѣлото на децата си, но и за тѣхнитѣ умове и сърдца. Мислитѣ и желанията на човѣка сж неговитѣ деца, т. е. нивата, която той трѣбва да разоре, очисти и посѣе.

Христосъ казва: „Радвайте се.“ Защо да се радвате? — Защото нѣма смъртъ. Бждещето на човѣка е велико. Неговата душа живѣе въ другъ свѣтъ, а не на земята. Радвайте се, защото идатъ свѣтли духове на земята. Това сж възвишени същества, които слизатъ на земята да работятъ върху всички хора, да ги приготвятъ за новата култура. Писано е въ Свещената книга, че следъ две хиляди години Божиитѣ ангели ще слизатъ и възлизатъ, ще работятъ върху хората. Това време е наближило вече. — Вѣрно ли е това? — Не само, че е вѣрно, но е фактъ; какво мислятъ хората, това е другъ въпросъ. Фактъ е, че въ петъ минути човѣкъ може да измѣни състоянието си отъ добро въ лошо и отъ лошо въ добро. Достатъчно е единъ магнетизаторъ да прекара ржката си по лѣвата частъ на тѣлото ви, за да смѣни състоянието ви въ добро; ако прекара ржката си по дѣсната страна на тѣлото ви, доброто състояние се смѣня въ лошо. Ще кажете, че това е внушение. За да внушите на човѣка нѣщо, думитѣ, съ които си служите, трѣбва да съдържатъ сила въ себе си. Значи, не е достатъчно да се говори за внушение, за хипнотизмъ, но трѣбва да знаете, какво представятъ тѣ, какъ се прила-

гати и т. н. Само разумниятъ, просвѣтениятъ човѣкъ може да си служи съ внушението и хипнотизма, защото знае силата на думитѣ и кога да си служи съ тѣхъ. И тогава, ако бащата каже на сина си: Синко, ти ще станешъ добъръ, ученъ, способенъ човѣкъ — наистина, ще стане такъвъ. Ако жената, като бременна, отправя къмъ детето си мисълта: Ти ще станешъ добро дете, ще пораснешъ, ще се изучишъ, ще обичашъ хората и ще имъ помагашъ — детето, наистина, ще стане такова, каквото майката го е пожелала. Вървайте въ доброто, за да бждете и вие добри. Така ли постѣпватъ сегашнитѣ жени? Когато сж бременни, тогава тѣ ще проявятъ всичкото си недоволство отъ живота, отъ положението, въ което се намиратъ, и ще търсятъ начинъ да се освободятъ. Тѣ не знаятъ, че всѣко насилие върху себе си носи, освенъ физически, още и духовни послѣдствия.

Днесъ ви оставямъ думата „радвайте се“. Нека радостта влѣзе въ ума и въ сърдцето ви, да се свържете съ великитѣ Божии духове и да кажете въ себе си: Ето, виждамъ ги! Повтаряйте често думата „радостъ“, да се свържете съ Христа, да разберете великитѣ истини, които Той носи за човѣчеството; да разберете смисъла на думитѣ, съ които Той си служи. Турете хлѣба въ стомаха си и не мислете за него — той ще свърши своята работа. Изговаряйте думата „радостъ“ съ вѣра и не мислете, какво ще произведе тя въ васъ. Духътъ ви ще извлѣче нейнитѣ сокове и ще ви направи мощни. Като изговаряте думата и видите резултата, благодарете на Бога за нея.

Желая на всички българи — на българския царъ, на всички управници, на всички свещеници, майки и бащи, търговци, да изговарятъ думата „радостъ“, да се разнесе като вълна между всички народи. Когато всички хора, като едно цѣло, изговарятъ думата „радостъ“, Божиятъ миръ ще дойде, и Христосъ ще слѣзе на земята.

*

Беседа отъ Учителя, държана на 15 априлъ
— Великъ-денъ, 1917 г. София.

Божията воля

„Който прави волята на Отца
моего, Който е на небеса“*)

Думитъ „Божията воля“ или „волята на Отца“ сж класически. Когато се каже „Божията воля“, много отъ съвременнигѣ хора се усмихватъ. — Защо? — Защото се колебаятъ, дали сжществува Богъ, или не.

Свѣтътъ има двоякъ изразъ: съзнателенъ и несъзнателенъ. Когато дойдемъ до хаотическото състояние на свѣта, на материята, на силитъ и на законитъ, които се проявяватъ въ него, казваме, че сме въ несъзнателния свѣтъ. Той е свѣтъ безъ закони или, ако има такива, тѣ сж механически, неразумни. Когато Христосъ казва, че не всѣки, който казва „Господи, Господи“, ще влѣзе въ Царството Божие, разбираме оформения свѣтъ, съзнателния свѣтъ — на законность, на редъ и порядъкъ. Следователно, само онзи може да влѣзе въ съзнателния свѣтъ, който изпълнява Божията воля. Тя е свързана съ разумността въ човѣка. Само разумниятъ може да изпълнява волята на Бога. Въ физическия свѣтъ тази воля се изразява чрезъ закона на необходимостта, т. е. чрезъ механическитъ закони. Движенията на колелото въ фабричнитъ мишини е механическо. Човѣкъ не може да му противодействува. Веднѣжъ пуснато въ движение, никой не може да го спре, докато не се натисне бутона, който го е накаралъ да се движи. Каквато молитва и да му четете, то не разбира. Достатъчно е да ви закачи съ единия си зббецъ, за да ви завърти около себе си и да ви смачка. Колелото се подчинява на механически законъ, т. е. на закона на необходимостта, въ който нѣма разумность. Ето защо, всички хора, които служатъ на своята воля, гледатъ на свѣта като на сборъ отъ случайности. Подъ думата „случайности“ тѣ разбиратъ свѣтъ на безпорядъкъ, т. е. такъвъ свѣтъ, който

*) Матей 7:21.

нѣма отношение къмъ личния животъ на човѣка. Както колелото, което действува въ фабриктѣ, нѣма отношение къмъ човѣка, така и механическитѣ закони въ свѣта нѣматъ отношение къмъ човѣка. Когато говоримъ за изпълнение на Божията воля, разбирамъ разумния животъ, който има отношение къмъ човѣка. Въ този животъ действуватъ разумни, съзнателни закони. Когато говоримъ за култура, за добродетели, за редъ и законность въ свѣта, ние имаме предъ видъ разумната воля, т. е. Божията воля, която прониква въ съзнанието на индивидитѣ, на обществата и народитѣ поне дотолкова, доколкото тѣ сж въ съгласие съ нея. Азъ не говоря за личната воля, защото Божията воля е надъ всичко.

Христосъ казва: „Който не изпълнява Божията воля, не може да влѣзе въ Царството Божие“. Само онзи може да изпълнява Божията воля, у когото е пробудено висшето съзнание. Само онзи може да изпълнява Божията воля, който има чувства и способности, да разбира сжщността на нѣщата. Когато изучава математика, ученикътъ трѣбва да разбира математическитѣ отношения между числата и действията, които се изразяватъ чрезъ тѣхъ. Всѣка формула, съ която си служи математиката, е жива величина, а не мъртва, както привидно изглежда. Докато семето не е посадено въ земята, то минава за мъртво, не проявява никакъвъ животъ. Обаче, щомъ се посади, то проявява животъ. Благоприятнитѣ условия даватъ възможность да се прояви разумниятъ животъ въ всѣко сжщество. Отъ това гледище, всѣки човѣкъ е зародишъ, който очаква благоприятни условия за своето развитие. Какъвъ зародишъ представя човѣкъ, не е важно. Той може да бжде семка отъ ябълка, круша, лоза, трандафилъ и т. н. Важно е, че, като живо сжщество, той представя нѣщо разумно.

Изобщо, всички хора, които съдържатъ сладчина въ себе си, сж разумни и съзнателни; които съдържатъ горчевина, сж неразумни и несъзнателни. Горчевината въ хората трѣбва да се превърне въ сладчина, както горчивитѣ, киселитѣ и стипчавитѣ сокове въ плодоветѣ постепенно ставатъ сладки. По вътрешенъ начинъ и човѣкъ трѣбва да превърне горчевината си въ сладчина. Тѣй щото, когато човѣкъ казва, че животътъ му е тежкъ, непоносимъ, трѣбва да знае, че въ него преобла-

даватъ горчивитѣ сокове. Нека се излага повече на Божествената свѣтлина, за да узрѣятъ плодоветѣ му и да превърне горчивитѣ сокове въ сладки. Тогава, именно, човѣкъ ще влѣзе въ съзнателния животъ, ще стане гражданинъ на Царството Божие. За него нѣма да сѣществуватъ невъзможни нѣща.

Като изучаватъ човѣка, философитѣ се спиратъ върху тритѣ основни елемента въ него: умъ, сърдце и воля. Волята е изразъ на вътрешната хармония между ума и сърдцето. Значи, волята подразбира принципъ, който свързва две противоположни сили — силитѣ на ума и на сърдцето, като ги заставя да действуватъ въ една разумна посока. Чрезъ силата на волята, подкрепена отъ ума и сърдцето, човѣкъ проявява способността си, да превръща низшето въ себе си въ висше, неблагородното въ благородно. Културата на човѣчеството се дължи, именно, на индивидуалната и колективна човѣшка воля. Дали действува колективното, или индивидуалното съзнание, законътъ е единъ и сѣщъ. Думата „воля“ на български се състои отъ четири букви. Първата буква „в“ е образувана отъ единица и два полукръга. Кръгътъ означава Божествения животъ, свързанъ съ единицата — посоката, по която трѣбва да се движимъ — нагоре, къмъ главата.

Мнозина оспорватъ сѣществуването на Бога и питатъ, къде е Той. — Богъ е тамъ, дето е главата на човѣка. Който има глава, не може да отрече Бога. Ако нѣма глава, всичко отрича. Ако нѣма друга сила, която да противодействува на земното притегляне, човѣкъ би се обърналъ съ главата надолу. Благодарение на тази сила, главата на човѣка е отправена нагоре, къмъ центъра на слънцето. Благодарение на тази сила, човѣкъ ходи изправенъ. Като знаете това, пазете главата си чиста, хранете я съ чистъ въздухъ и свѣтлина, съ чисти мисли и желания. Не внасяйте въ ума си мисли, които смущаватъ и разколебаватъ. Всички се плашатъ отъ войната, искатъ часъ по-скоро да се свърши. На какво се дължи войната? — На неизпълнение на Божията воля. Коя е причината за пропадането на Ниневия? — По онова време Ниневия бѣше висококултуренъ центъръ, но жителитѣ на този градъ водѣха лошъ животъ, не изпълняваха волята Божия, поради което бѣха осждени

на загиване. Сжщо така Асирия и Вавилонъ бѣха културни центрове, но пропаднаха. Между културата на асирійцитѣ и вавилонянитѣ и сегашната има известно сходство. Тѣ знаеха много нѣща, познаваха елементитѣ и тѣхнитѣ свойства, но злоупотрѣбиха съ знанието си, приложиха го тамъ, дето не трѣбва. Тѣ отваряха войни и се изтрѣбваха едни-други. Сжщото правятъ и сегашнитѣ народи. Тази е причината, дето старитѣ народи загинаха, като имъ се взе силата и знанието. Ако и сегашнитѣ народи вървятъ по тѣхния пѣтъ, и тѣ ще изчезнатъ. Ако европейскитѣ народи не се опомнятъ, очаква ги сжщата участъ, каквато сполетѣ Ниневия. Който престапва Божиата воля, лишава се отъ Неговото благословение. Както човѣкъ изхвърля нечиститѣ вещества отъ организма си чрезъ изпотяване, така Богъ ще изхвърли отъ своя организъмъ всички хора и народи на съвременната култура, които не изпълняватъ Неговата воля. Това е Божественъ, разуменъ законъ, който регулира живота.

— Какво ще стане съ насъ?—Нищо лошо нѣма да стане. Който живѣе въ Божествения свѣтъ, не трѣбва да се страхува. Мислете право и отъ нищо не се страхувайте. Казвате: Какво зависи отъ мене? — Много нѣщо зависи. Достатъчно е да поставите едно житно зърно на едно отъ дветѣ блюда на резнитѣ, уравновесени съ еднакви тежести, за да отклоните едното отъ тѣхъ. Отде знаете, може би, вие сте последниятъ човѣкъ, който, съ своето присѣствие, измѣня движението на Божественото колело въ една или въ друга посока. Въпрѣки това, всѣки мисли, че Богъ трѣбва да дойде на земята, да оправя свѣта. Вѣрно е, че Богъ ще оправя свѣта, но чрезъ хората. Що се отнася до изправянето на свѣта, човѣкъ е прѣко заинтересуванъ, а Богъ — косвено. Свѣтътъ е създаденъ за човѣка да учи, да се възпитава и забавлява. Доколкото ние съзнателно учимъ и пазимъ Божиитѣ закони, дотолкова и Богъ се интересува отъ насъ. Въ който день развалимъ отношенията си съ Бога, като Първа Причина на нѣщата, и Той престава да се интересува отъ насъ.

Човѣкъ е свободенъ да изпълни, или да не изпълни Божиата воля, но ще носи последствията на своята свободна и неразумна воля. Въ това отношение, пророкъ

Иона представя примѣръ за неизпълнение на Божията воля. Богъ го изпрати въ Ниневия да проповѣдва на жителитѣ да се покаятъ, но той се отказа, подѣ предлогъ, че Божията милость ще се простре върху тѣхъ, ще ги помилва, а той ще се изложи като лъжецъ. Иона казва: Не искамъ, Господи, да се излагамъ на присмѣха и на поруганието на тѣзи културни хора. Азъ ще имъ проповѣдвамъ Твоитѣ думи, Ти ще ги помилвашъ и, въ края на краищата, ще излѣза лъжецъ. Зная Те, Господи, че си милостивъ и благоутробенъ. Иона си купилъ билетъ за Яфа, съ намѣрение да отиде въ града Тарсъ, качилъ се на единъ корабъ и тръгналъ на път. Какво станало по пътя? Морето се развълнувало и, като изкупителна жертва, трѣбвало да хвърлятъ Иона въ водата. Градътъ Ниневия се намиралъ на р. Тибъръ, красивъ градъ, съ култура, подобна на сегашната. По онова време Ниневия ималъ около единъ милионъ жители, между които не по-малко отъ 120,000 деца, които не различавали лѣвата си ръка отъ дѣсната — малки, невинни още деца. Когато жителитѣ на града се разкаяли и се обърнали къмъ Бога за милость, Той отмѣнилъ наказанието си, главно за невиннитѣ деца.

Какво представятъ корабътъ и морето? Корабътъ представя организирано общество, а морето — свѣтътъ съ неговитѣ прояви. Иона избѣга отъ лицето на Бога и се скри въ кораба, т. е. въ едно организирано общество, между културни хора, които, увлѣчени въ ядене и пиене, забравятъ Бога и казватъ: Ние сме господари на себе си, никой не може да ни заповѣдва. Но морето, т. е. свѣтътъ се развълнувалъ, и корабътъ започналъ да се обръща на една и на друга страна. Съ кораба заедно и човѣкъ се вълнува и губи вече влиянието си между членоветъ на обществото. Когато прекъсне връзката си съ Бога, човѣкъ губи умственитѣ и нравственитѣ си сили, започва да остарява. Къмъ него се отнасятъ съ пренебрежение и търсятъ млади, способни хора. Такова било положението на Иона, когато се качилъ на кораба и тръгналъ по морето, т. е. въ свѣта. Понеже не познавалъ закона на свѣтлината, пътуването му било фатално. За да се прекрати бурята, решили да хвърлятъ Иона въ морето, дето билъ погълнатъ отъ кита. Иона не познавалъ изкуството да плава, затова

попадналъ въ устата на кита. Китътъ представя смъртта, която поглъща онѣзи, които не изпълняватъ Божията воля. Тукъ Иона трѣбвало да прекара цѣли три дѣня, отдето отправилъ гореща молитва. Той се молѣлъ: „Господи, освободи ме отъ устата на кита, т. е. отъ устата на смъртта, за да изпълня Твоята воля. Богъ послушалъ молбата му и заповѣдалъ на кита да го изхвърли на брѣга. Следъ това Ионъ отново отишълъ въ Ниневия да изпълни Божията воля, да проповѣдва на хората разкаяние.

Това, което се случило съ Иона, се случва съ всѣкиго. Човѣкъ се качва на кораба и, поради отказването му да изпълни Божията воля, хвърлятъ го въ морето. Единственото нѣщо, което може да ви спаси, това е да отправите къмъ Бога гореща молитва, както е постѣпилъ Иона. Ще кажете, че човѣкъ трѣбва да си поживѣе малко. Като влѣзете въ утробата на кита, ще видите, какъ се живѣе. Съ други думи казано: Като влѣзете въ гроба, ще видите, какъ се живѣе. И тамъ човѣкъ запазва съзнанието си и, докато се освободи отъ тѣлото си, минава презъ голѣми мъчности и страдания. Човѣкъ е свързанъ съ този свѣтъ съ една, съ нѣколко или съ хиляди здрави нишки — не е лесно да се освободи отъ тѣхъ. Праведниятъ е свързанъ само съ една нишка и лесно я скъсва; грѣшникътъ е свързанъ съ много нишки, затова не може лесно да се освободи отъ връзките си. Тежко е положението на духа и на душата, докато се освободятъ отъ връзките на тѣлото. Кога се кжсатъ тѣзи нишки? — Само когато човѣкъ изпълнява Божията воля. Всѣка нишка представя известенъ атомъ, който указва действие върху материята и по този начинъ я обработва и преобразява. Въ този смисълъ, тѣ сж необходими. Ако не можете да поставите тѣзи нишки въ движение, да въртятъ колелото на живота, вие приличате на фабрика, която отдавна е престанала да работи. Всѣка такава фабрика е осждана на фалиране. Ако нишките, които действуватъ въ стомаха, престанатъ да работятъ, човѣкъ се намира предъ голѣма тревога. Той веднага вика лѣкарь, да възстанови прекратената дейность на милионитѣ нишки, които работятъ въ стомаха му. Ако бѣхте ясновидци, щѣхте да видите, че цѣлиятъ свѣтъ е преплетенъ съ нишки, като

паяжина. Това не е никаква паяжина, но пѣтица, по които Богъ работи, и начини, по които човѣкъ може да изпълнява Божиата воля.

Христосъ казва: „Не всѣки, който казва „Господи, Господи“, ще влѣзе въ Царството небесно“. Този стихъ се отнася не само до тогавашнитѣ хора, но и до сегашнитѣ, които живѣятъ две хиляди години следъ Христа. Тогава тѣ сѣ били въ зародишно състояние, въ видъ на семки, но Христосъ е говорилъ и на семкитѣ. Той искалъ да ги предупреди, че единъ день, макаръ и следъ две хиляди години, когато се намѣрятъ въ трудни положения, при голѣми изпитания и страдания, за да излѣзатъ отъ този хаосъ и да се повдигнатъ, трѣбва да знаятъ, какъ да изпълняватъ волята на своя Баща. — Кой е нашиятъ Баща? — Четете Исаия, който се обръща къмъ израилския народъ съ думитѣ: „Израилю, познай Господаря си!“ Обаче, Израилъ не позна своя Господарь, своя Баща и Богъ.

Често философитѣ се спиратъ върху въпроса: Кой е сѣществувалъ по-рано — кокошката или яйцето? По този въпросъ има две мнения: едни казватъ, че кокошката е сѣществувала по-рано, а други, че яйцето е сѣществувало по-рано. Споредъ мене, по-вѣрно е първото твърдение. Да се задава този въпросъ, това е все едно, да се пита, кое е сѣществувало по-рано: причината, или последствието? Първо се е появила причината, а следъ това последствието. Значи, кокошката е причината, а яйцето — последствието. Подъ думата „кокошка“ се разбира старъ човѣкъ — висшиятъ човѣшки умъ. Като символъ на висшия умъ взиматъ гълъба. Чрезъ висшия си умъ, човѣкъ може да изпълни Божиата воля. Ето защо, той представя най-голѣмия даръ, най-голѣмото благо, дадено на човѣка. Като знаете това, пазете ума си всѣкога чистъ, да не се поквари. Най-малката рѣжда, която влиза въ ума, е въ състояние да го поквари. Който е покварилъ ума си, той е загубенъ за живота. Физически той може да живѣе, но не се ползува отъ живота — свѣтлината не прониква презъ неговия умъ.

Христосъ казва: За да не изгубите смисъла на живота и да не се лишите отъ него, изпълнявайте Божиата воля. Въ какво се заключава волята на нашия великъ Баща? Единъ отъ Неговитѣ закони гласи: „Не прави

на другитъ това, което не искашъ да правятъ на тебе*. Подъ думата „законъ“ разбираме проявеното, оформеното въ свѣта. Съ други думи казано: Законитъ не сж нищо друго, освенъ форми, по които може да се изпълнява Божията воля. Споредъ мнението на окултиститъ, само онзи може да изпълнява Божията воля, който е проявилъ своята разумна воля. Той вече може да бжде господарь на себе си, на окръжаващитъ и на природата. Който се е свързалъ съ Бога, той става едно съ Него и свободно може да каже, че развитието и напредъкътъ на цѣлото човѣчество е и негово развитие; благо то на всички хора е и негово благо. И обратното е вѣрно: неговиятъ успѣхъ е успѣхъ на цѣлото човѣчество; неговото благо е благо и на цѣлото. Това подразбира правилно отношение между човѣшката душа и Бога. И тогава, Богъ желае да ни предаде всичкото знание, всичкитъ блага, които носи въ себе си. Той казва: „Моето благо е ваше, а вашето благо е Мое“. Това е истинското отношение между великия Баща и Неговитъ деца.

Какъ се познава, кога отношенията между човѣшката душа и Бога сж правилни? Това всѣки може да провѣри. Представете си, че нѣкой заболѣе сериозно. Нека се опита, да се свърже съ Бога. Достатъчно е да се обърне къмъ Него съ гореща, искрена молитва, за да получи отговоръ. Всѣки отговоръ на молитвитъ ви показва, че сте свързани съ Бога, и Той ви слуша. Кажете: Господи, помогни ми въ този тежъкъ часъ, да се освободя отъ болестта, за да Ти служа съ радостъ. Искамъ да посветя живота си въ служене на любовта, въ изпълнение на Твоята воля. Като се помолите така, веднага ще получите отговоръ, температурата ви ще почне да спада, състоянието ви ще се подобри, и следъ нѣколко деня вие ще бждете съвършено здравъ. Сегашнитъ хора, безъ да изпълняватъ волята на Великия Баща, очакватъ голѣми резултати. Това е невъзможно. Това е механически животъ, който не може да задоволи човѣка. Тази е причината за неговото недоволство отъ живота. При това положение, болеститъ не само не се намаляватъ, но се увеличаватъ. Единъ германски лѣкаръ изучавалъ нервнитъ болести и изследвалъ около 400 различни прояви на нервни заболя-

вания. Той имъ далъ различни наименования и, като дошълъ до 401 начинъ на проява, не знаейтъ, какво име да даде, затова, отъ 400-ния случай нагоре той ги нарекулъ съ общото име „американичи“.

На какво се дължатъ нервнитъ болести? — На порочния животъ на хората. Неврастеникътъ е изложенъ на голъмо изтичане на нервна енергия отъ него, поради което той обеднява. Срѣщате хора, които живѣятъ добре, исправни сж по отношение на своя организъмъ, но сж неврастеници. Тѣ носятъ послѣдствията отъ лошия животъ на своитъ дѣди и прадѣди. Сиромасътъ пита, какво да прави, за да забогатѣе, да оправи обърканитъ си смѣтки. Той трѣбва да работи разумно. Само така може да подобри положението си. Болниятъ пита, какво да прави, за да възстанови здравето си. Здравето зависи отъ разумния животъ. Като живѣе разумно и изпълнява Божията воля, болниятъ скоро ще възстанови здравето си. За да се научи човѣкъ да живѣе разумно, въ помощъ му иде религията. Да бждешъ религиозенъ, това не значи, че трѣбва само да ходишъ по църкви, да слушашъ хубави проповѣди, сжщо хубави музикални пиеси, но и да изпълнявашъ това, което слушашъ. Доброто трѣбва да обхване цѣлото сжщество на човѣка и да проникне въ живота на всички хора — отъ царя до пждаря, отъ най-богатата до най-бедната кжща. Всички хора трѣбва да иматъ еднакви права и задължения.

Какво виждаме въ съвременнитъ общества? Всички хора, всички общества и народи се стремятъ да станатъ богати, силни, да иматъ властъ. Добъръ е стремезътъ имъ, но не е добре приложенъ. Като стане богатъ, човѣкъ започва да мисли само за себе си; като стане силенъ, започва да изнасилва слабитъ и беднитъ; като придобие властъ, започва да заповѣдва на окръжаващитъ. Не знаете ли, че Богъ помага на слабитъ, на беднитъ, на страдащитъ? Бждете, следователно, като Него. Ако сте богатъ, помагайте на беднитъ; ако сте силенъ, покровителствайте слабитъ; ако имате властъ, заповѣдвайте първо на себе си. Който заповѣдва на себе си, може да заповѣдва и на другитъ. Тѣй щото, не избѣгвайте случаитъ да помагате на слаби, бедни, страдащи, малозумни и т. н. Днесъ нѣкой е идиотъ, но единъ

день Богъ ще го повдигне, ще го направи философъ. Затова е казано, че невъзможното за човѣка е възможно за Бога.

Богъ е всемогъщъ. Той превръща гжсеницата въ пеперуда, а пеперудата — въ гжсеница. Едно време вие сте били пеперуди, днесъ сте гжсеници. Това не трѣбва да ви обижда. Подъ понятието „гжсеница“ азъ имамъ предъ видъ материалистичното схващане на живота. Като се качи на листа, гжсеницата си казва: Яжъ, колкото искашъ. Ако ядешъ много, голѣмъ ще станешъ; ако ядешъ малко, малъкъ ще останешъ. За състоянието, въ което днесъ се намира, това е право. Ще дойде день, когато тя ще изгуби разположението си къмъ ядене на листа, и всички ще кажатъ, че стомахътъ ѝ се разстроилъ, не може повече да приема храна. Не се е разстроилъ стомахътъ ѝ, но тя минава въ друго състояние — въ състоянието на пеперуда. Следователно, като пеперуда, не ѝ трѣбватъ нито листа, нито лѣкарства, да лѣкува стомаха си. Преди да дойде въ фазата на пеперуда, тя снове, прехвърля нишки отъ една страна на друга, докато изработи своя пашкулъ, въ който прекарва известно време, безъ храна и безъ движение. Следъ известно време тя пробива пашкула и отново излиза на бѣлъ свѣтъ, но вече като пеперуда, снабдена съ хоботче и трѣгва отъ цвѣтъ на цвѣтъ, да смуче сладъкъ сокъ отъ цвѣтята. Има болни, които, презъ време на боледуването си, не ядатъ нищо. — Защо? — Тѣ минаватъ отъ едно състояние въ друго, както гжсеницата — въ пеперуда. Презъ това време тѣ не се нуждаятъ отъ храна. Който не разбира състоянието имъ, безпокои се, търси лѣкаръ, да имъ помогне.

Ако човѣкъ не яде, това не показва, че е боленъ. Има хора, които издържатъ на гладъ, на мжнотии, на изкушения и сж по-здрави отъ онѣзи, които се хранятъ, които избѣгватъ мжнотиитѣ и изкушенията. Характерътъ на човѣка се калява въ мжнотии, изкушения и страдания. Нѣкой минава за честенъ, защото не се изпиталъ. Като го поставятъ на изпитъ, тогава вижда своята честностъ. Даватъ му хиляда лева подкупъ, за да извърши нѣкаква нечестна постѣпка, но той се отказва подъ предлогъ, че е честенъ. Даватъ му десетъ хиляди лева, пакъ се отказва. Обаче, като му

дадатъ сто хиляди лева, затваря очитѣ си и се продава. Значи, нѣкой е честенъ до хиляда лева, другъ — до десетъ хиляди, а трети — до сто хиляди. Това не е честностъ. Истинскитѣ добродетели сж абсолютни въ своитѣ прояви, а не относителни. Единъ французинъ билъ подкупенъ съ единъ милионъ лева, за да извърши едно престѣпление. Като го сждѣли, той казалъ: Господа сждии, нѣмате право да ме сждите, защото това, което направихъ, е продажба. Азъ се продадохъ за единъ милионъ лева.

Христосъ е дошълъ на земята, именно, за продаденитѣ хора, да ги откупи. Тѣ сами се продали на тъмни сили и не могатъ да се откупятъ. Като срещне нѣкой продаденъ, Христосъ го запитва: На кого си продаденъ и за колко? — За единъ милионъ. — Щомъ е така, азъ ще те откупя. Почти всички сегашни хора сж продадени на нѣкого. Че това е така, нека всѣки се запита, кжде сж неговитѣ майка, баща и деца. Ще кажете, че сж умрѣли. — Що е смъртъта? Нищо друго, освенъ продажба. Въ този смисълъ, смъртъта подразбира продаване. Кокошката, която живѣе въ курника на господаря си, свободна ли е? Една вечеръ господарътъ ѝ пѣхне ржката си въ курника, хване я и постави ножа на врата ѝ. Кокошката изкрѣка единъ-два пѣти, и всичко се свършва съ нея. Сжщото става и съ васъ. Една вечеръ дойде господарътъ ви, хване ви за врата, тури ножа, и всичко е свършено съ васъ. Следъ това дойде свещеникътъ и ви чете заупокойна молитва. Какъ ще ви успокои Господъ? — Като изпълнявате Неговата воля. Казвате, че смъртъта е страшна. — Страшна е, когато човѣкъ не изпълнява Божията воля. Тогава той се разлага и започва да мирише. Ако изпълнява Божията воля, когато заминава за онзи свѣтъ, той съблича старата си дреха и прекъсва връзката си съ нея. Значи, цѣрътъ противъ разлагането е изпълняването на Божията воля. Направете опитъ, да видите, че думитѣ ми сж истинни. Защо човѣкъ, като е дошълъ на земята, не изпълнява волята на Онзи, Който го е изпратилъ да се учи и работи между хората? Ще кажете, че, ако правите опити, изкушавате Господа. — Като грѣшите, не Го ли изкушавате?

Когато се говори на хората за учене, за работа, тѣ казватъ, че не могатъ да се борятъ съ злото и съ дявола въ свѣта. — Свърши се царството на злото и на дявола. Днесъ Христосъ иде въ свѣта, придруженъ отъ свѣтли и възвишени същества, отъ добри духове. Щомъ дойдатъ тѣ, свѣтътъ ще се оправи, хората ще бждатъ здрави и бодри. Църквитъ ще бждатъ пълни съ истински богомолци и служители на Бога. Тогава Христосъ ще ги пита: Какво правите? Върващитъ и религиознитъ ще кажатъ, че искатъ да обърнатъ свѣта къмъ Бога. И крадецътъ, като пипне кесията ви, обръща я нагоре. Свѣтътъ не се нуждае отъ такова обръщане, Вие трѣбва да бждете мощни, радостни, да дадете добъръ примѣръ на свѣта. Като скърбите и страдате, пакъ да се радвате. Това значи, да изпълнява човѣкъ Божията воля, да живѣе безъ страхъ отъ смъртъта. За онзи, който е свързанъ съ живия Господъ, смъртъ не съществува. Той чува Божия гласъ и изпълнява волята Му. Ако направи нѣкаква погрѣшка, веднага чува тихия Божи гласъ въ себе си, който му говори: Не постѣпвашъ добре, изправи погрѣшката си. Който се противопоставя на този гласъ и не го слуша, ще понесе последствията. Слушайте Бога, докато ви говори бащински, съ любовъ. Не Го ли слушате, Той се отдавача отъ васъ, и законътъ ви хваща.

Човѣкъ трѣбва да има смѣлостъта на онази американка, която се самопожертвувала за своя възлюбенъ, който се върналъ сакатъ отъ бойното поле. Той отишълъ на бойното поле да защитава отечеството си, но въ едно голѣмо сражение билъ раненъ и отрѣзали единия му кракъ. Той писалъ на възлюбената си: Отрѣзаха ми единия кракъ. За да не страдашъ съ менъ заедно, бжди свободна, намѣри си другъ възлюбенъ, здравъ и силенъ човѣкъ. Тя му отговорила: Приемамъ те такъвъ, какъвто си. Въ сжщностъ, той пострадалъ много повече, отколкото ѝ писалъ, не искалъ изведнѣжъ да ѝ каже окаяното положение, въ което се намиралъ. Следъ време той ѝ писалъ: Отрѣзаха и втория ми кракъ. — Приемамъ те съ по-голѣма любовъ. — Останахъ само трупъ, отрѣзаха и дветъ ми рѣце. — Сега те приемамъ съ още по-голѣма любовъ.

Колко мъже и жени ще си останатъ вѣрни при това положение? Колко хора могатъ да издържатъ на това изпитание? Колко жени и мъже биха издържали този изпитъ? Много рѣдко ще срѣщнете такива, които сж готови да си услужватъ съ любовъ и търпение, ако единиятъ отъ тѣхъ заболѣе и се задържи въ леглото нѣколко години. Една българка гледала болния си мъжъ цѣли 20 години и всѣкога казвала: Единъ моментъ даже не ми е дотегнало да му услужвамъ.—Защо? — Обичамъ го. Тази българка, както и американката, носѣли Божественото въ себе си — любовта. Не може човѣкъ да влѣзе въ Царството Божие, ако сърдцето му не е изпълнено съ любовъ. Докато човѣкъ мисли само за ядене и пиене, за обличане, за удоволствия, за богатство, никога нѣма да познае любовта. Сърдцето му ще бѣде праздно, умътъ му — обремененъ. Защо човѣкъ не отвори ума, сърдцето, душата си за великото въ свѣта, да се изпълни съ Божията Любовъ? Защо не влѣзе въ този великъ свѣтъ, пълненъ съ слънца и планети? Днесъ Христосъ се обръща къмъ душитъ на хората и казва: „Изпълнете Божията воля, за да станете господари на своя умъ, на своето сърдце и на своята душа“. — Какъ ще постигнемъ това? — Като обърнете буквата „К“ нагоре съ пръчицитъ ѵ—Ѡ. Въ това положение тя представя лодката на човѣшкия животъ. Пуснете лодката си по вълнитъ на морето, вдигнете платната и пътувайте свободно. Вземете кормилото въ рѣцетъ си и тръгнете, въ каквато посока желаете. Ако сте нервни, турете вашето „К“ съ гърба надолу и започнете да плавате. Всички нервни хора — мъже и жени да отидатъ на фронта, тамъ да се обновятъ. Какво проповѣдваше Иона на жителитъ на града Ниневия? — Обнова. Той казваше: Излѣзте всички на фронта, да се обновите! Иона и днесъ още проповѣдва на всички хора, на всички народи да напуснатъ старитъ си кѣщи, да приематъ новитъ Божествени идеи, да излѣзатъ на фронта, т. е. на чело, за да се обновятъ. Богъ обича смѣлитъ, самоотверженитъ хора. Не можете да обичате страхливия човѣкъ; не можете да обичате и студения, като камъкъ човѣкъ. Само онзи може да бѣде обичанъ, който носи

любовѣта въ себе си и щедро я раздава. Който не дава, не може да взима.

Всички хора, всички семейства, общества и народи трѣбва да се обновятъ. И българитѣ, като народъ, трѣбва да се обновятъ. Дали ще ме слушатъ, или не, това е тѣхна работа. Азъ съмъ длъженъ да имъ кажа истината. Като я кажа, ще си отида. Къде ще отида? Ще започна отъ коренитѣ на дървото и постепенно ще вървя нагоре: къмъ стъблото, къмъ цвѣтоветѣ, къмъ плода, къмъ семката, оттамъ къмъ ангелския свѣтъ, и най-после къмъ Божествения свѣтъ — тамъ е моята крайна цель. Ще кажете, че отивамъ много далечъ. Божествениятъ свѣтъ не е далечъ отъ хората, но е богатъ, пълненъ съ енергия. Който отива тамъ, придобива много енергия и голѣми богатства. И азъ отивамъ да придобия повече енергия, за да се върна отново между хората, да работя между тѣхъ и да имъ помагамъ. Приятно е да работи човѣкъ между хората и за тѣхъ. Дали го разбиратъ тѣ, или не; дали сж богати, или бедни, това не е важно. Нима детето разбира майка си, която го храни, кѣпе, отглежда и възпитава? Докато е малко, то не я разбира, но единъ день, като порасне, ще я разбере. Разумниятъ разбира нѣщата и благодари за всичко, което му е дадено и което хората правятъ за него. Колкото повече расте детето, Богъ го благославя и просвѣщава да стане разуменъ човѣкъ и да разбира живота правилно.

Желая ви да бъдете добри, разумни и справедливи. И, като ви среща, да бжда доволенъ, че виждамъ хора, съ които мога да се разговарямъ, да сподѣлямъ своитѣ мисли и желания. Какво по-голѣмо благо за човѣка отъ това, да срѣща добри и разумни хора, съ които да се разбира? Като говоря така, нѣкои се питатъ, какво мисля да правя. Едно отъ дветѣ: или добро, или зло; или истината да ви говоря, или да скрия истината отъ васъ. Ако скрия истината, това показва, че живѣя въ свѣтъ на безпорядкъ; ако говоря истината живѣя въ съгласие съ Божиата воля. Какво печели човѣкъ, ако служи на злото и на лъжата? Не само че нищо не печели, но губи всичко и се разрушава. Какво нѣщо е лъжата? — Сѣнка на истината, сѣнка на

цѣлото Битие. Лъжата е подобна на фалшивитѣ скжпоценни камъни.

Единъ търговецъ идѣлъ отъ Мала-Азия. Той носѣлъ торба, пълна съ скжпоценни камъни, които продавалъ евтино. Единъ евреинъ, сжщо търговецъ, пожелалъ да купи всичкитѣ камъни, но мислѣлъ, че не може да ги вземе, защото нѣмалъ много пари. Обаче, търговецътъ на скжпоценнитѣ камъни му казалъ: Приятелю, продавамъ цѣлата торба за десетъ хиляди лева. Нося ги контрабанда, затова ги давамъ толкова евтино. Гледамъ да се освободя отъ тѣхъ, да не пострадамъ. Евреинътъ помислилъ, че щастieto иде предъ краката му и, за да не го изпусне, купилъ всичкитѣ скжпоценни камъни. Като отишълъ у дома си и ги прегледалъ внимателно, разбралъ, че билъ излъганъ: само нѣколко камъни били истински, т. е. скжпоценни, а останалитѣ — фалшиви.

Днесъ много хора носятъ торби, пълни съ фалшиви скжпоценни камъни, които представятъ за истински. Въ края на краищата, и тѣ, и окръжаващитѣ се убеждаватъ, че се лъгали. Такова е и знанието на тѣзи хора. Тѣ мислятъ, че носятъ пълна торба съ истинско знание, но единъ день сами се убеждаватъ, че се лъгали. Какво знание е това, съ което човѣкъ не може да спре падането на бомбитѣ? Отиде нѣкой ученъ на бойното поле, крие се, бѣга отъ бомбитѣ, а не може да ги спре. Къде остава знанието му? Ще кажете, че само Богъ е въ състояние да спре бомбитѣ. Който живѣе въ съгласие съ Бога и изпълнява волята Му, той може да ги спре. Щомъ слушатъ Бога, и тебе ще слушатъ. Нѣкои очакватъ на папата да каже думата си, и мирътъ да дойде. Не очаквайте на никого, но се обърнете къмъ Бога и кажете: Господи, Ти си нашъ Баща, Ти ще спрешъ войната. Признайте Бога за вашъ Баща, Той ще чуе гласа ви и ще ви помогне. Вие не вървате въ своята сила и мислите, че човѣкъ нищо не може да направи предъ голѣмитѣ събития, които ставатъ около него. Който върши Божията воля, всичко може да направи. Ако всички хора — българи, руси, французи, англичани, германци повдигнатъ гласа си къмъ Бога, войната ще спре, и мирътъ ще дойде. Защо воюватъ хората? — За нищо и никакво. Нѣкакви търговски сдѣлки ги заставятъ да се

биятъ. Едно трѣбва да знаятъ всички хора и народи: Свѣтътъ не е нѣкаква анархия, но разуменъ свѣтъ, дето Богъ изпратилъ всички хора да живѣятъ и работятъ разумно, да си помагатъ братски.

Богъ изпрати Христа, своя Единороденъ Синъ, въ свѣта, да покаже на хората, какъ трѣбва да живѣятъ. Време е вече да се приложи Христовото учение и да се прекратятъ всички спорове и недоразумения. Нека всички майки и бащи, всички деца, управници, свещеници, учители, работници пожелаятъ да изпълнятъ Божиата воля, да влѣзатъ въ Царството Божие като негови граждани, и мирътъ ще дойде. Новата култура, която иде сега, ще постави основа за изпълнение на Божиата воля. Когато се приложи тази култура, тогава хората ще разбератъ, какво е представляла сегашната култура. Тѣ сами ще се чудятъ, какъ сж живѣли, какъ сж допуснали войнитѣ и самоизтрѣблението помежду си. Обаче, при сегашното развитие на човѣчеството, войната се явява като неизбеженъ процесъ. Тя представя минаване на човѣка отъ едно състояние въ друго, както гжсеницата неизбежно минава въ пеперуда. Нѣма сила въ свѣта, която може да спре този процесъ. Следователно, нѣма сила въ свѣта, която може да спре войната. Докато човѣчеството не мине отъ състояние на гжсеница въ състояние на пеперуда, войната ще продължава.

По какво ще се различаватъ хората на новата култура отъ сегашнитѣ? Тѣ ще бждатъ съ силна воля, разумни и добри. За такива хора нѣма невъзможни нѣща. Тѣ могатъ да постигнатъ всичко, каквото желаятъ. Затова, именно, Христосъ казва: „Не всѣки, който казва Господи, Господи, ще влѣзе въ Царството небесно, но онзи, който изпълнява Божиата воля“. Направете опитъ, въ продължение на единъ месецъ, по нѣколко пѣти на день да си казвате мислено, че ще изпълнявате Божиата воля, и ще видите, че Онзи, Който ви е създалъ, ще се прояви. Той ще просвѣти ума и сърдцето ви, да разберете живота и да изпълнявате волята Му. Всѣки самъ трѣбва да направи спита, доброволно, безъ никакво външно насилие. Само така той може да очаква нѣкакъвъ резултатъ.

Казано е въ Писанието: „Иде време и сега е, когато истинският поклонникъ ще се кланятъ на Бога въ Духъ и Истина“. Казвамъ: Иде време и сега е, когато бждешитъ хора ще изпълняватъ Божиата воля, ще бждатъ здрави по умъ, сърдце и тѣло и, каквото кажатъ, ще го направятъ. Тѣ нѣма да се нуждаятъ отъ полици и поржители, както сегашнитъ. Думата имъ ще бжде законъ, защото излиза отъ устата на Бога, Който ще бжде истински поржитель за тѣхъ. Свѣтътъ ще се оправи, когато Богъ стане поржитель за всички хора, общества и народи, както и за цѣлото човѣчество.

Да изпълнява човѣкъ Божиата воля съ любовъ, това е девизътъ, това е религията, отъ която всѣки човѣкъ трѣбва да се ръководи въ живота си. Така трѣбва да живѣятъ и българитъ. Единъ день, като ви срещна, ще кажа: Щастливи сте, че изпълнявате Божиата воля, и Богъ е вашъ поржитель.

Идете си по домоветъ съ мисълта: Да изпълнявате Божиата воля, да живѣете безъ човѣшки полици и поржители. Богъ да бжде вашъ поржитель, и Неговата сила да пребжда въ васъ.

*

Беседа отъ Учителя, държана
на 22 априлъ, 1917 г. София.

Чистосърдечниятъ

„Блажени чистосърдечнитъ, защото
тѣ ще видятъ Бога“. *)

Мнозина питатъ, защо преди беседитъ се прави молитва и се пѣе. — Въ основата на живота лежатъ три важни елемента: ядене, молитва и пѣние. Тѣ сж вложени въ човѣшкия животъ не отъ днесъ, но отъ преди хиляди години. При започване и при свършване на една работа, хората всѣкога сж се молѣли и пѣели. Само така може да се очаква успѣхъ. Започвате ли една работа безъ молитва и пѣсень, не очаквайте добъръ резултатъ. Една българска пословица казва: „Който пѣе, зло не мисли“. Каквато и да е пѣсенъта, тя е на мѣсто. Нѣма лоши пѣсни. За добрия човѣкъ всички пѣсни сж добри — зависи, какъ гледа той на нѣщата.

Следователно, яденето, пѣнието и молитвата сж три важни и необходими елемента въ човѣшкия животъ. Българитъ казватъ: „Гладна мечка хоро не играе“. Ето защо, преди да започне нѣкаква физическа работа, човѣкъ първо яде, после работи; като се умори, почива си малко и пакъ започва да работи. Каквото представя яденето за физическия животъ на човѣка, такова нѣщо е пѣнието и молитвата за неговото сърдце, за неговия умъ и за душата му. Душата на човѣка се храни съ пѣние и молитва. Като работи умствено и сърдечно, човѣкъ пѣе, моли се и почива.

Сегашнитъ хора иматъ криво разбиране за молитвата. Тѣ мислятъ, че само проститъ хора се молятъ. Въ сжщностъ, само онзи човѣкъ се моли, който се е домогналъ до едно отъ великитъ изкуства на живота. Голѣмо изкуство е да знае човѣкъ, какъ да се моли. Когато хората научатъ това изкуство, Царството Божие ще дойде на земята. Въ този смисълъ, молитвата е Божественъ законъ, който сжществува въ цѣлото Битие.

*) Матей 5:8.

И като яде, и като работи, човѣкъ трѣбва да се моли. Ако работитѣ му не вървятъ добре, нека пѣе. Пѣсенъта отваря пътя му къмъ свѣтлия и възвишенъ свѣтъ.

„Блажени чистосърдечнитѣ, защото тѣ ще видятъ Бога“. Това е едно отъ блаженствата, за които Христосъ е говорилъ. Подъ думата „чистосърдечни“, Той разбиралъ чиститѣ по сърдце. Съ това Христосъ искалъ да обърне внимание на чистотата, като важенъ и необходимъ елементъ въ човѣшкия животъ. Казано е въ Писанието, че само чиститѣ по сърдце могатъ да видятъ Бога. Да види човѣкъ Бога, това значи, да бѣде щастливъ. Днесъ всички хора искатъ да бѣдатъ щастливи, но не знаятъ какъ. И въ стремежа си, да придобиятъ щастieto по неестественъ пътъ, тѣ ставатъ нещастни. Пътътъ за придобиване на щастieto е много простъ и естественъ — да бѣдешъ чистъ по умъ, по сърдце и по дѣла. Законътъ за чистотата е единъ отъ основнитѣ закони на Битието. Отъ него зависи здравословното състояние на майки, бащи и деца, на общества и народи; отъ него зависи хигиената на душата. Що е хигиена? Законъ на чистотата. Всички заразителни болести се дължатъ на нечистотата. Както съществуватъ микроби въ физическия свѣтъ, така съществуватъ микроби въ духовния и въ умствения свѣтъ; тѣ сж причина на голѣмитѣ сърдечни и умствени катастрофи, които човѣкъ преживява. Съвременнитѣ лѣкари изброяватъ хиляди микроби, а нѣкои учени отиватъ дотамъ, че отдаватъ и ръждясването на желѣзото на особенъ видъ микроби. Тѣ казватъ, че както микробитѣ изяждатъ човѣка, така изяждатъ и желѣзото. Понеже сж живи същества, и микробитѣ искатъ да живеятъ. Това наричатъ ученитѣ „борба за животъ“. Нѣкои изказватъ тази борба въ следната формула: „Човѣкъ за човѣка е вѣлкъ“. Това е вѣрно само 50%, а не сто на сто.

Животътъ не е само борба, но и работа. Борятъ се само пехливанитѣ, атлетитѣ, които искатъ да покажатъ своето физическо надмощие. За останалитѣ хора животътъ е работа, защото по този начинъ се повдига цѣлото човѣчество. Повдигането на човѣка е стремежъ, вложенъ въ неговата душа. Когато човѣкъ не разбира

живота, работата се превръща въ трудъ и, колкото по-долу слиза, въ мъчение.

Христосъ казва: „Блажени чистосърдечнитѣ, защото тѣ ще видятъ Бога“. Чистотата е естествено, праволинейно състояние на материята. За да премине отъ единъ свѣтъ въ другъ, енергията на чистотата трѣбва да се трансформира. За това се изискватъ специални условия, които наричаме духовни методи и закони. Който знае тѣзи методи и може да си служи съ тѣхъ, той се ползува отъ енергията на чистотата и става чистъ въ всѣко отношение. Не става ли сжщото и съ слънчевитѣ лъчи? За да се ползуваме отъ свѣтлината и топлината на слънцето, неговитѣ лъчи минаватъ презъ нѣколкократно пречупване, и тогава ние ги възприемаме. Колкото по-чиста е срѣдата, презъ която тѣ минаватъ, толкова по-правилно се пречупватъ и толкова по-добре се отразяватъ върху човѣка. Външно атмосферата изглежда чиста, но, разгледана съ увеличителното стѣкло, въ нея виждаме милиони и милиарди микроби, пращинки, нечистотии отъ различенъ характеръ, които трѣбва да се премахнатъ чрезъ дъждъ, чрезъ електричество, за да може човѣкъ да се ползува отъ благотворното влияние на слънчевитѣ лъчи. Порочниятъ човѣшки животъ произвежда особени нечистотии, които отиватъ въ атмосферата и съ това пречатъ на онзи животъ, изразенъ въ мисли и чувства, който слиза отгоре. Не само това, но тѣзи нечистотии произвеждатъ и различни физически и психически болести. Това се забелязва особено въ време на войни и следъ войнитѣ. Лошитѣ мисли и чувства, които народитѣ, обществата и отдѣлнитѣ хора си отправятъ едни къмъ други, ставатъ причина за сериозни и тежки физически, умствени и психически заболявания.

„Блажени чистосърдечнитѣ, защото тѣ ще видятъ Бога“. Какво разбираме подъ думата „сърдце“? Като говори за сърдцето, Христосъ разбира онази вътрешна срѣда въ човѣка, въ видъ на физически етеръ, която служи за проводникъ на възвишенитѣ сили, идещи отъ духовния свѣтъ. Ето защо, когато вътрешната, централна частъ на сърдцето е чиста, човѣкъ непременно ще види Бога. Подъ думата „Богъ“ Христосъ разбира всички разумни възможности, които се криятъ въ човѣка.

Щомъ тѣзи възможности минатъ чистата срѣда на сърдцето, човѣкъ става щастливъ, блаженъ и здравъ. Да види човѣкъ Бога, това не значи, да Го види като нѣкаква външна форма, но да придобие онова благо, което го повдига умствено и духовно. Щомъ се повдига умствено и духовно, човѣкъ става и физически здравъ. Като знаете това, работете върху себе си, да станете вътрешно чисти — по умъ, по сърдце и по дѣла. Да се чисти човѣкъ, това е една отъ главнитѣ задачи на неговия животъ.

Като се говори за чистотата, човѣкъ естествено се натѣква на противоположното понятие „нечистота“. Има два вида нечистота: физическа и психическа, въ която влизатъ умствената и сърдечна нечистота. За първата нечистота — физическата, човѣкъ не е отговоренъ. Колкото и да се чисти физически, той не може да бѣде абсолютно чистъ. Напримѣръ, като се храни човѣкъ, една частъ отъ храната се асимилира отъ организма и се превръща на хранителни сокове и кръвъ, а друга частъ не се асимилира и се изхвърля навънъ, въ видъ на нечиста материя. Това е неизбеженъ процесъ. Природата се грижи за освобождаването на човѣка отъ нечистата материя. За тази целъ тя си служи съ различни методи: филтруване или прецеждане, разлагане, сгъстяване, разреждане, дестилиране. Както пѣсъчливитѣ пластове въ природата служатъ като филтри за прецеждане на мѣтната и нечиста вода, сѣщо така, чрезъ различнитѣ органи и системи въ своя организъмъ, човѣкъ се пречиства и освобождава отъ непотрѣбнитѣ и нечисти вещества. Това пречистване се постига по физически начинъ. Обаче, за психическото пречистване на човѣка служатъ психическитѣ филтри: семействата, обществата и народитѣ. Тѣ сѣ условия за пречистване на човѣшкитѣ мисли, чувства и постѣпки. Щомъ мине презъ тѣхъ, той излиза на повърхността на земята, като чистъ изворъ, безъ никакви мѣтилки и нечистотии. Нечистата вода се освобождава отъ примѣсенитѣ и разтворени въ нея вещества и чрезъ дестилация, т. е. превръща се въ водни пари и паритѣ ѝ отново се охлаждатъ въ вода. Това се постига или чрезъ огънь, или чрезъ слънчевитѣ лъчи. Следователно, който иска да се пречисти психически, трѣбва да мине презъ огънь, или да се изложи

на действието на слънчевитѣ лъчи. Страданията, нещастията представятъ огъня, презъ който човѣкъ минава.

Пречиштането на човѣка е свързано съ процеситѣ утаяване, прецеждане и дестилиране. Нѣкой изгубилъ богатството, общественото си положение, жената, децата, приятелитѣ си и казва: Загубихъ се, потънахъ дълбоко въ земята, нищо не ме радва, никаква свѣтлина не виждамъ. — Не съжалявай за това. Ти си потъналъ дълбоко въ земята, между земнитѣ пластове, за да се пречистишъ и следъ време ще излѣзешъ на повърхността въ видъ на чистъ, планински изворъ. Който мине край тебе, ще се спре да уталожѣ жаждата си отъ твоята чиста вода и ще те благослови. Това значи, да те обичатъ не само хората, но и всички живи същества, да те търсятъ и да ти благодарятъ за направената услуга. Тѣй щото, когато нѣкой казва, че хората не го обичатъ, това показва, че той не разбира законитѣ на разумната природа. Той се е спрѣлъ предъ нѣкоя нечиста, мѣтна вода, вижда, че не може да пие отъ нея и страда. За да те обичатъ хората, приложи търпението си, да почакашъ нѣколко деня, докато минатъ презъ пѣсъчливитѣ пластове и се пречистятъ. Следъ това тѣ ще излѣзатъ отново на повърхността на земята, като чистъ планински изворъ, и сами ще ти предложатъ да пиешъ отъ тѣхната чиста вода и да удовлетворишъ жаждата си. Ще пиешъ отъ тази вода и ще кажешъ: Има любовъ въ свѣта, обичатъ ме хората. Павелъ казва: „Ние нѣма да умремъ, но ще се измѣнимъ“. Азъ казвамъ: Човѣкъ не умира, но, като водата на моретата и на океанитѣ, се изпарява, т. е. напуска свѣта и влиза въ земята, между пѣсъчливитѣ пластове, да се пречисти и отново да се върне на земята. Това повторно връщане на човѣка къмъ земята, вече пречистенъ и свободенъ, наричаме „новораждане или възкресение“. Следователно, радвайте се, когато се изпарявате и сгъстявате, защото се раждате отново. И майката се радва на своето новородено дете, което излиза отъ земята като чистъ изворъ и ѣ предлага да пие отъ неговата чиста, бистра вода. Нѣкога това дете е било нейниятъ възлюбенъ, и следъ като се пречистилъ, той иде като нейно любимо дете.

Като слушатъ тѣзи нѣща, мнозина се запитватъ: Вѣрно ли е всичко това? Може ли, наистина, човѣкъ да се ражда и преражда? — Не само че е възможно, но това става всѣки моментъ въ живота. За невежитѣ, които не разбиратъ законитѣ на живота, това е невъзможно; обаче, за онѣзи, които разбиратъ законитѣ, всичко е възможно. Наблюдавайте живота на птицитѣ, на млѣкопитаещитѣ и ще видите, че въ известно отношение тѣ стоятъ по-високо отъ човѣка. Малкото птиченце чисти, маже, глади перцата си — познава закона на чистотата. Когато влиза въ дома на господаря си, котката мие, чисти краката си, особено, ако преди това е минала презъ нечисто мѣсто. И тя познава закона на чистотата. Малкото дете, обаче, не може само да се чисти. Дълго време трѣбва майката да го кѣпе, чисти, облича, докато му предаде урока по чистотата, и то започне да го прилага. Колко хора днесъ влизатъ въ Божия храмъ съ чисти рѣце и крака? Колко учители, свещеници, проповѣдници, сѣдии, управници влизатъ въ собствения си домъ, въ своята тайна стаичка, съ чисти рѣце и нозе? Следъ всичко това, хората се оплакватъ отъ болести, отъ епидемии и се чудятъ, отде сж дошли тѣ и какъ да се освободятъ отъ тѣхъ. — Нѣма болести въ свѣта, но има нечистотии, носители на зараза, на болести и на смъртъ.

Следователно, съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ хигиена въ тѣсенъ и широкъ смисълъ на думата. Въ тѣсенъ смисълъ на думата, хигиената изисква абсолютна чистота на тѣлото и на кѣщата, въ която човѣкъ живѣе. Въ широкъ смисълъ на думата, хигиената изисква абсолютна чистота на ума, на сърдцето и на душата. Моитѣ почитания къмъ лѣкаритѣ, които обръщатъ внимание на хигиената на тѣлото, но тѣ трѣбва да направятъ стѣпка напредъ, да обърнатъ внимание на хигиената на сърдцето. Сегашнитѣ хора се кѣпятъ по нѣколко пѣти въ месеца; нѣкои се кѣпятъ всѣки день. Всички хора отиватъ на баня, всички се грижатъ за физическата си чистота, но колцина мислятъ за духовна баня? Повечето хора не подозиратъ даже, че съществува духовна баня. Въ духовния свѣтъ има баня, топли и студени душеве, както и на земята. Съществата отъ духовния свѣтъ знаятъ, какъ и кога да се

ползуватъ отъ душоветъ. Тъ не минаватъ рѣзко отъ горещи въ студени душеве и обратно — отъ студени въ горещи, защото знаятъ законитъ за преминаване отъ едно състояние въ друго. Като не познаватъ тѣзи закони, нѣкои хора отиватъ на баня и се обливатъ ту съ студени, ту съ горещи душеве и, въ края на краищата, заболяватъ отъ ревматизъмъ или отъ друга нѣкаква болестъ. Следъ това търсятъ причината вънъ отъ себе си. Невежиятъ не може и не трѣбва да се движи въ контраститъ на живота. Това могатъ да правятъ само възвишенитъ същества. Само Богъ, Който стои нависоко и знае законитъ на слизването, може изведнѣжъ да слиза и да се качва. Само онзи, който има криле, т. е. който има знания, може изведнѣжъ да слиза и да се качва. Който нѣма криле, който не разполага съ знания, да не прави такива опити, защото ще си счупи главата. Не е достатъчно да се качи човѣкъ на аеропланъ, но трѣбва да знае да го управлява. Не може ли да го управлява, ще падне на земята и ще се убие. Мислите ли, че можете изведнѣжъ да обикнете цѣлия свѣтъ? Който си постави такава задача, ще опита резултата на своето грандиозно желание. Той ще мине отъ горещия душъ въ студения, ще се втвърди преждевременно и ще се натъкне на недоволство и безсмислие въ живота; страшно е човѣкъ да обезсмисли живота си; страшно е да преживѣе недоволство отъ себе си и отъ окръжаващитъ.

Единъ младъ американецъ получилъ отъ баща си голѣмо наследство. Като не знаелъ, какъ да го използва, той се предалъ на ядене и пиене, на лекъ животъ. Така изпиталъ всички удоволствия, докато дошълъ до състояние на отегчаване отъ живота и станалъ ипохондрикъ. Нищо не го задоволявало, въ нищо не намиралъ смисълъ. Най-после намислилъ да се самоубие, но не се решавалъ да тури край на живота си, страхувалъ се. Той нѣмалъ смѣлостта на онзи англичанинъ, който се самоубилъ вмѣсто единъ италианецъ. Англичанинътъ пътувалъ презъ Италия и попадналъ въ Венеция въ единъ хотелъ, дето пренощувалъ заедно съ единъ италианецъ. Презъ нощта той се събудилъ и видѣлъ, че италианецътъ стои правъ предъ масата, съ револверъ въ ржка и ту го туря, ту го вади отъ устата си. —

Какво правишъ, приятелю, запиталъ англичанинътъ? — Направихъ голѣми дългове, опетнихъ името си, честъта на своя графски родъ, искамъ да се самоубия, но не се решавамъ да направя това. Англичанинътъ извадилъ една голѣма сума отъ джоба си, подалъ я на италианеца и казалъ: Вземи тѣзи пари, да изплатишъ дълговетъ си. Следъ това той взелъ револвера отъ ржката на италианеца и се убилъ вмѣсто него. Американецътъ, при своята ипохондрия, не се решавалъ да се самоубие. Той нѣмалъ смѣлостъта на англичанина.

Когато се говори за самоубийство, ние имаме предъ видъ убиване на пороцитѣ, на слабоститѣ. Човѣкъ трѣбва да бжде смѣлъ, да гръмне съ пушката или съ револвера си върху нѣкой свой порокъ и да го убие. Нѣкой обича да краде, другъ — да лъже, трети — да пиянствува, четвърти — да развращава хората. Нека всѣки бжде смѣлъ, да гръмне срещу своя порокъ, да го унищожи. Порокътъ ограничава и заробва човѣка, безъ да принася нѣкаква полза. Той е мъртавъ трупъ, който се разлага и мирише, внася проказата въ човѣка. Какво ще придобиете отъ едно умрѣло куче, или отъ единъ умрѣлъ лъвъ?

Да се върнемъ къмъ примѣра съ американеца, който страдалъ отъ ипохондрия. За да се излѣкува отъ болестъта си, той жертвувалъ всичко, каквото ималъ, но не могълъ да намѣри лѣкаръ, който да му помогне. Най-после той чулъ, че нѣкакъвъ знаменитъ докторъ лѣкувалъ ипохондрията. Отишълъ при него и му разказалъ положението си. Като го изслушалъ, лѣкарътъ казалъ: Обещавамъ да те излѣкувамъ, но съ условие да не протестирашъ срещу метода, който ще приложи къмъ тебе. — Готовъ съмъ на всичко, само искамъ да ме излѣкувашъ. И двамата подписали договора. Преди да пристъпи къмъ лѣкуването, докторътъ поискалъ отъ болния 25,000 долари. Последниятъ далъ исканата сума и влѣзълъ въ болницата. Още на другия денъ болниятъ билъ опериранъ — отрѣзали му дѣсния кракъ подъ коленото. Като се събудилъ следъ упойката, болниятъ се ужасилъ, като разбралъ, че кракътъ му билъ отрѣзанъ. Той започналъ да вика, да отправя различни хули противъ лѣкаря. Постоянно поглеждалъ къмъ отрѣзания си кракъ и си мислѣлъ: Какво ще правя сега безъ кракъ?

По-рано ездѣхъ на конь, посещавахъ балове, концерти, вечеринки, а сега не мога да се движа, вързанъ съмъ за леглото. Когато лѣкарьтъ дошълъ да го види, той започналъ да плаче, да се моли да му даде револверъ да се самоубие. Лѣкарьтъ го утешавалъ, като му казвалъ, че ще му направятъ хубавъ кракъ, съ който ще може да се движи свободно. Най-после той се успокоилъ, примирилъ се съ положението си и започналъ да разсждава философски върху живота. По този начинъ той се излѣкувалъ отъ ипохондрията. Далъ на лѣкаря още 25,000 долари, съ които му направили хубавъ гуменъ кракъ и напусналъ болницата съвършено здравъ, съ права и трезва мисль за живота и предназначението на човѣка. Той разбралъ, какво представя чистотата за човѣшкия животъ.

Какво става днесъ въ свѣта? — Сжщото, каквото съ ипохондрика. Много ипохондрици има на бойнитъ полета и, за да се излѣкуватъ, Богъ изпратилъ своитъ асистенти — лѣкари, да ги опериратъ. Тѣ започватъ своята работа: на едного отрѣзватъ ржката, на другиго — крака, на трети — носа, на четвърти — ухото и т. н. Отвредъ се чуватъ викове, стенания, плачове, докато най-после утихнатъ и се примирятъ съ положението си. Всички започватъ да мислятъ право, радватъ се, че иде нова култура въ свѣта — култура на любовта, която разширява човѣшката душа, сближава хората и имъ дава възможность да се развиватъ правилно. Новата култура подразбира приложение на Божествения планъ. Само така човѣкъ ще съзнае, че трѣбва да бжде абсолютно чистъ, както сж чисти ангелитъ. Да придобие човѣкъ чистотата на ангелитъ, това значи, да бжде готовъ да служи на Бога, да изпълнява Неговата воля. Днесъ малко хора изпълняватъ Божиата воля. Защо? — Защото нѣматъ нуждната чистота. Само чистиятъ може да види Бога и да Му служи.

Христосъ казва: „Блажени чистосърдечнитъ, защото тѣ ще видятъ Бога“. Като знаете това, стремете се къмъ чистотата, за да видите Бога и да Го познаете. Не можете да Го познаете, ако не Го видите. Всѣки може да види Бога поне три пѣти презъ живота си, но, при условие, да живѣе въ чистота. Живѣли ли сте нѣколко години наредъ въ чистота? Ще кажете, че това е

невъзможно, защото живѣте между грѣшници. Ако хората около васъ сж грѣшници, и вие сте грѣшникъ. Човѣкъ не трѣбва да се оправдава съ окръжаващитѣ. Всѣки за себе си трѣбва да реши да живѣе въ чистота и да върши Божията воля. Не казвайте като Давида: „Въ грѣхъ ме зачна майка ми“.

Коя е причината за сѣществуването на грѣха? — Вжтрешната сиромашия въ човѣка. Когато обеднѣе вжтрешно, човѣкъ започва да грѣши. Колкото повече грѣши, толкова повече губи надежда да изправи живота си. Когато човѣкъ се види въ невъзможность да изправи живота си, Богъ слиза отъ небето и го оправя. Най-много въ сто години Богъ ще оправя свѣта, а съ него заедно и живота на хората. Ще кажете, че сто години сж много, че нѣма да бждете живи, да видите този день. Сто години представятъ единъ Божественъ день. Това, което за хората е много и невъзможно, за Бога представя единъ моментъ, въ който невъзможнитѣ нѣща ставатъ възможни. Нѣщата сж относителни. Ние живѣемъ въ относителенъ свѣтъ. Понѣкога човѣкъ преживява минутата като день, а нѣкога — деньтъ като минута — това зависи отъ условията, въ които е попадналъ. Ако влѣзете въ съзнанието на онзи, когото ще бесятъ следъ една година, това време ще му се види като единъ день; обаче, ако очаквате своя възлюбенъ, минутата ще ви се види день. Затова казваме, че понятието за време е относително. То се опредѣля отъ интензивността на нашата мисль. За да схване нѣщата въ тѣхната абсолютность, човѣкъ трѣбва да живѣе едновременно въ съзнанието на всички живи сѣщества — отъ висшитѣ до низшитѣ. Само така той ще си състави ясно понятие, както за животнитѣ, така и за хората.

„Блажени чистосърдечнитѣ, защото тѣ ще видятъ Бога“. Да видишъ Бога, това значи, да можешъ да се качвашъ въ висшитѣ свѣтове, между разумнитѣ сѣщества, и да слизашъ долу, между низшитѣ сѣщества, безъ да се подавашъ на тѣхнитѣ влияния, безъ да се заразявашъ отъ тѣхнитѣ слабости и пороци. Това значи, да бждешъ чистъ по умъ, по сърдце и по тѣло, т. е. да бждешъ вжтрешно чистъ: по духъ, по душа и по тѣло. Всѣки може да опита силата на чистотата и да се увѣри

въ думитѣ ми. Какво прави градинарътъ, когато иска да присади нѣкое дърво? Той прави редъ опити, докато най-после научи изкуството да присажда. Щомъ научи това изкуство, той вече не се страхува, дали присадката ще се хване, или не. Сжщевременно, той трѣбва да спазва времето за присаждане. Не всѣко време благоприятствува за присаждането. Като прерѣзва кората на дървото, за да закрепи пѣпчицата, човѣкъ му причинява известно страдание, но безъ това не може. Невъзможно е човѣкъ да се чисти и облагородява, безъ да мине презъ страдания. Който е миналъ презъ процеса на чистенето, той е позналъ страданието. Страданията биватъ два вида: възходящи и низходящи. При първитѣ страдания човѣкъ се повдига и облагородява, а при вторитѣ се понижава и ожесточава. За да се справи съ ожесточаването, човѣкъ не трѣбва да спре на едно мѣсто, но да се движи: щомъ е трѣгналъ надолу, трѣбва да върви въ тази посока, докато стигне до дъното. Сжщиятъ законъ се отнася и за възходящитѣ страдания. Щомъ започне да се повдига, човѣкъ трѣбва непрестанно да се качва, докато дойде до най-високата точка. Изобщо, не се позволява никакво спиране нито при възлизането, нито при слизането.

Единъ пѣтникъ минавалъ презъ една планинска мѣстность. Нощта го заварила въ планината, но той продължилъ да пѣтува, съ надежда да стигне до нѣкоя колиба, и тамъ да се приюти. Понеже тъмнината все повече се увеличавала, той не виждалъ вече, кѣде стѣпва. По едно време кракътъ му се подхлъзналъ, но той успѣлъ да се хване за клона на едно дърво и увисналъ надолу. Така останалъ нѣколко часа, презъ което време преживѣлъ голѣмъ ужасъ. Ржцетъ му постепенно отслабвали, всѣки моментъ силитѣ го напущали. Да се отпусне отъ клона, не се решавалъ, представялъ си, че голѣма пропастъ има подъ него. Той се молѣлъ, плакалъ и, като видѣлъ, че не може повече да издържи въ това положение, простилъ се мислено съ жена си, съ децата си и си казалъ: Ще се пусна въ пропастьта, да става, каквото ще, не ме държатъ вече ржцетѣ. Спусналъ се надолу, но каква била изненадата му, като видѣлъ, че разстоянието било само 15 см. Той въздъхналъ спокойно и си казалъ: Човѣкъ трѣбва да бѣде герой! Ако пада

и грѣши, да падне до дъното и оттамъ да започне да пѣпли нагоре.

И тъй, истински герои сж онѣзи, които слизатъ до дъното и възлизатъ до най-голѣмата височина. Първитѣ сж герои, защото, следъ като паднатъ до дъното, иматъ смѣлостъ и воля да се качатъ до най-голѣмата височина. И вторитѣ сж герои, защото, следъ като стигнатъ до най-горното стѣпало, иматъ смѣлостта да слѣзатъ до дъното и отново да започнатъ да пѣплятъ нагоре. Философията на живота се заключава въ слизането и качването.

Като се говори за слизане, нѣкои се плашатъ и казватъ, че предпочитатъ да не се качватъ, но не искатъ да слизатъ. Това е материалистическо схващане за живота. Щомъ е дошълъ на земята, човѣкъ ще слиза и ще се качва. Важно е да знае, какъ да слиза и какъ да се качва. За онзи, който не разбира законитѣ, опасностъ сжществува и при слизането, и при качването. Сжщиятъ законъ има отношение и къмъ яденето. Не е достатъчно човѣкъ само да яде, но трѣбва да знае, какъ да яде. Като яде съзнателно, съ приятностъ и разположение, човѣкъ е здравъ. Нѣкои хора ядатъ вкусни яденета, по нѣколко на едно хранене, разнообразни и добре сготвени, но, въпрѣки това, не сж здрави. Защо? — Недоволството убива вкуса имъ. За такива хора казваме, че вкусътъ имъ е лишенъ отъ чистота. За да се възстанови вкуса и апетита при яденето, човѣкъ трѣбва да гладува нѣколко часа или нѣколко дни. Ето защо, когато детето се сърди и не иска да яде, майката трѣбва да го подложн на гладъ. Тя трѣбва да го остави гладно 24, 36 или 48 часа, да усѣти гладъ и желание да яде. Когато човѣкъ изгуби смисъла на живота, нека започне да гладува. Като не яде нѣколко деня, състоянието му ще се подобри, и животътъ му ще се осмисли. По сжщия начинъ постѣпва и природата. Тя изпраща на човѣка различни болести, чрезъ които организъмътъ му се пречиства и обновява.

Сегашнитѣ хора прилагатъ различни методи при възпитанието и самовъзпитанието, но пренебрегватъ методитѣ на природата. Казвамъ: Откажете се отъ всички човѣшки и преходни методи. Следвайте методитѣ на природата. Изучавайте законитѣ, на които се подчиня-

натъ растенията и животните и се ползвайте отъ тяхъ. Наблюдавайте изгрѣването на слънцето, изворитѣ, посоката на течението имъ и т. н. Ако сте неразположени, не се обезсърдавайте. Неразположението ви е временно, то се дължи на нѣкакъвъ облакъ, който засѣнчва слънцето на вашия животъ. Ще духне вѣтъръ, ще разпрѣсне облака, и слънцето ви отново ще изгрѣе. Не става ли сжщото и съ физическото слънце? Днесъ виждате небето мрачно, покрито съ облаци, следъ нѣколко часа се разведрѣ, слънцето изгрѣва, и въ душата ви става свѣтло и радостно. Мжнотиитѣ, страданията, неуспѣхитѣ въ живота ви се дължатъ на облацитѣ, които покриватъ вашия хоризонтъ. Тѣ иматъ велико предназначение. Чрезъ тяхъ човѣкъ се чисти отъ вътрешнитѣ наслоявания.

Единъ нашъ познатъ, богатъ търговецъ, разправяше една своя опитностъ. Той казваше, че откакъ започналъ търговията, работитѣ му вървѣли добре — само печалби ималъ, не познавалъ, какво значи, да губи човѣкъ. Единъ день се събудилъ отъ сънь, но не могълъ да стане отъ леглото си — едната половина на тѣлото му била парализирана. Веднага извикалъ лѣкарь. Като го прегледалъ, лѣкарьтъ му казалъ да почива две три години, нищо да не работи. Той полегналъ единъ-два месеца и, като се усѣтилъ по-добре, започналъ работата си, но, каквото предприемалъ, всичко губѣлъ. Въ една година изгубилъ десетки хиляди лева. Колкото повече губѣлъ въ търговията, толкова по-добре се чувствувалъ съ здравето си. Като престаналъ да губи, той билъ вече съвършено здравъ. Това показва, че трѣбвало да даде нѣкъде тѣзи пари: на бедни, на сирачета, за благотворителна целъ и др. Понеже не направилъ това доброволно, природата му дала една болестъ, чрезъ която да се изчисти отъ събралата се въ организма нечиста материя. Загубитѣ, които прегърпѣлъ, представятъ цирей, който лѣкарьтъ прерѣзва, за да изтече презъ него нечистата материя.

Христосъ казва: „Блажени чистосърдечнитѣ.“ Кои сж чистосърдечни? — Които нѣматъ цирей. Всѣки човѣкъ трѣбва да се вгледа въ себе си, да намѣри цирейтъ си и да започне да ги лѣкува. Ще каже нѣкой, че нѣма цирей. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да е свобо-

денъ отъ циреи. Ако не много, поне единъ ще има. Човѣкъ не трѣбва да крие слабоститъ си. Той трѣбва да бжде искренъ въ себе си, да признава погрѣшкитъ и грѣховетъ си. Велико нѣщо е да признава човѣкъ погрѣшкитъ си. Така той се повдига. Той се обръща къмъ религията, която дава методи на човѣка за изправяне и повдигане на неговия умъ и неговото сърдце. Като се ражда и преражда, човѣкъ изучава закона на жертвата. Той е готовъ да се жертвува за благото на своитъ ближни, които единъ день ще съзнаятъ всичко, което той е направилъ за тѣхъ и ще кажатъ: Имаше единъ великъ човѣкъ между насъ, който направи голѣми жертви, както за отдѣлни хора, така и за нашия народъ. Той бѣше изворъ, отъ чиято вода черпѣхме всички и уталожвахме жаждата си. Блаженъ е той, защото жертвата, която правѣше за ближния си, опредѣли неговия животъ нагоре. Той направи жертвата точно на време, когато всички се нуждаеха отъ чистата вода на неговия изворъ. Безъ жертва нѣма растене. Затова, именно, законътъ на жертвата съществува не само между хората, но между растенията и животнитъ — въ цѣлата природа.

Какъ се изявява законътъ на жертвата между растенията? — Въ стремежа имъ да се повдигнатъ нагоре. Благодарение на този стремежъ, семето, специално житното зърно, е готово да се пожертвува, да бжде посадено въ земята, за да изникне единъ день на повърхността и да започне своето развитие. Обаче, нито стремежътъ е достатъченъ, нито почвата — има още три елемента, необходими за развитието. Тѣ сж: топлина, свѣтлина и влага. Сжщитъ елементи сж необходими и за развитието на човѣка. Влагата представя живота, топлината — любовта, а свѣтлината — истината. Какво сж, въ сжщностъ, любовта и истината, не може да се опредѣли въ нѣколко думи. Ако искате да знаете, какво представя любовта, изговаряйте тази дума по нѣколко пѣти на день, въ опредѣлено време и въ продължение на единъ месецъ, да видите, какви сили се криятъ въ нея и какъ действува тя върху човѣка.

„Блажени чистосърдечнитъ“. Посѣйте тѣзи думи въ съзнанието си, както градинарътъ сѣе плодове въ

своята градина, и наблюдавайте, какви резултати ще имате. Следъ известно време думата „чистосърдеченъ“ ще оживѣе въ васъ и ще се ползвате отъ плодоветъ ѝ. Всѣка дума трѣбва да се посѣе, да даде добри плодове. Това значи, да провѣрявате всѣко нѣщо, за да създадете въ себе си убеждение. Не мислете, че думата „чистосърдеченъ“ е отвлѣчена. Тя има отношение къмъ ума, сърдцето и тѣлото на човѣка. Блаженъ е човѣкъ, когато има условия да възлиза и да слиза и може да използва тѣзи условия. Думата „чистосърдеченъ“ е съставена отъ две думи: чистъ и сърдце. Сърдцето е центъръ на живота, затова чистосърдечниятъ знае отде иде и накжде отива. Той разбира процеситъ на слизането и качването. Той знае, че е дошълъ отъ слънцето и пакъ ще се зърне тамъ. Разликата между него и останалитъ хора се заключава въ това, че той знае, отде иде и кжде отива, а тѣ не знаятъ. Като говоря за Слънцето, имамъ предъ видъ седемтъ планети: Венера, Юпитеръ, Марсъ, Сатурнъ, Меркурии, Уранъ, като елементи на живота. При слизането си на земята, човѣкъ постепенно се сгъстява, следъ което отново се разреждава, минава презъ планетитъ и се връща тамъ, отдето е дошълъ. Това наричатъ хората „смъртъ“, а ние го наричаме „заминаване“. Човѣкъ се явява на земята и изчезва, както кометитъ. Преди години се яви Халеевата комета, която предизвика различни тълкувания между ученитъ. Нѣкои се произнесоха, че тя предсказва свършването на свѣта. Свѣтътъ не се свърши, но се обяви общеевропейската война, която донесе катастрофа на народитъ. Съ своята опашка тя помете много хора.

„Блажени чистосърдечнитъ“. Въ този стихъ Христосъ обръща внимание на чистотата, като условие за връзка на човѣшката душа съ Бога. Чистотата повдига човѣка, а нечистотата го понижава. Единъ италиански художникъ искалъ да нарисува образа на Христа. Дълго време търсилъ подходящъ образъ, докато най-после срещналъ единъ 21 годишенъ младежъ, съ чисто, свето лице и го помолилъ да дойде въ дома му да му позира. Младежтъ се отзовалъ на поканата на художника, който нарисувалъ образа на Христа и останалъ доволенъ отъ своята работа. Следъ десетина години художниктъ намислилъ да нарисува образа на Юда и търсилъ лице,

което да напомня Юда. Не се минало много време, той срещнал единъ 30 годишенъ човѣкъ, спрѣлъ го нѣпжта и му казалъ: Съгласенъ ли сте да ми послужите за моделъ? — Съгласенъ съмъ. Художникътъ започналъ работата си и, като свършилъ картината, благодарилъ на младия човѣкъ, че му услужилъ да нарисува образа на Юда. Крайно изненаданъ отъ думитъ на художника, младиятъ човѣкъ го запиталъ: Господине, какъ е възможно, преди десетъ години да ви позирамъ за Христа, а днесъ — за Юда? — Ти самъ ще отговоришъ на този въпросъ, спокойно казалъ художникътъ.

Коя е причината, че едно и също лице може да представи и Христа, и Юда? Въ кого се крие погрѣшката? — Въ самия човѣкъ. Докато е живѣлъ чистъ и светъ животъ, той напомнялъ Христа. Щомъ изопачилъ живота си, той приелъ чѣртитъ на Юда. Вината е въ младия човѣкъ, а не въ художника. Тѣй щото, не се сърдете, ако нѣкой художникъ вижда въ лицето ви чѣртитъ на Юда. Блажени сте, ако въ лицето ви той намира чѣртитъ на Христа. Имайте търпението, да ви нарисува той, за да видите сами чѣртитъ на лицето си, живо свидетелство на вашия животъ. Добриятъ и лошиятъ животъ се отпечатватъ върху човѣшкото лице. Затова е казано, че нѣма нищо „скрито-покрыто“ въ свѣта.

Човѣкъ трѣбва да работи върху себе си, да придобие смирение, да бжде готовъ да се изправи. Не можешъ да станешъ великъ човѣкъ, ако не си смиренъ. Единъ знаменитъ художникъ рисувалъ портрета на едно видно лице. Портретътъ билъ въ естествена голѣмина, отъ главата до краката. Като дошълъ до обущата, затруднилъ се, не му се отдала тази работа. Той билъ смиренъ, затова се обърналъ къмъ единъ голѣмъ майсторъ — обущаръ, да тури нѣколко линии върху обущата на модела, да изправи погрѣшката му. Поласканъ отъ това, обущарътъ, съ свойствения замахъ на добъръ майсторъ, направилъ своитъ бележки, и картината била завършена. Обаче, той взелъ четката на художника и пожелалъ да тури още нѣколко линии и на други мѣста на картината. Художникътъ дръпналъ четката отъ ръката му и казалъ: Приятелю, останалата работа не се отнася до твоята специалность.

Смирение е нужно на човѣка, да знае, коя работа е за него и коя не е. Ако дойде при васъ една майка и ви представи добри методи за възпитание на децата, изслушайте я внимателно. Тя има право да говори по въпроса за възпитанието. Ако дойде при васъ единъ съдия и ви изложи начини за изправяне на човѣчеството, както и на отдѣлния човѣкъ, изслушайте и него внимателно. Той е работилъ въ тази областъ, има опитность и може да говори върху това.

„Блажени чистосърдечнитѣ“. Защо сж блажени? — Защото тѣ виждатъ Разумността, която работи въ свѣта. Тѣ я разглеждатъ като великъ законъ на цѣлесъобразность, който има предъ видъ повдигането на цѣлото човѣчество. Който познава този законъ, той не бърза съ разрешаване на въпроситѣ. Защо трѣбва да се бърза? Ще кажете, че има много въпроси за разрешаване и трѣбва по-скоро да се разрешатъ. Радвайте се, че има много въпроси за разрешаване — ще имате работа за много години. Ако хамбарътъ на земеделца е пълненъ съ жито, трѣбва ли да бърза по-скоро да го изяде? Всѣки день ще яде, колкото може, а останалото ще посѣе, ще раздаде на сиромаси, и тѣ да се радватъ на изобилието въ живота. Нѣкои мислятъ, че, като отидатъ на онзи свѣтъ, ще почиватъ, ще пѣятъ и ще се веселятъ. — И почивка ще има, но и работа ще има, даже повече, отколкото на земята, дето има мжчение, трудъ и работа. Христосъ зове при себе си именно тѣзи хора, които сж познали мжчението и труда, за да могатъ да работятъ. Той казва: „Елате при мене, вие, огруденитѣ и обремененитѣ“. Това сж хората, които сж познали мжчнотиитѣ и сж ги победили. Богъ е доволенъ отъ онзи, който побеждава мжчнотиитѣ и излиза надъ тѣхъ.

„Блажени чистосърдечнитѣ“. Защо трѣбва да бжде човѣкъ чистъ? — За да се кали. Чистотата предава устойчивость на характера. Въ много български пѣсни липсва, именно, устойчивость въ характеритѣ. Въ тѣзи пѣсни виждаме недоволството на жената отъ живота, отъ нейното богатство и търси щастието си по пѣтя на сърдцето. Тя срѣща човѣкъ, който ѝ предлага да бѣгатъ, но после бѣга отъ нея. Ще изнеса нѣколко пѣсни, да видите разочарованието на жената.

I пѣсень.

Петъръ и Янка

„Боже ле, велики Господи,
 горо ле, разстави ми се,
 водо ле, достави ми се,
 Петре ле, обади ми се!
 Нито се гора разстави,
 нито се вода достави,
 нито се Петъръ обади.

II пѣсень.

Балю и Вела

Вели се дрѣмка додрѣма,
 та па си Вела полегна
 на Балювитѣ скутове,
 и си сладко заспала.
 Нали е Балю декрия,
 извади остри ножици,
 та си скутове отрѣза.
 Ограби злато и сребро,
 па си отъ Вела побегна.

III пѣсень.

Стоянъ и Кирушка

Видишъ ли оназъ рѣтина?
 Задъ нея село голѣмо,
 тамъ имамъ либе, и друго —
 съ малко мѣжко детенце.
 Кирушка си му думаше:
 Стояне, проклетъ Стояне,
 какъ си ме хитро измами.
 Нѣмашъ ли братче по-малко,
 та нему да ме дадете?

Като четете тия народни пѣсни, виждате смѣлостта на онѣзи, които описали характера на българина, какъвто го знаятъ. Но българинъ, който се проявява, като Бальо, Петъръ и Стоянъ, не е чистъ. Чистота е нужна на всички хора. Това не е за упрѣкъ, но чистъ трѣбва да бжде човѣкъ. Всѣки трѣбва да си зададе въпроса, чистъ ли е, или не. Каквото положение и да заема човѣкъ — учителъ, свещеникъ, сѣдия, управникъ, трѣбва да си задава въпроса: чистъ ли съмъ, или не; изпълнявамъ ли добре длъжността си, или не. Мжжътъ трѣбва да се запита, чистъ ли е по отношение на своята жена; жената трѣбва да се запита, чиста ли е по отношение на своя мжжъ; синътъ и дъщерята трѣбва да се запитатъ, чисти ли сж по отношение на родителитѣ си.

Мнозина четатъ произведенията на велики писатели и цитиратъ, еди-кой си какво писалъ. И това е добро, но хубавото и великото трѣбва да се прилага. Убеждение трѣбва да има човѣкъ. Като е дошълъ на земята, той трѣбва да знае, че смъртъ не сжществува. Това значи, да бжде човѣкъ чистъ. Щомъ не сжществува смъртъ, не може да се говори за разлагане. Дето не става гниене и разлагане, тамъ царува чистота. Хората сж недоволни отъ живота си, когато липсва влага въ организма имъ. Влагата подразбира любовъ къмъ хората. Обичайте хората, ако искате да придобиете повече влага. Това не значи, че трѣбва да образувате мочури около себе си. Опредѣлено е, колко влага трѣбва да има въ даденъ организъмъ. Щомъ мине мѣрката, водата се застава на едно мѣсто и образува блата и мочури. Пазете се да не минавате границата на нѣщата.

*

Беседа отъ Учителя, държана
на 29 априлъ, 1917 г. София.

Вземане и даване

„Крадецът не иде, освенъ да открадне, да заколи и да погуби ; азъ дойдохъ, за да иматъ животъ, и да го иматъ преизобилно“.*)

Думата „крадецъ“ е обикновена и общопозната. Кое дете не е пооткрадвало по една-две бучки захаръ отъ кутията? Кое дете не е бъркало безъ позволение въ гърнето съ меда? Кое дете не е пипало кесията на баща си безъ негово разрешение? Кое дете не се е качвало по чуждитъ дървета да си кжса ябълки и круши безъ позволение? Обаче, Христосъ не говори за този родъ крадци, но за онѣзи, които се проявяватъ трояко. Тѣ идатъ да откраднатъ, да заколятъ и да погубятъ. Интересно е да се знае, какъ се е създало желанието у човѣка да краде. Забелязано е, че детето се ражда съ затворени, съ стиснати на юмрукъ ржце; човѣкъ умира, обаче, съ отворени ржце. Какво означава юмрукътъ? Не е все едно, дали възрастенъ човѣкъ отправя къмъ васъ юмука си, или новороденото дете.

Думата „крадецъ“ е обикновена, общопозната, но и съдържателна. Коренътъ ѝ — сог, се крие въ санскритски езикъ. Той означава причини и последствия, тъмнина, дисхармония. И въ турски езикъ думата „крадецъ“ има сжщия коренъ — карасъ, който прилича на индуската дума „карма“ — сждба. Понятията „причина и последствия“ иматъ по-дълбокъ смисълъ, отколкото този, който се крие въ думата „сждба“. Свѣтлината и тъмнината, като прояви на природата, съдържатъ въ себе си различни качества. Свѣтлината е носителъ и на топлина, когато тъмнината, т. е. крадецътъ, въ широкъ смисълъ на думата, отнема топлината. Тази е причината, дето вечеръ, следъ залъзване на слънцето, се усѣща хладина. Значи, тъмнината поглъща топлината, въ която е скритъ елементътъ на живота. При охлаждане на въздуха, и растенията губятъ частъ отъ то-

*) Иоана 10:10.

плината си; за да я запазятъ, тѣ възприематъ частъ отъ топлината на земята, поради което тя истива. Въ резултатъ на общото понижаване на температурата, се явяватъ различни атмосферни течения. Нощта се различава отъ деня по намаляване на топлината и свѣтлината.

Като разглеждатъ проявитѣ на своя животъ, хората казватъ: Това е култура. — Култура е, но култура на тъмнината, т. е. механическа култура. Всѣка механическа култура е преходна, несжществена. Тя взема повече, дава по-малко. Въ широкъ смисълъ на думата, ние наричаме тази култура „култура на крадци“. И прасето е опитало тази култура. Докато се угои и стане голѣма свиня, господарьтъ го обикаля по нѣколко пѣти на день, дава му изобилно храна. Щомъ затлѣстѣе и порасне, той взема ножа, туря го на врата ѝ, и докато свинята извика нѣколко пѣти, всичко се свършва съ нея. Тя е опитала на гърба си културата на своя господарь. Докато стане свиня, прасето представя фабрика за господаря си: събира материалъ на гърба си. Господарьтъ пѣкъ е крадецътъ, който иде съ ножа си да обере материалитѣ, които работникътъ е придобилъ. Отъ Божествено гледище, крадецътъ представя човѣкъ, който се отдалечава отъ Бога. Въ процеса на отдалечаването си отъ Бога, човѣкъ проявява егоизма си, понеже е изгубилъ своята вътрешна свѣтлина и топлина. Христосъ опредѣля качествата на крадеца като човѣкъ, който краде, коли и погубва. Срееще ли те такъвъ човѣкъ, първо ще те погуби, ще отнеме живота ти, и следъ това ще те обере. Различаваме три вида крадци: крадци въ физическия свѣтъ, които обиратъ каситѣ и кесииѣ на хората; въ духовния свѣтъ, които обиратъ сърдцата и чувствата на хората и въ умствения свѣтъ, които обиратъ човѣшкитѣ мисли.

Когато се разглежда известенъ въпросъ, както ние разглеждаме въпроса за крадеца, хората се спиратъ върху логиката и търсятъ, има ли такава въ мисълта, или нѣма. Важно е, каква логика търсятъ. Има три вида логика: на формитѣ, на съдържанието и на смисъла. Логиката на формитѣ е механически процесъ. Напримѣръ, казваме: Човѣкъ е двукрако сжщество; и кокошката е двукрако. Следователно, кокошката е човѣкъ. Религиознитѣ пѣкъ казватъ: Кръвта Христова спасява. Човѣкъ се омилъ съ тази кръвъ, следователно, той е спасенъ.

Питамъ: Кръвта, въ която човѣкъ се омилъ, принадлежи ли, наистина, на Христа? Това е логична мисълъ, вѣрна по съдържание, но не и по смисълъ. Човѣкъ трѣбва да знае изкуството да превръща кръвта въ енергия, въ сила. Религиозниятъ трѣбва да изучава духовния езикъ. Кръвта е червена. Какво означава червениятъ цвѣтъ? Въ духовно отношение червениятъ цвѣтъ е носителъ на живота. Дето има животъ, тамъ има и топлина. Значи, Христовиятъ животъ спасява хората, а не Неговата кръвъ. Това е логика по смисълъ. Кръвта е символъ, форма на нѣщо, а животътъ, облѣченъ въ символа на червения цвѣтъ, носи спасението на човѣка. Като живѣе по законитѣ на любовта, т. е. по Христовото учение, човѣкъ може да се спаси. Това е дълбокиятъ смисълъ на Христовата кръвъ.

„Крадецътъ не иде, освенъ да открадне.“ Кражбата влиза въ културата на ленивия, на мързеливия човѣкъ. Който не обича да работи, той се ползува отъ труда на другитѣ. Понеже не може доброволно да получи това, което му е нужно, той прилага кражбата, като насилие. Ще кажете, че това е строго казано. — Не е строго, но е по логиката на формитѣ, на съдържанието и на смисъла. Понеже говоря истината, прилагамъ и третѣ вида логика. Тукъ логиката на смисъла има предимство надъ другитѣ две. Освенъ третѣ вида логика, има още четири, за които днесъ нѣма да говоря. Изобщо, една мисълъ е вѣрна, когато включва третѣ вида логика. Тѣй щото, понятието „крадецъ“, за което говори Христосъ, е вѣрно, защото крадецътъ се проявява и въ третѣ свѣта, като отнема формата, съдържанието и смисъла на човѣка. Той отнема сжщо и живота, чувствата и мислитѣ му. Ако разчитате само на физическата логика, по форма, вие непременно ще се излъжете. Напримѣръ, виждате, че нѣкой човѣкъ плаче, и вие мислите, че страда. Обаче, сълзитѣ не подразбиратъ всѣкога страдание.

Единъ селянинъ много обичалъ печени яйца, но жена му не позволявала да яде яйцата; искала да ги продава, да спечели повече пари. Случило се, че тя заболѣла тежко и умрѣла. Селянинътъ си отдѣхналъ спокойно и си казалъ: Сега вече ще ямъ печени яйца до насита. Едва се върналъ отъ погребението на жена си, той взелъ нѣколко яйца, турилъ ги въ жаравата и пред-

вкусвалъ удоволствието, което ще изпита, когато седне да ги яде, несмушаванъ вече отъ жена си. Въ този моментъ нѣколко съседки дошли да изкажатъ съболезнованието си за голѣмото нещастие, което го постигнало. Понеже билъ напласенъ отъ жена си, той забравилъ, че тя не е вече между живитѣ, набързо извадилъ яйцата отъ огъня и ги турилъ въ пазвата си. Горещитѣ яйца така го парѣли, че започнали да му текатъ сълзи. Като гледали, какъ очитѣ му се пълнѣли съ сълзи, съседкитѣ казали: Е, братко, голѣмъ огънь те сполетѣ. — Голѣмъ е този огънь, но по-голѣмъ е въ пазвата ми, — отговорилъ селянинътъ. Това изречение е вѣрно по форма, но не и по смисълъ, защото селянинътъ не плаче за жена си, а за огъня, който причинявали горещитѣ яйца, скрити въ пазвата му.

Въ едно евангелско училище, единъ младъ момъкъ, като четѣлъ Библията, постоянно плачелъ. Окръжаващитѣ виждали това и си казвали: Добъръ проповѣдникъ ще излѣзе отъ този момъкъ. Защо плачелъ момъкътъ? Той постоянно поглеждалъ къмъ прозорцитѣ на женското училище, дето се учила неговата възлюбена. Той обичалъ една ученичка, но тя не отговаряла на чувствата му. Това го карало да скърби и плаче, а окръжаващитѣ мислѣли, че плаче отъ умиление къмъ Словото. Този момъкъ заслужава уважение, защото чрезъ сълзитѣ изразява чувствата си, но хората не разбирали съдържанието на неговата скръбъ и вадѣли криво заключение.

Ще приведа още единъ примѣръ, да видите, какви сж религиознитѣ убеждения на нѣкои хора и на каква логика почиватъ. Единъ младъ господинъ отишълъ при единъ евангелски проповѣдникъ и започналъ да плаче и нарежда: Голѣма е скръбъта ми, ще се пукна отъ мъка. Помоли се, моля ти се, за мене, да ми помогне Богъ да постигна желанието си. Проповѣдникътъ помислилъ, че младиятъ човѣкъ е дошълъ до нѣкакво разкаяние, съзналъ погрѣшкитѣ си и желае да влѣзе въ правия пѣтъ на живота. Той се обърналъ къмъ страдащия съ думитѣ: Ела при мене, заедно да се помолимъ. Започва проповѣдникътъ да се моли: Господи, помогни на този каещъ се грѣшникъ, очисти го отъ грѣховетѣ му, просвѣти ума и сърдцето му, приеми го въ нашата кошара. Следъ това запиталъ младежа: Каква е скръбъта ти? Голѣма е моята

скръбъ: обичамъ една мома, искамъ да се ожения за нея. Ако не я взема, ще се самоубия, не мога да живѣя безъ нея. Ако Богъ ми помогне да постигна желанието си, ще повѣрвамъ въ Него; ако не ми помогне, нѣма да вѣрвамъ. Следъ това младиятъ човѣкъ си отишълъ, съ надежда, че молбата му ще бже чута. Не се минало много време, той пакъ посетилъ проповѣдника и му казалъ: Благодаря на Бога, че не изпълни желанието ми. Бѣхъ на една вечеринка и видѣхъ, че моята възлюбена игра презъ цѣлата нощъ съ единъ младъ офицеръ, безъ да обърне най-малко внимание на мене. Не искамъ такава мома. За такива моми и момци, турцитѣ иматъ пословица: „Камъкъ, който се търкаля, темелъ не хваща“.

Да бже човѣкъ религиозенъ, това не значи, че трѣбва да принадлежи къмъ нѣкаква секта, или да влиза въ нѣкаква кошара. Ако единъ господарь има десетъ хиляди овце, той може да ги тури въ десетъ кошари, а не въ една. Когато изучава вътрешния смисълъ на живота, човѣкъ дохожда до убеждението, че, като мислещо същество, той първо принадлежи на Бога, а следъ това на човѣчеството, на своя народъ, на семейството си и на себе си. Следователно, ако нѣкой ме пита, българинъ ли съмъ, отговарямъ: Азъ съмъ мислещо същество, което първо принадлежи на Бога, после на човѣчеството, на своя народъ, на дома си и най-после на себе си. Този е логическиятъ пътъ на правата мисль за всѣки, който иска правилно да разреши дълбокия смисълъ на живота. Азъ-тъ, личното, егоистично начало въ човѣка има отношение къмъ земния животъ. Тѣй щото, да живѣе човѣкъ първо за себе си, това значи, да мисли само за стомаха и за дробоветѣ си. Обаче, смисълътъ и предназначението на човѣка не е нито само въ главата му, нито въ дробоветѣ му, нито въ стомаха. Значи, азътъ е форма, която трѣбва да бже въ съгласие съ всички форми, въ които има съдържание и смисълъ. Съ други думи казано: както между всички хора трѣбва да има съгласие и единство, така и между главата, дробоветѣ и стомаха също трѣбва да има пълно съгласие. Това наричаме волевъ човѣкъ, въ когото разумната и съзнателна воля обединява ума, сърдцето и тѣлото. Подъ „воля“, въ широкъ смисълъ на думата, разбираме вътрешното съдържание на човѣка, вътрешната сила, която трѣбва да вземе

участие при създаване на формитѣ. Всѣка форма се създава, за да се влѣе въ нея известно съдържание. Въ такъвъ случай, каквото е отношението между формата и съдържанието, такова е отношението между съдържанието и смисъла на нѣщата.

„Крадецътъ не иде, освенъ да открадне, да заколи и да погуби; азъ дойдохъ, за да иматъ животъ, и да го иматъ преизобилно“. Христосъ изнася два противоположни образа: крадецъ и пастирь. Крадецътъ се отличава съ три качества: краде, коли и погубва. Пастирьтъ — съ едно: дава животъ, и то преизобилно. Думата животъ означава движение. Волята дава импулсъ на човѣка да се движи и да живѣе. Когато създалъ първия човѣкъ, Богъ вдѣхналъ въ ноздритѣ му животъ, и той станалъ жива душа, започналъ да се движи и да живѣе. Подъ думата „изобиленъ животъ“ се разбира съзнателенъ, възвишенъ животъ, въ който разумната воля се изявява въ права посока. Като говори за крадеца, който взема, и за пастира, който дава, Христосъ има предъ видъ не само външната логика на нѣщата, не само теорията на знанието, но и неговото практическо приложение. Като живѣе и прилага нѣщата, човѣкъ различава формитѣ и придобива истинско знание. Той знае вече, кой е крадецъ и кой — пастирь на овцетѣ.

Обърнете внимание не само на теорията на Христовото учение, но и на приложението му, за да придобиете положителното знание за живота. Теорията е сгъстено знание, а практиката — разредено. Теорията е сгъстена мъдростъ, а практиката — разредена, т. е. приложена въ живота. Следователно, всѣка теория за живота, колкото и да е права и вѣрна, колкото и да е добра, щомъ не се приложи, остава неразбрана. Логичността на нѣщата се изпитва въ живота и чрезъ живота. Напримѣръ, нѣкоя мома иска да се ожени и казва: Ще се ожени за този момъкъ, ще родя нѣколко деца, ще ги възпитамъ добре, ще се отнасямъ добре съ мъжа си и т. н. Добре мисли момата, теорията ѝ е права, но логиката ѝ е крива — момъкътъ, за котото тя мисли да се ожени, е разваленъ човѣкъ, тя не може да го изправи. Колко бащи и майки казватъ на синоветѣ и на дъщеритѣ си да вървятъ въ правия пѣтъ, но тѣ не слушатъ и неоправедни си отиватъ. Това не е за обезсърдчение, но трѣбва

да знаете, че кривиятъ човѣкъ не може да се оправя! Кривъ човѣкъ е онзи, който съзнателно се отдалечава отъ Бога. Това сж хора, които живѣятъ само за себе си; тѣ разглеждатъ живота отъ гледището на физическата логика, поради което се отдалечаватъ отъ Бога и не могатъ да се оправятъ. За себе си тѣ сж прави, защото живѣятъ по своя, себична, ограничена логика, но другитѣ не трѣбва да се заблуждаватъ, да мислятъ, че могатъ да ги оправятъ. Досега никоя мома не е оправила единъ кривъ мъжъ; нито единъ момъкъ не е оправилъ една крива жена. Единственото сѣщество, което може да оправя кривитѣ мъже и жени, момци и моми, това е майката. Изкуството, науката, да оправятъ кривия е достойние само на майката. Кога майката може да направи това? — Не следъ като роди детето си, нито като бременна, а най-малко сто години преди да стане майка. Ще кажете: Отде ще намѣри тѣзи деца? Какъ ще ги възпитава, когато не ги вижда?

Ще изясня мисълта си съ следния примѣръ. Когато химикътъ описва свойствата на нѣкое въздухообразно, безцвѣтно, невидимо вещество, хората не вѣрватъ на думитѣ му, защото нищо не виждатъ. Обаче, това ни най-малко не показва, че веществото не сѣществувa. Следъ като проучи всичкитѣ му свойства, химикътъ го сгжстява, превръща го въ течност и после — въ твърдо вещество. Въ това състояние то става видимо за всички хора, и тѣ вѣрватъ въ думитѣ на химика. Сѣщото се отнася и за децата, които още не сж родени, и на които майката предварително може да въздействува. Като невидими, тѣ сѣществуватъ въ видъ на желанія и мисли, съ които тя е живѣла въ далечното минало. Достатъчно е да сгжсти желанията и мислитѣ си, да ги превърне въ течни и твърди тѣла, за да станатъ реални и видими за всички.

„Крадецътъ не иде, освенъ да открадне, да заколи и да погуби“. Какво ще открадне? — Най-ценното въ човѣка, а именно, неговитѣ мисли, чувства и желанія. Страшно е, когато дойде крадецъ при васъ и открадне сърдцето ви. Какво прави крадецътъ, докато открадне сърдцето на човѣка? Той започва да го обикаля, да му казва, че е добъръ, уменъ, красивъ човѣкъ, че като него другъ нѣма и т. н. Ако той се подаде на тѣзи ласки,

сърдцето му ще отиде. После ще плаче, ще съжалява, че повървалъ на думитъ на този ласкателъ.

Единъ пѣтелъ намѣрилъ нѣкъде парче сирене и се качилъ на едно дърво да го изяде спокойно. Отдалечъ го зърнала лисицата и дошла подъ дървото, отдето започнала да се разговаря съ него: Голѣмъ красавецъ си, пѣтльо, не съмъ виждала другъ като тебе! А гласътъ ти, звучно и кръшно се извива, само да слушашъ и да не се наслушашъ! Запѣй ми една пѣсенъ, да се порадвамъ и развеселя. Поласканъ отъ думитъ на лисицата, пѣтелътъ отворилъ устата си и започналъ да пѣе. Сиренето паднало на земята и отишло въ устата на лисицата, която веднага избѣгала, не дочакала да чуе кръшната пѣсенъ на пѣтела.

Приятелъ ли е лисицата на пѣтела, или крадецъ? Много такива крадци има и между хората, но днесъ ловятъ главно тѣзи крадци, които обиратъ пълнитъ кесии, а не онѣзи, които обиратъ сърдцата. Последнитъ крадци сж по-опасни, защото никой не вижда, кога и какво крадять. Тѣ сж невидими крадци. Дето и да отидете днесъ — между ученитъ, въ училищата, въ сѣдилищата, въ църквитъ, навсѣкъде ще срещнете крадци, които обиратъ хората, но минаватъ незабелязани. Не търсете крадеца въ лицето на своя ближенъ, но огледайте се сами, да видите, че той се крие въ васъ нѣкъде и, ако го намѣрите, работете върху него, да го възпитате. Човѣкъ трѣбва да бже искренъ къмъ себе си и къмъ своитъ ближни. Изправете първо себе си, а после — своитъ ближни. За това се иска чистъ, светъ животъ, да бждете запалена свѣщъ, около която всички да се събиратъ. Ако хамбарътъ ви е пълненъ съ жито, хората ще ви обикалятъ, ще се трупатъ около васъ. Сърдцето на добрия човѣкъ трѣбва да бже пълно съ добри чувства и желания, умътъ му — съ свѣтли и възвишени мисли, а волята — съ благородни постѣпки. Това значи, да бже човѣкъ съвършенъ. Ако умътъ, сърдцето и волята на човѣка сж изопачени, природата е турила знакъ на специфични мѣста: на носа, на устата и на брадата. Ще кажете, че никой не вижда това. — Цѣлото небе вижда и ви познава. То знае, какви мисли, чувства и постѣпки ви вълнуватъ. Жителитъ на небето, на разумния свѣтъ ви наблюдаватъ чрезъ хората. Тази е причината, дето

хората се разглеждатъ отъ главата до краката. Като срещнете нѣкого, вие го разглеждате внимателно и казвате: Искамъ да видя, какво е писалъ Богъ на брадата, на устата и на носа на този човѣкъ. Главата е книга, на която е написанъ цѣлиятъ животъ на човѣка. Както по дома познавате, какъвъ е човѣкътъ, който живѣе въ него, така по главата му ще познате, какви мисли го вълнуватъ. Домътъ подразбира тѣлото на човѣка.

Христосъ казва: „Азъ дойдохъ, за да иматъ животъ, и да го иматъ преизобилно“. Кои могатъ да иматъ животъ? — Които искатъ да го разбератъ, да проникнатъ въ неговия вътрешенъ смисълъ. Човѣкъ трѣбва да разбира живота така, както днесъ се проявява, а не както се е проявявалъ преди две хиляди години. За насъ е важенъ днешниятъ Христосъ, а не Този, Който е живѣлъ преди две хиляди години. Ще каже нѣкой, че това е богохулство. Питамъ: отъ коя ябълка се интересувате повече — отъ днешната или отъ тази, която е расла въ градината ви преди 10—15 години? На времето си тя е давала плодове, отъ които сте се ползували, но за васъ сж важни плодоветъ, които тя днесъ дава. Сегашниятъ Христосъ е по-важенъ за насъ, защото живѣе между много народи, а преди две хиляди години е живѣлъ само между евреитъ. Тогава Той се е оставилъ да Го разпнатъ, но днесъ никой не може да Го разпне. И тогава Христосъ е билъ силенъ, но съзнателно се пожертвувалъ. Той казвалъ: Готовъ съмъ за смисъла на нѣщата да пожертвувамъ тѣхната форма и съдържание. Понеже сегашнитъ хора търсятъ вече смисъла на живота и го разбиратъ, Христосъ казва: Сега изисквамъ отъ хората да разбератъ съдържанието, което е вложено въ живота, както и формитъ, чрезъ които той се изявява. На времето си Христосъ искаше да обърне вниманието на хората къмъ логиката, скрита въ смисъла на нѣщата. Днесъ иска да имъ обърне вниманието къмъ логиката, скрита въ съдържанието на нѣщата. Въ бъдеще Той ще създаде логика на формитъ. Следователно, човѣкъ става съвършенъ, когато съчетае въ себе си тритъ вида логика: логика на смисъла на нѣщата, логика на съдържанието на нѣщата и логика на тѣхнитъ форми. Съвършениятъ човѣкъ представя запалена свѣщъ, която гори съ бѣла свѣтина, безъ димъ и сажди. Срещна ли чо-

вѣкъ, който се препоръчва за духовенъ, питамъ го: Твоята свѣщъ гори ли? Спасява ли твоитѣ ближни? Оправя ли умоветѣ, сърдцата и волята имъ? Имашъ ли тайна стаичка или храмъ, светилище въ себе си? Чуя ли, че нѣкой нарича баща си и майка си извѣтрѣли, обезумѣли, зная вече, че той нѣма светилище на душата си. Единъ баща се оплакваше отъ синоветѣ си, че, следъ като имъ далъ нуждното образование, тѣ го наричали простакъ, невежа. Той казваше: Наистина, азъ съмъ простъ и невежа, но съзнавахъ, че човѣкъ има нужда отъ духовна просвѣта и дадохъ такава на синоветѣ си. Една майка се оплакваше отъ дѣщеритѣ си, че, следъ като ги изучила, тѣ станали учителки и я наричали простачка. Тя казваше: Въ бждеше, ако стана майка, ще туря дѣщеритѣ си въ стана, да се научатъ да тъкатъ, да ценятъ онова, което нѣматъ. Добре е да дадете на невъзпитанитѣ си синове и дѣщери мотика въ ржка, да копаятъ, да научатъ логиката на съдържанието. Ще каже нѣкой, че не говоря въ духа на Евангелието. За кое Евангелие говорите вие: за писаното или за неписаното? Христосъ е говорилъ много и отъ всичко говорено е напечатано малко нѣщо. Кжде е скрито останалото знание? Донесете онѣзи книги, въ които е запазено Словото на Христа, да видимъ, кой е правъ и кой — кривъ. Христосъ е говорилъ много, разглеждалъ е въпроситѣ въ тѣхния широкъ смисълъ. Кжде е всичко това? Който държи за Христовото учение, нека прѣвъ даде примѣръ, да покаже, какъ се работи съ ума, съ сърдцето и съ волята. Който може да работи така, той е постигналъ нѣщо велико и, дето влѣзе, носи Божието благословение. Безъ да сж постигнали нѣщо, хората само спорятъ. Като се срещнатъ, едни-други се запитватъ: Ти правовѣренъ ли си? Вѣрвашъ ли въ Бога, въ Неговото троеличие? Какво се разбира подъ думата „троеличие“? Тя е отвлѣчена, неразбрана дума. Които спорятъ по този въпросъ, нито Бога познаватъ, нито троеличието Му. Затова Христосъ казва: „Никой не познава Отца, освенъ Синъ Человѣчески“.

Религиознитѣ поддържатъ религията, ученитѣ — науката, и всички правятъ усилия да внесатъ нѣщо ново. Новото не е въ формата и съдържанието на нѣщата, но въ тритѣ вида логика, която се отнася до формитѣ, до

съдържанието и до смисъла на нѣщата. Важно е човѣкъ да пресъздаде живота си споредъ третѣ вида логики, да влѣзе въ положителния, истински животъ. Когато преустрои живота си, човѣкъ се е справилъ съ външнитѣ условия. За него не сѣществуватъ външни неприятели, външни крадци и разбойници. Той престава да воюва съ съседитѣ си и съ своитѣ ближни. Той знае, че по-опасни неприятели и крадци отъ тѣзи, които сѣ въ него, не сѣществуватъ. Тѣ разпнаха Христа. Въ какво обвиниха Христа? — Въ желанието му да стане царь, да прави реформи. На времето си Той минаваше за политически престѣпникъ, като човѣкъ, който се противопоставя на реда и порядъка на Римската империя. Христа разпнаха, но где остана Римската империя? Спаси ли се тя? Съвременнитѣ хора трѣбва да мислятъ правилно, споредъ третѣ вида логики, да не повтарятъ погрѣшкитѣ на миналитѣ поколѣния.

Христосъ казва: „Азъ дойдохъ, за да иматъ животъ и да го иматъ преизобилно“. Който признава и приема Христа въ себе си, постоянно говори за доброто, което Той е направилъ на човѣчеството, че го изкупилъ, че далъ живота си за хората. Не е достатъчно само да констатираме, какво е направилъ Христосъ, но трѣбва да приложиме Неговата любовъ въ живота си, да я опитаме. Ако само говори и не прилага, човѣкъ нищо не се ползува. Въ такъвъ случай, съ по-голѣмо уважение се ползува пияницата, който, за да опита доброто пелиново вино на нѣкой кръчмарь, напуска жена си, децата си, дома си и обикаля цѣлия градъ, но да се убеди въ доброто му качество. Колко християни сѣ напуснали спокойствието си, отказали сѣ се отъ блага и привилегии съ единствената целъ да опитатъ любовта на Христа? Колко християни сѣ отишли да опитатъ доброто вино на Христа? Ще кажете, че не говоря на свещенъ езикъ. Пакъ повтарямъ: Опитайте доброто вино, т. е. Христовото учение, сами да направите разлика между първото и второто. Физическото вино упоява, зашеметява главата на човѣка, а Христовото — избистря и освежава. Който пие отъ Христовото вино, той се свързва съ любовта и обиква хората, както и всички живи сѣщества. Той обича, и него обичатъ. Христосъ казва: „Дойдохъ, за да имъ дамъ животъ, и то преизобилно“. Този животъ действува вече навсѣкжде

въ свѣта, между всички живи същества, отъ висшитѣ до низшитѣ. Които не сж свързани съ любовта, все още очакватъ да дойде новиятъ животъ отвънъ, отгоре нѣкъде; много още ще го очакватъ, но по този начинъ той нѣма да дойде.

Къде е Христовиятъ животъ? — Навсѣкжде. Ако Го търсите въ житното зърно, въ царевицата, и тамъ ще Го намѣрите. Ако Го търсите въ животнитѣ, и тамъ ще Го намѣрите. Обаче, възъ основа на закона за подобие, който гласи, че подобното подобно привлича, всѣки ще се ползува отъ този животъ, тойто му отговаря, т. е. който го привлича. Може ли двама млади да се оженятъ, ако не се обичатъ? Може ли единъ писателъ да напише нѣкаква книга, ако нѣма идея, която да го въодушевява? Човѣкъ може да привлече къмъ себе си само онзи предметъ, който обича. Не можете да отглеждате цвѣтя, ако не ги обичате. Цвѣтята иматъ свой езикъ, който разбиратъ само онѣзи, които ги обичатъ. Направете опитъ да провѣрите истинността на моитѣ думи. Вземете една саксийка, посадете въ нея карамфилъ или друго нѣкое цвѣте, и започнете да го поливате, разкопавате, да го отглеждате съ любовъ. Ще забележите, че като цвѣне, мирише много приятно. Престанете ли да се грижите за него, то не мирише вече толкова приятно. Съ това, цвѣтетъ иска да ви каже, че колкото любовъ му давате вие, толкова ще ви даде и то. Старитѣ българи сж знаели този законъ и сж го прилагали. Тѣ обработвали нивитѣ си съ любовъ, посаждали житото и го отглеждали съ любовъ, затова се радвали на плодородие. Който не знае причината за голѣмото плодородие, намира, че този човѣкъ е магьосникъ. Никакъвъ магьосникъ не е той, но прилага Христовото учение, дава живота си за тази нива; и нивата му отговаря по сжщия начинъ — дава изобилно плодъ. Направете и вие сжщото. Вложете своитѣ добри мисли и чувства въ ближнитѣ си, да се облагородятъ и повдигнатъ. Какво виждаме днесъ въ свѣта? Отношенията между хората, изобщо, се основаватъ на нѣкакъвъ интересъ. Рѣдко ще срещнете човѣкъ, който да обича истински. Повечето хора обичатъ нѣкого или за знанието, или за богатството му, или за положението, което той заема въ обществото. Каже ли нѣкой, че ви обича, питайте го, за какво ви обича. Пъкъ и сами ще разберете, че той

ви обича или за знанието, или за богатството, или за външността. Изгубите ли тѣзи качества, и любовта му изчезва. Следователно, обичайте човѣка заради сжщинския човѣкъ въ него, който представя лжчѣ, излѣзълъ отъ Бога. Намѣрите ли истинския човѣкъ, вие можете да го обичате, безъ огледъ на външнитѣ му качества. Той е вашъ братъ и ваша сестра. Свѣтътъ ще се оправи, когато хората се обичатъ по този начинъ. И тогава стихътъ, въ който се казва: „Азъ дойдохъ, за да иматъ животъ“ — се осмисля. Христосъ дойде да даде животъ на беднитѣ, на страдащитѣ, на онеправданитѣ, защото тѣ иматъ условия да проявятъ сжщинския човѣкъ.

Богъ казва: „Ще имъ отнема каменното сърдце и ще имъ дамъ ново, на което ще напиша закона си, и тѣ ще ме познаятъ“. Новото сърдце днесъ се създава. Богъ събира кръвта отъ бойнитѣ полета и съ нея пише закона си върху новото сърдце. Какво представя днешната война? — Сждба на човѣчеството. Значи, днесъ се сждятъ всички хора, но не на небето, както тѣ очакватъ, а на земята. Нѣкои религиозни мислятъ, че човѣкъ живѣе на земята известно време, следъ което умира и отива на небето, дето го очаква сждъ Божи. Сждбата на човѣка е на земята. Нѣма защо да излиза отъ гроба, дето е затворенъ и да отива при Бога на сждъ, когато той е затворенъ, въ тѣлото си. Още на земята човѣкъ е въ затворъ и тукъ ще бжде сжденъ.

Какво трѣбва да направи човѣкъ, за да подобри живота си? Той трѣбва да отвори прозорцитѣ на своята кжща, т. е. да се пробуди съзнанието му; ако прозорцитѣ му сж тѣсни, трѣбва да ги разшири. Човѣкъ се нуждае отъ повече свѣтлина. Съ други думи казано: Разширете мисълта си, отворете съзнанието си, да влиза повече свѣтлина. Много идеи, вѣрвания и убеждения иматъ съвременнитѣ хора, но тѣ трѣбва да ги разширятъ, да имъ турятъ голѣми, широки прозорци. Презъ голѣмитѣ прозорци може да влиза и малко, и много свѣтлина, но презъ малкитѣ ще влиза малко свѣтлина. Въ голѣмитѣ идеи влизатъ и малкитѣ, но малкитѣ изключватъ голѣмитѣ, мѣсто нѣма за тѣхъ. Време е вече да се отворятъ широко прозорцитѣ на църквитѣ, на училищата, на домоветѣ, на сждилищата. Да се опредѣлятъ истински и правилни отношения между човѣшката душа

и Бога, между свещеници и пасоми, между учители и ученици, между мъже и жени. Да влѣзе повече свѣтлина въ умоветѣ и въ сърдцата имъ, както излиза отъ душитъ имъ и ги озарява. Желая ви да отворите Библията и Евангелието на своя умъ и на своето сърдце и да четете въ тѣхъ всичко, което Богъ е написалъ преди хиляди вѣкове.

Христосъ казва: „Крадецътъ не иде, освенъ да открадне, да заколи и да погуби“. Какво иска да открадне крадецътъ? — Вашата свѣщъ. Щомъ открадне свѣщъта ви, вие оставате въ тъмнина, а въ тъмнина не се чете. Мнозина живѣятъ въ тъмнина и казватъ: Така е наредено, нѣма какво да се прави, ще се примиримъ. Това е турско разбиране. Турцитѣ казватъ: „Седемъ ката нагоре, седемъ ката надолу, нѣма какво повече да мислимъ, Господъ е наредилъ така“. Това не е правилна логика. Така не се мисли. Богъ не е създалъ вълцитѣ, мечкитѣ, лисицитѣ и лошитѣ хора. Той е създалъ добритѣ и мислещитѣ хора. Не мислете, че всичко, което съществува, е все отъ Бога създадено. Богъ е допусналъ злото, но Той не го е създалъ. Когато срещнете човѣкъ, който иска да се сближи съ васъ, запитайте се първо, отъ кои хора е той: отъ онѣзи, които Богъ е направилъ отъ прѣстъ, или отъ онѣзи, които е създалъ по образъ и подобие свое. Сегашнитѣ хора сж направени отъ прѣстъ, тѣхната култура е култура на прѣстъта, на калъта. Богъ взе прѣстъ, направи отъ нея човѣкъ и вдѣхна въ него дихание, и той стана жива душа. Богъ вложи въ човѣка животъ, да живѣе, да се учи, да разбере, че животътъ има по-дълбокъ смисълъ, отколкото той си представя. Като говори за крадеца, Христосъ иска да предпази човѣчеството отъ него. Всѣки да се вгледа въ себе си, да разбере, че злото е въ самия него, въ неговитѣ изопачени разбирания.

Следователно, за да възпитавате хората, а себе си да самовъзпитавате, трѣбва да приложите Христовото учение — учението на любовта. Ако имате нѣкое своенравно, упорито дете, направете опитъ съ него, приложете метода на любовта. Обикнете това дете и никога не мислете за неговитѣ отрицателни чѣрти. Мислете, че то е добро, разумно и ще видите, че следъ известно време то ще се оправи.

Единъ день арахангелъ Гавраилъ забелѣзалъ, че всѣка сутринъ Богъ се усмихва на нѣкого и му говори меко, любовно. Той се заинтересувалъ отъ постѣпката на Бога, искалъ да знае, коя е тази душа, къмъ която Богъ излива толкова мекота и любовъ. Тръгналъ по свѣта, да търси тази душа. Влизалъ между учени, проповѣдници, свещеници, но никжде не намѣрилъ тази душа. Качилъ се пакъ горе, да види, коя е тази душа. Най-после, пакъ слѣзълъ на земята и тръгналъ по всички кѣтове на свѣта. Единъ день попадналъ въ едно капище, дето видѣлъ единъ идолопоклонникъ, простъ, дивъ човѣкъ, който се кланялъ на своя идолъ и се разговарялъ съ него. Тукъ той намѣрилъ Бога, Който се усмихвалъ на идолопоклонника и меко се разговарялъ съ него. Едва сега арахангелътъ разбралъ, че формата на неговата логика е крива. Той мислѣлъ, че Богъ може да се усмихва само на нѣкой ученъ, духовенъ или възвишенъ човѣкъ, а не и на нѣкой простъ, който нѣма истинско понятие за Бога. Една българска пословица казва: „Богъ не гледа на лице, но на сърдце“.

Съвременнитѣ религиозни, които принадлежатъ къмъ различни църкви — православна, евангелска, католическа, будистска, считатъ себе си за правовѣрни. Тѣ не подозиратъ, че има хора вѣнъ отъ църквитѣ, на които Богъ говори меко, любовно. Защо? — Защото мислитѣ и чувствата имъ сж правилни, стремежътъ на душата имъ е насоченъ къмъ Бога. Стремежътъ на душата опредѣля положението на човѣка. Отъ стремежа зависи, какъ Богъ ще погледне къмъ човѣка. Ако Богъ гледа благосклонно къмъ хората, тѣ сж спасени. Онзи, който има правиленъ стремежъ, Богъ ще говори съ него меко, любовно.

Желая на всички българи да иматъ стремежа на идолопоклонника въ капището, за да имъ говори Богъ меко и съ любовъ. Ще кажете, че той ималъ криви разбирания. Разбиранията му сж криви, но стремежътъ му е правъ. Радвайте се, ако имате криви разбирания и заблуждения, защото Богъ е решилъ да бжде мекъ и благосклоненъ къмъ всички слаби, куци, нѣми, страдащи, онеправдани, заблудени и т. н. Той е Богъ на сирацитѣ, на беднитѣ, на вдовицитѣ, на страдащитѣ, а не на богатитѣ, сититѣ, високопоставенитѣ. Едно време Богъ е билъ Богъ на Аврама, на Исака и на Якова, а сега е Богъ на

беднитѣ, на страдащитѣ, на вдовицитѣ. Богъ казва: „Моитѣ слуги не извършиха работата ми на земята, както трѣбва. Сега азъ самъ слизамъ на земята, да свърша работата си, да оправя свѣта.“ Свѣтътъ ще се оправя, защото Богъ работи вече въ него. Той слиза на земята, да даде животъ на всички, да приематъ и приложатъ Неговото учение, не единично, но за цѣлото човѣчество. Ще кажатъ нѣкои, че сж бедни, сакати, слѣпи. — Не се страхувайте, за васъ иде Богъ. — За богатитѣ не иде ли Богъ? — За тѣхъ не иде, защото тѣ нѣматъ нужда отъ Него. Той се обръща къмъ всички сакати, хроми и слѣпи, като имъ казва: Работете всички, колкото можете, за да възприемете моето учение, да станете здрави, силни и богати. Моето учение е богата трапеза, на която сж сложени вкусни ястия. Яжте отъ всички Божии блага, радвайте се и веселете се. Желая, ушитѣ на всички да бждатъ отворени, да слушатъ и да прилагатъ Словото Божие. Който не е изпълнилъ работата си, както трѣбва, нека да я изпълни. Като се обърне къмъ Бога, Той ще го научи, какъ да живѣе и да разбира думитѣ Му.

Иде сждбата на свѣта. Богъ слиза на земята да сжди хората и да отдаде на всѣки заслуженото. Ако окото на нѣкого е извадено, Той ще заповѣда да му турятъ ново око. Ако кракътъ му е отрѣзанъ, Той ще заповѣда да му турятъ новъ кракъ. Ако ржката му е отрѣзана, Той ще заповѣда да му турятъ здрава ржка. Ако обикновениятъ сждия сжди и отдава на всѣкиго заслуженото, колко по-справедлива и разумна ще бжде сждбата, която Богъ отдава на човѣка. Богъ ще задоволи всички и ще имъ даде условия да се развиватъ правилно по умъ, по сърдце и по душа. Стремете се къмъ този Богъ.

Мнозина запитватъ, къде е Богъ и, като не могатъ да Го намѣрятъ, искатъ доказателства за сжществуването Му. Каквито доказателства да се даватъ, вие сами ще изпаднете въ смѣшно положение. То е все едно, нѣкой човѣкъ да запали свѣщъта си срѣдъ пладне, когато слънцето грѣе, да я насочи къмъ него и да ви каже: Ето, тукъ е слънцето. Смѣшно е да доказвате на човѣка, че Богъ сжществува. Ако нѣкой иска да го убеждавамъ въ това, ще го хвана за ржката и ще му кажа: Ела съ мене, отвори очитѣ си и гледай; отвори

ушитѣ си и слушай. Вашитѣ стремежи, вашитѣ прави разбирания, вашиятѣ животъ, вашето движение се дължатъ на Бога. Той говори въ васъ и ви движи. Търсете Го вътре въ себе си, а не отвънъ. Той казва: „Азъ дойдохъ, за да имъ дамъ животъ и да го иматъ преизобилно“. Следователно, търсете Онзи, Който дава животъ, а не онзи, който иде да открадне, да заколи и да погуби.

Желая ви, да се вгълъбите въ себе си, да се обърнете къмъ Бога, Който е въ васъ, да Го разберете и познаете. Тогава само ще разберете, какво значи логика по форма, по съдържание и по смисълъ. Христосъ ви посочи логиката по смисълъ. Сега ще изучавате логиката по съдържание, а въ бждеще — логиката на формитѣ. Днесъ ще четете нѣщата по тѣхното съдържание, а въ бждеще — по тѣхнитѣ форми.

*

Беседа отъ Учителя, държана
на 6 май, 1917 г. София.

Богъ е съчеталъ

„И тъй, онова, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлѣча“.*)

„Онова, което Богъ е съчеталъ“. Въ този стихъ по-видимому Христосъ говори за брака. Въ сжщностъ, бракъ ли е това, което хората днесъ правятъ? Две семейства се сближатъ, живѣятъ си добре и следъ време оженватъ децата си. Правилно съчетание ли е това? Сжществуватъ три вида съчетания. Първото съчетание е онова, което Богъ прави. То е истинското и здраво съчетание. Второто съчетание самъ човѣкъ го прави, а третото, онова, което хората правятъ. Всички мжчнотии, противоречия и страдания на съчетанитѣ произтичатъ отъ последнитѣ две съчетания. За да може единъ човѣкъ, единъ учителъ, или една държава да направи известно съчетание правилно, трѣбва да сж проникнати дълбоко отъ Божията Мждростъ, да разбиратъ основния законъ, върху който е съграденъ животътъ. Да разбирашъ основния законъ на живота, това значи, да разбирашъ живота така, както се изразява въ природата. Ето защо, като четете стиха, въ който Христосъ говори за съчетанието, трѣбва да го разбирате основно, въ неговия дълбокъ смисълъ, а не по буква и повърхностно.

„Онова, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлѣча“. Мнозина четатъ и препрочитатъ този стихъ, но не го разбиратъ. Много проповѣдници сж говорили върху този стихъ, тълкували сж го, но, въпрѣки това, не сж засегнали основната истина, която се крие въ него. Защо не е изнесена истината, която стихътъ съдържа въ себе си? — По две причини: отъ една страна невежството на тѣзи, които говорятъ върху него; отъ друга страна — съзнателното забулване на истината, да не би тя да ги изобличи. Незнанието, невежството е оправдано. Като не знае нѣщо, човѣкъ говори това, което знае,

*) Матей 19:6.

и така, както мисли. Обаче, да знае човѣкъ истината и съзнателно да я прикрива, това не се извинява, нито се оправдава. Истината е великъ принципъ. Само чистиятъ може да говори истината. Ако нечистиятъ се опита да говори истината, тя ще го умъртви. Сжщо така само чистиятъ може да разбере истината. Нѣкой иска да му се каже истината. За да чуе истината, той трѣбва да е готовъ да умре. Съ други думи казано: Не можешъ да чуешъ и да разберешъ истината, ако не си готовъ да се пожертвувашъ за нея. Думитѣ на Христа „Който не е готовъ да се отрече отъ себе си“, подразбиратъ готовността на човѣка да се откаже отъ живота си, за да разбере великата Божествена Истина. Много е говорилъ Христосъ върху съчетанието, както и върху важнитѣ принципи въ живота, но до насъ сж достигнали само откъслечи, върху които днесъ се правятъ свободни тълкувания, създаватъ се различни теории, които не отговарятъ на абсолютната истина. Права мисль е само тази, която е приложена и опитана въ самия животъ.

„Онова, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлжча“. Съчетание сжществува не само между душиѣ, но и между тоноветѣ. Последното съчетание наричаме хармония. Ако разгледаме цигулката, ще видимъ, че тя е съставена отъ нѣколко части, но така наредени, че всички извивания и жгли вървятъ къмъ една права линия, която минава презъ срѣдата на цигулката. Майсторътъ на цигулката така е съчеталъ линиитѣ и жглиѣ ѝ, че при докосване до струнитѣ ѝ, всички звукове излизатъ отъ главния отворъ въ хармонично съчетание. И човѣкъ представя инструментъ, подобенъ на цигулката, съ четири добре изопнати струни. Струнитѣ на цигулката се различаватъ не само по дебелина, но и по интензивность на звука. За да свири на цигулка, човѣкъ се нуждае още и отъ лжкъ, съ добре изопнати косми, да може при докосване до струнитѣ, да се получаватъ желанитѣ тонове. Да знае човѣкъ да свири на цигулка, това значи, да е придобилъ едно отъ великитѣ изкуства на живота. Когато детето започва да учи цигулка, въ първо време то скърцъ, взима фалшиви тонове. Колкото повече расте и се упражнява, тоноветѣ ставатъ по-чисти.

Животътъ представя музика. Да живѣе човѣкъ правилно, това значи, да владѣе изкуството да свири. Човѣшкото тѣло представя инструментъ, специална цигулка, съ която той свири; струнитѣ, това сж четиритѣ основни темперамента, чрезъ които човѣкъ се изявява. Четиритѣ основни темперамента сж: сангвиниченъ или въздухообразенъ, умственъ или нервненъ, холериченъ и флегматиченъ. Не е достатъчно цигулката да има четири струни, но тѣ трѣбва да бждатъ доброкачествени, да сж направени отъ добъръ материалъ, да отговарятъ на известна дебелина. Сжщото се отнася и до темперAMENTИТѣ. Не е достатъчно да кажемъ, че нѣкой човѣкъ е сангвиникъ, или умствено-нervненъ темперAMENTЪ, но темперAMENTЪТЪ му трѣбва да бжде доброкачественъ. За да свири добре, цигуларьтъ трѣбва да е даровитъ, да свири съ душа, да има добра цигулка, добъръ лжкъ, първокачествени струни. И тогава, като засвири, цигулката му ще издава чисти, приятни тонове. Нѣкой запитва, какво остава отъ цигулара, като вложи душата си въ цигулката? Душата се проявява тройко: въ областта на чувствата, на мислитѣ и на постѣпкитѣ. Когато душата се проявява въ чувствата, последнитѣ взематъ участие въ свиренето: отъ цигулката се изливатъ меки, топли, хармонични тонове, като че тя сама говори.

Единъ виденъ цигуларъ занесълъ цигулката си на поправка при единъ добъръ майсторъ, италианецъ. Майсторьтъ поканилъ цигулара да седне да почака, докато се поправи цигулката, за да си я вземе готова. Като гледалъ, какъ майсторьтъ разглобява цигулката съ ножа си, цигуларьтъ изгубилъ съзнание и припадналъ. Защо изгубилъ съзнание?—Защото минаването на ножа по цигулката му причинявало болка — частъ отъ душата му била вложена въ цигулката.

Христосъ казва: „Онова, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлжча.“ Какво съчетание е направилъ Богъ? Кои нѣща е съчеталъ Той? Богъ е съчеталъ ума и сърдцето, душата и духа, тѣлото и низшата д. а. Трѣбва ли невежиятъ човѣкъ да разваля това, което Богъ е съчеталъ? Кой човѣкъ е невежа?—Който не говори истината, който не разбира мждростьта, който не постѣпва споредъ правдата и любовьта. Щомъ

знаете това, не постъпвайте като невежия, да разлжчватے онова, което Богъ е съчеталъ. Който спазва Божиитъ закони, той се радва на успѣхъ въ живота си.

Селянитъ на едно село се оплакали на владиката отъ свещеника си, че ги уморявалъ съ службата си, която често продължавала четири - петъ часа. Нѣкога свършвалъ службата за половинъ часъ, но повечето пжти държалъ хората въ църква съ часове. Владиката извикалъ свещеника, казалъ му, че има оплакване противъ него отъ енориашитъ му и го запиталъ, какво ще каже за свое оправдание. — Владико небесни, казалъ свещениктъ, вѣрно е това, което говорятъ противъ мене. Причината е следната: когато ангелитъ и светиитъ ми помагатъ при службата, азъ свършвамъ работата си бързо, за половинъ часъ. Обаче, когато остана самъ, на своитъ сили, безъ подкрепата на свѣтлитъ сжщества, азъ свършвамъ работата си за четири - петъ часа.

Следователно, когато работитъ на хората се нареждатъ добре, свѣтлитъ сжщества имъ помагатъ; когато работитъ имъ не се нареждатъ добре, свѣтлитъ сжщества сж ги изоставили сами на себе си. Съ това си обясняваме, защо нѣкои дървета узрѣватъ рано, а други по-късно. Напримѣръ, дрѣнътъ цѣвти прѣвъ, а узрѣва последенъ.

При създаване на свѣта, Богъ направилъ и растенията, както и плоднитъ дървета, и далъ право на всѣки духъ да си избере по едно плодно дърво за себе си. Като дошълъ редъ на дявола, той избралъ за себе си дрѣна, като дърво, което първо цѣвти. Той си казалъ: Щомъ дрѣнътъ цѣвти прѣвъ, и ще узрѣе прѣвъ. Обаче, останалъ излѣганъ: дрѣнътъ узрѣлъ последенъ. И човѣкъ може, като черешата, да узрѣе рано, и като дрѣна, да узрѣе последенъ. Защо едни плодове узрѣватъ рано, а други — късно, и затова има причини. Узрѣването на черешата и на дрѣна представятъ процеси, които се извършватъ и въ човѣшкия животъ.

„Това, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлжча“. Съ този стихъ Христосъ обръща внимание на хората да не развалятъ това, което Богъ е направилъ. Що се отнася до развалянето, сегашнитъ хора сж майстори. Между който народъ да попаднете, ще

видите, че всички хора сж майстори въ разваляне на нѣщата. Виждате, какво правятъ нѣкои селяни, като минаватъ край хубава, каменна чешма. Щомъ погледнатъ къмъ чешмата, въ тѣхъ се явява желание да извадятъ ножа или брадвата си, да ги наточатъ на коритото ѝ. Може ли, при това положение, да не се развали коритото? Може ли да не се развали човѣкъ, билъ той свещеникъ, учителъ, проповѣдникъ, сѣдия, ако точите брадвитѣ си на тѣхъ? Следъ това казватъ: Не го бива нашиятъ свещеникъ, проповѣдникъ или сѣдия. Какъ ще ги бива, какъ нѣма да се развалятъ тѣзи хора, когато отгоре имъ точите брадви и ножове? За да не се разваля това, което Богъ е създалъ, първо ние не трѣбва да го разваляме. Кои сж виновниците за развалянето? Преди да сж научили изкуството да точатъ брадвитѣ си на коритата на чешмитѣ, хората трѣбва да сж научили закона на хармонията. Нѣкой момъкъ се оженва за една добра, нѣжна, деликатна мома, но следъ нѣколко години той изважда брадвата си и започва да я точи върху нейното корито. Точи брадвата и нарежда: Ти не трѣбва да бждешъ внимателна, деликатна, нѣжна къмъ хората. Днесъ точи брадвата си, утре я точи, докато най-после възлюбената му се развали и огрубѣе. Какъ да не се развали, когато на гърба ѝ постоянно точатъ брадви? Сѣщото става и съ момъка. Нѣма защо да точите брадвитѣ си върху гърбоветѣ на добритѣ моми и момци, да ги изхабявате. Точете ги върху гърбоветѣ на грубитѣ, остри и жестоки хора. Тѣ иматъ нужда отъ претяпяване.

Единъ свещеникъ ималъ обичай да кади темянъ предъ троноветѣ на онѣзи отъ своитѣ енориаши, които постоянно били праздни. Единъ отъ присѣтствуващитѣ запиталъ свещеника: Отче, защо кадишъ предъ празнитѣ столове, а не срещу насъ, които присѣтствуваме на службата? — Вие нѣмате нужда отъ кадене. Щомъ присѣтствувате тукъ, вие сте вънъ отъ всѣкаква опасностъ. Обаче, онѣзи, които отсѣтствуватъ, тѣ се нуждаятъ отъ кадене, понеже сж изложени на голѣми опасности и злини. Бждете и вие като този свещеникъ, и ходете тамъ, дето има нужда, а не дето нѣма нужда. Богатитѣ все богати канятъ на угощение, все предъ тѣхнитѣ тронове кадятъ, защото има какво да взематъ

отъ тѣхъ. Това не е за упрѣкъ, изнасямъ единъ фактъ. Всѣки казва: Днесъ мене канятъ, азъ пъкъ утре ще каня. Добре е човѣкъ да прави онова, което е хармонично, естествено и разумно, за да възстанови Божествената хармония. Нека да нахранимъ беднитѣ, гладнитѣ, сирачетата, защото такава е Божията воля — да не разваляме онова, което Той е направилъ.

„Онова, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлжча.“ Това е единъ отъ принципитѣ, върху които Христосъ спира вниманието на човѣчеството. Ще кажете, че Христосъ е проповѣдвалъ добре. Защо е проповѣдвалъ добре? — Защото проповѣдитѣ Му даватъ животъ, внасятъ потикъ въ умоветѣ и сърдцата на хората. Истинска проповѣдь е онази, която храни човѣшката душа, дава ѝ сила да се развива. Проповѣдитѣ на Христа сж вѣрни и истински, защото изхождатъ отъ живата, разумна природа. Той тълкува явленията въ природата, както сж. Който не може да ги тълкува правилно, той самъ се заблуждава, а сжщевременно заблуждава и другитѣ. Вглеждайте се въ природата, изучавайте я, за да можете да се ползвате отъ нейнитѣ сили. Който се стреми къмъ природата и желае да се свърже съ нея, нека всѣка сутринъ, особено презъ месецъ май, да става рано и да излиза на разходка, на чистъ въздухъ, преди да е изгрѣло слънцето. Каква по-велика картина отъ изгрѣването на слънцето! Сжщевременно, вие ще се ползвате отъ раннитѣ слънчеви лъчи, които се отразяватъ благотворно върху организма. Ставайте сутринъ рано, преди изгрѣването на слънцето, да приемете неговото благословение и следъ това започнете работата си. Възстановете съчетанията между своя организъмъ и слънцето, както между душата си и Бога, които още отначало сж направени. Избѣгвайте временнитѣ съчетания съ хората, за да не се натъквате на дисхармонични състояния и противоречия.

И тѣй, изучавайте природата, изучавайте Божественитѣ прояви, безъ да критикувате. Нѣкой отворилъ една книга, взелъ само единъ откъслекъ отъ нея и започва да я критикува, да казва, че еди-коя си мисль не е съгласна съ новитѣ теории за живота. Новитѣ теории съгласни ли сж съ Божественото учение и съ Бо-

жиитъ закони? Всички трѣбва да бждемъ носители на Божественото учение, защото всички хора, като души, съставятъ части отъ Божествения организъмъ, а Богъ изисква Неговото тѣло да бжде здраво, и всички удове да сж въ хармония. Само така човѣкъ може да бжде радостенъ и веселъ. Ако не е здравъ, той не може да бжде радостенъ и веселъ; причината за това не е въ Бога. Ако мжжъ и жена не могатъ да живѣятъ добре, причината не е въ Бога; ако братъ и сестра не се разбиратъ, причината не е въ Бога; ако между управляващи и управлявани не съществува довѣрие и съгласие, причината не е въ Бога. Причината за дисхармонията, недовѣрието, противоречията между хората се дължи на разваляне на съчетанието, което Богъ е направилъ. Въ бждеще, всички видни хора — учители, писатели, професори, проповѣдници трѣбва да слѣзатъ отъ висотата на своето положение, да влѣзатъ въ свѣта, между проститѣ, беднитѣ, страдащитѣ, да ги научатъ, какъ да живѣятъ. Това иска Христосъ отъ всички хора. Съ слизането си на земята, Христосъ показва на хората, какъ да приложатъ великата, безкористна любовъ помежду си. Всички съвременни писатели съзнаватъ, че Богъ работи въ свѣта. Той прави голѣми преобразования въ човѣшкитѣ умове и сърдца. Затова е казано въ Писанието, че новъ свѣтъ се твори, нови умове и сърдца се създаватъ. Новитѣ хора ще създадатъ новото човѣчество, което ще докаже, че нови сили и енергии работятъ, както въ свѣта, така и въ цѣлата природа.

„Онова, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлжча.“ Между какво е направено това съчетание? — Между стомаха и храната, между дробоветѣ и въздуха, между сърдцето и чувствата, между ума и мислитѣ. Наруши ли се едно отъ тѣзи съчетания, човѣкъ се разстройва. Достатъчно е да се наруши правилното съчетание между стомаха и храната, за да заболѣе човѣкъ и да търси помощта на лѣкаря. Обаче, ако лѣкарътъ му помогне, и той втори пжтъ развали това съчетание, стомахътъ ще почне да му се противопоставя и въ скоро време ще се откаже отъ своята служба. Щомъ се разстрои стомахътъ на човѣка, и отношенията му съ хората се развалятъ. Всѣки самъ трѣбва да си направи съчетание между стомаха и храната, която прие-

ма. Ако съчетанието е правилно, човѣкъ се чувства здравъ, бодъръ, веселъ и готовъ за всѣкаква работа. Ако следъ това той не се чувства здравъ, жизнерадостенъ и бодъръ, съчетанието не е хармонично. Като не познава организма си и не може да прави хармонични съчетания, човѣкъ се допитва до мнението на видни учени и лѣкари и прилага тѣхнитѣ съвети. Право е мнението на ученитѣ, но не е еднакво за всички хора, не е едно и сѣщо за различнитѣ възрасти, физическа и духовна. Човѣкъ трѣбва постоянно да мѣни храната си. Отъ промѣната на храната зависи здравословното му състояние.

Както неправилното съчетание между стомаха и храната разстройва човѣшкия организъмъ, така неправилното съчетание между сърдцето и чувствата разстройва не само физическото, но и психическото състояние на човѣка. Ще кажете, че хората трѣбва да се обичатъ. Колко момци трѣбва да обичатъ една мома и колко моми — единъ момѣкъ? Ако десетъ момци обичатъ една мома, тѣ ще я разстроятъ. За предпочитане е единъ момѣкъ да обича една мома, а не десетъ. Десеттѣ момѣка ще разбъркатъ главата ѝ, ще смутятъ сърдцето ѝ, и въ скоро време тя ще заболѣе. Въ сжщностъ, само единъ обича, а не двама.

Нѣкъде въ Америка имало единъ знаменитъ проповѣдникъ, който увличалъ слушателитѣ си съ своето красноречие. Дошълъ деньтъ, когато трѣбвало да си замине. Всички негови слушатели и пасоми излѣзли да го изпратятъ, понеже билъ общъ любимецъ. Заедно съ тѣхъ излѣзли и кучетата, и паткитѣ, и гжскитѣ, да му кажатъ сбогомъ и да му пожелаятъ добъръ пѣтъ. Най-после той се качилъ на единъ конь и трѣгналъ къмъ гарата. На края на града, коньтъ се изправилъ на краката си, хвърлилъ го на земята и казалъ: Сбогомъ, приятелю, ние не се нуждаемъ отъ такива знаменитости. Тѣ не сж нуждни за нашето развитие.

Кой човѣкъ е знаменитъ? — Който върши Божията воля и, като слънцето, носи благословение за всички живи сжщества. Дали спишъ, или си станалъ отъ сънъ, слънцето изпраща своето благословение и си заминава. Нѣкои мислятъ, че, за да се спасятъ, трѣбва да бждатъ правовѣрни. Не е така. Ако ти спишъ,

когато слънцето изгрѣва, какъвто и да си, нищо не може да те спаси. Спасението на човѣчеството се крие въ онази велика религия, която обединява всички религии, като удове на едно цѣло. Новата религия е любовта. Тя обединява всички хора, примирява и разрешава противоречията имъ и внася въ тѣхъ радостъ и веселие.

Да се обединятъ хората, това значи, да иматъ общъ идеалъ, общи стремежи. Обединението, единството дава сила на хората и ги прави мощни. Каквото пожелаятъ, тѣ могатъ да го постигнатъ. Когато Израилскиятъ народъ напусна Египетъ и тръгна съ Мойсея за Обетованата земя, той се раздѣли на 12 племена, и всѣко племе носѣше частъ отъ Скиинята. Дето спираха, тѣ веднага събираха всичкитѣ ѝ части, построяваха я и отправяха гореща молитва къмъ Бога. Сплотени въ едно, отправяйки молитвата си къмъ Бога, тѣ получаваха Неговото благословение.

Какво правятъ сегашнитѣ правовѣрни? И тѣ носятъ частитѣ на Скиинята, но и досега още не могатъ да се събератъ на едно мѣсто да я построятъ, и всички заедно да отправятъ благодарствена молитва къмъ Бога. Ако нѣкой запита, какво носятъ, тѣ отговарятъ: Ние сме правовѣрни, носимъ частитѣ на Скиинята. Христосъ имъ казва: Съберете се на едно мѣсто, и всѣки да донесе частта, която носи, за да съградимъ Великата Скиния, и всички заедно да се помолимъ на Бога въ Духъ и Истина. Всички народи да събератъ частитѣ на Скиинята въ едно цѣло, това подразбира стиха: „Онова, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлѣча.“ Съ други думи казано: Не изопачавайте великата любов, която Богъ е вложилъ въ вашитѣ души.

Време е вече хората да се обърнатъ къмъ възпитанието на своитѣ умове и сърдца, като първо съчетание, което Богъ е направилъ. Какво по-голѣмо благо за човѣка отъ това, да има умъ, който право мисли, и сърдце, което правилно чувствува и да ги съчетае въ едно. Когато умътъ мисли право, и сърдцето чувствува правилно, човѣкъ разбира нѣщата. Той е постигналъ това разбиране по пътя на страданията. Въпрѣки това, хората се оплакватъ отъ страданията си. Блажени страдащитѣ, слѣпитѣ, хромитѣ и др. Защо хората сж

слѣпи, хроми, сакати?—Защото сж минали презъ нѣкаква философия, която ги е осакатила. Тѣ трѣбва да потърсятъ Божията Истина, която носи животъ и показва пътя къмъ Господа. Мнозина търсятъ Бога тамъ, дето не е. Излизайте презъ месецъ май сутринъ рано, въ четири часа, и ще намѣрите Господа. Участвайте въ пѣнието на птичкитѣ, въ полѣхването на тихия вѣтрецъ, въ клокоченето на изворитѣ, и ще намѣрите Бога. Слѣнцето кани всички живи същества да излѣзатъ вѣнъ, да го посрещнатъ, за да имъ предаде Божието благословение. Защо да не благодарите на слѣнцето, като на Божи слуга, който носи послание отъ Нашия Баща, и да му кажете: Носи нашия поздравъ на Баща ни и кажи Му, че сме решили вече да възстановимъ хармонията, която сме нарушили. Какво правятъ повечето хора? Като се събудятъ, погледнатъ навѣнъ и, ако видятъ, че има вѣтъръ, а небето е облачно, казватъ: Лошо е времето, не е още за ставане. Не, благодарете за времето, каквото и да е то, и кажете: Хубавъ е деньтъ. Ще стана да се порадвамъ на деня, да благодаря за благата, които той крие въ себе си. Благодарете на вѣтъра, защото той провѣтрява мислитѣ и чувствата ви. Благодарете и на облацитѣ, защото тѣ носятъ влага, чрезъ която се освежаватъ цвѣтята, дърветата и плодетѣ. Това е правото учение, къмъ което хората се стремятъ. Всичко живо иска да бжде обичано, да живѣе свободно и да се радва на благата, които природата дава. Като среща едно куче, то ме погледне, завърти опашката си и ме пита: Да ме биешъ ли мислишъ, или да ме оставишъ свободно да си вървя? — Върви свободно по пътя си, азъ нося миръ, а не насилие. Кучето ме повѣрва, завърти отново опашка и трѣгва напредъ.

„Онова, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлжча.“ За да запази тази връзка, човѣкъ трѣбва да е готовъ да приложи учението на Христа. Това значи да спазва закона на хармонията, известенъ подъ името законъ на симпатията. Два закона действуватъ въ свѣта: законъ на симпатията и законъ на антипатията, т. е. законъ на хармонията и законъ на дисхармонията. Когато се обичатъ, хората прилагатъ закона на симпатията, или на хармонията, живѣятъ братски помежду си; когато не

се обичатъ, тѣ живѣятъ по закона на антипатията или дисхармонията. Въ този законъ сѣществува отблъскване, а въ първия — привличане. Дето има хармония, тамъ е Богъ. Ето защо, всѣки човѣкъ трѣбва да се запитва, свързанъ ли е съ Бога, или не. Не търсете Бога отвънъ, като нѣкаква форма, но търсете Го вътре въ себе си, като съдържание. Розата и карамфилътъ иматъ външна форма, но важна е миризмата имъ, която човѣкъ възприема вътрешно. Тѣ се различаватъ по аромата си. Следователно, Богъ е отвънъ и отвътре. Заблуждение е да се мисли, че е само отвънъ. Човѣкъ не трѣбва съзнателно да затваря очитѣ си предъ истината. Всички нѣща, между които има съчетание, сѣ вътрешни. Напримѣръ, имате пиано, ноти, пианистъ, но музиката още не се проявила. За да има музика, пианистътъ трѣбва да съчетае всички елементи въ едно цѣло и да се прояви. Вие слушате и възприемате вътрешно музиката. Обаче, само онзи може да разбере вътрешното съдържание на нѣщата, който се вслушва въ себе си, въ своя вътрешенъ гласъ. Това значи, да разбира човѣкъ смисъла на нѣщата.

Мнозина се запитватъ, какво представя църквата. — Църквата е пианото, свещенитѣ книги — нотитѣ, а свещеникътъ — пианистътъ. Той трѣбва да седне на пианото и да свири по всички правила на музиката. Ти ще настроишъ слуха си и ще слушашъ, да възприемешъ музиката вътрешно и да благодаришъ на Бога, че имашъ възможностъ да се ползувашъ отъ нея. Радвай се, че можешъ да излѣзешъ вънъ, когато слънцето изгрѣва и да възприемешъ неговитѣ лъчи. Блаженъ е онзи, който може да разбере съчетанието, което Богъ е вложилъ въ цѣлата природа — между минералитѣ, растенията и животнитѣ. Ще кажете, че минералитѣ и растенията сѣ безгласни. Природата е жива и разумна, нищо не е безгласно въ нея. Който има уши, той може да слуша говора на природата и да я разбира. Всички мистици схващатъ природата като музика, говоръ и пѣсень. Така тя проповѣдва и поучава хората. Нѣма проповѣдникъ въ свѣта, който може да се сравни съ природата.

„Онова, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлѣча.“ Богъ е направилъ нѣколко основни съче-

тания: отъ една страна, между тѣлото, душата и духа, а отъ друга — между ума, сърдцето и волята. Това сж условия, презъ които човѣшкиятъ духъ минава, за да се усъвършенствува. Въ физическия свѣтъ човѣкъ изучава закона на движението, въ духовния — качества на чувствата и тѣхната интензивность, а въ умствения — смисъла на живота. Когато се говори за възкресение, за вѣченъ животъ, разбираме съчетанието, което сжествува между човѣшкия духъ и човѣшката душа. Тѣ съдържатъ качества на Божествения Духъ и на Божествената душа, затова човѣкъ има възможности, каквито и Богъ има. Той трѣбва да съзнава това и да работи върху себе си, да прояви Божественото, което е вложено въ него. Кажете ли нѣкой, че не може да направи нѣщо, това показва, че той отрича Божественото въ себе си. Кажете ли, че е грѣшникъ, той отрича това, което Богъ е съчеталъ. Богъ ти е далъ много земя, която трѣбва да обработишъ. Мнозина оставятъ сърдцата и умоветъ си необработени; тази е причината, дето отгънъ попадатъ различни нежелани семена, отъ които израстватъ плевели и бодили. Който не обработва това, което Богъ му е далъ, не може да се спаси; той не вижда изходенъ пътъ отникъде. Който не работи въ съгласие съ Божественото, не може да очаква никакви блага. Всѣки трѣбва да каже: Богъ е вложилъ въ мене известни дарби и способности, и азъ трѣбва да работя, за да ги развия.

Ще кажете, че човѣкъ е грѣшенъ, самъ не може да постигне нищо. Грѣшенъ е само онзи, който е нарушилъ съчетанието, което Богъ е направилъ. Обърнете се къмъ Божественото въ себе си, съ желание да възстановите хармонията, която сжествува между ума и сърдцето ви, между душата и духа ви, и вие ще бъдете добри, ще се радвате на благата, които ви сж дадени. Не казвайте, че хората сж лоши, че ви пречатъ да се проявите, но потърсете причината за това въ себе си. Приложете вѣра, търпение и любовъ и ще видите, че въ скоро време ще постигнете добри резултати. За да познаете ближнитъ си, свалете горната обвивка отъ тѣхъ, и ще опитате, че вътре тѣ сж сладки. Зелената обвивка на орѣха е горчива, но ядката му е сладка, вкусна за ядене. Само така можете да познаете каче-

ствата на човѣшката душа. Не казвайте, че човѣкъ за човѣка е вѣлкѣ. Ако мислите така, вие виждате вѣлчата кожа, въ която той временно се облѣкълъ; вътрешно той не е вѣлкѣ. Другъ се облѣкълъ съ кожата на лѣва, но вътре не е лѣвъ. Вие трѣбва да проникнете до вътрешното естество на човѣка, за да разберете, че човѣкъ за човѣка е братъ, а не вѣлкѣ. Който е работилъ и продължава да работи върху себе си, той е запазилъ своята чистота, като естествена дреха, дадена му отъ Бога. Срещнете ли такъвъ човѣкъ, въ неговото лице вие виждате Бога и се радвате, че сте Го видѣли. Вашата задача е да учите, да запазите всичко, което ви е дадено въ далечното минало. Кжде ще учите? — При Великия Учителъ — Господъ, на Когото учението нѣма начало, нѣма и край. То води къмъ възкресение, къмъ вѣченъ животъ. Да възкрѣснешъ, това значи, да започнешъ отначало да учишъ и да работишъ. Възкрѣсналиятъ е готовъ да се откаже отъ своя личенъ животъ и да работи и живѣе само за Онзи, Който го е създалъ.

Днесъ Христосъ обръща внимание на всички хора, да съзнаятъ, че въ тѣхъ е образътъ на Бога и да се заематъ да Го очистятъ, да възстановятъ първоначалното съчетание въ себе си, съ което сж родени. Богъ е далъ здраве на човѣка, което той трѣбва грижливо да пази. За да запазите здравето си, ставайте сутринъ рано, особено презъ месецъ май. Въ четири часа трѣбва да сте вѣнъ отъ леглото си. Това е добре не само за васъ, но за всички хора. Учители, свещеници, майки, бащи — всички трѣбва да започнатъ работата си рано. Като изгрѣе слънцето, кажете: Благословенъ Господъ Богъ нашъ, Който е изпратилъ слънцето, да се ползуваме отъ неговата свѣтлина и топлина. Който цени благата, които природата щедро му дава, само той разбира смисъла на стиха, казанъ преди две хиляди години отъ Христа: „Онова, което Богъ е съчеталъ, човѣкъ да го не разлжча.“

Като разглеждамъ този стихъ, азъ само подхвърлямъ семенца на вашитъ ниви. Останалата работа е ваша, вие ще ги отглеждате, както писателятъ взима една тема и я развива. Това значи, да чуе човѣкъ гласа на своя великъ Баща — на Любовта и да разбере:

смисъла на своя животъ и предназначението си на земята. Това значи, да се прероди човѣкъ, т. е. да се новороди. Христосъ казва: „Ако се не родишъ отново, нѣма да влѣзешъ въ Царството Божие.“ Ето защо, който се е родилъ отъ баща и майка, ще се ражда и преражда много пѣти на земята. Глупавиятъ ще се ражда и преражда, докато стане уменъ; обикновениятъ трѣбва да стане талантливъ, гениаленъ, светия, ангелъ и т. н. Ако за всѣко живо същество нѣма условия да се развива, животътъ губи своя смисълъ. Работете, развивайте се, безъ да се борите за първенство. Който иска пръвъ да бжде, остава последенъ.

Въ едно старо предание се разправя, че когато създавалъ свѣта, Богъ натоварилъ слънцето съ великата мисия — да грѣе, да освѣтява и да отоплява. Обаче, въ него се явило желание да изгрѣва първо и да отиде първо при Господа. Като се научилъ за желанието му, Господъ наредилъ така, че всички планети да се движатъ около него, а то — около Бога. Така, именно, слънцето — старшиятъ братъ на небето, било по-далечъ отъ Бога, въ сравнение съ всички по-малки негови братя. Слънцето съзнало погрѣшката си и, за да я изкупи, непрестанно изгрѣва и залъзва. Останалитѣ планети се въртятъ около него, за да научатъ закона на движението.

Много християни иматъ сжщото желание, както и слънцето, да бждатъ близо до Христа, но новото учение — учението на любовта изключва користлюбieto. „Блажени кроткитѣ и смиренитѣ,“ казва Христосъ. Съ други думи казано: Блажени онѣзи, които заематъ мѣстото, което Богъ имъ е опредѣлилъ. За предпочитане е човѣкъ да заеме последно мѣсто, но да изпълнява Божията воля, отколкото да бжде пръвъ и да не изпълнява Божията воля. Христосъ казва: „Блажени нищитѣ духомъ, защото тѣ ще видятъ Бога.“

Желая ви да възстановите съчетанието между ума и сърдцето си, както и между духа и душата си, да потекатъ всички енергии у васъ, чиито кранове сте затворили отъ вѣкове.

*

Беседа отъ Учителя, държана на
13 май 1917 г. София.

Доброто съкровище

„Добриятъ човѣкъ отъ доброто съкровище на сърдцето изважда добринитѣ; и злиятъ човѣкъ отъ злото съкровище изважда злинитѣ.*)

Христосъ говори за два вида изваждане: „Добриятъ човѣкъ изважда отъ съкровището добринитѣ, а злиятъ — злинитѣ.“ И единиятъ, и другиятъ вадятъ нѣщо отъ съкровищата си, но резултатитѣ на изваждането сж различни. Значи, едно и сжщо действие, или една и сжща причина произвежда два различни резултата. Двама души сѣятъ на нивитѣ си едно и сжщо нѣщо, но резултатитѣ на сѣитбата имъ сж различни.

Какво се разбира подъ думитѣ „добро и зло съкровище“? За да придобие добро съкровище, човѣкъ трѣбва да работи хиляди години върху себе си. Само така той може да стане богатъ и да вади отъ своето съкровище добринитѣ. Човѣкъ забогатява по два начина и въ две различни направления: той може да забогатѣе въ скоро време, или въ продължение на много години да придобие плюсове въ живота си; той може сжщевременно да забогатѣе скоро или въ продължение на години, но да придобие минуси. Потрѣбно е богатство на хората, но какво богатство? Хората сж обърнали и обръщатъ внимание повече на материалното богатство, но то е временна придобивка, а не вѣчна. До известно време богатството радва и задоволява човѣка, но следъ това той търси друго нѣщо, вънъ отъ материалното богатство.

Като изучава дълбокия смисълъ на християнството, човѣкъ дохожда до разбирането, че истинското развитие се крие въ вътрешното, духовно богатство на душата. Духовната наука, наречена споредъ нѣкои религия, изисква духовно развитие отъ човѣка. Въ случая, думата

*) Матей 12:35.

„религия“ не е много сполучлива, но въ български езикъ нѣма друга дума, която може да я замѣсти. Подъ „религиозенъ човѣкъ“ разбиратъ глупавъ, ограниченъ, фанатикъ, който не мисли право. Нѣкои мислятъ, че човѣкъ става религиозенъ, когато започне да остарява. Азъ не говоря за религията на старитѣ хора, но за Божествената религия, която включва Божествената наука. Нѣкои замѣстватъ думата религия съ теософия, която се основава на прераждането; други я замѣстватъ съ спиритизма, който се основава на отношения между духоветѣ. Обаче, и дветѣ думи „теософия и спиритизъмъ“ сж ограничени, не могатъ да обхванатъ понятието „Божествена наука.“ Днесъ и думата „Богъ“ е загубила смисълъ, затова я замѣстватъ съ думата „природа.“ Следъ време и думата „природа“ ще бжде замѣстена съ друга, по-близка до разбирането на човѣка. Не е важно, че ще замѣствате една дума съ друга; важно е, всѣка дума, която измѣства друга, да изразява точно и опредѣлено нейния смисълъ.

„Добриятъ човѣкъ отъ доброто съкровище изважда добринитѣ.“ Какъ се придобива доброто съкровище? — Чрезъ знание, търпение и постоянство. Какво прави добриятъ градинарь, който има въ градината си много плодни дървета, между които и орѣхи? Когато види, че орѣхътъ започва да зрѣе, той не бърза да го обруля, да свали зелената му обвивка, но го оставя на дървото, докато тя сама се пукне. Види ли това, той знае вече, че орѣхътъ е узрѣлъ. Ако преждевременно снесе зелената му обвивка, ядката на орѣха ще се развали. Като узрѣе орѣхътъ, той го чуква, отдѣля зелената му обвивка, следъ нея — коравата и най-после дохожда до вътрешната ядка, която сжщо е покрита съ тънка ципица, горчива на вкусъ. Както орѣхътъ затваря доброто си съкровище въ нѣколко обвивки, така и човѣкъ крие истинското си богатство въ нѣколко обвивки. Външната обвивка е материалното богатство, което трѣбва да оставите свободно да узрѣе, а не преждевременно да го премахнете. То е сигурна защита на истинското добро съкровище. Отъ външната обвивка соковетѣ минаватъ въ вътрешната, и оттамъ — въ самитѣ ядки. Ципата, която обвива ядкитѣ, съдържа достатъчно йодъ. Якте

орѣхи и не се страхувайте. Тѣ замѣстватъ употребата на йодъ.

„Доброто съкровище.“ Които не разбиратъ смисъла на духовния животъ, казватъ, че не се нуждаятъ отъ богатство, но искатъ да бждатъ по-близо до Бога. Да бжде човѣкъ близо до Бога, това значи, да бжде здравъ по тѣло, по умъ и сърдце, т. е. силитѣ въ него да бждатъ добре организирани. Не е ли здравъ, не сж ли организирани силитѣ му, той е далечъ отъ Бога. Близостъта къмъ Бога не е външенъ, но вътрешенъ процесъ. Сжщото се отнася и до обикновенитѣ хора. Външно можешъ да бждешъ близо до нѣкого, но вътрешно далечъ да отстоишъ отъ него. Какво трѣбва да прави човѣкъ, за да се организира? — Да пази външната си обвивка, докато узрѣе. Безъ нея той ще наруши здравината на вътрешното си съдържание. Човѣкъ трѣбва да бжде търпеливъ, да не бърза въ малко време да постигне голѣми резултати. Всѣки резултатъ иде на своето време. Мнозина бързатъ, искатъ веднага да реализиратъ желанията си, а съ това се осакаляватъ.

Какво се разбира подъ думата „вътрешно съдържание“? Кое е вътрешното съдържание на човѣка? — Неговата душа, т. е. — Божественото начало въ него, което черпи отъ живота необходимитѣ сили, енергии за проява на своитѣ качества и способности. Да има човѣкъ животъ въ себе си, това значи, да живѣе съзнателно. Който не знае да живѣе, не е съзнателенъ човѣкъ. Като се говори за съзнателния животъ, мнозина казватъ: Не е важно, дали живѣя съзнателно, или не; важно е да запазя тѣлото си. Право е да се стреми човѣкъ да запази тѣлото си, като външна, здрава, предпазителна обвивка, но единъ день тя ще падне, сама по себе си. Както зелената обвивка на орѣха се напуква и сама пада, така и тѣлото на човѣка единъ день ще падне, и той ще остане съ втората си обвивка. Кога ще стане това? — Когато човѣкъ узрѣе. Обаче, докато не узрѣе, никой нѣма право да отнема външната му обвивка. Сжщото се отнася и до орѣха. За да не се развали ядката, оставете зелената му обвивка сама да се пукне и падне. Децата често брулятъ орѣхитѣ, преди да сж узрѣли, и цапатъ ржцетѣ си отъ зелената имъ обвивка. Тѣ правятъ

това, защото обичатъ прѣснитъ ядки на орѣха. Като се отегчатъ отъ живота, хората казватъ: Защо ни е това тѣло? Дано се освободимъ отъ него. Тѣ не разбиратъ смисъла на физическото си тѣло. Докато е въ тѣлото си, човѣкъ зрѣе и организира силитъ си. Изгуби ли тѣлото си, той преждевременно пада отъ дървото на живота и, неорганизиранъ, незрѣлъ отива въ другия свѣтъ,

Христосъ казва: „Добриятъ човѣкъ отъ доброто съкровище на сърдцето изважда добринитъ.“ Сърдцето се намира въ физическото тѣло на човѣка. Щомъ се лиши отъ тѣлото си, той се лишава и отъ живота на сърдцето. Ето защо, физическото тѣло е обвивка, т. е. посрѣдникъ, презъ който минаватъ соковетъ отвѣнъ, навътре, т. е. отъ външния, физическия свѣтъ къмъ духовния. Чрезъ храната, напримѣръ, човѣкъ възприеме външнитъ необходими материали за съграждане не самъ на тѣлото си, но и на душата. Отъ Божествено гледище, човѣкъ не е още оформенъ, не се е превърналъ в истински човѣкъ, т. е. още не е напълно узрѣлъ. Отъ гледището на ангелитъ, той се уподобява на дърво, затова е казано въ Писанието: „Праведнитъ ще бждатъ като дървета, посадени при бистри отоци.“ Дървото се взима като символъ на знание. Значи, въ дървото се крие знанието, науката за живота. Въ райската градина имало много дървета, между които две отъ тѣхъ се отличаваха: едното било „дърво на живота“, а другото— „дърво за познаване на доброто и на злото.“ Като създалъ първитъ човѣци и ги поставилъ въ рая, Богъ имъ казалъ: „Отъ всички дървета можете да ядете, но не и отъ дървото за познаване на доброто и на злото. Въ който день ядете отъ това дърво, ще умрете.“ Съ това Богъ искалъ да обърне внимание на първитъ човѣци, че, докато не организиратъ добре своето физическо тѣло, съ всички негови удове и системи, тѣ не могатъ правилно да възприематъ соковетъ и енергиитъ, които идатъ отъ възвишения свѣтъ, и да се ползватъ отъ тѣхъ. Като забранилъ на първитъ човѣци да ядатъ отъ дървото за познаване на доброто и на злото, Богъ искалъ да имъ каже, че тѣ не сж готови още за тази наука. Докато не оформятъ и организиратъ своята външна обвивка, чрезъ която могатъ да възприематъ енер-

тиитѣ на външния свѣтъ, тѣ не могатъ да се занимаватъ съ изследването на втората, по-твърда обвивка — коститѣ на своето тѣло. Първата обвивка представя мускулитѣ на човѣка, а втората — коститѣ. Първата обвивка подразбира науката за живота, за външния свѣтъ, а втората — науката за познаване на доброто и на злото. Като придобие това знание, човѣкъ дохожда до третата обвивка, до ципицата, която обвива ядката на орѣха. Щомъ опита ядката, той е дошълъ вече до вътрешния смисълъ на живота.

Като изучавате човѣшката глава, виждате, че и тя е съставена отъ три обвивки: външна — кожата, срѣдна — костта и вътрешна — ципицата, която обвива мозъка. Ако се повреди или възпали ципицата, човѣкъ се разстройва. За да не се разстройва, той трѣбва да работи върху себе си, да си създаде здраво тѣло, да се справя съ условията, които му сж дадени, и да ги използва. Не е ли здравъ физически и психически, само въ единъ моментъ човѣкъ може да изгуби здравето си, да се разстрои. Напримѣръ, ако нѣкой е вложилъ вѣрата и упованието си въ паритѣ, като ги изгуби, той може да получи ударъ въ главата, разривъ на сърдцето си и да умре. Нѣкои хора отъ най-малкитѣ си неуспѣхи сж изгубвали смисъла на живота и се отчайвали.

Материята, отъ която е съставенъ материалниятъ свѣтъ, се срѣща въ четири различни състояния по качества. Единитѣ състояния сж външни — твърдо, течно, въздухообразно, свѣтлинно или лѣчисто, топлинно, а другитѣ — вътрешни, по съставъ — неорганическа и органическа материя. Едно отъ свойствата на материята е, че тя минава отъ едно състояние въ друго. Това се постига чрезъ промѣна на вибрациитѣ ѝ, а именно, повишаването и понижаването имъ. Като се пречиства материята, вибрациитѣ ѝ се повишаватъ; щомъ изгуби чистотата си, вибрациитѣ ѝ се понижаватъ. Като се чисти материята, и човѣкъ се чисти. Пречистването му става главно чрезъ сърдцето. Подъ думата „сърдце“, разбираме чувствената душа въ човѣка или астралното му тѣло, което иде следъ физическото. Като умре, човѣкъ отива на другия свѣтъ съ астралното си тѣло, както орѣхътъ се посажда въ земята съ коравата си обвивка, а не съ зелената. Коравата черупка на орѣха

се разпуква въ земята; следъ нея се разкъсва и ципицата, и остава само ядката, отъ центъра на която излиза новъ орѣхъ. Новиятъ орѣхъ, който се крие въ ядката на орѣха, представя сѣщинската душа на човѣка, която трѣбва да се изучава.

Философията на човѣшкия животъ се съдържа въ орѣха. Изучавайте и наблюдавайте развитието и растението на орѣха, за да схванете нишките, които създаватъ философията на човѣшкия животъ. Ако нишките не се сновятъ една следъ друга, както жената ги снове, никакво платно нѣма да се изтъче. На сѣщото основание, и нашитѣ мисли и чувства трѣбва да бждатъ насновани, не произволно, а споредъ законитѣ на правата мисль и правитѣ чувства. Правата мисль изключва всѣкакво подозрение, страхъ и съмнение. Освободете се отъ мисльта, че нѣкой може да ви излъже. Бждете като сарафина. Кой може да излъже единъ сарафинъ? Като занесете при него една жълта монета и му я представите за златна, той изважда отъ джоба си пробния камъкъ и я изпитва. Ако отговаря на свойствата на чистото злато, той я туря на особено мѣсто, за отличие отъ другитѣ монети, които не сж златни. Човѣкъ трѣбва да има пробенъ камъкъ въ себе си, съ който да опитва нѣщата. За да не го излъжатъ, той трѣбва да прилага пробния си камъкъ и да опитва, златна ли е монетата, която му представятъ, или фалшива.

Какво е нужно на съвременнитѣ хора, за да не се лъжатъ? — Вѣра, опитъ и виждане. Значи, вѣрата трѣбва да мине къмъ опита, опитътъ — къмъ виждането, а виждането — къмъ разумния животъ. Приложете това нѣщо въ семейнитѣ си отношения, къмъ приятелитѣ си и ще видите неговитѣ добри резултати. Като не разбиратъ законитѣ на живота, хората ги нарушаватъ и, въ края на краищата, каквото зло или нещастие ги сполети, всичко отдаватъ на Бога. Ако нѣкой заболѣе, казватъ, че Богъ е решилъ така. Сждятъ нѣкого, пакъ Бога считатъ виновникъ. Човѣкъ самъ е виновенъ за своето щастие или нещастие. Той самъ е причина за болеститѣ, за мѣнотитѣ и противоречията, въ които се намира. Сжществуватъ два вида сждба или наказания: за зло и за добро. На земята наказватъ само онѣзи, които правятъ пакости и злини. Когато чо-

вѣкъ направи нѣкакво престѣпление, или зло, веднага стражарѣтъ го хваща, предава го на полицията и се завежда дѣло противъ него. Колкото по-голѣмо е престѣплението му, толкова по-голѣмъ шумъ се вдига около него. За да го оправдаятъ, видни адвокати поематъ защитата му, вестниците пишатъ за него, обществото чете и обсъжда въпроса, дава мнението си и т. н. И престѣпникѣтъ става прочутъ, и адвокатитѣ, и сѣдиитѣ, които взиматъ участие въ дѣлото, сѣщо се прочуватъ. Обаче, когато човѣкъ прави добро, никой не се интересува отъ него. Много естествено. На земята нѣма закони, които да разглеждатъ добритѣ дѣла на хората и да имъ отдаватъ заслуженото. На земята сѣдятъ само престѣпниците и злосторниците. На небето е точно обратно: тамъ се интересуватъ отъ добритѣ дѣла на хората, а не отъ лошитѣ и престѣпни. Тамъ никой не се интересува отъ погрѣшките и престѣпленията на хората, никой не ги търси. Ако нѣкой направи едно добро дѣло, веднага виднитѣ адвокати и сѣдии ставатъ на кракъ и казватъ: Доведете този човѣкъ при насъ, да видимъ, какво добро е направилъ, за да му отдадемъ заслуженото. Колкото по-голѣмо е доброто, което е направилъ, толкова повече хора се интересуватъ отъ него, толкова по-голѣмъ шумъ вдига около себе си.

„Добриятъ човѣкъ отъ доброто съкровище на сърдцето изважда добринитѣ“. Доброто съкровище на сърдцето представя Божествената душа, въ която човѣкъ складира даденото му отъ Бога. Щомъ има нѣщо дадено, човѣкъ трѣбва да го вади отъ съкровището си и да го раздава, за да се ползуватъ отъ него, както самъ той, така и неговитѣ близки. Всички блага въ живота сѣ дадени отъ Бога. Добриятъ човѣкъ има право да черпи отъ тѣхъ, докато задоволи своитѣ естествени нужди. Следъ това той дава и на ближнитѣ си. За да може разумно да се ползува отъ Божественитѣ блага, човѣкъ трѣбва да се ръководи не само отъ ума и отъ сърдцето си, но и отъ своята душа, да праща енергиитѣ отъ въздуха презъ дробоветѣ, оттамъ презъ грѣбначния мозъкъ и най-после — въ главния мозъкъ. Това значи, да бѣде човѣкъ активенъ по умъ и по сърдце, да решава правилно задачитѣ си, за да бѣде полезенъ едновременно и на себе си, и на свои-

тѣ ближни. Не постъпватъ ли така и градинаритѣ? Тѣ се ползватъ първо отъ енергията на главния източникъ, като пушатъ водата презъ малки вадички, за да напои и най-отдалеченитѣ кѣтчета на градината. Ще кажете, че това не става бързо. Съ бързана работа не се върши. Търпение и постоянство е нужно на човѣка, а не бързана.

Единъ американски лѣкаръ билъ повиканъ да лѣкува единъ манафинъ въ Мала-Азия. Като го прегледалъ, лѣкарътъ му предписалъ едно лѣкарство, да пие по три лъжички на день въ продължение на десетъ дня. Като изпилъ лѣкарството, състоянието му щѣло да се подобри. Манафинътъ прегледалъ лѣкарството, помислилъ се и казалъ: Защо трѣбва да го пия десетъ дня наредъ? По добре да го изпия изведнѣжъ, по-скоро да оздравѣя. Вдигналъ шишето и го изпилъ наведнѣжъ. Следъ единъ-два часа положението му се влошило, и той умрѣлъ.

Спазвайте законитѣ и предписанията на Бога, на природата и на лѣкаря, който ви лѣкува. Изпълнете предписанието, което ви е дадено — по три лъжички на день. И Богъ пише въ своята книга: По три лъжички на день. Ще кажете, че манафинътъ билъ глупавъ човѣкъ. Какво ще кажете за съвременнитѣ хора, които на единъ обѣдъ ядатъ по нѣколко яденета, следъ това изпиватъ по две-три кила вино. Като преядатъ, викатъ лѣкаръ да имъ помага — разстроили стомаха си, изгубили апетитъ и т. н. Навсѣкжде има манафи, не само въ Мала-Азия. Когато не мисли право, човѣкъ прилича на манафина, който изпилъ всичкото лѣкарство изведнѣжъ, както и на онѣзи хора, които всѣки день преяждатъ и разстройватъ стомаха си. Споредъ мене, 75% отъ сегашнитѣ хора преяждатъ. Нѣкой казва, че не преяжда. Не преяжда, а иска да обича всички хора, и тѣ да го обичатъ. Това не е ли преяждане? Можешъ ли да дадешъ на всички хора това, което тѣ искатъ? Имашъ ли силата на слънцето? Ти не си научилъ да обичашъ майка си, баща си, братята и сестритѣ си, приятелитѣ си, които сж ти направили добро, а ще обичашъ цѣлия свѣтъ. Човѣшкото сърдце се познава въ трудни моменти. Човѣкъ трѣбва да събира Божествена енергия въ себе си, да обогати своето сърдце,

че да може въ трудни времена да прояви своитѣ чувства. Въ такива времена, именно, той трѣбва да има храна, съ която да поддържа живота на своя ближень.

Единъ изпадналъ руски князь се оженилъ по любовъ за една млада, красива мома, отъ високо произхождение. Въ първитѣ дни следъ сватбата, той често цѣлувалъ своята възлюбена, но тя огладнѣла, пожелала да яде — хлѣбъ искала. — Ну, поцѣлуемъ, казвалъ ѝ той. — Гладна съмъ! — възразявала възлюбената. — Ну, поцѣлуемъ! Днесъ „да се цѣлунемъ, утре да се цѣлунемъ“, тя изгубила разположението си къмъ своя възлюбенъ, любовта ѝ истинала. Много естествено. Тя се почувствувала излъгана отъ него; той билъ крайно беденъ, само една титла ималъ.

Човѣкъ не се нуждае само отъ цѣлувки, много нѣща му трѣбватъ. Еднообразнитѣ цѣлувки умѣртвяватъ човѣка. Цѣлувитѣ на нѣкои изсмукватъ енергията на човѣка. Тѣзи цѣлувки сж подобни на смукала, които не извличатъ лошата и нечиста кръвъ отъ човѣка, а чистата. Достатъчно е да получишъ десетъ такива цѣлувки, десетъ смукала, да видишъ, какво представятъ тѣ. Азъ взимамъ думата „цѣлувка“ въ широкъ смисълъ, не само по форма. Всѣки, който размѣтва ума и сърдцето на човѣка, дава цѣлувки като смукалото на пиявицата, обаче, не изсмуква само нечистата, но и чистата кръвъ. Христовото учение не търпи такива цѣлувки. То изисква навсѣкжде и въ всичко хармония. Споредъ това учение хромитѣ трѣбва да проходимъ, сплитѣ — да прогледатъ, глупавитѣ — да поумнѣятъ. Подъ думата „глупавъ“ човѣкъ разбирамъ онзи, който нѣма условия да се развива. Затворете единъ уменъ човѣкъ въ тъмна стая и го дръжте тамъ десетъ години, ще видите, че той ще оглупѣе, ще се идиогизира. Защо? — Нѣма условия за развитие. И обратно: ако на глупавия дадете добри условия за развитие, следъ десетъ години той ще поумнѣе.

Христосъ казва: „Добриятъ човѣкъ изважда отъ съкровището си добринитѣ, а злиятъ — злинитѣ“. Всѣки трѣбва да вади добринитѣ отъ своето сърдце, първо за себе си, а после за своитѣ ближни. Това значи: научи се първо, ти да обичашъ Бога, а после учи ближния си. Ако ти не си научилъ още това изкуство, а учишъ другитѣ, тѣ ще те изобличатъ. Тѣ веднага ще те

запитатъ: Какво ти е далъ твоятъ Господъ? Това не е за упрѣкъ, но, преди да учите другитѣ, отворете ума и сърдцето си за Божествената свѣтлина, за да се развивате правилно. Мнозина се затварятъ за тази свѣтлина, както орѣхътъ въ черупката си, и очакватъ добри резултати. Това е невъзможно. Отворете се за Божествената свѣтлина, която ще ви освободи отъ всички мжчнотии и противоречия. Какъ провѣрявате, че въ ума и въ сърдцето ви влиза Божествената свѣтлина? Божествената свѣтлина не внася никакво раздвояване въ човѣшкия умъ и въ човѣшкото сърдце. Тя е подобна на чиста планинска вода, която освежава и ободрява човѣка. Пиете ли вода, въ която има различни мжитки, тя ще разстрои организма ви, ще внесе мракъ и тъмнина въ вашитѣ мисли и чувства, ще ви раздвои. Всѣко учение, което повдига и облагородява човѣка, е Божествено.

Днесъ много проповѣдници ходятъ по свѣта да проповѣдватъ Христовото учение, но малцина могатъ да го изнесатъ, както трѣбва. Американцитѣ и англичанитѣ изпратиха много мисионери по свѣта, да проповѣдватъ на хората, но заедно съ християнството тѣ пренесоха и спиртнитѣ питиета. Нѣкои народи сж апелирали къмъ тѣхъ, да не имъ изпращатъ тази отрова. Какъвъ смисълъ има християнството за единъ народъ, ако отъ една страна го повдигашъ, а отъ друга — тровишъ? Да отровишъ, да разрушишъ човѣка, това е най-лесната работа. Ще кажете, че вие не сте отъ тѣзи хора. Нѣма човѣкъ въ свѣта, да не е тровилъ първо себе си. Колко пжти на день си вкарвалъ отрова въ кръвта си. Днесъ си добре настроенъ, имашъ Божествено разположение на духа, но допуснешъ въ себе си една мисль, която веднага помрачава духа ти, и ти отпадашъ, губишъ това, което си спечелилъ. Колко пжти на день човѣкъ слиза и се качва! Това е манафинтъ въ всѣки човѣкъ, който, като не слуша Божиитѣ думи, вдига шишето съ лѣкарството и го изпива наведнѣжъ. Този човѣкъ го очаква смъртъ — нищо друго.

Какво представя смъртъта? — Пречистване, т. е. напущане на старата и нечиста кжща, за да изгори. Кжща, въ която хората сж живѣли 30 години въ несъгласие, въ спорове и недоразумения, трѣбва да изгори.

Болница, презъ която сж минали хиляди болни отъ заразителни болести, и въ която стенитѣ сж просмукани отъ охкания, пѣшкания и нечистотии, трѣбва да изгори. Богъ изпраща днесъ огънь въ цѣлия свѣтъ, да изгори, да се очисти отъ всички лоши, нечисти и заразителни мисли и желания. Така Той ще избави хората отъ поголмо зло. Затова Богъ казва: Започвамъ вече да събарямъ старото, изгнилото, за да съградя нѣщо ново, здраво, чисто. Днесъ свалямъ горната черупка на орѣха, за да излѣзе на лице вътрешното съдържание — ядката. Въ ядката е скрита човѣшката душа, въ която се развиватъ добритѣ мисли и желания, въ която се кали волята и организиратъ силитѣ на ума и на сърдцето. Да създадешъ добри мисли и желания, това не значи, че трѣбва да убиешъ всѣко желание въ себе си. Въ книгата „Свѣтлина върху пѣтя“ е казано: „Убий всѣко желание въ себе си!“ Тази мисль търпи корекция. Тя трѣбва да бжде: „Убий въ себе си всѣко лошо желание и възкреси всѣко добро желание“. Като четете тази книга, ще видите, че много мисли въ нея трѣбва да се изправятъ. Който е писалъ книгата, или съзнателно е скрилъ истината, или не е разбиралъ дълбокия смисль на нѣщата. Като изучава духовната наука, човѣкъ трѣбва да се ръководи отъ своето вътрешно разбиране на нѣщата, да не изпада въ противоречия. Натъквате ли се на противоположни мисли, не бързайте да вадите заключения. Мислете върху тѣхъ, и тогава правете своитѣ заключения.

Христосъ казва: „Добриятъ човѣкъ отъ съкровището на своето сърдце вади добринитѣ, а злиятъ — злинитѣ“. И тази мисль има две страни: отъ едно и сжщо мѣсто — сърдцето, добриятъ вади добринитѣ, а злиятъ — злинитѣ. Следователно, когато искамъ да изправа човѣка, на злия казвамъ, да убие въ себе си всѣко лошо желание, за да не прави злини на себе си и на хората. На добрия казвамъ, да възкреси въ себе си всички добри желания, да ги реализира, за да бжде добре и за него, и за ближнитѣ му. Човѣкъ трѣбва да бжде внимателенъ въ желанията си, да не се забравя. Ако прекали въ добритѣ си желания, той може да се натъкне на противоречия, каквито и лошитѣ желания създаватъ. Единъ американски професоръ толкова обичалъ пред-

мета си, че се забравял при преподаване и задържал студентигъ половинъ, а нѣкога и единъ часъ следъ лекцията. Тѣ решили да му дадатъ добъръ урокъ, да го отвикнатъ отъ обичая му да ги задържа следъ звънеца. Единъ день намазали стола, на който професорътъ седѣлъ, съ тугкалъ, и го завинтили добре за пода. Професорътъ говорилъ този день цѣли два часа и, когато свършилъ лекцията си, трѣбвало да мине още половинъ часъ, за да го освободятъ отъ стола — дрехитъ му залепнали отъ тугкала. Професорътъ разбралъ, кой направилъ тази шега, и повече не задържалъ студентитъ си следъ удряне на звънеца. Време е вече всички хора, които сж залепени за столоветъ си, да се отлепятъ. Всѣки трѣбва да съзнае, че, ако не успѣва въ работитъ си, причинита е въ залепването му за стола. Отлепи се първо, и после работи. Залепването за стола показва, че хората още живѣятъ съ своитъ стари разбирания и убеждения. Ако сами не можете да се отлепите, помолете да дойде нѣкой да ви помогне, но не оставайте залепени.

„Добриятъ човѣкъ отъ доброто съкровище на сърдцето изважда добринитъ, а злиятъ човѣкъ отъ злото съкровище изважда злинитъ.“ Христосъ поставя въпроса рѣзко — добро съкровище и зло съкровище. Подъ думитъ „добро съкровище“, Той разбира човѣшката душа, която се развива правилно. Споредъ окултитъ тя представя добрата карма на човѣка. Добриятъ човѣкъ е изпълнявалъ Божиитъ закони, събиралъ добро съкровище въ сърдцето си и днесъ има, какво да вади и да раздава на ближния си. Злиятъ човѣкъ е нарушавалъ Божиитъ закони, правилъ злини, съ което си е създалъ лоша карма. Днесъ го турятъ въ затворъ, дето лежи нѣколко години, докато придобие известна опитностъ. Чрезъ страданията соковетъ на злинитъ се превръщатъ въ добрини. Въ което село и да отидете, ще видите, какъ селянитъ вадятъ тора отъ бунищата си и наторяватъ съ него своитъ ниви и градини. Така тѣ облагородяватъ дърветата и цвѣтията, превръщатъ ги въ доброкачествени. Всѣки човѣкъ трѣбва да извади тора отъ своето бунище, т. е. да извади злинитъ отъ злото съкровище и да ги тури на своята нива, да я натори, да превърне злото въ добро. Само така човѣкъ

може да забогатѣе. Природата никога не изкоренява несъвършенитѣ форми, но ги облагородява и култивира. Тя използва всичко, за да го превърне въ добро, което е необходимъ елементъ за здравето на човѣка. Какъ се познава, кой човѣкъ има добро съкровище въ сърдцето си?

Представете си, че ставате сутринъ радостни, весели и презъ цѣлия день запазите разположението си. Въ този случай вие имате добро съкровище въ сърдцето си. Ако при всички изпитания, които ви се случатъ презъ дня, запазите разположението си, вие сте богатъ човѣкъ, вадите добрини отъ своето съкровище. Това, което е вѣрно за единъ день, вѣрно е и за много дни. Ако станете сутринъ съ лошо разположение на духа и презъ цѣлия день не можете да подобрите състоянието си, вие носите лошо съкровище въ сърдцето си. Ще се извинявате, че не сте разположени, че сте болни и т. н. Нищо не може да ви извини — съкровището ви не е добро. Не ви остава нищо друго, освенъ да вземете лошото съкровище и да го хвърлите на нивата си като торъ. Следъ това ще дойдатъ страданията, но кажете си: Готовъ съмъ да страдамъ, за да се облагородя, да придобия търпение и любовъ. Човѣкъ трѣбва да бжде търпеливъ. Нѣкой минава за търпеливъ, защото условията му налагатъ да търпи. Това е неволя, а не търпение. Неволята се налага на човѣка, а търпението е резултатъ на разумната човѣшка воля. Никога не налагайте на човѣка своитѣ вѣрвания, разбирания и убеждения. Оставете го свободенъ, той самъ да насади градината си, както разбира. Вие можете да му дадете семена, а той самъ да ги сади и отглежда. Може да направи нѣкаква погрѣшка — това нищо не значи. Злото не е въ погрѣшкитѣ, които човѣкъ прави, но въ неизправянето на погрѣшкитѣ. Важно е човѣкъ да бжде свободенъ, за да се развива правилно. Същевременно, той трѣбва да дава свобода на другитѣ, и тѣ да се развиватъ правилно.

Какъ постѣпватъ майкитѣ съ децата си? Докато детето е малко, майката го повива въ пелени, връзва го съ повой и така то лежи съ часове. Преди да го кжле, тя го развива, оставя го известно време свободно, да порита малко съ крачката си и, като го окжле, бързо го

увива въ пеленитѣ, завръзва го съ повоя и го оставя въ люлката да спи. Детето трѣбва да лежи и да крогува, законътъ е такъвъ. Така постѣпватъ и нѣкои религиозни хора. Тѣ хванатъ нѣкого, турятъ го въ пелени, завържатъ го съ повой и казватъ: Обърнахме този човѣкъ къмъ Бога. Не сте го обърнали, но сте го ограничили. Среещнете ли човѣкъ, увитъ въ пелени и завързанъ съ повой, последвайте примѣра на майката. Като минатъ четири-петъ месеца, тя маха повоя и освобождава детето. Така тя му дава условия да се развива свободно и естествено. Ако детето остане дълго време въ пелени и вързано съ повой, растенето му ще спре, и то преждевременно ще се сбабичаса. Майката не желае да види детето си сбабичасано. Тя иска то да стане здраво, силно, да се развива добре. Като влѣзе въ едно религиозно общество, първоначално човѣкъ се намира въ положението на дете, увито въ пелени и вързано съ повой. Следъ известно време той се освобождава отъ пеленитѣ и повоя и започва да се развива правилно и естествено, да расте и разументъ да става. Той проявява доброто съкровище, което носи въ себе си.

Следователно, когато става отъ сънъ, човѣкъ трѣбва да се запита, свободенъ ли е отъ пеленитѣ и отъ повоя. Щомъ се убеди, че е свободенъ, той започва свободно да движи ржцетѣ и краката си, да се протѣга, съ което показва, че е готовъ за работа. Ржцетѣ и краката представятъ човѣшката воля. Тѣй щото, когато очитѣ, езикътъ, ржцетѣ и краката на човѣка сж свободни, това показва, че той има умъ, сърдце и воля, съ които може да работи, да изпълнява Божията воля. Сънътъ представя повоя и пеленитѣ, въ които човѣкъ е увитъ. Събудишъ ли се, развържи повоя, махни пеленитѣ и кажи: Благодаря Ти, Господи, че си ми далъ свобода, да се движа и да работя, да приложя волята, ума и сърдцето си, да Ти служа, да изпълнявамъ Твоята воля. Гответе се за небето, докато сте още на земята, защото тамъ нѣма спане, нѣма пелени и повой. Работете върху себе си, за да облагородите душата си, да развиете духовното си тѣло, съ което ще възкръснете. Има хора, които ще възкръснатъ, докато сж още на земята. - За тѣхъ, именно, апостолъ Павелъ казва, че външната имъ обвивка ще падне;

тъ ще възкръснатъ и ще се измѣнятъ. Стремете се къмъ възкресението, като вътрешенъ процесъ. Това значи, да се освободи човѣкъ отъ всички съмнения и ограничения. Вървайте въ ума и въ сърдцето, въ духа и въ душата си, които Богъ е вложилъ въ васъ, и вие ще възкръснете. Следователно, ако носите добро съкровище въ себе си, трѣбва да го признаете; ако носите зло съкровище, наторете нивата си съ него, за да го превърнете въ добро. Тази е мисълта, която Христосъ вложилъ въ стиха за доброто и за злото съкровище.

Време е вече човѣкъ да мине отъ преходното и ограниченото, къмъ вѣчното; отъ пеленитъ и повоя къмъ свободата; отъ млѣкото къмъ твърдата храна. Малкото дете да се храни съ млѣко, това е въ реда на нѣщата, но ако младата мома и младиятъ момъкъ искатъ още да бозаятъ, това не е естественъ процесъ. Щомъ проходи, детето може вече да се храни съ твърда храна. Свободата е необходима за неговото растене и развитие. Пуснете коня на свобода, да видите, какъ знае той да скача и да рита. На полето скачането му е на мѣсто, но въ града не е на мѣсто, той може да смачка нѣкое дете, даже и възрастень човѣкъ. Свобода е нужна на всички живи същества, но на време и на опредѣлено мѣсто.

„Доброто и злото съкровище.“ Всѣки трѣбва да си отговори, къмъ добритъ, или къмъ злитъ хора спада; къмъ върващитъ, или къмъ безвѣрницитъ. Кой човѣкъ е безвѣрникъ? — Който нѣма свѣтлина въ ума си. Отворете прозорцитъ на къщата му, да влѣзе свѣтлина отвънъ. Ако нѣма пари за отваряне на прозорци, дайте му, той самъ да си отвори. Когато и да поставятъ въ тъмна стая, безъ прозорци, той непременно ще стане безвѣрникъ. Върата се проявява при свѣтлина, а безвѣрието при тъмнина. Доброто се върши при свѣтлина, а злото въ тъмнина. Човѣкъ трѣбва да преобрази живота си, т. е. да напусне тъмнината и да влѣзе въ свѣтлината. Всѣка сутринъ, като ставате отъ сънъ, кажете си: Азъ съмъ добъръ и разуменъ човѣкъ, защото Богъ ме създаде. Ще кажете, че това не е върно. Споредъ мене, всѣко нѣщо, създадено отъ Бога, е добро и разумно. За да се убедите въ това, хвърлете

старитѣ си и окжсани дрехи, за да видите Божествената дреха, съ която Богъ ви е облѣкълъ. Кой ви е виновенъ, че сте се облѣкли въ стари дрипи и не можете да се познаете? Не вѣрвайте на онѣзи, които подържатъ мисълъта, че по естество човѣкъ е грѣшенъ. Само онзи е грѣшенъ, който живѣе въ тъмна, мрачна изба и не знае, какъ да излѣзе вънъ. Извадете този човѣкъ отъ зимника и турете го въ Божествения свѣтъ, на свобода и просторъ. Христосъ се обръща къмъ добритѣ и разумни хора, да извадятъ доброто съкровище отъ сърдцата си и да помогнатъ на своитѣ паднали братя. Давайте даромъ, за да се даде и на васъ. Давайте отъ своето злато, а не отъ книжнитѣ си пари, защото на небето книжни пари не вѣрватъ. Всѣка добра мисълъ, всѣко добро чувство и всѣка добра постѣпка сж звонкови монети, които никога не губятъ своята цена и стойностъ. Доброто съкровище подразбира звонковитѣ монети, а злото — книжнитѣ пари. Давидъ казва: „Въ грѣхъ ме зачена майка ми.“ Той признава, че грѣхътъ е човѣшко произведение, а не Божествено. Иоанъ пъкъ казва: „Отъ Бога съмъ заченатъ.“ Който живѣе въ тъмна стая и вади злини отъ сърдцето си, той е заченатъ отъ дявола; който живѣе въ свѣтла стая и вади добрини отъ сърдцето си, той е заченатъ отъ Бога. Живѣйте и работете като Христа, за да бждете едно съ Бога. Това изисква Христосъ отъ всички хора, за да се обновятъ, да се преустроятъ обществата и народитѣ, навсѣкжде да проникне новия животъ, да се въдвори Царството Божие на земята.

Не е достатъчно да знаете, какъвъ е Христосъ и какво е направилъ, но всѣки да се запита и да си отговори, какво той е направилъ. Какво е направилъ Христосъ преди две хиляди години, всички знаятъ; какво днесъ прави, всички виждатъ, но какво ти, като човѣкъ, си направилъ и правишъ. — Ти, който говоришъ сега, какъвъ си. — Ела да работимъ заедно, да видишъ, какъвъ съмъ. Ако работимъ заедно, и азъ взимамъ 90% отъ печалбата, а на тебе давамъ 10%, ще видишъ, доколко съмъ правовѣренъ. Обаче, ако давамъ на тебе повече, а на мене по-малко, или ако дѣлимъ печалбата си наполовина, пакъ ще ме разберешъ. Това

означава стиха, който Христосъ е казалъ: „По дѣлата имъ ще ги познаете.“

Днесъ искамъ отъ всички хора да развържатъ кесиитъ си, умоветъ и сърдцата си, да хвърлятъ на-страна пеленитъ и повоитъ си и да почнатъ да движатъ свободно ржцетъ и краката си. Това се иска и отъ религиознитъ, и отъ свѣтскитъ хора. Това изисква разумниятъ животъ отъ човѣка. Ще кажете, че лесно се говори, мжчно се работи. Който говори съ любовъ, той работи лесно — съ любовъ. Той е миналъ презъ мжнотии и страдания, разбралъ е животътъ и знае да работи. Неговитъ думи сж пълни съ съдържание и смисълъ.

Христосъ иде на земята да обнови цѣлото човѣчество, народитъ, общества, както и всѣки човѣкъ поотдѣлно. Затова всѣки трѣбва да си каже: Всичко мога да направя, заедно съ Бога, съ ангелитъ, съ светиитъ и съ добритъ хора. Каже ли всѣки за себе си така, свѣтътъ ще се оправи и всичко ще трѣгне напредъ. Три начина има, по които човѣкъ може да влѣзе въ тѣсния пжтъ, т. е. въ Божествения пжтъ. Първиятъ начинъ е да бутате трена, който води въ този пжтъ; вториятъ начинъ — да се надпреваряте съ него, а третиятъ — да се качите на трена и да се оставите свободно, той да ви заведе на опредѣленото мѣсто. Видите ли този тренъ, не го бутайте да върви, той самъ се движи; не се надпреваряйте съ него — не можете да го следвате, но, влѣзте вжтре и вървайте, че той ще ви заведе въ Царството Божие.

Желая ви да бждете онзи добъръ човѣкъ, за когото Христосъ казва, че отъ доброто съкровище на сърдцето изважда добринитъ.

*

Беседа отъ Учителя, държана на
20 май, 1917 г. София.

Пребждете

„Ако държите моитѣ заповѣди, ще пребждете въ любовта ми, както съмъ азъ държалъ заповѣдитѣ на Отца си и пребждамъ въ Неговата Любовь*).

„Ако държите моитѣ заповѣди и пребждете въ любовта ми“. Думата „ако“ въ оригинала има друго значение, а не, както въ български езикъ — условие. Глаголътъ „държа“ има отношение къмъ човѣшката воля. Да държимъ заповѣдитѣ, значи, да ги изпълняваме, а изпълняването става само съ участие на волята. Който не изпълнява Божиитѣ заповѣди, не може да пребжде въ Неговата Любовь. Значи, не е достатъчно човѣкъ само да пребжда въ заповѣдитѣ на Отца, но да пребжда и въ Неговата Любовь, както Христосъ е държалъ заповѣдитѣ на Отца си и пребждалъ въ любовта Му. Изпълняването на Божиитѣ заповѣди и въ широкъ, и въ тѣсенъ смисълъ дава единъ и сщцъ резултатъ.

Като дойдемъ до външната стража на нѣщата, до външния свѣтъ, виждаме, че нѣщо ни държи за него. Сщцото може да се каже и за отношението на удоветѣ на човѣка и неговата душа и духъ. Ако духътъ и душата не държатъ рцетѣ, краката, мозъка, дробоветѣ и стомаха, нищо не би останало отъ човѣка. Духътъ държи всички органи на тѣлото въ пълнъ редъ и порядъкъ. Душата пѣкъ пребжда въ функциитѣ, които изпълняватъ органитѣ, и се ползува отъ енергиитѣ, които тѣ възприематъ и предаватъ. Душата не държи въздуха, но пребжда въ него. Дишането, мисленето, чувствуването представятъ пребждане, а действията, които ги придружаватъ, наричаме държане. Едни отъ процеситѣ, които се извършватъ въ човѣшкия организъмъ, наричаме свободни или зависещи отъ нашата воля; другитѣ

*) Иоана : 15 : 10.

сж ограничени, независещи отъ волята ни. Движението на ржцетъ и на краката зависи отъ нашата воля, но биенето на сърдцето, дишането, храносмилането не зависятъ отъ насъ.

„Ще пребждете въ любовта ми“. Който не разбира основния законъ на живота — любовта, мисли, че може да я ограничи. Любовта не се ограничава, тя се отнася къмъ свободнитъ действия. Човѣкъ може да пребждва въ любовта, но не и да я ограничава. Въ пребждането той едновременно възприема и дава — става правилна обмѣна. Въ държане на заповѣдитъ има изпълнение, даване — изразходване на енергия. За нѣкои въпроситъ за държането и пребждането изглеждатъ отвлѣчени — отъ тѣхъ зависи да бждатъ отвлѣчени, или не. Както мисли човѣкъ, така става. Ако затвори очитъ си, естествено е, че той не може да вижда. Щомъ не вижда, не може и да разбира нѣщата. Отъ човѣка зависи да вижда и да не вижда. Като затвори духовнитъ си очи, нито ще вижда, нито ще разбира. Следователно, ако искашъ да виждашъ и да разбирашъ, отвори очитъ си.

Въ разбирането, като вътрешенъ процесъ, се крие известно движение. Напримѣръ, за да изучите една мѣстност и да я разберете, вие трѣбва да я пропжтувате. За да проучите нѣкой неясенъ въпросъ, трѣбва да направите малко усилие. Какво правите, когато искате да запалите една електрическа лампа? Хванете ключа, завъртите го и си казвате: Да бжде свѣтлина! — и става свѣтло около васъ. Защо не кажете, че искате свѣтлина и въ вашия умъ? Влѣзте въ една библиотека, вземете книгата, въ която е писано по въпроса, който ви интересува, и започнете да четеге. Щомъ работите известно време въ това направление, тъмниятъ въпросъ ще стане ясенъ. Човѣкъ не се е родилъ ученъ, но, съ усилие, постоянство и работа той постига това, което желае. За онзи, който не работи съ любовъ, животътъ представлява мжчение и трудъ. Той постоянно се оплаква, че се мжи, че е на парилъ, но на какви, и той не знае. Страданията и мжнотиитъ, презъ които минава човѣкъ, показватъ, че въ живота му има нѣкаква дисхармония. Разумната природа ви обръща внимание да изправите погрѣшката си, която ви е причинила дис-

хармонията. Ако сами не можете да я изправите, обърнете се къмъ нѣкой лѣкарь или майсторъ, който знае да изправя погрѣшките. Ще кажете, че трѣбва да платите на лѣкаря. Трѣбва да се плаща; при това, колкото по-добъръ и опитенъ е лѣкарьтъ, толкова повече ще платите. Колкото по-тежка е болестъта ви, толкова по-опитенъ лѣкарь ще търсите. Неопитниятъ лѣкарь взима малко пари, но, вмѣсто полза, може да ви причини вреда.

Днесъ повечето хора търсятъ лесенъ начинъ да придобиятъ нѣщо велико, или да влѣзатъ въ Царството Божие. Нѣма лесенъ пѣтъ за влизане въ Царството Божие. Който е дошълъ на земята да се учи и да работи, не трѣбва да избѣгва мъчния пѣтъ. Който е благодаренъ отъ трудния и мъченъ пѣтъ въ живота, той има условия да се повдигне. Да търсите лесния пѣтъ, това значи, сами да се излагате на опасностъ. Лесниятъ пѣтъ е човѣшки, а мъчниятъ — Божественъ. Ако нѣкой ви качи на планината и оттамъ ви спусне надолу, по наклонна площъ, ще стигнете лесно до политѣ на планината, но това не показва, че вие сами сте решили трудния въпросъ. Така и децата зимно време се спускатъ съ своитѣ шейни. Христовото учение не е учение на хлъзгане, нито на слизване, но на възлизане, и то съ трудъ и усилие. Вижте, какъ копаятъ селянитѣ съ своитѣ мотики; вижте, какъ разораватъ земята съ своитѣ рала. Ще кажете, че не ви интересува нито мотиката, нито ралото на селянина. Обаче, трѣбва да знаете, че Христосъ си служи, именно, съ рала и мотики. Тѣ сж инструментитѣ, съ които Той учи хората, какъ да оратъ и разкопаватъ нивитѣ си. Въ мотиката, ралото, воловетѣ, остена се крие дълбокъ смисълъ.

Какъ оре българинътъ земята? — Съ волове, нѣкога съ два вола, а нѣкога — съ четири, или шестъ. Не е важно съ колко вола оре, защото принципътъ е единъ и сжщъ. И въ орането действуватъ двата принципа: държа и пребждамъ. Двата вола представятъ човѣшкия умъ и човѣшкото сърдце, ралото — човѣшкото тѣло, а остентъ — закона, който отъ време на време бодва ума и сърдцето, да имъ напомня, че трѣбва да работятъ и да следватъ направлението — браздата. Нѣкои хора мислятъ, че сж свободни, а въ сжщностъ, всички сж впрегнати — нѣкжде по двама, нѣкжде — по трима.

или по четирма заедно. Отъ време на време ви разпрѣгатъ, да си починете. Кога си почиватъ воловетъ? — Когато каже господарьтъ. Щомъ си починатъ, господарьтъ имъ пакъ ги впрѣга на работа. Такава е действителността. Ще кажете, че това е положението на воловетъ. Мислите ли, че душитъ на воловетъ сж лишени отъ интелигентность? Въ известно отношение волътъ стои по-високо отъ човѣка. Казватъ за нѣкой човѣкъ, че е търпеливъ като волъ. Значи, волътъ се взима като символъ на търпение. Какво ще кажете за житнитъ зърна, поставени при различни условия? Онѣзи, които сж поставени при благоприятни условия на развитие, сж израсли и даватъ доброкачествени плодове. Другитъ, които не сж били при добри условия, не сж могли да израстатъ. Обаче, това не показва, че последнитъ житни зърна не криятъ въ себе си сжщитъ заложи, каквито и първитъ зърна, поставени при добри условия. Следователно, каквото е отношението между първитъ и последнитъ житни зърна, такова и между душата на човѣка и на вола. Днесъ волътъ е лишенъ отъ условия да се развива, да проявява качества на своята душа. Ще дойде день, когато Богъ ще го постави при условия да прояви своитъ заложи. Тогава ще видите, че отъ него ще излѣзатъ талантиливи и гениални хора, каквито срѣщаме сега. Днесъ волътъ оре, обработва земята, изпълнява основния законъ и помага на човѣка. За работата, която върши, господарьтъ му го храни, и той благодари, че се е нахранилъ. Сжщото става и съ човѣка. И той работи, труди се и по три пжти на день се храни. Седне предъ трапезата, хапне си и казва: Добре е създаденъ свѣтътъ. — Наистина, свѣтътъ е добре направенъ, но трѣбва да благодаришъ на Господаря си, Който те храни за работата, която си свършилъ. Ако престанешъ да работишъ, и Господарьтъ престава да те храни. Щомъ огладнѣешъ, започвашъ да плачешъ, да се молишъ, докато Господарьтъ ти отново отпуска нуждната за тебе храна. По отношение на работата си, човѣкъ прилича на коня, който, като свикне на тегло, и да го пуснатъ на свобода, не може да се ползува отъ нея. Единъ конъ работилъ цѣли 30 години на господаря си и, като остарѣлъ, господарьтъ му го освободилъ отъ работа, пусналъ го въ гората на свобода. Обаче, всѣки

день, по едно и също време, коньтъ дохождалъ около кладенеца, отдето вадѣлъ вода за поливане на градината, и спиралъ тамъ — очаквалъ да дойде господарьтъ му, да го впрегне на работа.

Христосъ казва: „Ако държите моитѣ заповѣди“. Кои заповѣди? — Които могатъ да направятъ човѣшкия животъ щастливъ и смисленъ. Като слушатъ да се говори за тѣзи заповѣди, мнозина казватъ, че сж ги чели. Щомъ сте ги чели, питамъ, станалъ ли е животътъ ви щастливъ и сносенъ? — Не сме станали по-щастливи. — Щомъ не сте по-щастливи, това показва, че сте ги чели, безъ да ги разбирате. Христосъ казва по-нататъкъ: „Ще пребждете въ моята любовъ“. Какво по-голѣмо благо може да очаквате отъ изпълнението и приложението на Божиитѣ заповѣди? Нѣма по-велико щастие за единъ домъ, ако мжжътъ пребждва въ заповѣдитѣ на Бога и въ Неговата любовъ, а жената — въ заповѣдитѣ на своя мжжъ. Защо се разстройватъ семействата? — Защото нито мжжътъ, нито жената изпълняватъ обещанията си. Мжжътъ обещава, че ще държи и ще пребждва въ Божиитѣ заповѣди, но, като се ожени, всичко забравя: започва да пие, да гуляе съ приятели и всичко пропиява. Жената казва: Съ такъвъ мжжъ не мога да живѣя. Следователно, семейство, въ което мжжътъ не пребждва въ Божиитѣ заповѣди, а жената не пребждва въ заповѣдитѣ на мжжа си, е осждено на смъртъ. Ако мжжътъ не пребждва въ Божиитѣ заповѣди и не изпълнява волята Му, и жената е свободна да не изпълнява заповѣдитѣ на мжжа си. Обаче, ако мжжътъ изпълнява Божията воля и пребждва въ Неговитѣ заповѣди, а жената не пребждва въ любовта на мжжа си, отговорността пада върху нея. Това е проповѣдвалъ Христосъ на своитѣ ученици.

„Ще пребждете въ любовта ми.“ Който пребждва въ Божията Любовъ, той изпълнява Неговитѣ заповѣди. Който не пребждва въ любовта, не може да изпълнява заповѣдитѣ ѝ. Той прави погрѣшки, като децата. Въ Варненско, въ с. Николаевка, жената на попа измазала кжщата си добре, измила я и изчистила. Това било срещу Спасовъ день. Тя бързала да свърши по-скоро работата си, за да може на другия день, рано сутринтъ, да отиде на църква. Детето ѝ, десетгодишно момче, ви-

ждало, какъ вършеятъ презъ лѣтото и, като останало само вкѣщи, решило и то да направи една вършитба — да си поиграе. Взело царевица въ единъ сѣдъ и пу- снало въ стаята всички мисирки. Хвърляло царевица на мисиркитѣ, гонѣло ги, тичало следъ тѣхъ — забавля- вало се добре. Като минавали покрай кѣщата на попа, сѣседкитѣ чули голѣмъ шумъ, но не знаели, какво става вътре. Тѣ видѣли попадаята въ църквата и ѝ казали: Нѣщо става въ вашата кѣща, но какво, не знаемъ; отдалечъ се чува викъ, шумъ. Следъ свършва- не на службата, попадаята веднага си отишла вкѣщи и, какво било очудването ѝ, когато влѣзла въ стаята и видѣла: всички мисирки крѣкатъ, хвърчатъ, хвърлятъ се по стенитѣ, а малкиятъ юнакъ ги гони, кара ги да вършеятъ. Като видѣлъ майка си, виновникътъ веднага избѣгалъ, оставилъ тя да се справя съ неканенитѣ гости.

Много хора постѣпватъ като децата. Майкитѣ имъ измазватъ стаитѣ, изчистватъ ги, а тѣ вкарватъ мисир- китѣ вътре, да се забавляватъ съ тѣхъ. Така тѣ искатъ да покажатъ, че сѣ свободни, но това е детинска сво- бода, детинско схващане. Нѣкой има добро разположение на духа, въодушевява се отъ нѣщо Божествено, но из- веднѣжъ детето му влиза въ стаята и води следъ себе си мисиркитѣ и патицитѣ — устройва си забавление. Бащата вижда, че стаята е изцапана, и въ единъ мо- ментъ доброто разположение го напуска. За да не губятъ доброто си разположение, майката и бащата трѣбва да затварятъ стаята си съ деветъ ключа, да не влизатъ децата съ мисиркитѣ вътре, да цапатъ. Вината е въ майката и въ бащата, а не въ детето. Като намѣри стаята отворена, то влиза вътре, взима царевица и вкарва па- тицитѣ и мисиркитѣ, да си поиграе съ тѣхъ.

„Ако държите моитѣ заповѣди.“ Понеже глаголътъ „държа“ се отнася до волята, никога не казвайте, че не можете да направите нѣщо; че нѣкой въпросъ ви е тъменъ и не можете да го разберете; че условията ви сѣ лоши, или че не е дошло още време за вашето проя- вяване и т. н. Оставете тѣзи нѣща настрана. Знайте, че никой не може да ви пречатъ. Всѣки самъ се спѣва. Кой спѣна първитѣ човѣци въ рая? Богъ ги постави при благоприятни условия за развитие, но тѣ сгрѣшиха и излѣзоха отъ рая. Причината е въ самитѣ тѣхъ, въ

тѣхнитѣ скрити желанія. Човѣкъ се спѣва, когато не разбира своитѣ желанія, не знае, дали сж полезни, или не. Жената на единъ американски милионеръ имала много желанія и не разбирала, кога и какъ трѣбва да ги задоволява. Като отивала въ Парижъ, тя влизала въ всички голѣми магазини и купувала, каквото очитѣ ѝ виждали. Единъ день тя накупила предмети, на извънредно голѣма цена и, по нѣмане на възможность да ги изплати наведнѣжъ, записала ги на името на мжжа си, който билъ известенъ между голѣмитѣ търговци въ Парижъ. Като получилъ полици за изплащане на голѣми суми, той веднага ги изплатилъ, но решилъ да се разведе съ жена си. За да бжде свободенъ отъ задължението си къмъ нея, той ѝ направилъ една кжща — дворецъ за 15 милиона долара, далъ ѝ въ ржката 30 милиона, да разполага съ тѣхъ, както намира за добре. Той предпочелъ да ѝ даде голѣми суми, да я осигури добре, но да се запази отъ опростаяване.

Както милионерътъ постѣпилъ съ жена си, така и Богъ постѣпва съ онѣзи, които разпияватъ Божиитѣ блага. Той имъ дава 45 милиона на разположение и се развежда съ тѣхъ. Ще кажете, че който има 45 милиона на разположение, е щастливъ човѣкъ. Горко на онзи, който се е развелъ съ Бога. Той е готовъ да върши всѣкакви престѣпления. Който не държи Божиитѣ заповѣди, той може да върши всички престѣпления. Искате ли да се освободите отъ злото и престѣпленията вънъ отъ себе си и вжтре въ себе си, дръжте Божиитѣ заповѣди и пребждвайте въ любовта. Като ставате сутринъ отъ сънь, ако сте жена, задайте си следнитѣ въпроси: държа ли заповѣдитѣ на мжжа си, и мжжътъ ми държи ли заповѣдитѣ на Господа; пребждамъ ли въ любовта на мжжа си, и мжжътъ ми пребжда ли въ любовта на Господа? Ако си отговорите на тѣзи въпроси положително, цѣлия день ще прекарате въ миръ и радостъ, защото Богъ ви е благословилъ. Ако отговорътъ ви е отрицателенъ, вие ще бждете недоволни, неразположени, нещастни. Защо сж нещастни хората? — Защото не изпълняватъ Божиитѣ заповѣди, не пребждватъ въ любовта Му, а, въпрѣки това, искатъ да реализиратъ всичкитѣ си желанія. Лакомството прави хората нещастни.

Единъ ловджия, който ходѣлъ често на ловъ въ Стара-Планина, разправялъ следната опитностъ. Като минавалъ край една рѣка въ планината, видѣлъ на брѣга на рѣката една мечка съ петъ малки мечета. Тѣ си играели край брѣга, а майката постоянно бъркала въ водата и вадѣла малки рачета, които давала на мечетата си. Той се спрѣлъ да ги наблюдава, но какво видѣлъ? Докато майката подавала по редъ рачетата на малкитѣ си, едно отъ тѣхъ изпреварвало другитѣ и изяждало рачетата. За другитѣ не дохождало редъ да си хапнатъ поне едно раче. Като забелязала това, мечката ударила силно лакомото мече, което се търколило на земята. Най-после тя тръгнала къмъ леговището си и се обърнала къмъ наказаното мече, но видѣла, че то било мъртво. Тя го взела на рѣце, полколяла го, но не могла да го съживи. Натжжена отъ загубата, тя влѣзла въ гората.

И човѣкъ носи въ себе си едно лакомо мече, което трѣбва да възпитава и наказва. Той има право да го накаже, но така, че да не го умъртви. Ако го умъртви преждевременно, ще страда. Ето защо, Христосъ казва: „Който иска да бѣде щастливъ, трѣбва да има калѣна воля, свѣтълъ умъ и чисто сърдце; той трѣбва да държи моитѣ заповѣди така, както азъ държа заповѣдитѣ на Отца си и да пребждва въ мене така, както азъ пребждамъ въ любовта на Бога.“ Само така човѣкъ може да бѣде великъ, защото Богъ, Който живѣе въ него, е великъ. Следователно, отворете сърдцата и души тѣ си за Бога, да влѣзе въ васъ съ своитѣ заповѣди и съ своята Любовь, за да ви направи велики и силни. Тогава човѣкъ казва, че всичко, каквото пожелае да постигне, е възможно. Ако държите заповѣдитѣ на Бога и пребждвате въ Любовта Му, ще разберете стиха, който Христосъ е казалъ: „Невъзможното за човѣка е възможно за Бога“. Кжде е този Богъ? — Въ всѣки, който изпълнява Неговата воля.

Нѣкои искатъ да знаятъ, какъ се познава, кой държи Божиитѣ заповѣди. — Много просто. Ако мислитѣ ви сж ясни и положителни, чувствата ви благородни и чисти, вие държите заповѣдитѣ на Бога и пребждвате въ Неговата Любовь. Казахъ ви да провѣрвявате нѣщата. За всѣко нѣщо прилагайте думитѣ „опитай и вижъ“.

Ако имате нѣкой мжченъ въпросъ за разрешаване, не бързайте да го разрешите изведнѣжъ, но мислете върху него нѣколко часа, докато дойде свѣтлина въ ума ви. Ако до вечерята не можете да го разрешите, това показва, че имате нѣкаква отрицателна мисль, която ви пречатствува. Освободете ума си отъ отрицателнитѣ мисли и сърдцето си отъ нечиститѣ чувства и започнете да мислите върху въпроса, който ви интересува. Ще кажете, че нѣмате свободно време, да посветите на този въпросъ часове и дни. Вие ще си работите, каквото трѣбва, а същевременно ще мислите. Ако не можете въ единъ день да разрешите въпроса, ще го разрешите за една седмица, важно е да се реши правилно. Ако искате да знаете, дали сърдцето ви пребжда въ любовта, вижте, имате ли вътрешенъ миръ и спокойствие. Ако имате вътрешенъ миръ, каквото и да ви се случи, и да се разколебае външно, вътрешно ще бждете спокойни. Дали вѣрвате въ това, или не, не е важно. Направете опитъ, и ще се увѣрите въ думитѣ ми.

Много отъ страданията на сегашнитѣ хора се дължатъ на външни влияния и внушения. Това не трѣбва да ви смущава. Човѣкъ има воля, съ която може да понесе всички мжнотии и страдания. Ако волята ви е силна, вие можете да правите чудеса. Който има силна и разумна воля, може да се справи и съ най-силнитѣ страдания. Въ това отношение, Христовитѣ мжченици показаха примѣръ. Тѣ бѣха изгаряни, разкъсвани на парчета, изтезавани, но съ силата на своята воля издържаха всичко, безъ да усѣщатъ болка. Тѣ държаха Божиитѣ заповѣди и пребждаха въ любовта. Ако морската звезда може да възстанови отрѣзания или откъснатия си кракъ, защо човѣкъ да не е въ състояние да направи същото? Човѣкъ трѣбва да усили волята си, за да може чрезъ нея да контролира своитѣ мисли и желания. Любовта иде въ помощъ на човѣка, да отхрани неговитѣ мисли, чувства и желания. Само така може да се работи. Какво правите, когато вземете работникъ въ къщата си? — За да работи добре, първо му давате храна. Щомъ се нахрани добре, той е готовъ да работи. Значи, любовта е потребна като храна за човѣка. Безъ любовъ животътъ му не върви добре. Ще ми възразите, че животътъ е тежъкъ, трѣбва да се издър-

жатъ жена и деца. Чудно нѣщо! Жената бѣше въ мъжа, оттамъ я извади Богъ, отъ реброто на Адама. Тѣй щото, дали човѣкъ е жененъ, или не, това не усложнява, нито улеснява живота. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не носи мъжа или жената въ себе си. Мъжътъ и жената вървятъ всѣкога заедно. Дали жената, или мъжътъ е вътре, или вънъ отъ човѣка, не е важно. Всѣки мъжъ носи жената въ себе си, и всѣка жена носи мъжа въ себе си. Тѣ не могатъ единъ безъ другъ. Мъжътъ е стимулъ за жената, а жената — за мъжа. Отнемете ли жената отъ свѣта, всѣкаква култура ще изчезне; отнемете ли мъжа, пакъ нѣма да има култура. Подъ думитѣ „мъжъ и жена“ въ широкъ смисълъ, разбирамъ ума и сърдцето. Умъ безъ сърдце не може, и сърдце безъ умъ не може. Тѣ вървятъ всѣкога заедно и взаимно се допълватъ.

И тѣй, когато хората страдатъ и се мъчатъ, причината не е нито въ мъжа, нито въ жената, но въ това, че човѣкъ не държи Божиитѣ заповѣди и не пребжда въ Божията Любовь. Подъ думата „мъжъ“ разбирамъ още Божествения умъ, а подъ „жена“ — Божественото сърдце. Умътъ представя човѣшката воля, която се проявява въ неговото тѣло, а сърдцето — движение. Умътъ представя волевитѣ процеси, а сърдцето — рефлекснитѣ. Ако мъжътъ иска да живѣе добре съ жена си, нека я остави свободна, да се проявява като самостоятеленъ човѣкъ, а не да изпълнява чужда воля и чужди предписания. Нека двама мъже направятъ следния опитъ: единиятъ да напише закони и правила, по които да се ръководи жена му, а другиятъ да я остави свободна, да живѣе по свое вътрешно, дълбоко разбиране. Когато човѣкъ се ръководи не отъ писани закони, а отъ своето разумно сърдце, всѣкога резултатитѣ сж добри. Ако мъжътъ е недоволенъ отъ жена си, че не върви по неговитѣ лични изисквания, той е на кривъ пътъ. Това не е Христовото учение. Христосъ е проповѣдвалъ любовь и свобода. Тамъ, дето любовта отсъствува, съществува насилие и безлюбие. „Ако държите моитѣ заповѣди.“ Съ какво държи човѣкъ нѣщата? — Съ рѣцетѣ си. Цигуларътъ държи цигулката и лѣка съ рѣцетѣ си, и, отъ правилното държане на цигулката и движение на лѣка, зависи, какъ ще се прояви той — като обикновенъ,

талантливъ или гениаленъ цигуларъ. Нѣкой казва, че му се пѣе. Много естествено, когато любовта посети човѣка, той иска да пѣе, да свири, да се прояви. Дето любовта отсъствува, тамъ нѣма пѣсень, нѣма и музика. Когато се казва на хората, че трѣбва да пѣятъ, това значи, да отворятъ сърдцата си за любовта. Пѣнието е врата, презъ която любовта влиза въ човѣка. Когато се казва на хората, че трѣбва да се молятъ, подразбираме сжщото — да отворятъ умоветъ и сърдцата си за любовта. Яденето, пѣнието и моленето представятъ единъ и сжщъ процесъ — отваряне на ума и на сърдцето за любовта, която единствена повдига човѣка и го прави доволенъ отъ всичко, което му е дадено. Тѣ сж тѣсно свързани помежду си. Като пѣе, човѣкъ трѣбва да задоволи първо себе си, а после окръжаващитѣ. Какво мислятъ хората за него, доволни ли сж, или не, това е второстепенна работа. Първо той трѣбва да бжде доволенъ отъ себе си. Това означаватъ думитѣ: „Ако държите заповѣдитѣ ми, ще пребждете въ моята любовъ“. По-нататкъ Той казва: „Каквото попросите въ мое име, ще ви се даде.“ Опитвайте Господа чрезъ Неговитѣ закони, за да разрешите мжчнитѣ си въпроси. Нѣкой не може да се справи съ съседитѣ си, не може да ги търпи. — Ако е безъ любовта на Бога, не може да търпи никого. Какво струва на човѣка да изпълни Божия законъ и да каже: Съ Бога всичко мога да направя. Това значи: съ любовта всичко мога да понеса. Христосъ казва на всѣки човѣкъ: „Възлюби Бога въ себе си, за да възлюбишъ и ближния си.“ Но дяволътъ му казва: Велико нѣщо е любовта! Ти не си готовъ още за нея, не можешъ да любишъ и да прощавашъ. За да любишъ, ти трѣбва да бждешъ ученъ, да познавашъ законитѣ на цѣлото Битие. Христосъ се противопоставя на дявола и казва: Дали си ученъ, или простъ, беденъ, или богатъ, голѣмъ, или малкъ, ти можешъ да любишъ и трѣбва да проявишъ любовта, която е вложена въ сърдцето ти.

Помнете: Съ любовта човѣкъ може всичко да постигне. Грозниятъ може да стане красивъ, бедниятъ — богатъ, невежиятъ — ученъ. Безъ любовта човѣкъ губи всичко — и богатство, и красота, и знание. Не вѣрвайте въ лъжливи учения, които ви казватъ, че не може-

те да прилагате любовта. Ако държите Божиитъ заповѣди и пребждвате въ любовта, не вървайте въ онзи, който ви казва, че не вървите въ правия път. Не вървайте, ако ви казва, че плодътъ, който сте изработили, е горчивъ или киселъ. Въ миналото, преди да узрѣе, плодътъ е билъ киселъ и горчивъ, но днесъ е сладъкъ. Не живѣйте съ вашето минало. Важно е настоящето, презъ което днесъ минавате.

Единъ день Настрадаинъ Ходжа възседналъ стария си волъ, отивалъ съ него на нивата. Срещналъ го единъ познатъ и го запиталъ: Ходжа, защо си възседналъ този старъ волъ? Ходжата не отговорилъ, че направилъ това по нѣмане на конь, но казалъ: Не гледай, какво днесъ представя моятъ волъ. Трѣбваше да го видишъ преди нѣколко години, когато скачаше и играеше пѣргаво като младо и силно конче. Споредъ мене, не е важно, какъвъ е билъ волътъ въ миналото; важно е, какво днесъ представя. Миналото е отживѣло времето си. Сегашниятъ ни животъ е изразъ на миналия, затова сме недоволни отъ него. Новото, което днесъ възприемаме и прилагаме, ще опредѣли бждещия ни животъ. Който иска да знае, какъвъ е билъ миналиятъ му животъ, нека се вгледа въ сегашния, тамъ ще намѣри своето минало. Ако живѣе по новъ начинъ, той ще сѣгради своето свѣтло бждеще. Следователно, който се усъмни въ пътя си, той е допусналъ въ себе едното краче на дявола. Човѣкъ знае истината, а самъ допуска съмнението въ себе си. Никой никого не може да излъже, а себе си — още по-малко. Ако държите Божиитъ заповѣди и пребждвате въ любовта Му, вие сте на правъ път и, каквото пожелаете, можете да постигнете. Христосъ работи съ думата „мога“, а дяволътъ съ думата „не мога.“ Кажешъ ли, че можешъ да живѣешъ добре, Христосъ е съ тебе. Кажешъ ли, че не можешъ да живѣешъ добре, Христосъ е далечъ отъ тебе. — Грѣшенъ човѣкъ съмъ. Каже ли нѣкой така, това показва, че волята му е слаба. Грѣхътъ, погрѣшкитъ се криятъ въ човѣшкото безволие. Дайте права насока на волята си, и вие ще се повдигнете. Ако сте сгрѣшили, ще се очистите. Много вода има въ природата, следователно, човѣкъ всѣкога може да се мие и чисти. Мж-

же и жени — всички трѣбва да се чистятъ, да съзнаятъ своето предназначение и да го изпълнятъ.

Каква е задачата на жената? — Да повдигне първо себе си, а после — мъжа. Добрата и красива жена представя идеалъ за мъжа. Тя внася потикъ въ него къмъ възвишеното, заставя го да мисли, а същевременно внася миръ и спокойствие въ душата му. Задачата на мъжа е да повдигне първо себе си, а после — жената. Той трѣбва да прояви силата на своя умъ, да застави жената да работи. Каквото каже, тя мъжътъ трѣбва да го изпълни. Ако днесъ обещава нѣщо, а утре не го изпълнява, той е подобенъ на баба, която на всѣка стѣпка спира и не може да върви напредъ. Каже ли мъжътъ на нѣкоя мома, че я обича, той трѣбва да докаже истинността на своитѣ думи.

Време е вече да се приложи Христовото учение въ всичката му широта и дълбочина. Кажешъ ли, че не можешъ да Го приложишъ, баба си; кажешъ ли, че можешъ да Го приложишъ, ти си младъ човѣкъ, герой, който може да постигне всичко.

На женитѣ пожелавамъ да бждатъ пълни съ Божията Любовь, да носятъ идеята за прилагане на любовта и, дето отидатъ, да носятъ ароматъ съ себе си, да прѣскаатъ благоуханието на любовта. На мъжетѣ желая да внесатъ довѣрие въ всички жени, да разчитатъ на тѣхната дума и на обещанията имъ.

„Ако държите моитѣ заповѣди“ — това се изисква отъ мъжа. „Ще пребждете въ любовта ми“ — това се изисква отъ жената. Азъ пѣкъ казвамъ: Жената да пребжда въ любовта, а мъжътъ да държи заповѣдитѣ на жената.

*

Беседа отъ Учителя, държана на
27 май, 1917 г. София.

Богъ е Духъ

„Богъ е Духъ, и които Му се кланятъ, съ духъ и истина да се кланятъ.*)

„Богъ е Духъ, и съ духъ и истина трѣбва да Му се кланятъ.“ Христосъ е изказалъ тази мисль още преди две хиляди години. Да се каже тази мисль на едно събрание, това показва, че хората, които сж при-сѣдствували тамъ, не сж били много културни. Тъ сж разисквали върху въпроса, какъ трѣбва да се кланятъ на Бога, затова Христосъ имъ отговорилъ. Много на-чини има, по които човѣкъ може да служи на Бога, но Христосъ посочва единъ отъ правитѣ начини — да се служи на Бога съ духъ и истина. Тукъ думата „кланяне“ е взета въ смисль на „служене“.

„Богъ е Духъ.“ Думата „Богъ“ е неясна, нераз-брана, главно за онѣзи, които разглеждатъ въпроситѣ философски. Обаче, Битието или сжщността на нѣща-та не може да се схване съ ума, по философски на-чинъ. Защо? — Защото, споредъ законитѣ на мисльта, има нѣща опредѣлени и конечни; има нѣща неопредѣ-лени и безконечни. Едно отъ неопредѣленитѣ понятия е това за Бога. Богъ е сжщество, което нѣма нито на-чало, нито край и на което не се знаятъ границитѣ, ме-жду които се движи. Той е основа, принципъ, върху който трѣбва да градимъ своитѣ отношения.

„Които служатъ на Бога, съ духъ и истина трѣбва да Му служатъ.“ Какво означава думата „духъ“? Каз-ватъ за нѣкого, че предалъ Богу духъ, т. е. умрѣлъ. Значи, духътъ е онази разумна сила въ човѣка, която носи животъ. Ако искаме да опредѣлимъ, какво нѣщо е истината, обръщаме се къмъ Евангелието, дето се казва: „Глава на Твоето Слово е истината.“ Значи, сло-вото, чрезъ което се изказваме, представя тѣло на исти-ната. Всѣки знае, какво нѣщо е главата за тѣлото. Най-

*) Иоана 4:24.

ценното, най-сжплото нѣщо за човѣка е вложено въ неговия мозѣкъ, въ неговата глава. Затова, именно, човѣкъ се опредѣля по качеството на своя мозѣкъ.

„Съ духъ и истина да служатъ на Бога.“ Какво въ сжщностъ е Богъ? Мнозина гледатъ на Бога като на великъ, отвлѣченъ принципъ, за Когото не могатъ да иматъ никакво понятие. Малко нѣщо се иска отъ човѣка, за да познае Бога. Достатъчно е да направи опитъ, да Му служи съ духъ и съ истина, за да има контактъ съ Него, да намѣри допирнитѣ точки между Бога и своята душа. По какво ще познаете, че сте направили този контактъ? — По последствията, а именно: ако сте мъртви, ще възкрѣснете; ако сте болни, ще оздравѣете; ако сте невежи, ще се просвѣтите; ако сте изгубили смисъла на живота, любовта ще ви посети, ще внесе свѣтлина въ ума ви, и ще осмисли вашия животъ. Въ който моментъ прекжснете връзката си съ Бога, всичко ще изгубите. Това всѣки е опиталъ, благодарение на което въпросътъ за служенето не е отвлѣченъ, но жизненъ. Който е могълъ да разреши този въпросъ, той се е домогналъ до смисъла на своя индивидуаленъ животъ и си е изработилъ своя лична философия за живота. Много философи сж писали по въпроса за служенето; който се интересува, може да чете, какво е казано отъ различнитѣ философи. По този въпросъ е писано на различни езици. Вънъ отъ литературата, въпросътъ за служенето има вътрешна, опитна страна. Коя отъ дветѣ страни на въпроса е истинската или реалната? Споредъ мене, реалността на нѣщата е двойка: външна или обективна, която има форма; вътрешна или субективна безъ формъ. Въ сжщностъ, реални нѣща сж тѣзи, които нѣматъ форма. Ще възразите, че е невъзможно реалнитѣ нѣща да нѣматъ форма. Какво ще кажете тогава за чувствата, които преживявате? Тѣ сж реални, а, въпрѣки това, нѣматъ форма. Каква форма иматъ чувствата „приятностъ и неприятностъ, радостъ и скръбъ“? Каква форма даватъ на понятието „истина“? Значи, не всѣкога реалнитѣ нѣща сж облѣчени въ форма. Въ сегашното развитие на човѣка има нѣща реални, които не се нуждаятъ отъ никакви форми. Ученитѣ ги наричатъ „субективни или вътрешни.“

„Който Му служатъ, да служатъ съ духъ и съ

истина.“ Това значи: Да служимъ на Бога съ онова дълбоко, вътрешно разбиране за живота, което човѣкъ носи въ себе си. Да служимъ на Бога съ онова разбиране за вътрешния смисълъ на живота. Всѣки търси истината, познава я и, когато нѣкой му говори, той иска да знае, истината ли му говори, или не. Истината опредѣля отношенията между душитѣ. Сама по себе си, тя е нѣщо конкретно. Да носишъ истината въ себе си, това значи, да имашъ свѣтлина въ ума и топлина въ сърдцето си, да си свободенъ въ своитѣ вѣрвания и убеждения. Истината внася вътрешна свобода и сила въ човѣка. Изгуби ли истината, човѣкъ започва да се колебае и съмнява. Каквато работа предприеме, той изпитва страхъ и смущение. Истината е жива величина, затова, дето влѣзе, тя осмисля и одухотворява нѣщата. Да говоримъ за истината като понятие само, това е все едно, да казваме само имената на хората, безъ човѣка, безъ живата представа за него. Името Иванъ е мъртво; свѣржемъ ли го съ самия човѣкъ, името оживява. Често за истината се говори като за нѣщо мъртво, но, когато се каже, че истината е глава на Словото, или „Богъ е Истина“, веднага тя се одухотворява и оживява. Ето защо, който носи истината въ себе си, е здравъ, уменъ, щастливъ, красивъ, силенъ човѣкъ. Искате ли да бъдете красиви, да ви обичатъ хората, приложете истината въ живота си. Нѣкой се оплаква, че е пожълтѣлъ, не знае, какво да прави, да придобие жизненъ цвѣтъ на лицето си. Много просто — той трѣбва да приложи истината. Тя ще му даде, какъвто цвѣтъ иска. Истината е алхимическиятъ, философскиятъ камѣкъ, който превръща нѣщата. Който носи истината въ себе си, той е безсмъртенъ; той е господарь на положението, цѣлата природа го познава и, отдето мине, всичко живо го поздравява: цвѣтя, животни, хора. Даже рѣкитѣ, изворитѣ, канаритѣ и планинитѣ го поздравяватъ. Който не носи истината въ себе си, постоянно се натѣква на противоречия и мъчности. Срещнете ли човѣкъ, когото всички нападатъ, ще знаете, че, или той не носи истината въ себе си, или обществото, въ което се движи, стои далечъ отъ нея.

Христосъ казва: „Трѣбва да Му се кланяме.“ Думата „кланяне“ има отношение къмъ човѣшката воля. Като

работи, човѣкъ трѣбва да се кланя. Какво прави онзи, който копае на лозето, или жъне на нивата? — По цѣль денъ се кланя. Той вдига и слага мотиката или сѣрпа и се кланя. Който яде или пие вода, сѣщо се кланя. Срѣщате нѣкой познатъ човѣкъ на улицата — мжжъ или жена, пакъ се кланяте. Вие се кланяте не само въ църква, но и въ живота. Това показва, че човѣкъ се кланя на Бога, дето и да Го види — въ човѣка, въ животното, въ растението, въ храната и водата, отъ които постоянно се нуждае. Тогава стихътъ, който Христосъ е изказалъ за кланянето, взима широкъ смисълъ и означава: „Който се кланя на Бога, дето Го види, той се кланя съ духъ и истина.“ Въ който домъ влѣзете, вижте, дали мжжътъ и жената се кланятъ на Бога съ духъ и истина. Ако жената не е доволна отъ мжжа си и отъ децата си, и желае да се освободи отъ тѣхъ, тя не се кланя на Бога съ духъ и истина. Ако и мжжътъ е недоволенъ отъ близките си и постоянно ги ругае, и той не се кланя съ духъ и истина. Мнозина искатъ да знаятъ, защо християнството, такова велико учение, не дава онѣзи резултати, които се очакватъ. Много естествено — малцина Го разбиратъ. А между онѣзи, които Го разбиратъ, повечето не Го прилагатъ. Тѣ намиратъ, че, ако приложатъ Христовото учение, интереситъ имъ ще пострадатъ. Това е неправилно схващане на нѣщата.

„Духъ и истина“. Това сж два елемента, които могатъ да се уподобятъ на мжжа и на жената. Духътъ е жената, истината — мжжътъ. Ето защо, всички мже и жени, които служатъ на Бога, трѣбва да се обединятъ въ духъ и истина. Кланянето, като процесъ, представя идването на детето въ свѣта. Следователно, когато мжжътъ, жената и детето се съединятъ въ духъ и истина, тѣ ще се кланятъ на Бога правилно. Това наричаме истинско кланяне. Дето е Духътъ, Истината и служенето, тамъ е Богъ. Плодоветъ на Духа сж любовъ, радостъ, милосѣрдие, кротостъ, въздържание. Такива плодове трѣбва да ражда жената. Всѣка жена може да ражда, но важно е, какво ражда. Като жени, пожелайте отсега нататкъ да раждате плодетъ на Духа — любовъ, радостъ, дълготърпение, миръ, кротостъ, въздържание, милосѣрдие. Въ раждането на тѣзи плодове се заключава истинско-

то служене на Бога. Кои плодни дървета обича човѣкъ? — Които раждатъ сладки, вкусни плодове. Има ли по-сладъкъ плодъ отъ любовта? Ето защо, жената, която представя Духа, може да бжде обичана, само когато роди любовта. Жената е символъ на любовта. Дете, родено отъ любовта, е обично на всички. Майката се радва, че детето ѝ се ползува отъ любовта на хората. Но и за майката казватъ: Блажена е тази, която е родила детето на любовта. Неизмѣнна и вѣчна е любовта, но и плодетѣ ѝ сж вѣчни. Дайте мѣсто на Духа въ себе си, за да родите любовта.

„Които Му служатъ съ духъ и истина“. Защо е необходимо това? — За да могатъ да се свържатъ съ реалността на живота, че, като се съблѣкатъ отъ плътта си и отидатъ въ другия свѣтъ, да не се почувствуватъ голи. Богъ е центъръ на вселената, Духътъ — изворъ на живота, а Истината — глава на Словото, на разумния животъ. Духътъ и Истината трѣбва да се съединятъ въ едно и така да се върнатъ къмъ Бога, да станатъ едно съ Него. Христосъ казва: „Азъ и Отецъ ми едно сме“. Съ това Той иска да каже, че носи въ себе си и двата елемента — Духъ и Истина. Христосъ мина презъ голѣми страдания, но роди плодетѣ на Духа и показва на хората, какъ трѣбва да живѣятъ и да служатъ на Бога. Да ражда човѣкъ, това значи, да заеме положението на жена, която ражда и отглежда деца. Да бждешъ жена, това значи, да носишъ плодетѣ на Духа въ себе си — любовь, миръ, радость, дълготърпение, милосърдие, кротость и въздържание. Дали сте жени или мъже, отъ всички се иска служене съ духъ и истина, а не само по буква, или по форма.

Една християнка въ Америка слушала речитѣ на единъ знаменитъ ораторъ, който говорѣлъ противъ християнството. Огорчена въ душата си отъ неговитѣ проповѣди, тя решила да отиде въ дома му и тамъ да си поговори съ него, да му докаже силата на Христовото учение и да го обърне къмъ Христа. Ораторътъ я приелъ любезно, оставилъ я свободно да се изкаже и я поканилъ на обѣдъ. Следъ обѣда той ѝ казалъ: Вие виждате, азъ не служа на Бога, както вие разбирате, нито Му се кланямъ, но кжщата ми е пълна, имамъ на разположение всичко, каквото ми е нужно.

Ще направите по-добре, ако отидете въ дома на моя съседъ, който се моли на Бога по три пжти на день, но, въпрѣки това, живѣе въ лишения и сиромашия. Идете при него, утешете го, нахранете го, той се нуждае отъ вашата подкрепа, а не азъ.

Често религиознитѣ искатъ да обръщатъ хората къмъ християнството по външенъ пжтъ, по форма. Християнството не се нуждае отъ външни поклонници, само по форма. Външното служене не спасява човѣка. Истинското спасяване подразбира права мисль, прави чувства и прави действия. Който не мисли, не чувствува и не постъпва право, той постоянно се натѣква на противоречия. Той минава за вѣрващъ, а въ сжщность не е. Изобщо, мжчно можете да опредѣлите, кой е вѣрващъ и кой — безвѣрникъ. Нѣкои хора редовно посещаватъ черквитѣ, но не сж религиозни; други пъкъ не ходятъ на черква, а сж религиозни. Сжществува една наука, чрезъ която можете точно да опредѣлите, кой е религиозенъ или духовенъ, и кой не е. Това е писано на главата, на лицето и на ржката му. Достатъчно е да погледнете на тѣзи мѣста, за да се убедите въ религиозността, или въ отсжствие на това чувство въ човѣка.

Двама млади хора влѣзли въ едно кафене и започнали да разискватъ върху въпроса за отношенията между хората. Единиятъ отъ тѣхъ твърдѣлъ едно, вториятъ — друго и, като не могли да дойдатъ до едно разрешение, започнали да спорятъ. Въ това време отвънъ, по тротоара, минавалъ единъ беденъ, старъ човѣкъ, пригърбенъ отъ тежестъта на товара, който носѣлъ на гърба си. Тѣ видѣли това, но продължили спора. Въ това време единъ господинъ отъ съседната маса, който не взималъ участие въ спора, веднага излѣзълъ вънъ и повдигналъ товара на бедния човѣкъ. Като го настанилъ добре на гърба му, той се върналъ пакъ въ кафенето и видѣлъ, че младитѣ хора още продължавали спора. И до днесъ още нѣкои религиозни посещаватъ черквитѣ, разискватъ върху въпроса, кой е вѣрващъ и кой — не, а отвънъ, по улицитѣ, минаватъ бедни, стари хора, натоварени съ своитѣ сандѣци, пшкатъ и се измжчватъ отъ тежестъта имъ, безъ да дойде нѣкой да имъ помогне. Прекратете спора, напуснете

мѣстата си и излѣзте вънъ, да помагате на онѣзи, които пѣшкатъ подъ тежестъта на товара си. Тѣ сж обременени, страдащи, пълни съ противоречия и мъчногии. Помогнете имъ, било съ вашитѣ добри примѣри, или съ добритѣ си съвети и философия.

Христосъ казва на ученицитѣ си: Не критикувайте, не нападайте хората, не имъ говорете върху това, което тѣ мъчно разбиратъ. Ще кажете: Това, което говоришъ, право ли е, или не. — За мене е право, а за васъ — не зная. Едно нѣщо имамъ предъ видъ, че това, което е вкусно за вълка, не е вкусно за овцата; и това, което е вкусно за овцата, не е вкусно за вълка. Значи, религията на вълка е една, а тази на овцата — друга. Коя отъ дветѣ религии е по-права? И дветѣ сж прави, всѣки изповѣдва своя собствена религия. Следователно, оставете всѣки свободно да изповѣдва религията си; цвѣтята да растатъ, дърветата да цвѣтятъ, плодоветѣ да зрѣятъ, а човѣкъ да върши Божията воля. Съ други думи казано: Изворътъ трѣбва да извира, да дава отъ своята чиста, кристална вода. Рѣката трѣбва да бѣде дълга; дето минава, да пои всички треви и растения, даже и онѣзи, които хората не обичатъ. Като тече, рѣката пои и залива всичко, каквото срѣща на пътя си. Тя не прави разлика между цвѣтята и дърветата, не ги дѣли на красиви и грозни, на полезни и вредни — всички напоява. Тѣй щото, ако сте изворъ, раздавайте отъ изобилието си на всички, които ви посещаватъ; ако сте рѣка, напоявайте всички цвѣти и дървета, които срѣщате на пътя си; ако сте цвѣте, развивайте се правилно; ако сте дърво, цвѣтете; ако сте плодъ, зрѣйте; ако сте човѣкъ, изпълнявайте Божията воля. Като изучава процеситѣ въ живота, човѣкъ трѣбва да знае закона за превръщането. Ако чувате нѣкой да казва, че иска да расте, вие трѣбва да му дадете нужнитѣ условия — влага, топлина и свѣтлина; ако иска да цвѣти, той се нуждае отъ топлина и свѣтлина, влага не му е нужна. Когато зрѣе, нужна му е сжщо свѣтлина и топлина. Изкуство е да знае човѣкъ, отъ какво се нуждае въ всѣки даденъ моментъ и да си достави нуждното. Това значи, познаване и прилагане на закона за превръщане на енергиитѣ.

Казано е, че Духът преобразява нъщата. Понеже жената представя Духа, тя трѣбва да преобразява, да превръща нъщата. Тѣй щото, не е достатъчно жената да каже, че има мъжъ, но тя трѣбва да го преобрази. Той е плодъ на дървото и трѣбва да узрѣе. За тази целъ, жената трѣбва да го огрѣе, за да узрѣе, да придобие нуждната сладчина. Изобщо, жената трѣбва да познава естеството на мъжа и, ако е цвѣте, да го полива, за да расте; ако е дърво, което цвѣти, да го разкопава и обработва; ако е плодъ на нѣкое дърво, да го огрѣва; ако е човѣкъ, който изпълнява Божията воля, да му съдействува да служи съ духъ и истина. Сѣщото се отнася и до мъжа. И той трѣбва да познава естеството на жената и да ѝ помага. Ако е цвѣте, което расте, да я полива; ако е дърво, което цвѣти, да я разкопава, но вѣтрътъ и дъждътъ да престанатъ — всички спорове и недоразумения да се прекратятъ; ако е плодъ, който зрѣе, да я огрѣва, т. е. да я обгърне съ любовъ. И най-после, ако е човѣкъ, който изпълнява Божията воля, да ѝ съдействува въ служенето на Бога съ духъ и съ истина. Тогава и двамата ще се разбиратъ, ще живѣятъ въ любовъ и съгласие. Който не разбира процеситъ на живота, той самъ се излага на мъчности и страдания. Нѣкой цвѣти, а вие искате отъ него плодъ. Оставете го спокойно да прецвѣти, да завърже и следъ това очаквайте отъ него плодъ. Другъ човѣкъ едва е завързалъ, а вие искате отъ него сладкъ плодъ. Оставете го свободно да зрѣе. Първоначално плодътъ ще бѣде горчивъ, киселъ, но следъ време ще стане сладкъ, вкусенъ. Като узрѣе, тогава ще се разберете. Сегашнитъ хора страдатъ, мъчатъ се, защото не разбиратъ езика, на който се разговарятъ. На какъвто езикъ и да говорятъ хората, важно е навсѣкжде и въ всичко да виждатъ проявитъ на Бога. Изкуство е да знае човѣкъ, да отдѣля разумното отъ неразумното. При това положение, който и да му говори, какъвто езикъ и да слуша, той трѣбва да схване, кжде е Богъ и кжде не е. Дето е разумността, тамъ нѣма никакво колебание и съмнение.

Какъ трѣбва да разрешавате въпроситъ си? Искате ли да разрешите единъ важенъ въпросъ за себе си, изберете моментъ, когато сте тихъ и спокоенъ вътрешно.

Ако сте гнѣвнѣ, неразположенѣ, недоволенѣ, или се съмнявате въ нѣщо, не взимайте никакво решение по въпроса. Нека всичко това утихне, и тогава отправете мисълта си нагоре, къмъ ума или къмъ душата си, и чакайте отговоръ. Следъ 15—20 минути ще получите отговоръ. Ако бързате, ще направите нѣкаква погрѣшка.

Мнозина искатъ нѣщо отъ Бога и бързатъ, по-скоро да реализиратъ желанието си. Съ бързана работитѣ не ставатъ добре. Единъ евангелистъ ималъ нужда отъ три хиляди лева и, безъ да мисли много, по какъвъ начинъ да си ги достави, той отишълъ при единъ американски мисионеръ и му казалъ: Богъ ме изпрати при тебе, да ми дадешъ три хиляди лева. — Нѣмамъ пари на разположение, спокойно отговорилъ мисионерътъ. Понеже нѣмамъ пари въ касата си, заключавамъ, че Богъ не те е пратилъ. Ако Той бѣше те изпратилъ, непременно щѣхъ да имамъ пари, за да ти услужа.

Следователно, когато човѣкъ се свърже съ Бога, непременно ще има външно и вътрешно съчетание между нѣщата. При това положение, хората, къмъ които се отправяте за нѣкаква услуга, ще приематъ заповѣдитѣ на Бога и ще ви се притекатъ на помощъ. Ще каже нѣкой, че служи на Бога съ духъ и истина. Ако, действително, той служи съ духъ и съ истина, неговитѣ приятели — мъже и жени, ще му дойдатъ на помощъ. Защо? — Защото Богъ разбира нуждитѣ ви, знае желанията ви и, за да ви услужи, ще заповѣда на приятелитѣ ви, въ които живѣе, да изпълнятъ Неговата воля. Не прави ли сѣщото и бащата? Преди да е заплакало още детето за хлѣбъ, бащата го доставилъ. Чрезъ него Богъ задоволява нуждитѣ на цѣлото семейство.

Съвременнитѣ хора живѣятъ въ усилни, тежки времена и казватъ: Какво ли ще стане съ насъ? — Нищо лошо нѣма да стане. По-добри времена отъ сегашнитѣ никога не е имало. Защо? — Защото днесъ Богъ лѣкува хората. Когато една болестъ се лѣкува, положението на болния е много по-добро, отколкото преди лѣкуването ѝ. По-рано болестъта е съществувала въ човѣка, като зародишъ, чакала е само времето да се прояви, а той се мислѣлъ здравъ. По-добре да се отворятъ очитѣ на човѣка за известно заблуждение, отколкото да стои съ затворени очи предъ него. Сегаш-

нитѣ страдания показватъ, че отношенията между хората започватъ постепенно да се оправятъ.

Христосъ казва: „Съ духъ и истина“. Това значи: Ако хората служатъ на Бога съ духъ и истина, отношенията имъ ще се оправятъ. Ако не служатъ съ духъ и истина, и оправенитѣ работи ще се объркатъ. Следователно, и като се оправи свѣтътъ, ние трѣбва да служимъ на Бога съ духъ и истина. Откажете се отъ старитѣ си разбирания и прояви, и приложете новитѣ, които любовта носи. Ако нѣкой ви обиди, не се сърдете, не му отмѣщавайте. Отмѣщението е старъ методъ, който не допринася никакво добро. Христосъ казва: „Направете си приятели отъ неправдата.“ Съ други думи казано: Простете на онѣзи, които ви дължатъ, или които сж ви причинили нѣкаква пакостъ.

Единъ българинъ лежалъ въ затворъ три години. Следъ излизането отъ затвора решилъ да приложи това, което научилъ тамъ отъ четенето на Евангелието. Той извикалъ своитѣ длъжници и уредилъ смѣткитѣ си по християнски. Какъ постъпилъ той? — Извикалъ длъжниците си единъ следъ другъ и запитвалъ всѣкиго поотдѣлно: Колко ми дължишъ? — Еди-колко си. — Можешъ ли да изплатишъ цѣлия си дългъ? — Не мога. — Половината? — Не мога. — Четвъртината? — Мога. Плати, колкото можешъ, и бжди свободенъ. Въ лицето на своитѣ длъжници той спечелилъ приятели, вмѣсто неприатели.

Трима братя се сдружили да работятъ заедно. Единиятъ отъ тѣхъ билъ евангелистъ, а двамата—православни. Единъ день между тѣхъ се явило нѣкакво недоразумение, и тѣ решили да се раздѣлятъ. Всѣки искалъ равенъ дѣлъ, но голѣмиятъ настоявалъ за по-голѣмъ дѣлъ, понеже повече работилъ. Работата дошла до сждъ. Голѣмиятъ братъ спечелилъ дѣлото и, за да не го смущаватъ повече братята му, приписалъ всички имотъ на жена си. Единъ день тя го изпждила отъ къщата си, и той останалъ на пжтя. Другитѣ братя решили да намѣрятъ голѣмия си братъ и да се споразумѣятъ по нѣкакъвъ начинъ съ него, да имъ даде, каквото намѣри за добре. Тѣ го намѣрили, но въ окаяно положение. Той имъ казалъ: Късно е вече, и азъ изгубихъ всичко. Така постъпватъ днесъ всички хора,

всички общества и народи. Защо? — Защото не служатъ на Бога съ духъ и истина. Ако продължаватъ да живѣятъ по стария начинъ и не служатъ на Бога съ духъ и истина, тѣ ще изгубятъ всичко. Днесъ жената се оплаква отъ мъжа си, мъжътъ — отъ жена си. Жената не иска да живѣе вече съ мъжа си, защото той ѝ казалъ една обидна дума. Какво ѝ казалъ? Нарекълъ я будала. Тя трѣбва да бѣде разумна, да превръща нѣщата. И мъжътъ трѣбва да постѣпва по сѣщия начинъ.

Какво се крие въ думата „будала“? Буквата „б“ означава растене, „у“ — цѣвтене, „д“ — познаване законитѣ на любовта, „а“ — разумность, „л“ — любовъ къмъ хората и къмъ Бога. Лошо ли е да бѣде човѣкъ будала? Какво повече може да иска той? Не е лошо, че мъжътъ нарича жена си будала; лошо е, ако тя не може да извади соковетѣ на тази дума и да ги свари, да изкара отъ тѣхъ нѣщо вкусно за ядене. Като опита сладкитѣ сокове на тази дума, тя трѣбва да каже на мъжа си: Благодаря ти за добрия подарѣкъ. Това значи, да служи човѣкъ на Бога съ духъ и истина. Това значи, да владѣе човѣкъ изкуството, да превръща горчивитѣ сокове въ сладки. Това се постига съ силна, разумна воля. Който е приложилъ своята разумна воля въ живота си, той никога нѣма да чуе думата „будала.“ Който го срещне, ще му каже: Ти си красивъ цвѣтъ; ти си дърво, което цѣвти; ти си плодъ, който зрѣе; ти си разуменъ човѣкъ, който прилага волята си, за да превръща горчивитѣ сокове въ сладки.

Задачата на всѣки човѣкъ е да научи закона за превръщане на енергиитѣ. Жената трѣбва да превръща обиднитѣ думи на мъжа си въ приятни, и мъжътъ трѣбва да търси хармония въ обиднитѣ думи на своята жена. Каквата обидна или лоша дума да ви кажатъ, разложете я, както химикътъ разлага съединенията; извадете горчивитѣ и отровни елементи отъ нея и оставете само ония, които сж необходими за вашето развитие. Това значи, да служи човѣкъ на Бога съ духъ и истина. Служенето е велика наука. Бѣдете алхимици въ живота, да превръщате лошитѣ и обидни думи въ добри. Думитѣ, съ които хората си служатъ, криятъ въ себе си нѣщо ценно, даже и да сж обидни външно. Не се

спирайте върху външните форми на човешкия езикъ но търсете въ тяхъ онѣзи елементи, които лѣкуватъ и повдигатъ човѣка. Въ старо време българитѣ криели златото си въ скжсани торби, въ миризливи гърнета, да не внесатъ съмнение, че тукъ или тамъ има скрито богатство. Така постѣпватъ и добритѣ духове. Когато даватъ на човѣка нѣкакво богатство, тѣ го скриватъ въ нѣкои обидни, лоши думи, да не го намѣрятъ злитѣ същества и да го обсебятъ. Като знаете това, не се огорчавайте отъ обидната дума, която ви е казалъ вашиятъ ближень, но започнете да я анализирате, да извадите добритѣ елементи, които се криятъ въ нея. Не мислете, че който обижда, не страда. Той съжалява за казаната дума, обвинява се и се наказва. Нѣкой обижда, като мисли, че казва истината. Той трѣбва да знае, че истината се отличава съ едно качество — тя носи свобода за човѣшката душа. Когато истината стане глава на Словото, човѣкъ се освобождава и става щастливъ.

Днесъ пожелавамъ да дойде Духътъ и да стане глава на жената, а Истината — глава на мъжа. Тогава и Христосъ ще дойде на земята и ще си направи жилище въ тяхъ. Кога ще дойде това време? — Когато жената приеме за глава Духа, а мъжътъ — Истината. Само така ще се оправи свѣтътъ и ще настане единъ прекрасенъ, красивъ животъ. Всѣки самъ трѣбва да приеме Духа и Истината въ себе си и да не очаква отвънъ да му проповѣдватъ за тяхъ и да му ги налагатъ. Спасението на свѣта се крие въ стиха, който Христосъ е казалъ: „Истинскитѣ поклонници трѣбва да служатъ на Бога съ духъ и истина.“ Всички, които служатъ на Бога по този начинъ, ще донесатъ мира въ свѣта. Затова, нека всѣки човѣкъ тури въ ума си мисълта, че може да донесе мира. Мирътъ иде отвътре, а не отвънъ. Затова казвамъ и на българитѣ, и на всички народи: Не губете вѣра въ себе си, уповавайте на Бога, Който живѣе въ васъ, и Който е наредилъ всичко въ свѣта. Уповавайте на вашия духъ и на истината въ себе си. Всичко, което става сега въ свѣта, не е произволно, то е въ реда на нѣщата. Отъ пролѣтата кръвъ ще израснатъ пѣстри и красиви цвѣтя, хубави дървета, които ще даватъ сладки, вкусни плодове. За да дойде това време, всички трѣбва да служатъ на Бо-

га съ духъ и истина. Спасението на свѣта зависи отъ всѣки човѣкъ поотдѣлно. Не прави ли сѣщото и житното зърно? Малко е, едно е, но поставено при добри условия, въ продължение на 12 години, то може да изхрани цѣлия свѣтъ. Следователно, когато казваме, че Христосъ спаси свѣта, имаме предъ видъ онази мощна душа, която е проникнала въ всички хора и се проявява навсѣкжде. Така, именно, тя дава потикъ на цѣлото човѣчество да върви напредъ. Много отъ сегашнитѣ хора не успѣватъ въ работитѣ си, защото гледатъ отрицателно на всички. Когато видятъ, все ще кажатъ нѣщо за него. Ако всички хора сж лоши, отде ще дойде спасението? Всѣки човѣкъ трѣбва да мисли, че Богъ е вложилъ въ ближния му възможности, да бжде разуменъ, добъръ и силенъ, и условия, за да се прояви. Всѣки човѣкъ има възможностъ да бжде мждъръ. Мждростта е книга, написана въ всѣкиго. Достатъчно е той да прочете тази книга, за да се домогне до онѣзи истини, които ще го освободятъ отъ ограниченията и ще го направятъ щастливъ. Нека всѣки отвори книгата на своя животъ и прочете написаното въ нея. Ще кажете, че тази работа е мжна. — Мжнитѣ работи сж Божествени.

Единъ младежъ отишълъ при единъ германски професоръ съ желание да го посѣветва да избере такъвъ отдѣлъ отъ науката, който да му отнеме малко време. Професорътъ го погледналъ и му казалъ: Когато Богъ иска да създаде една тиква, опредѣля ѝ срокъ шесть месеца; когато иска да създаде единъ джбъ, опредѣля му сто години. Значи, ако искате да узрѣте въ шесть месеца, тиква ще бждете; ако искате да узрѣте въ продължение на сто години, джбъ ще бждете.

„Съ духъ и истина.“ Работете върху тази мисль, да извадите соковетъ, които се съдържатъ въ нея. Така ще дойдете до вътрешно познаване на себе си и на своя ближень. Не можете ли да извадите сладкитѣ сокове на тази мисль, постоянно ще се съмнявате въ себе си и ще приличате на онзи българинъ, на име Стоянъ, който спрѣлъ подъ едно дърво да си почине и завързалъ магарето си за дървото. Въ това време му се доспало, легналъ подъ сѣнката на дървото и заспалъ. Нѣколко деца се доближили до дървото, развързали

магарето и тихо се отдалечили настрана. Щомъ се събудилъ, Стоянъ погледналъ къмъ магарето и, като видѣлъ, че го нѣма, казалъ: Ако съмъ Стоянъ, изгубихъ магарето; ако не съмъ Стоянъ, спечелихъ единъ юларъ. Той се усъмнилъ въ себе си и се запиталъ: Стоянъ ли съмъ, или не? За да не изгуби магарето си, той не трѣбваше да спи. Следователно, когато Богъ иде при васъ, трѣбва да ви намѣри будни, както момъкътъ, който очаква своята възлюбена. Човѣкъ трѣбва да търси и да очаква Господа, а не Богъ да търси човѣка. Затова е казано въ Писанието: „Кои то ме търсятъ, ще ме намѣрятъ.“ Да намѣришъ Бога, това значи, да си се домогналъ до великата Божествена философия на живота. И всѣки ще я приложѣ, както може и както разбира.

Като дойдемъ до разбиранията на хората, ние виждаме голѣмото различие, което съществува въ тѣхните мисли и чувства по качество, по обемъ и по стойностъ. Различието въ разбиранията, въ чувствата и мислитѣ на човѣка създаватъ правилнитѣ и неправилни отношения между хората. Напримѣръ, повечето хора се обичатъ за доброто, за богатството, за знанието, за силата и т. н. Господарътъ обича слугата си, докато може да му работи, докато не е накърнилъ съ нѣщо интереситѣ му. Щомъ му измѣни въ нѣщо, той не го обича вече и го освобождава отъ служба. Мжжътъ обича жена си, докато е здрава и красива. Щомъ се разболѣе и изгуби красотата си, той престава да я обича. Същото се отнася и до жената. Геройство е да обичате грѣшенъ и грозенъ човѣкъ. Силниятъ може да обича всички хора и да имъ дава потикъ къмъ доброто и красивото въ свѣта. Разчитайте на Божественото въ себе си, както и въ своя ближень. Колкото и да е слабо и тънко, то ще ви изведе на спасителния брѣгъ. Всички дяволи да се качатъ на Божествения конецъ, нѣма да го скжсатъ. Божественото ще изведе всички хора на правия пътъ. То ще оправи даже и дяволитѣ. Азъ вървамъ въ силата на доброто и на Божественото. Вървамъ, че всички хора ще станатъ добри.

„Съ духъ и истина.“ Приложете Божественото учение въ домоветѣ си съ духъ и истина, да престане всѣкакъвъ плачъ и страдание. Приложете Божественото учение между мжжетѣ и женитѣ, да се устано-

вятъ между тѣхъ отношения на миръ и съгласие. Нека жената каже на себе си: Азъ съмъ Духътъ. Нека мъжътъ си каже: Азъ съмъ Истината. Приложете тѣзи формули въ живота си и опитайте, какъвъ резултатъ ще дадатъ.

*

Беседа отъ Учителя, държана на
3 юний, 1917 г. София.

Съдържание

	стр.
1. Все що е писано	3
2. Всичко ми е предадено	23
3. Спасението	42
4. Яковъ и Исавъ	59
5. Радвайте се	77
6. Божията воля	94
7. Чистосърдечниятъ	111
8. Вземане и даване	130
9. Богъ е съчеталъ	147
10. Доброто съкровище	161
11. Пребждете	178
12. Богъ е Духъ	191